

DIREKTIVA 2014/25/EU EVROPSKOG PARLAMENTA I SAVJETA

od 26. februara 2014.

o nabavci subjekata koji djeluju u sektoru vodoprivrede, energetskom i saobraćajnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju van snage Direktive 2004/17/EZ

(Tekst značajan za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT I SAVJET EVROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcionisanju Evropske unije, a posebno njegov član 53 stav 1 te član 62 i član 114

uzimajući u obzir predlog Evropske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Evropskoga ekonomskog i socijalnog odbora [\(1\)](#),

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija [\(2\)](#),

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom [\(3\)](#),

budući da:

- (1) Uzimajući u obzir rezultate radnog dokumenta osoblja Komisije od 27. juna 2011. pod nazivom „Izveštaj o ocjeni uticaja i efikasnosti zakonodavstva EU o javnoj nabavci čini se prikladnim da se zadrže pravila o nabavci subjekata koji djeluju u sektoru vodnog vodoprivrede, energetskom i saobraćajnom sektoru te sektoru poštanskih usluga budući da nacionalne vlasti još uvijek mogu da utiču na postupanje tih subjekata, uključujući na udio u njihovom kapitalu i učešće u njihovim upravnim, rukovodnim ili nadzornim organima. Drugi razlog zbog kojeg je potrebno nastaviti s uređivanjem nabavke u tim sektorima je zatvorenost tržišta u kojem subjekti u tim sektorima djeluju zbog postojanja posebnih ili isključivih prava, dodijeljenih od strane država članica, u vezi sa nabavkom, pružanjem ili radom mreža za pružanje odnosne usluge.
- (2) Kako bi se osigurala tržišna konkurencija pri nabavci koju sprovode subjekti koji djeluju u sektoru vodoprivrede, energetskom i saobraćajnom sektoru te sektoru poštanskih usluga, potrebno je da se izrade propisi za usklađivanje postupaka nabavke s obzirom na ugovore iznad određene vrijednosti. Takvo usklađivanje je potrebno kako bi se osigurao efekat principa Ugovora o funkcionisanju Evropske unije (UFEU), a pogotovo slobodno kretanje robe, sloboda poslovnog nastana te sloboda pružanja usluga, kao i principa koji iz toga proizlaze, poput principa jednakog postupanja, zabrane diskriminacije, međusobnog priznavanja, proporcionalnosti i transparentnosti. S obzirom na prirodu sektora na koje se to odnosi, usklađivanje postupaka nabavke na svim nivoima Unije trebalo da se uspostavi okvir za dobru trgovinsku praksu i omogućiti maksimalna fleksibilnost uz istovremeno osiguranje

primjene tih principa.

- (3) U slučaju nabavke čija je vrijednost manja od pragova na koje se primjenjuju odredbe o usklađivanju Unije, potrebno je podsjetiti na sudske prakse Suda Evropske unije u pogledu ispravne primjene pravila i principa UFEU-a.
- (4) Javna nabavka je od ključne važnosti u Strategiji Evropa 2020, utvrđenoj u Komunikaciji Komisije od 3. marta naslovljenoj „Evropa 2020, strategija za pametan, održiv i inkluzivan rast”, („strategija Evropa 2020 za pametan, održiv i inkluzivan rast”) jer se radi o jednom od instrumenata zasnovanih na tržištu koji se koriste za postizanje pametnog, održivog i inkluzivanog rasta, a kojima se osigurava najefikasnije korištenje javnih sredstava. U tu svrhu pravila o javnoj nabavci donesena na osnovu Direktive 2004/17/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta (4) te Direktive 2004/18/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta (5) trebalo bi da se revidiraju i unaprijedekako bi se povećala djelotvornost javne potrošnje, a pogotovo kako bi se olakšalo učešće malih i srednjih preduzeća (MSP-ovi) u javnoj nabavci te kako bi se dobavljačima omogućilo da bolje iskoriste javnu nabavku pri postizanju zajedničkih društvenih ciljeva. Takođe postoji potreba za pojašnjenjem osnovnih pojmova i koncepata kako bi se osigurala bolja pravna bezbjednost i uzeli u obzir određeni aspekti povezane, dobro utvrđene sudske prakse Suda Evropske unije.
- (5) U sprovođenju ove Direktive, trebalo bi uzeti u obzir Konvenciju Ujedinjenih nacija o pravima lica s invaliditetom (6), naročito u vezi s odabirom komunikacionih sredstava, tehničkih specifikacija, kriterijuma za dodjelu i uslovima izvršenja ugovora.
- (6) Prikladno je da je značenje pojma nabavke što sličnije značenju koje se primjenjuje u skladu s Direktivom 2014/24/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od (7), imajući na umu posebnosti sektora obuhvaćenih ovom Direktivom.
- (7) Trebalo bi ponoviti kako ništa u ovoj Direktivi ne obavezuje države članice da dodjeljuju ugovore ili eksternalizuju usluge koje same žele da pružaju ili ih organizuju na načine koji ne podrazumijevaju sprovođenje nabavke u smislu ove Direktive. Pružanje usluga na osnovu zakona, propisa ili ugovora o radu ne bi trebalo da bude obuhvaćeno. U nekim državama članicama to može, na primjer, da bude slučaj pružanja određenih usluga zajednici, poput snabdijevanja pijaćom vodom.
- (8) Takođe je prikladno ponoviti da ova Direktiva ne bi trebalo da utiče na zakonodavstvo država članica u vezi sa socijalnim osiguranjem. Ne bi trebalo ni da obuhvata pitanje liberalizacije usluga od opšteg ekonomskog interesa, ograničenih na javne ili privatne subjekte, ili pitanje privatizacije javnih subjekata koji pružaju usluge.

Takođe bi trebalo ponoviti da države članice imaju slobodu pri organizaciji pružanja obaveznih društvenih usluga ili drugih usluga poput poštanskih usluga, bez obzira radi li se o uslugama od opšteg ekonomskog interesa, neekonomskim uslugama od opšteg interesa ili njihovoj kombinaciji. Prikladno je pojasniti da neekonomske usluge od opšteg interesa ne bi trebalo da budu obuhvaćene oblašću primjene ove Direktive.

- (9) Konačno, trebalo bi ponoviti da ova Direktiva ne dovodi u pitanje slobodu nacionalnih, regionalnih i lokalnih organa da određuju, u skladu s pravom Unije, usluge od opšteg ekonomskog interesa, njihov opseg i karakteristike usluge koju je potrebno pružiti, uključujući sve uslove koji se odnose na kvalitet usluge, kako bi doprinijeli ciljevima svoje javne politike. Ova Direktiva takođe ne bi trebalo da dovodi u pitanje ovlašćenje nacionalnih, regionalnih i lokalnih organa u pružanju, naručivanju i finansiraju usluga od opšteg ekonomskog interesa u skladu s članom 14 UFEU-a i Protokola br. 26 o uslugama od opšteg

interesa priloženog uz TFEU i Ugovor o Evropskoj uniji (TEU). Uz to, ova Direktiva se ne bavi uslugama finansiranja opšteg ekonomskog interesa ni sistemima podrške koju dodjeljuju države članice, naročito na socijalnom polju, u skladu s pravilima Unije o tržišnoj konkurenciji.

- (10) Ugovor bi se trebalo da se smatra ugovorom o radovima samo ako njegov predmet izričito obuhvata obavljanje djelatnosti navedenih u Prilogu I, čak ako ugovor obuhvata pružanje drugih usluga nužnih za obavljanje tih djelatnosti. Ugovori o uslugama, posebno u oblasti usluga upravljanja imovinom, mogu u određenim okolnostima da obuhvataju radove. Međutim, ako su takvi radovi sporedni s obzirom na glavni predmet ugovora i moguća su posljedica ili dopuna tog predmeta, činjenica da su takvi radovi uključeni u ugovor ne opravdava razlog da se ugovor o uslugama smatra ugovorom o radovima.

Međutim, s obzirom na raznolikost ugovora o radovima, naručioc bi trebalo da budu u mogućnosti da predvide odredbu da se ugovori za projektovanje i izvođenje radova dodjeljuju ili odvojeno ili zajedno. Ova Direktiva nema namjeru da propisuje zajedničko ili odvojeno dodjeljivanje ugovora.

- (11) Pri realizaciji posla u skladu sa zahtjevima koje je odredio naručilac podrazumijeva se da je odnosni naručilac preduzeo mjere za određivanje vrste posla ili da je barem imao odlučujuću ulogu u njegovu osmišljavanju. Bez obzira realizuje li ugovarač sve ili samo dio radova svojim vlastitim sredstvima ili osigurava njihovu realizaciju drugim sredstvima, to ne bi trebalo da promijeni klasifikaciju ugovora kao ugovora o radovima, sve dok ugovarač preuzima direktnu ili indirektnu obvezu koja je pravno sprovođiva kao osiguranje da će radovi biti realizovani.
- (12) Pojam „javni naručioc” te posebno pojam „javnopravni organi” više su puta razmatrani u okviru sudske prakse Suda Evropske unije. Kako bi se pojasnilo da oblast primjene ove Direktive *ratione personae* ne bi trebalo mijenjati, prikladno je da se zadrži definicija na kojoj se bazira Sud te da se uvrsti određeni broj pojašnjenja dobijenih sudskom praksom kao ključni faktor za razumijevanje samih definicija bez namjere mijenjanja značenja koncepata u skladu s objašnjenjem sudske prakse.

U tu svrhu trebalo bi pojasniti da organ koje posluje pod uobičajenim tržišnim uslovima, čija je namjera ostvarenje prihoda te koji snosi gubitke koji proizlaze iz njegove djelatnosti ne bi trebalo smatrati „javnopravnim organom” jer se za potrebe u opštem interesu, koje su za njega određene ili koje treba da ispuni, može smatrati da su industrijske ili trgovačke prirode. Slično tome, uslov u vezi sa porijeklom finansiranja odnosnog organa takođe je preispitan u sudskoj praksi u sklopu koje je pojašnjeno, između ostalog, da finansiranje „većim dijelom” podrazumijeva više od polovine te da takvo finansiranje može da obuhvata plaćanja od strane korisnika koja se primjenjuju, izračunavaju i prikupljaju u skladu s propisima javnog prava.

- (13) U slučaju mješovitih ugovora, primjenljiva pravila trebalo bi da budu utvrđena s obzirom na glavni predmet ugovora ako se različiti dijelovi koji čine ugovor ne mogu objektivno da razdijele. Stoga bi trebalo pojasniti način na koji bi naručiociji trebalo da utvrde mogu li različiti dijelovi da se razdijele ili ne. Takvo pojašnjenje trebalo bi da se zasniva na relevantnoj sudskoj praksi Suda Evropske unije. Utvrđivanje bi trebalo da se izvrši na osnovu pojedinačnih slučajeva u kojima izražene ili pretpostavljene namjere naručioca da smatra različite aspekte koji čine mješoviti ugovor nerazdjeljivima ne bi trebalo da budu

dovoljne, već bi trebalo da podliježu objektivnim dokazima koji opravdavaju te namjere i na osnovu kojih se utvrđuje potreba sklapanja jedinstvenoga ugovora. Takva opravdana potreba za sklapanjem jedinstvenog ugovora mogla bi, na primjer, da bude prisutna u slučaju izgradnje jedne zgrade, čiji će jedan dio direktno koristiti naručilac, a čijim će se drugim dijelom upravljati na osnovu koncesije, na primjer, za potrebe izgradnje javnog parkinga. Trebalo bi pojasniti da potreba sklapanja jedinstvenog ugovora može da proistekne iz tehničkih i/ili ekonomskih prilika.

- (14) U slučaju mješovitih ugovora koje je moguće razdijeliti, naručioci uvijek imaju slobodu dodjele zasebnih ugovora za zasebne dijelove u okviru mješovitog ugovora. U tom slučaju bi trebalo odrediti odredbe koje se primjenjuju na svaki zasebni dio isključivo s obzirom na karakteristike tog određenog ugovora. S druge strane, ako naručioci odluče da nabavkom obuhvate druge elemente, bez obzira na njihovu vrijednost te bez obzira na pravni režim kojem bi dodani elementi u suprotnom bili podložni, glavni princip trebalo bi da bude da u slučaju dodjele ugovora u skladu s odredbama ove Direktive kao samostalnog ugovora, tada bi ova Direktiva trebalo da se primjenjuje na cjelokupni mješoviti ugovor.
- (15) Međutim, trebalo bi da se izradi posebna odredba za mješovite ugovore koji obuhvataju odbrambene ili bezbjednosne aspekte ili dijelove koji nisu u okviru oblasti primjene UFEU-a. U takvim slučajevima, neprimjenljivanje ove Direktive trebalo bi da bude moguće pod uslovom da je dodjela jedinstvenog ugovora opravdana iz objektivnih razloga te da odluka o dodjeli jedinstvenog ugovora nije donesena u svrhu izuzimanja ugovora iz primjene ove Direktive ili Direktive 2009/81/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta [\(8\)](#). Trebalo bi pojasniti da naručioce ne bi trebalo sprečavati u primjeni ove Direktive na određene mješovite ugovore umjesto primjene Direktive 2009/81/EZ.
- (16) Nadalje, ugovori bi mogli da se dodijele u svrhu ispunjavanja uslova nekoliko djelatnosti, moguće podložno različitim pravnim režimima. Trebalo bi pojasniti da bi onaj pravni režim koji se primjenjuje na jedinstveni ugovor koji obuhvata nekoliko djelatnosti trebalo da podliježe pravilima koja se primjenjuju na djelatnost kojoj je ugovor prvenstveno namijenjen. Određivanje djelatnosti kojoj je ugovor prvenstveno namijenjen može da se zasniva na analizi zahtjeva koje određeni ugovor mora da zadovolji, a koju izvršava naručilac u svrhu procjene vrijednosti ugovora i izrade dokumentacije o nabavci. U određenim slučajevima, kao što je nabavka jednog komada opreme za obavljanje djelatnosti za koju podaci koji omogućavaju procjenu cijena upotrebe ne bi bili raspoloživi, možda je objektivno nemoguće odrediti kojoj je djelatnost ugovor prvenstveno namijenjen. Trebalo bi navesti pravila koja se primjenjuju na takve slučajeve.
- (17) Trebalo bi pojasniti da bi pojam „ekonomski subjekti” trebao tumačiti u širem smislu kako bi obuhvatao sva lica i/ili subjekte koji nude izvođenje radova, nabavku proizvoda ili pružanje usluga na tržištu, bez obzira na pravni oblik u kojem djeluju. Stoga bi preduzeća, podružnice, podređena društva, partnerstva, zadruge, trgovačka društva s ograničenom odgovornošću, univerziteti, javni ili privatni, te ostali oblici organa koji nisu fizička lica, trebalo da budu obuhvaćeni pojmom ekonomskog subjekta, bez obzira na to jesu li „pravna lica” u svim okolnostima.
- (18) Trebalo bi pojasniti da grupe ekonomskih subjekata, uključujući oblik privremenog udruženja, mogu da učestvuju u postupcima dodjele, a da pri tom ne moraju da imaju određeni pravni oblik. U onoj mjeri u kojoj je to nužno, na primjer kada je potrebna zajednička i solidarna odgovornost, moguće je zahtijevati određeni oblik ako je ugovor

dodijeljen takvim grupama.

Takođe bi trebalo razjasniti da bi naručiocima trebalo da mogu jasno da odrede kako će grupe ekonomskih subjekata da ispune kriterijume i uslove za kvalifikaciju i kvalitativni odabir određen u ovoj Direktivi koji su potrebni za ekonomske subjekte koji učestvuju samostalno.

Izvršenje ugovora od strane grupa ekonomskih subjekata može da nalaže određivanje uslova koji se ne nameću pojedinačnim učesnicima. Takvi uslovi, koji bi trebalo da budu opravdani objektivnim razlozima i srazmjerni, mogli bi na primjer da uključuju zahtjeve za imenovanjem zajedničkog predstavnika ili glavnog partnera u svrhu postupka nabavke ili da zahtijevaju podatke o njihovom sastavu.

- (19) Kako bi se osiguralo stvarno otvaranje tržišta i pravedna ravnoteža u primjeni pravila o nabavci u sektoru vodoprivrede, energetskom i saobraćajnom sektoru te sektoru poštanskih usluga, potrebno je identifikovati obuhvaćene subjekte na osnovi koja nije njihov pravni status. Stoga bi trebalo osigurati da se ne dovodi u pitanje jednako postupanje prema naručiocima koji djeluju u javnom sektoru i onima koji djeluju u privatnom sektoru. Takođe je potrebno, uz poštovanje odredaba člana 345 UFEU-a, osigurati da se ne dovode u pitanje pravila kojima se uređuje sistem vlasništva u državama članicama.
- (20) Pojam posebnih ili isključivih prava ključan je pri određivanju oblasti primjene ove Direktive budući da subjekti koja nisu ni javni naručiocima ni javna preduzeća u smislu ove Direktive podliježu njenim odredbama samo u mjeri u kojoj obavljaju jednu od djelatnosti obuhvaćenih na osnovu takvih prava. Stoga je prikladno pojasniti da se prava koja su dodijeljena putem postupka koji se zasniva na objektivnim kriterijumima, posebno na osnovu zakonodavstva Unije, te za koja je osigurana odgovarajuća objava u javnosti ne smatraju posebnim ili isključivim pravima za potrebe ove Direktive.

To zakonodavstvo bi trebalo da obuhvata Direktivu 2009/73/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta [\(9\)](#), Direktivu 2009/72/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. jula 2009. [\(10\)](#), Direktivu 97/67/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta [\(11\)](#), Direktivu 94/22/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta [\(12\)](#) te Regulativu (EZ) br. 1370/2007 Evropskog parlamenta i Savjeta [\(13\)](#).

Takođe bi trebalo pojasniti da taj spisak zakonodavstva nije konačan te da se prava u bilo kojem obliku, uključujući prava putem akata o koncesiji, koja nisu dodijeljena putem drugih postupaka na osnovu objektivnih kriterijuma te za koje je osigurana odgovarajuća objava u javnosti ne smatraju posebnim ili isključivim pravima za potrebe određivanja oblasti primjene ove Direktive *ratione personae*. Pojam isključivih prava takođe bi trebalo koristiti u kontekstu određivanja bi li korištenje pregovaračkog postupka bez prethodne objave poziva na nadmetanje bilo opravdano jer radove može da izvrši, robu da nabavi ili usluge pruži samo određeni ekonomski subjekat zbog zaštite određenih isključivih prava.

Međutim, imajući na umu različite *ratio legis* koje su osnov tih odredaba, trebalo bi pojasniti da pojam isključivih prava ne treba da ima jednako značenje u dva konteksta. Stoga bi trebalo pojasniti da se subjekat, kojem je dodijeljeno isključivo pravo za pružanje određene usluge na određenom geografskom području putem postupka koji se zasniva na objektivnim kriterijumima za koje je osiguran odgovarajući stepen transparentnosti, ne bi smatrao, ako se

radi o privatnom tijelu, naručiocem, ali bi ipak bio jedini subjekt koji bi mogao da pruži odnosnu uslugu u toj oblasti.

- (21) Neki subjekti su aktivni u oblastima proizvodnje, prenosa ili distribucije kako grijanja tako i hlađenja. Mogla bi da postoji nesigurnost oko toga koja pravila se primjenjuju na aktivnosti u vezi sa grijanjem, a koja na aktivnosti u vezi sa hlađenjem. Stoga je potrebno pojasniti da javni naručioci, javna preduzeća i privatne kompanije koje su aktivne u sektoru grijanja podliježu ovoj Direktivi, međutim, u slučaju privatnih preduzeća, uz dodatni uslov da djeluju na osnovu posebnih ili isključivih prava. S druge strane, javni naručioci koji djeluju u oblasti hlađenja podliježu pravilima Direktive 2014/24/EU, budući da javna i privatna preduzeća ne podliježu pravilima nabavke, bez obzira na to djeluju li privatna preduzeća na osnovu posebnih ili isključivih prava. Trebalo bi konačno razjasniti da je potrebno da se razmotre ugovore koji su dodijeljeni za obavljanje ugovora u oblasti grijanja i u oblasti hlađenja prema odredbama ugovora za obavljanje nekoliko djelatnosti kako bi se odredilo koja će pravila o javnoj nabavci, ako ih ima, da se primijenjuju na njihovu dodjelu.
- (22) Prije planiranja bilo kakve izmjene oblasti primjene ove Direktive i Direktive 2014/24/EU za ovaj sektor, potrebno je da se ispita situacija u sektoru hlađenja kako bi se prikupilo dovoljno podataka, naročito onih u vezi sa konkurentskom situacijom, nivoom prekogranične nabavke i mišljenjima zainteresovanih strana. Budući da bi primjena Direktive 2014/23/EU Evropskog parlamenta i Savjeta [\(14\)](#) u ovom sektoru mogla znatno da utiče na otvaranje tržišta, bilo bi primjereno provesti ispitivanje tokom procjene uticaja Direktive 2014/24/EU.
- (23) Bez širenja oblasti primjene ove Direktive, trebalo bi pojasniti da upućivanja na isporuku električne energije u ovoj Direktivi obuhvataju proizvodnju, veleprodaju i maloprodaju električne energije.
- (24) Naručioci koji djeluju u sektoru pitke vode mogu takođe da obavljaju druge djelatnosti u vezi sa vodom, poput projekata u oblasti hidrauličnog inženjerstva, navodnjavanja, drenaže vode ili odlaganja i prečišćavanja otpadnih voda. U takvim slučajevima bi naručioci trebalo da primijenjuju postupke nabavke koji su predviđeni u ovoj Direktivi za sve svoje djelatnosti u vezi sa vodom, bez obzira na to o kojem se dijelu „vodnog ciklusa” radi. Međutim, ona vrsta pravila o nabavci koja se predlaže za isporuku proizvoda nije primjerena za nabavku vode, s obzirom na potrebu za nabavkom vode od izvora u blizini oblasti u kojoj će se ona koristiti.
- (25) Prikladno je isključiti nabavku koja se sprovodi za potrebe istraživanja nafte i gasa jer je za taj sektor ustanovljeno da je podložan takvom konkurentskom pritisku da disciplina u oblasti nabavke uvedena pravilima Unije o nabavci više nije potrebna. Budući da je vađenje nafte i gasa i dalje obuhvaćeno oblašću primjene ove Direktive, možda može da postoji potreba za razlikovanjem pojmova istraživanja i vađenja. U skladu s tim „istraživanje” bi trebalo da obuhvata aktivnosti preduzete kako bi se provjerilo jesu li nafta i gas prisutni u određenoj zoni, te, ako je tako, jesu li komercijalno iskoristivi, a „vađenje” bi trebalo smatrati „proizvodnjom” nafte i gasa. U skladu s ustaljenom praksom u slučaju kupovine, „proizvodnja” bi trebalo da obuhvata „razvoj”, odnosno uspostavljanje odgovarajuće infrastrukture za buduću proizvodnju (naftne platforme, gasovodi, terminali itd.).
- (26) Javni naručioci trebalo bi da koriste sva sredstva koja su im na raspolaganju u okviru nacionalnog prava kako bi se spriječilo narušavanje postupaka nabavke koje proizlazi iz sukoba interesa. To bi moglo da uključuje postupke za utvrđivanje, sprečavanje i uklanjanje sukoba interesa.
- (27) Odlukom Savjeta 94/800/EZ od 22. decembra 1994. [\(15\)](#) posebno je odobren Sporazum

Svjetske trgovinske organizacije o javnoj nabavci („GPA”). Cilj GPA-a je uspostavljanje multilateralnog okvira uravnoteženih prava i obaveza u vezi s javnim ugovorima s ciljem postizanja liberalizacije i širenja svjetske trgovine. Za ugovore obuhvaćene prilogima 3, 4 i 5 i Opštim napomenama Dodatku 1 EVROPSKE UNIJE GPA-u, te za ugovore obuhvaćene drugim relevantnim međunarodnim sporazumima kojima je Unija obavezana, naručiocu bi trebalo da ispune obaveze na osnovu tih sporazuma tako da primjenjuju ovu Direktivu u slučaju ekonomskih subjekata iz trećih zemalja koji su potpisnice tih sporazuma.

- (28) GPA se primjenjuje na ugovore iznad određenih pragova, određenih u GPA-u te izraženih u obliku posebnih prava vučenja. Pragovi utvrđeni ovom Direktivom trebalo bi da budu usklađeni kako bi se osiguralo da su u skladu s istovjetnim pragovima GPA-a izraženim u eurima. Takođe bi trebalo osigurati periodične korekcije pragova izraženih u eurima kako bi se prilagodili, putem isključivo matematičke operacije, s obzirom na moguće varijacije vrijednosti eura u odnosu na ta posebna prava vučenja.

Osim tih periodičnih matematičkih prilagođavanja, povećanje pragova utvrđenih GPA-om trebalo bi da se ispita tokom sljedećeg kruga pregovora o njemu.

Kako bi se izbjeglo udvostručavanje pragova takođe je prikladno, ne dovodeći u pitanje međunarodne obaveze Unije, da se nastavi s primjenom istih pragova za sve naručioce, bez obzira na sektor u kojem djeluju.

- (29) Trebalo bi pojasniti da, u svrhu procjene vrijednosti ugovora, sva primanja moraju da budu uzeta u obzir, bez obzira jesu li primljena od naručilaca ili trećih strana.

Takođe bi trebalo pojasniti da bi, za potrebe procjene pragova, pojam slične robe trebalo da se tumači kao proizvodi koji su namijenjeni istovjetnoj ili sličnoj upotrebi, poput zalihe asortimana robe ili raznih predmeta kancelarijskog namještaja. Ekonomski subjekat koji je aktivan u određenom području najvjerovatnije bi bio sklon da smatra tu robu dijelom svojeg uobičajenog asortimana proizvoda.

- (30) U svrhu procjene vrijednosti određene nabavke, trebalo bi pojasniti da bi trebalo dopustiti da se procjena vrijednosti zasniva na podjeli nabavke samo ako je to opravdano objektivnim razlozima. Na primjer, to bi moglo da bude opravdano za procjenu vrijednosti ugovora na nivou zasebnih operativnih jedinica naručioca, pod uslovom da je odnosna jedinica samostalno nadležna za svoju nabavku. To se može pretpostaviti za slučajeve u kojima zasebna operativna jedinica samostalno sprovodi postupke nabavke i donosi odluke o kupovini, ima zasebnu budžetsku liniju za odnosne nabavke, sklapa ugovore samostalno i finansira ih iz budžeta kojim raspolaže. Podjela nije opravdana u slučajevima kada naručilac samo organizuje nabavku na decentralizovani način.
- (31) Budući da je upućena državama članicama, ova Direktiva ne primjenjuje se na nabavku koju sprovode međunarodne organizacije u svoje ime i za svoj račun. Međutim, postoji potreba za pojašnjenjem u kojoj mjeri bi ova Direktiva trebalo da se primjenjuje na nabavku uređenu posebnim međunarodnim pravilima.
- (32) Trebalo bi ponoviti da usluge arbitraže i mirenja, kao i druge slične oblike alternativnog rješavanja sporova, obično pružaju organi ili pojedinci koji su imenovani ili odabrani na način koji ne može biti regulisan pravilima o nabavkama. Trebalo bi pojasniti da se ova Direktiva ne odnosi na ugovore o uslugama za pružanje takvih usluga, nezavisno od njihovog naziva u okviru nacionalnog prava.

- (33) Određeni broj pravnih usluga obavljaju pružaoci usluga koje je imenovao sud u određenoj državi članici te podrazumijevaju advokatsko zastupanje klijenata u sudskom postupku, moraju ih pružiti notari ili moraju biti povezane s izvršavanjem službenih ovlaštenja. Takve pravne usluge najčešće pružaju organi ili pojedinci imenovani ili izabrani na način koji nije moguće urediti pravilima o nabavci, kao što je na primjer imenovanje državnih advokata u određenim državama članicama. Te pravne usluge bi stoga trebalo isključiti iz oblasti primjene ove Direktive.
- (34) Prikladno je napomenuti da je konceptu finansijskih instrumenata, kako je određeno u ovoj Direktivi, pridato isto značenje kao u ostalom zakonodavstvu u vezi sa unutrašnjim tržištem te bi, s obzirom na nedavno uspostavljanje Evropskog fonda za finansijsku stabilnost i Evropskog stabilizacionog mehanizma, trebalo propisati da bi djelatnosti koje se sprovode uz pomoć tog fonda i tog mehanizma trebalo da budu izuzete iz oblasti primjene ove Direktive. Trebalo bi konačno pojasniti da bi zajmovi, bez obzira na to jesu li povezani s izdavanjem vrijednosnih papira ili drugih finansijskih instrumenata ili drugih radnji s njima, trebalo da budu izuzeti iz oblasti primjene ove Direktive.
- (35) Trebalo bi ponoviti da je članom 5 stavom 1 Regulative (EZ) br. 1370/2007 Evropskog parlamenta i Savjeta [\(16\)](#) izričito predviđeno da se direktive 2004/17/EZ i 2004/18/EZ primjenjuju na ugovore o javnim uslugama odnosno ugovore o javnim uslugama autobusnog ili tramvajskog prevoza putnika, dok se Regulativa (EZ) br. 1370/2007 primjenjuje na koncesije za usluge javnog autobusnog ili tramvajskog prevoza putnika. Takođe bi trebalo ponoviti da se ta Regulativa i dalje primjenjuje na ugovore o javnim uslugama te na koncesije za usluge javnog željezničkog prevoza putnika ili prevoza putnika podzemnom željeznicom. Kako bi se pojasnila veza između ove Direktive i Regulative (EZ) br. 1370/2007, trebalo bi izričito navesti da ova Direktiva ne bi trebalo da se primjenjuje na ugovore o uslugama za pružanje usluga javnog željezničkog prevoza putnika ili prevoza putnika podzemnom željeznicom, dodjela kojih ugovora bi trebalo i dalje da podliježe toj Regulativi. Ako se Regulativom (EZ) br. 1370/2007 prepušta nacionalnom zakonodavstvu da polazi od pravila utvrđenih tom Regulativom, države članice trebalo bi da mogu u svom nacionalnom pravu da odrede da ugovori o uslugama javnog željezničkog prevoza putnika ili prevoza putnika podzemnom željeznicom moraju da budu dodijeljeni poštovanjem postupka dodjele ugovora koji je u skladu s njihovim opštim pravilima o javnoj nabavci.
- (36) Ovu Direktivu ne bi trebalo primjenjivati na određene usluge u hitnim slučajevima ako ih pružaju neprofitne organizacije ili udruženja, budući da bi bilo teško da se zadrže posebne karakteristike tih organizacija ako bi pružaoci usluga morali da se biraju u skladu s postupcima iz ove Direktive. Međutim, ovo izuzeće ne bi trebalo da se proširi van strogo nužnog okvira. Trebalo bi stoga izričito da se navede da ne bi trebalo da se isključe usluge kola hitne pomoći za prevoz pacijenata. U tom kontekstu je nadalje nužno razjasniti da CPV grupa 601 „Usluge drumskog prevoza” ne obuhvata usluge kola hitne pomoći koje se nalaze u CPV razredu 8514. Trebalo bi dakle pojasniti da bi usluge, koje su pokrivene, CPV oznakom 85143000-3 koje uključuju samo usluge kola hitne pomoći za prevoz pacijenata trebalo da podliježu posebnom režimu utvrđenom za socijalne i druge posebne usluge („blagi režim”). Stoga bi, generalno, ugovori za pružanje usluga kola hitne pomoći takođe bili podložni blagom režimu ako bi vrijednost usluga kola hitne pomoći za prevoz pacijenata bila veća od vrijednosti ostalih usluga kola hitne pomoći.
- (37) U određenim slučajevima, javni naručilac ili udruženja javnih naručilaca mogu da budu jedini izvor određene usluge, u pogledu čijeg pružanje ima isključivo pravo u skladu sa

zakonima, propisima ili objavljenim upravnim odredbama koji su usklađeni s UFEU-om. Trebalo bi pojasniti da ova Direktiva ne treba da se primjenjuje na dodjeljivanje ugovorâ o uslugama tom javnom naručiocu ili udruženju.

- (38) Postoji znatna pravna nesigurnost po pitanju mjere u kojoj bi ugovori sklopljeni među javnim naručiocima trebalo da budu obuhvaćeni pravilima o javnoj nabavci. Relevantna sudska praksa Suda Evropske unije različito se tumači u pojedinim državama članicama te čak među pojedinim javnim naručiocima. Budući da bi ta sudska praksa bila jednako primjenljiva na javne naručioce koji djeluju u sektorima obuhvaćenima ovom Direktivom, prikladno je osigurati da se primjenjuju ista pravila te da se jednako tumače u ovoj Direktivi te u Direktivi 2014/24/EU.
- (39) Mnogi naručiocu su organizovani kao ekonomska grupa koja može da se sastoji od skupa zasebnih preduzeća; svako od tih preduzeća često ima specijalizovanu ulogu u ukupnom kontekstu ekonomske grupe. Prikladno je stoga da se izuzmu određeni ugovori o uslugama, nabavci robe i radovima koji se dodjeljuju povezanom društvu čija je glavna djelatnost pružanje takvih usluga, nabavka takve robe ili izvođenje takvih radova za udruženje u čijem je sastavu, a ne njihovo nuđenje na tržištu. Takođe je potrebno da se izuzmu određeni ugovori o uslugama, nabavci robe i radovima koje naručilac dodjeljuje zajedničkom poduhvatu koji je osnovalo više naručilaca u svrhu obavljanja djelatnosti obuhvaćenih ovom Direktivom i u čijem je sastavu taj naručilac. Međutim, potrebno je osigurati da to izuzimanje ne dovede do narušavanja tržišne konkurencije koje bi išlo u prilog preduzećima ili zajedničkim poduhvatima povezanim s tim naručiocima; potrebno je osigurati odgovarajući niz pravila, posebno u vezi sa gornjim granicama u okviru kojih preduzeća mogu da ostvare dio svog prometa na tržištu i iznad kojeg bi izgubili mogućnost da im budu dodijeljeni ugovori bez poziva za nadmetanje, te u vezi sa sastavom zajedničkih poduhvata i stabilnosti veza između tih zajedničkih poduhvata i naručilaca od kojih se ti poduhvati sastoje.
- (40) Takođe je prikladno pojasniti interakciju između odredaba o saradnji među organima javne vlasti te odredaba o dodjeli ugovora povezanim društvima ili u kontekstu zajedničkih poduhvata.
- (41) Preduzeća bi trebalo da se smatraju povezanim ako između naručioca i odnosnog preduzeća postoji direktan ili indirektan prevladavajući uticaj ili ako su oboje podložni prevladavajućem uticaju nekog drugog preduzeća; u ovom kontekstu privatno učešće ne bi trebalo da bude relevantno samo po sebi. Provjera je li neko preduzeće povezano s određenim naručiocem ili ne, trebalo bi da bude što je moguće lakša za sprovođenje. U skladu sa tim, a budući da bi moguće postojanje takvog direktnog ili indirektnog prevladavajućeg uticaja već trebalo da bude provjereno zbog odluke o tome trebaju li da se konsoliduju godišnji finansijski izvještaji odnosnih preduzeća i subjekata, preduzeća bi trebalo smatrati povezanim kad god su njihovi godišnji finansijski izvještaji konsolidovani. Međutim, pravila Unije o konsolidovanim finansijskim izvještajima nisu primjenljiva u određenom broju slučajeva, npr. zbog veličine odnosnih preduzeća ili zato jer nisu ispunjeni određeni uslovi u odnosu na njihov pravni oblik. U takvim slučajevima kada nije primjenljiva Direktiva 2013/34/EU Evropskog parlamenta i Savjeta (17), biće potrebno da se provjeri je li prisutan direktni ili indirektni prevladavajući uticaj uzimajući u obzir vlasništvo, finansijski udio ili pravila prema kojima se preduzeća vode.
- (42) Trebalo bi podsticati sufinansiranje programa istraživanja i razvoja industrijskih subjekata. Stoga bi trebalo pojasniti da se ova Direktiva primjenjuje samo ako ne postoji takvo

sufinansiranje i ako su rezultati aktivnosti istraživanja i razvoja namijenjeni određenom naručiocu. Time ne bi trebalo isključiti mogućnost da pružalac usluge koji je sprovodio te aktivnosti objavi izvještaj o tim aktivnostima sve dok naručilac zadržava isključivo pravo korištenja rezultata istraživanja i razvoja pri izvršavanju sopstvene djelatnosti. Međutim, fiktivno širenje rezultata istraživanja i razvoja ili bilo kakvo simbolično učešće u naknadi troškova pružaocu usluga ne bi trebalo da spriječi primjenu ove Direktive.

- (43) Ova Direktiva ne bi trebalo da se primjenjuje ni na ugovore čija je namjena da se omogućiti izvršavanje djelatnosti koja podliježe ovoj Direktivi niti na projektne tendere organizovane u svrhu obavljanja takve djelatnosti ako je u državi članici u kojoj se ta djelatnost obavlja ona direktno izložena konkurenciji na tržištima kojima pristup nije ograničen. Stoga je potrebno zadržati postupak, koji se primjenjuje na sve sektore ili njihove dijelove obuhvaćene ovom Direktivom, koji će omogućiti uzimanje u obzir efekata sadašnjeg ili budućeg otvaranja tržišnoj konkurenciji. Takvim postupkom bi trebalo da se osigura pravna sigurnost za odnosne subjekte, kao i odgovarajući proces odlučivanja kojim bi se u kratkom roku osigurala ujednačena primjena prava Unije u ovoj oblasti. Za potrebe pravne sigurnosti trebalo bi pojasniti da se sve odluke donesene prije stupanja na snagu ove Direktive, u vezi sa primjenljivošću odgovarajućih odredaba određenih u članu 30 Direktive 2004/17/EZ, i dalje primjenjuju.
- (44) Direktna izloženost tržišnoj konkurenciji trebalo bi da bude procijenjena na osnovu objektivnih kriterijuma, uzimajući u obzir specifične karakteristike odnosnog sektora ili njegovih dijelova. Međutim, ta procjena je ograničena kratkim rokovima koji se primjenjuju te potrebi da se oslanja na podatke dostupne Komisiji – bilo iz izvora već dostupnih ili na osnovu podataka pribavljenih u kontekstu primjene člana 35 - što ne može da se zamijeni dugotrajnijim metodama, uključujući, posebno, javne analize namijenjene ekonomskim subjektima. Procjena direktne izloženosti tržišnoj konkurenciji koja može da se izvrši u kontekstu ove Direktive ne dovodi u pitanje potpunu primjenu zakona o tržišnoj konkurenciji.
- (45) Procjena o tome je li određeni sektor ili njegovi dijelovi direktno izložen tržišnoj konkurenciji trebalo bi da se provede s obzirom na određenu oblast u kojoj relevantni ekonomski subjekti obavljaju određenu djelatnost ili njene dijelove, odnosno s obzirom na takozvano relevantno geografsko tržište. Budući da je taj pojam od ključne važnosti za procjenu, trebalo bi da se odredi njegova definicija na osnovu postojećih pojmova u pravu Unije. Takođe bi trebalo pojasniti da relevantno geografsko tržište ne mora da se poklapa s državnim područjem odnosne države članice; stoga bi trebalo biti moguće da se ograniče odluke u vezi sa primjenljivošću izuzeća na dijelove državnog područja odnosne države članice.
- (46) Trebalo bi smatrati da su sprovođenje i primjena odgovarajućeg zakonodavstva Unije, čime se otvara određeni sektor ili jedan njegov dio, dovoljna osnova za pretpostavku da postoji slobodan pristup odnosnom tržištu. Takvo odgovarajuće zakonodavstvo treba da se odredi u prilogu koji Komisija može da ažurira. Prilikom ažuriranja tog priloga, Komisija bi posebno trebalo da uzme u obzir moguće donošenje mjera koje za nužnu posljedicu imaju istinsko otvaranje tržišnoj konkurenciji sektora, osim onih za koje je zakonodavstvo već navedeno u tom Prilogu, poput sektora nacionalnog putničkog željezničkog saobraćaja.
- (47) Ako se na osnovu sprovođenja odgovarajućeg zakonodavstva Unije ne može da se pretpostavi slobodan pristup određenom tržištu, trebalo bi pokazati da je taj pristup slobodan, *de jure i de facto*. Ako država članica proširi primjenu pravnog akta Unije o otvaranju

određenog sektora za tržišnu konkurenciju na situacije koje nisu obuhvaćene oblašću primjene tog pravnog akta, na primjer primjenom Direktive 94/22/EZ (18) na sektor uglja ili primjenom Direktive 2012/34/EU Evropskog parlamenta i Savjeta (19) na putnički prevoz na nacionalnom nivou, ta bi okolnost trebalo da se uzme u obzir pri procjeni je li pristup sektoru slobodan.

- (48) Nezavisni nacionalni organi, poput sektorskih regulatora ili organa nadležnih za tržišnu konkurenciju, najčešće posjeduju stručne vještine, informacije i znanje korisno pri procjeni jesu li određena djelatnost ili njeni dijelovi direktno izloženi tržišnoj konkurenciji na tržištima kojima pristup nije ograničen. Zahtjevi za izuzimanje trebalo bi da stoga, po potrebi, budu praćeni ili bi trebalo da obuhvataju nedavna mišljenja o stanju u određenom sektoru u vezi sa tržišnom konkurencijom koje je donio nezavisni nacionalni organ nadležan s obzirom na određenu djelatnost.

U nedostatku obrazloženog i zasnovanog mišljenja koje je donio nezavisni nacionalni organ nadležan s obzirom na određenu djelatnost, bilo bi potrebno više vremena za procjenu zahtjeva za izuzimanje. Rokove u okviru kojih Komisija mora da sprovede svoje procjene tih zahtjeva stoga bi trebalo na odgovarajući način izmijeniti.

- (49) Komisija bi uvijek trebalo da bude obavezna da prouči zahtjeve koji su usklađeni s detaljnim pravilima o primjeni postupaka za određivanje je li određena djelatnost, ili njeni dijelovi, direktno izložena tržišnoj konkurenciji na tržištima kojima pristup nije ograničen. Međutim, trebalo bi takođe pojasniti kako ti zahtjevi mogu biti toliko složeni da možda nije uvijek moguće u primjenljivim rokovima da se osigura donošenje implementacionih akata kojima se određuje je li određena djelatnost, ili njeni dijelovi, direktno izložena tržišnoj konkurenciji na tržištima kojima pristup nije ograničen.
- (50) Trebalo bi pojasniti da bi Komisija trebalo da bude u mogućnosti da zatraži od država članica ili naručilaca da dostave, dopune ili pojasne određene informacije. Komisija bi za to trebalo da odredi odgovarajući rok, a pri tome bi trebalo, uzimajući takođe u obzir potrebu poštovanja rokova za donošenje implementacionog akta od strane Komisije, da uzme u obzir faktore poput složenosti zatraženih informacija i dostupnosti informacija.
- (51) Zaposlenje i zanimanje doprinose integraciji u društvo te su ključni elementi pri garantovanju jednakih mogućnosti za sve. U tom kontekstu zaštićene radionice mogu da budu od znatne važnosti. Isto važi i za ostala socijalna preduzeća čiji je glavni cilj pružanje podrške društvenoj i profesionalnoj integraciji ili ponovnoj integraciji lica s invaliditetom ili lica u nepovoljnom položaju, poput nezaposlenih lica, članova manjina u nepovoljnom položaju ili ostalih društveno marginalizovanih grupa. Međutim, takve radionice ili preduzeća možda ne bi mogli da dobiju ugovore pod uobičajenim uslovima tržišne konkurencije. Zato je primjereno predvidjeti da države članice mogu takvim radionicama ili preduzećima da rezervišu pravo da učestvuju u postupcima dodjele javnih ugovora ili određenim njihovim partijama ili da mogu da ograniče izvršenje ugovora u okviru programa zaštićenih radnih mjesta.
- (52) U svrhu odgovarajuće integracije ekoloških, socijalnih i radnih zahtjeva u postupke javne nabavke, od posebne je važnosti da države članice i naručioci preduzmu odgovarajuće mjere za osiguravanje poštovanja obaveza u oblasti prava životne sredine, socijalnog i radnog prava koje se odnose na mjesto na kojem se izvode radovi ili pružaju usluge i zasnivaju se na zakonima, propisima, presudama i odlukama nacionalnog prava i prava Unije, kao i na kolektivnim sporazumima, pod uslovom da su takva pravila, kao i njihova primjena u skladu

s pravom Unije. Isto tako, obaveze koje proizlaze iz nacionalnih sporazuma koje su ratifikovale sve države članice i koji su navedeni u Prilogu XIV trebalo bi da se primjenjuju tokom izvršenja ugovora. Međutim, to ne bi smjelo, ni na koji način, da spriječi primjenu uslova zapošljavanja koji su povoljniji za radnike.

Odgovarajuće mjere bi trebalo da se primjenjuju u skladu s osnovnim principima prava Unije, naročito s ciljem osiguravanja jednakog postupanja. Takve odgovarajuće mjere bi trebalo da se primjenjuju u skladu s Direktivom 96/71/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta [\(20\)](#) i na način koji osigurava jednako postupanje i ne diskriminiše ekonomske subjekte i radnike iz drugih država članica.

- (53) Trebalo bi da se smatra da se usluge pružaju na mjestu na kojem se izvodi značajan rad. Kada se usluge pružaju na daljinu, na primjer usluge pozivnih centara, trebalo bi da se smatra da se te usluge pružaju na mjestu na kojem se izvode, nezavisno od mjesta i država članica na koje su te usluge usmjerene.
- (54) Relevantne obaveze mogle bi da se odražavaju u klauzulama ugovora. Takođe bi trebalo da bude moguće da se u javne ugovore uključe klauzule kojima se osigurava usklađenost s kolektivnim ugovorima u skladu s pravom Unije koje se odnosi na javne ugovore. Nepoštovanje relevantnih obaveza moglo bi da se smatra teškim prekršajem određenog ekonomskog subjekta čime taj ekonomski subjekat podliježe isključivanju iz postupka dodjele javnog ugovora.
- (55) Kontrola poštovanja odredaba prava životne sredine, socijalnog i radnog prava trebalo bi da se sprovodi u svim fazama postupka nabavke, kod primjene opštih principa o izboru učesnika i dodjele ugovora, kod primjene kriterijuma za isključenje, i kod primjene odredaba o izuzetno niskim ponudama. Potrebno provjeravanje u tu svrhu trebalo bi da se sprovodi u skladu s odgovarajućim odredbama glave II, poglavlja III, odjeljka 3 ove Direktive, naročito onima koje uređuju načine dokazivanja i lične izjave.
- (56) Ništa u ovoj Direktivi ne bi trebalo da spriječi nametanje ili sprovođenje mjera nužnih za zaštitu javne politike, javnog morala, javne bezbjednosti, zdravlja, ljudskog života i životinjskog svijeta, očuvanje biljnog svijeta ili drugih ekoloških mjera, posebno kako bi se osigurao održivi razvoj, pod uslovom da su te mjere u skladu s UFEU-om.
- (57) Istraživanje i razvoj, uključujući ekološke i društvene inovacije, među glavnim su pokretačima budućeg rasta te su stavljeni u centar strategije Evropa 2020 za pametan, održiv i inkluzivan rast. Naručiocima bi trebalo na najbolji mogući način strateški da iskoriste javnu nabavku kako bi podstakli inovacije. Kupovina inovativnih proizvoda, radova i usluga je od ključne važnosti za poboljšanje efikasnosti i kvaliteta javnih usluga te za suočavanje s važnim društvenim izazovima. Tom kupovinom se doprinosi postizanju najbolje vrijednosti za novac te širih ekonomskih, ekoloških i društvenih benefita u vezi sa osmišljavanjem novih ideja, pretvaranjem tih ideja u inovativne proizvode i usluge te promovisanje održivog ekonomskog rasta.

Trebalo bi ponoviti da je niz modela nabavke opisan u Komunikaciji Komisije od 14. decembra 2007. pod nazivom „Predkomercijalna nabavka: podsticanje inovacija kako bi se zagarantovale održive visokokvalitetne javne usluge u Europi” u kojoj su obrađeni slučajevi nabavke onih usluga istraživanja i razvoja koje nisu obuhvaćene oblašću primjene ove Direktive. Ti modeli bi bili bi dostupni, no ova Direktiva bi takođe trebalo da doprinese olakšavanju javne nabavke inovacija te pomogne državama članicama u ostvarivanju ciljeva

Unije u vezi sa inovacijama.

- (58) Zbog važnosti inovacije, naručioce bi trebalo podsticati da što češće dozvoljavaju varijante. Pažnju naručilaca trebalo bi nakon toga usmjeriti na potrebu definisanja minimalnih kriterijuma koje varijante moraju ispuniti prije nego što utvrde da te varijante mogu da se podnesu.
- (59) Ako potrebu za razvojem inovativnog proizvoda ili usluge ili inovativnih radova te za naknadnom kupovinom te robe, usluga ili radova nije moguće zadovoljiti rješenjima koja su već dostupna na tržištu, naručioci bi trebalo da imaju posebnom postupku nabavke s obzirom na ugovore u oblasti primjene ove Direktive. Tim posebnim postupkom naručiocima bi trebalo da se omogući da uspostave dugoročno inovacijsko partnerstvo za razvoj i naknadnu kupovinu novog, inovativnog proizvoda, usluge ili radova pod uslovom da taj inovativni proizvod, usluga ili inovativni radovi mogu da zadovolje dogovorene nivoe uspješnosti i troškova bez potrebe za posebnim postupkom nabavke za tu kupovinu. Partnerstvo za inovacije trebalo bi da se zasniva na pravilima postupka koja se primjenjuju na pregovaračke postupke s prethodnom objavom poziva na nadmetanje, a ugovori bi trebalo da se dodjeljuju isključivo na osnovu najboljeg odnosa cijene i kvaliteta, što je najprikladnije za upoređivanje ponuda za inovativna rješenja. Bez obzira na to radi li se o vrlo velikim projektima ili manjim inovativnim projektima, partnerstvo za inovacije trebalo bi da bude strukturirano na način da može omogućiti potrebno „tržišno privlačenje”, podstičući razvoj inovativnog rješenja bez zatvaranja tržišta. Naručioci stoga ne bi trebalo da koriste partnerstvo za inovacije na način kojim se sprečava, ograničava ili narušava tržišna konkurencija. U određenim slučajevima, uspostavljanje partnerstva za inovacije između nekoliko partnera moglo bi da doprinese izbjegavanju takvih efekata.
- (60) Sudeći po iskustvu, tenderski dijalog, predviđen Direktivom 2014/24/EU, pokazao se korisnim u slučajevima u kojima javni naručioci ne mogu da utvrde načine zadovoljavanja svojih potreba ili nisu u mogućnosti da procijene što se nudi na tržištu u pogledu tehničkih, finansijskih ili pravnih rješenja. Takva situacija pogotovo može da nastane u slučaju inovativnih projekata, pri sprovođenju velikih integrisanih projekata u oblasti saobraćajne infrastrukture, velikih kompjuterskih mreža ili projekata koji obuhvataju složeno ili strukturirano finansiranje. Državama članicama stoga bi trebalo dopustiti da naručiocima omoguće pristup tom alatu. Po potrebi, trebalo bi podsticati javne naručioce da imenuju nosioca projekta kako bi se osigurala dobra saradnja između ekonomskih subjekata i javnog naručioca tokom postupka dodjele.
- (61) S obzirom na štetne efekte na tržišnu konkurenciju, pregovarački postupci bez prethodne objave poziva na nadmetanje trebalo bi da se koriste samo u vrlo izuzetnim okolnostima. Ti izuzeci trebalo bi da budu ograničeni na slučajeve u kojima objava nije moguća, zbog izuzetne hitnosti usljed nepredvidivih događaja koji se ne mogu pripisati naručiocu ili na slučajeve u kojima je odmah jasno da objava ne bi dalje podstakla tržišnu konkurenciju ili dovela do boljih rezultata nabavke i zato što objektivno postoji samo jedan ekonomski subjekat koji može da izvrši ugovor. To može biti slučaj umjetnina jer identitet umjetnika suštinski određuje jedinstvenu prirodu i vrijednost samog umjetničkog predmeta. Isključivost se takođe može utvrditi iz drugih razloga, no samo slučajevi objektivne isključivosti mogu da opravdaju upotrebu pregovaračkog postupka bez prethodnog poziva na nadmetanje, ako slučaj isključivosti nije prouzrokovao sam naručilac u svrhu budućeg postupka nabavke.

Naručioci koji se pozivaju na taj izuzetak trebalo bi da obrazlože nepostojanje razumnih

alternativnih ili zamjenskih rješenja, poput upotrebe alternativnih distribucionih kanala, čak i izvan države članice naručioca, ili uzimanja u obzir funkcionalno uporedivih radova, robe i usluga.

Ako je slučaj isključivosti nastao iz tehničkih razloga, ti razlozi treba da budu tačno određeni i opravdani za svaki pojedinačni takav slučaj. Ti razlozi mogu da obuhvataju slučajeve u kojim ekonomski subjekat nema tehničkih mogućnosti za izvođenje traženih performansi ili potrebu za korištenjem posebnog znanja, alata ili sredstava koje posjeduje samo jedan ekonomski subjekat. Tehnički razlozi takođe mogu da proisteknu iz posebnih zahtjeva interoperabilnosti koji moraju biti ispunjeni kako bi se osigurala efikasnost radova, robe ili usluga koje je potrebno nabaviti.

U konačnom, postupak nabavke nije koristan ako je roba kupljena direktno na tržištu robe, uključujući trgovinske platforme za robu poput poljoprivrednih proizvoda, sirovina i berze energije, ako su regulisanom i nadziranom multilateralnom trgovinskom strukturom zagarantovane tržišne cijene.

- (62) Trebalo bi razjasniti da odredbe koje se odnose na zaštitu povjerljivih informacija ni na koji način ne sprečavaju javnu objavu dijelova sklopljenih ugovora koji nisu povjerljive prirode, uključujući sve naknadne izmjene.
- (63) Elektronski oblici informisanja i komunikacije mogu uvelikome pojednostaviti objavu ugovora te povećati djelotvornost i transparentnost postupaka nabavke. Ti bi oblici trebalo da postanu standardni oblici komunikacije i razmjene informacija u postupcima nabavke jer uvelikome povećavaju mogućnosti ekonomskih subjekata da učestvuju u postupcima nabavke na cijelom unutrašnjem tržištu. U tu svrhu, prenos obavještenja u elektronskom obliku, elektronska dostupnost dokumentacije o nabavci te, nakon prelaznog perioda od 30 mjeseci, potpuna elektronska komunikacija, što podrazumijeva komunikaciju elektronskim putem u svim fazama postupka, uključujući prenos zahtjeva za učešće te posebno prenos ponuda (elektronsko podnošenje), trebalo bi da postanu obavezujući. Države članice i naručioci bi trebalo da imaju izbor da, ako to žele, po tom pitanju budu još aktivniji. Takođe bi trebalo pojasniti da obavezujuća upotreba elektronskih načina komunikacije u skladu s ovom Direktivom ne bi trebalo da obavezuje naručioca da obrađuju ponude elektronskim putem te ne bi trebalo da učini obaveznim elektronsko ocjenjivanje ili automatsku obradu. Nadalje, u skladu s ovom Direktivom, nijedan element postupka javne nabavke nakon dodjele ugovora ili interna komunikacija naručioca ne bi smjeli da budu obuhvaćeni obavezom korištenja elektronskih načina komunikacije.
- (64) Naručioci bi trebalo, osim u određenim specifičnim situacijama, da koriste elektronska sredstva komunikacije koja nisu diskriminišuća, generalno su dostupna i interoperabilna s proizvodima informacione i komunikacione tehnologije (ICT) u opštoj upotrebi i koja ne ograničavaju pristup ekonomskih subjekata postupku nabavke. Korištenjem takvih sredstava komunikacije takođe bi trebalo da se uzme u obzir dostupnost licima s invaliditetom. Trebalo bi pojasniti da obaveza korištenja elektronskih sredstava u svim fazama postupka nabavke ne bi bila prikladna ni ako korištenje elektronskih sredstava zahtijeva upotrebu specijalizovanih alata ili formata datoteka koji nisu široko dostupni, a takođe ne bi bila prikladna ako bi komunikacija mogla da se odvija samo korištenjem specijalizovane kancelarijske opreme. Naručioci stoga ne bi trebalo da budu obavezni da zahtijevaju korištenje elektronskih načina komunikacije tokom postupka podnošenja ponuda u određenim slučajevima koji bi trebalo

da budu iscrpno navedeni. Ova Direktiva propisuje da bi takvi slučajevi trebalo da obuhvataju situacije u kojima se zahtijeva korištenje specijalizovane kancelarijske opreme koja nije široko dostupna naručiocima, poput štampača širokog formata. U nekim postupcima nabavke u dokumentaciji o nabavci moglo bi da se zahtijeva podnošenje fizičkih ili umanjenih modela koji ne mogu da budu dostavljeni naručiocima elektronskim putem. U takvim situacijama model bi trebalo da bude dostavljen naručiocima putem pošte ili druge odgovarajuće kurirske službe.

Međutim, trebalo bi pojasniti da bi korištenje drugih načina komunikacije trebalo da bude ograničeno na one elemente ponude za koje se ne zahtijeva korištenje elektronskih načina komunikacije.

Prikladno je pojasniti da bi, u slučaju da je to potrebno iz tehničkih razloga, naručioci trebalo da budu u mogućnosti da utvrde maksimalnu veličinu datoteka koje mogu da budu podnesene.

- (65) Mogući su izuzetni slučajevi u kojima bi naručiocima trebalo da bude dopušteno da ne koriste elektronska sredstva komunikacije ako je nekorisćenje takvih sredstava komunikacije nužno za zaštitu naročito osjetljive prirode podataka. Trebalo bi razjasniti da, kada korištenje elektronskih alata koji nisu široko dostupni može da pruži potrebni nivo zaštite, trebalo bi koristiti takve elektronske alate. To bi na primjer moglo biti u slučaju kada naručioci zahtijevaju korištenje posebnih sigurnih sredstava komunikacije kojima pružaju pristup.
- (66) Različiti tehnički formati ili procesi i standardi razmjene poruka mogli bi možda da naruše interoperabilnost, ne samo unutar svake države članice, već takođe i pogotovo među državama članicama. Na primjer, kako bi učestvovali u postupku nabavke u kojem se dozvoljava ili zahtijeva korištenje elektronskih kataloga, odnosno formata za predstavljanje i organizovanje informacija na način koji je zajednički za sve ponuđače koji učestvuju te koji može da se elektronski obrađuje, ekonomski subjekti bili bi, u odsustvu standardizovanog pristupa, primorani da prilagode svoje kataloge svakom postupku nabavke, što bi podrazumijevalo pružanje vrlo sličnih informacija u različitim formatima u zavisnosti od specifikacija određenog naručioca. Standardizacija formata kataloga stoga bi poboljšala nivo interoperabilnosti, povećala efikasnost te takođe smanjila trud koji ekonomski subjekti moraju da ulože.
- (67) Pri razmatranju potrebe za osiguravanjem ili poboljšavanjem interoperabilnosti među različitim tehničkim formatima ili procesa i standarda razmjene poruka na način da korištenje određenih standarda postane obavezujuće, te ako se primjeni taj pristup, pri razmatranju pitanja standarda koje bi trebalo propisati, Komisija bi trebalo posebno da uzme u obzir mišljenja zainteresovanih strana. Komisija bi takođe trebalo da razmotriti mjeru u kojoj ekonomski subjekti i naručioci već primjenjuju određenu normu u praksi te mjeru u kojoj je ta norma uspješna. Prije nego li odluči da korištenje bilo koje određene tehničke norme postaje obavezujuće, Komisija bi takođe trebalo pažljivo da razmotriti troškove koji bi time mogli da nastanu, pogotovo u pogledu prilagođavanja postojećim rješenjima e-nabavke, uključujući infrastrukturu, procese ili softver.

Ako te norme nije razvila međunarodna, evropska ili nacionalna organizacija za normiranje, te norme bi trebalo da zadovoljavaju zahtjeve koji se primjenjuju u slučaju normi za ICT, kako je određeno u Regulativi (EU) 1025/2012 Evropskog parlamenta i Savjeta [\(21\)](#).

- (68) Prije određivanja nivoa bezbjednosti za elektronsku komunikaciju koja će se koristiti u raznim fazama postupka dodjele, države članice i naručioci trebalo bi da procijene srazmjernost između, s jedne strane, zahtjeva čija je svrha osiguravanje direktne i pouzdane identifikacije pošiljaoca poruke i integriteta njenog sadržaja te, s druge strane, rizika pojave problema kao u slučajevima u kojima je poruke poslao drugi pošiljalac, a ne onaj koji je naznačen. Uzimajući u obzir da su sve druge stvari jednake, to bi značilo da nivo bezbjednosti potreban, na primjer, u slučaju poruke e-pošte u kojoj se zahtijeva potvrda tačne adrese na kojoj će se održati informativni sastanak, nije potrebno postaviti na isti nivo kao u slučaju same ponude koja podrazumijeva obavezujuću ponudu ekonomskog subjekta. Slično tome, procjena srazmjernosti mogla bi da dovede do nižeg nivoa bezbjednosti koji je potreban u slučaju ponovne predaje elektronskih kataloga ili u slučaju podnošenja ponuda u kontekstu malih nadmetanja na osnovu okvirnog sporazuma ili za pristup dokumentaciji o nabavci.
- (69) Iako bi ključni elementi postupka nabavke, poput dokumentacije o nabavci, zahtjeva za učešće, potvrde interesa i ponuda, uvijek trebalo da budu u pisanom obliku, usmena komunikacija s ekonomskim subjektima trebalo bi u ostalim slučajevima još uvijek da bude moguća, pod uslovom da je sadržaj te komunikacije u zadovoljavajućoj mjeri dokumentovan. To je potrebno kako bi se osigurao odgovarajući nivo transparentnosti koja omogućava provjeru poštuje li se princip jednakog postupanja. Posebno je važno da usmena komunikacija s ponuđačima koja bi mogla da utičena sadržaj i ocjenjivanje ponuda bude u dovoljnoj mjeri i na prikladan način dokumentovana, na primjer sastavljanjem pisanih bilješki ili audiosnimaka ili sažetaka glavnih elemenata te komunikacije.
- (70) Širom tržišta javne nabavke u Uniji postoji snažna tendencija agregacije potražnje od strane javnih kupaca s ciljem postizanja ekonomije razmjera, uključujući niže cijene te niže troškove transakcija, te u cilju poboljšanja i profesionalizacije upravljanja nabavkom. To se može postići koncentrisanjem kupovina po broju naručilaca ili po obimu i vrijednosti tokom određenog perioda. Međutim, agregacija i centralizacija kupovina trebalo da se pažljivo prati kako bi se izbjegla suvišna koncentracija kupovne moći te stvaranje tajnih sporazuma te kako bi se sačuvala transparentnost i tržišna konkurencija te mogućnost pristupa tržištu za mala i srednja preduzeća.
- (71) Služenje okvirnim sporazumima može da predstavlja djelotvornu metodu nabavke širom Unije; međutim, postoji potreba za povećanjem tržišne konkurencije na način da se poboljša transparentnost nabavke i pristup nabavci koja se sprovodi putem okvirnih sporazuma. Stoga je prikladno revidirati odredbe koje se primjenjuju na te sporazume, pogotovo na način da se predvidi da se dodjela posebnih ugovora na osnovu takvih sporazuma sprovodi na osnovu objektivnih pravila i kriterijuma, na primjer sprovođenjem malog nadmetanja, te na način da se ograniči trajanje okvirnih sporazuma.
- (72) Takođe bi trebalo pojasniti da ugovore koji se zasnivaju na okvirnom sporazumu treba dodijeliti prije završetka trajanja samog okvirnog sporazuma, dok se trajanje pojedinih ugovora koji se zasnivaju na okvirnom sporazumu ne treba da podudara s trajanjem tog okvirnog sporazuma, nego bi moglo, po potrebi da bude kraće ili duže. Naročito bi trebalo omogućiti određivanje dužine pojedinih ugovora koji se zasnivaju na okvirnom sporazumu uzimajući u obzir faktore poput vremena koje je potrebno za njihovo izvršenje; kada je održavanje opreme s očekivanim korisnim vijekom dužim od osam godina uključeno ili kada je potrebno znatno osposobljavanje osoblja za izvođenje ugovora.

Takođe bi trebalo pojasniti da bi mogli da postoje slučajevi kada je moguće dopustiti da trajanje samih okvirnih sporazuma bude duže od četiri godine. Takvi slučajevi, koji bi trebalo da budu adekvatno opravdani, naročito predmetom okvirnog sporazuma, mogli bi na primjer, da se pojave kada je ekonomskom subjektu potrebna oprema za koju je period amortizacije duži od osam godina i koja mora biti dostupna u svakom trenutku tokom cijelog trajanja okvirnog sporazuma. U posebnom kontekstu komunalnih preduzeća koja pružaju ključne usluge javnosti, može da se pojavi potreba u određenim slučajevima za dužim okvirnim sporazumom i dužim trajanjem pojedinačnih ugovora, npr. u slučaju okvirnog sporazuma koji je namijenjen osiguranju redovnog i vanrednog održavanja mreža što može da zahtijeva skupu opremu kojom upravlja osoblje koje je prošlo visoko specijalizovanu *ad hoc* obuku, što ima za cilj osiguravanje nastavka usluga i najveće moguće smanjenje mogućih smetnji.

- (73) S obzirom na stečeno iskustvo, takođe postoji potreba za prilagođavanjem pravila na kojima se zasnivaju dinamički sistemi nabavke kako bi se naručiocima omogućilo da u potpunosti iskoriste prednosti koje su im na raspolaganju putem tog instrumenta. Sisteme je potrebno pojednostaviti, a posebno bi njima trebalo da se upravlja u okviru ograničenog postupka, na taj način uklanjajući potrebu za indikativnim ponudama koje su jedna od glavnih teškoća u vezi sa dinamičkim sistemima nabavke. Stoga bi svakom ekonomskom subjektu koji podnese zahtjev za učešće i ispunjava kriterijume za odabir trebalo da se dozvoli učešće u postupcima nabavke koji se izvršavaju putem dinamičkog sistema nabavke tokom perioda njegovog važenja.

Ta tehnika nabavke omogućava naručiocu da na raspolaganju ima posebno širok spektar ponuda te da na taj način osigura optimalno korištenje javnih sredstava putem rasprostranjene tržišne konkurencije povezane sa široko korištenim ili lako dostupnim proizvodima, radovima ili uslugama koje su široko dostupne na tržištu.

- (74) Obrada tih zahtjeva za učešće trebalo bi da bude izvršena u roku od najviše deset radnih dana, pod uslovom da se izvrši ocjenjivanje kriterijuma za odabir na osnovu zahtjeva za dokumentovanje koje su odredili naručioci, ako je to primjenljivo u skladu s pojednostavljenim odredbama Direktive 2014/24/EU. Međutim, kada je dinamički sistem nabavke uspostavljen po prvi put, naručioci bi mogli, nakon prve objave obavještenja o nadmetanju ili poziva na potvrdu interesa, da prime tako velik broj zahtjeva za učešće da bi im moglo biti potrebno više vremena za obradu zahtjeva. To bi trebalo da bude prihvatljivo, pod uslovom da nije pokrenuta nijedna određena nabavka dok se zahtjevi ne obrade.

Naručioci bi stoga trebalo da budu u mogućnosti da sami osmisle način na koji namjeravaju da obrade zahtjeve za učešće pa, na primjer, mogu da odluče da će obradu izvršavati samo jednom sedmično, pod uslovom da se poštuju rokovi za obradu svakog zahtjeva za učešće. Naručioci koji koriste kriterijume za isključenje ili odabir predviđene Direktivom 2014/24/EU u kontekstu dinamičkog sistema nabavke trebalo bi da primjenjuju relevantne odredbe iz te Direktive na jednak način kao i javni naručioci koji upravljaju dinamičkim sistemom nabavke u skladu s Direktivom 2014/24/EU.

- (75) Kako bi se unaprijedile mogućnosti malih i srednjih preduzeća u vezi sa učešćem u velikom dinamičkom sistemu nabavke, poput sistema kojim upravlja centralni organ za nabavku, određeni javni naručilac ili naručilac trebalo bi da bude u mogućnosti da izrazi sistem u objektivno utvrđenim kategorijama proizvoda, radova ili usluga. Te kategorije trebalo bi da

budu utvrđene na osnovu objektivnih faktora koji bi mogli, na primjer, da obuhvataju najveći dozvoljeni obuhvat određenih ugovora koji se dodjeljuju za tu kategoriju ili određenu geografsku oblast u kojoj će posebni ugovori da se izvršavaju. Ako je dinamički sistem nabavke razdijeljen u kategorije, javni naručilac ili naručilac trebalo bi da primjenjuje kriterijume za odabir koji su srazmjerni karakteristikama određene kategorije.

- (76) Trebalo bi pojasniti kako elektronske aukcije obično nisu prikladne u slučaju određenih ugovora o radovima i određenih ugovora o uslugama čiji je predmet intelektualni rad, poput projektovanja radova, jer predmet elektronske aukcije mogu da budu samo elementi prikladni za automatsko elektronsko ocjenjivanje, bez intervencije ili razmatranja od strane naručioca, odnosno elementi koji mogu da se kvantitativno odrede kako bi mogli da se izraze u brojevima i procentima.

Međutim, takođe bi trebalo pojasniti da elektronske aukcije mogu da se koriste u postupcima nabavke čiji je cilj nabavka određenog prava intelektualnog vlasništva. Takođe je prikladno ponoviti da iako naručioci i dalje mogu da primjenjuju kriterijume za odabir koji im omogućavaju da smanje broj učesnika ili ponuđača ako aukcija još nije započela, nije dozvoljeno dalje smanjivanje broja ponuđača koji učestvuju u elektronskoj aukciji nakon što je aukcija započela.

- (77) Nove tehnike elektronske kupovine, poput elektronskih kataloga, neprestano se razvijaju. Elektronski katalogi su format za predstavljanje i organizovanje informacija na način koji je zajednički svim ponuđačima koji učestvuju te koji se može elektronski obrađivati. Primjer mogu biti ponude u obliku budžetskih tablica. Naručioci bi trebalo da mogu da zahtijevaju upotrebu elektronskih kataloga u svim dostupnim postupcima u kojima se zahtijeva upotreba elektronskih načina komunikacije. Elektronskim katalogima podstiče se tržišna konkurencija te pojednostavljuje javna nabavka, pogotovo u kontekstu uštede vremena i novca. Međutim, trebalo bi utvrditi određena pravila kako bi se osiguralo da je takva upotreba u skladu s ovom Direktivom i s principima jednakog postupanja, zabrane diskriminacije i transparentnosti. Stoga korištenje elektronskih kataloga za predstavljanje ponuda ne bi trebalo da znači da ekonomski subjekti mogu da se ograniče samo na podnošenje svojeg opšteg kataloga. Ekonomski subjekti trebalo bi da uz to prilagode svoje opšte kataloge s obzirom na određeni postupak nabavke. Takvim prilagođavanjem garantuje se da katalog koji je predat u okviru određenog postupka nabavke sadrži samo proizvode, radove ili usluge za koje su ekonomski subjekti procijenili, nakon aktivnog preispitivanja, da zadovoljavaju zahtjeve naručioca. Pri tome bi ekonomskim subjektima trebalo da se dozvoli da kopiraju podatke navedene u njihovom opštem katalogu, no ne bi smjeli da podnesu opšti katalog kao takav. Nadalje, ako su zagarantovani sljedivost, jednako postupanje i predvidljivost, naručioci bi trebalo da budu u mogućnosti da sastave ponude u vezi sa određenom nabavkom na osnovu prethodno primljenih elektronskih kataloga, pogotovo u slučajevima u kojima je ponovo pokrenuto nadmetanje na osnovu okvirnog sporazuma ili u slučajevima u kojima se koristi dinamički sistem nabavke.

Ako ponudu generiše naručilac, određeni ekonomski subjekat trebalo bi da bude u mogućnosti da provjeri sadrži li ponuda koju je sastavio naručilac značajne greške. Ako ponuda sadrži značajne greške, ekonomski subjekat ne bi trebalo da bude vezan tom ponudom, koju je sastavio naručilac, osim ako je greška ispravljena.

U skladu sa zahtjevima pravila o elektronskim načinima komunikacije, naručioci bi trebalo da izbjegavaju neopravdano sprječavanje pristupa ekonomskih subjekata postupcima nabavke u kojima ponude moraju da budu u obliku elektronskih kataloga te kojima je zagarantovana usklađenost s opštim principima zabrane diskriminacije i jednakog postupanja.

(78) Tehnike centralne nabavke sve više se koriste u većini država članica. Centralni organi za nabavku nadležni su za sticanje, upravljanje dinamičkim sistemima nabavke ili dodjelu ugovora/okvirnih sporazuma za druge javne naručioce ili naručioce, uz naknadu ili bez naknade. Naručioci za koje je sklopljen okvirni sporazum trebalo bi da budu u mogućnosti da koriste okvirni sporazum za pojedinačne ili nabavke koje se ponavljaju. S obzirom na velike količine koje se nabavljaju, te tehnike mogu da doprinesu povećanju tržišne konkurencije i trebalo bi da pomognu da se profesionalizuje javna nabavka. Stoga bi trebalo predvidjeti definiciju Unije koja se odnosi na centralne organe za nabavku dodijeljene naručiocima. Trebalo bi pojasniti da centralni organi za nabavku funkcionišu na dva različita načina.

Što se tiče prvog načina, ti organi bi trebalo da budu u mogućnosti da postupaju u svojstvu veletrgovaca kupovinom, stvaranjem zaliha ili preprodajom ili, što se tiče drugog načina, ti organi bi trebalo da mogu da postupe u svojstvu posrednika na način da dodjeljuju ugovore, upravljaju dinamičkim sistemima nabavke ili sklapaju okvirne sporazume koje će koristiti naručioci.

Takva posrednička uloga mogla bi u nekim slučajevima da se izvršava autonomnim sprovođenjem relevantnih postupaka dodjele, bez primanja detaljnih uputstava od strane naručioca; u drugim slučajevima, ta uloga bi mogla da se izvršava sprovođenjem relevantnih postupaka dodjele u skladu s uputstvima naručilaca, u njihovo ime i za njihov račun.

Nadalje, trebalo bi propisati pravila za dodjelu odgovornosti za poštovanje obaveza u skladu s ovom Direktivom, takođe u slučaju pravnih lijekova, kako u centralnom tijelu za nabavku tako i među naručiocima koji sprovode nabavku iz ili putem njega. Ako je isključivo naručilac obavezan da sprovodi postupke nabavke, on bi takođe trebalo da bude isključivo i direktno odgovoran za zakonitost postupaka. Ako naručilac sprovodi određene dijelove postupka, na primjer ponovno pokretanje nadmetanja na osnovu okvirnog sporazuma ili dodjelu pojedinih ugovora zasnovanih na dinamičkom sistemu nabavke, naručilac je odgovoran za faze nabavke koje sprovodi.

(79) Naručioci bi trebalo da budu u mogućnosti da dodijele ugovor o uslugama za izvršavanje aktivnosti centralne nabavke centralnom organu za nabavku bez primjene postupaka predviđenih ovom Direktivom. Takođe bi trebalo da bude dozvoljeno da ti ugovori o uslugama obuhvataju izvršavanje pomoćnih aktivnosti nabavke. Takvi ugovori o uslugama za izvršavanje pomoćnih aktivnosti nabavke trebalo bi da, ako ih ne izvršava centralni organ za nabavku u okviru pružanja centralnih aktivnosti nabavke određenom naručiocu, da budu dodijeljeni u skladu s ovom Direktivom. Takođe bi trebalo ponoviti da ova Direktiva ne bi trebalo da se primjenjuje ako su centralne ili pomoćne aktivnosti nabavke pružene na neki drugi način, a ne putem ugovora u svrhu ostvarivanja finansijskog interesa koji podrazumijeva nabavku u smislu ove Direktive.

(80) Jačanje odredaba u vezi sa centralnim organima za nabavku ne bi ni na koji način trebalo da

sprječava trenutne prakse povremene zajedničke nabavke, odnosno manje institucionalizovan i sistemski oblik zajedničke nabavke ili ustaljenu praksu angažovanja pružalaca usluga koji pripremaju postupke nabavke i upravljaju njima u ime i za račun naručioca te u skladu s njegovim uputstvima. Naprotiv, određene karakteristike zajedničke nabavke trebalo bi pojasniti jer zajednička nabavka može da ima važnu ulogu, ne samo u slučaju inovativnih projekata.

Zajednička nabavka može da bude u različitim oblicima, od koordinirane nabavke na način da se pripreme zajedničke tehničke specifikacije u vezi sa radovima, robom ili uslugama koje će nabavljati više naručilaca, od kojih svaki sprovodi zaseban postupak nabavke, do slučajeva u kojima određeni naručioci zajednički sprovode jedan postupak nabavke na način da zajednički djeluju ili na način da se jednom naručiocu povjeri upravljanje postupkom nabavke u ime svih naručilaca.

Ako više naručilaca zajednički sprovodi postupak nabavke, oni zajednički preuzimaju odgovornost za ispunjavanje svojih obaveza na osnovu ove Direktive. Međutim, ako naručioci zajednički sprovode samo neke dijelove postupka nabavke, zajednička odgovornost trebalo bi da se primjenjuje samo na one dijelove postupka koji su zajednički sprovedeni. Svaki naručilac trebalo bi sam da bude odgovoran za postupke ili dijelove postupaka koje sprovodi samostalno, poput dodjele ugovora, sklapanja okvirnog sporazuma, upravljanja dinamičkim sistemom nabavke ili ponovnog pokretanja nadmetanja na osnovu okvirnog sporazuma.

- (81)Elektronska komunikacija je posebno prikladna za pružanje podrške praksama i alatima centralne nabavke zbog mogućnosti koje takva komunikacija pruža u pogledu ponovnog korištenja i automatske obrade podataka te svođenja troškova informisanja i transakcija na najmanju moguću mjeru. Korištenje elektronskih načina komunikacije trebalo bi stoga najprije da se učini obavezujućim za centralne organe za nabavku, a u isto vrijeme da olakša usklađivanje praksi širom Unije. To bi trebalo da bude praćeno opštom obavezom korištenja elektronskih načina komunikacije u svim postupcima nabavke nakon prelaznog perioda od 30 mjeseci.
- (82)Zajedničko dodjeljivanje ugovora koje sprovode naručioci iz različitih država članica trenutno je suočeno s određenim pravnim poteškoćama u vezi sa sukobima nacionalnih prava. Bez obzira na činjenicu da je Direktivom 2004/17/EZ implicitno dozvoljena zajednička prekogranična javna nabavka, naručioci su još uvijek suočeni sa znatnim pravnim i praktičnim poteškoćama pri nabavci od centralnih organa za nabavku u drugim državama članicama ili pri zajedničkoj dodjeli ugovora. Kako bi se naručiocima pružila mogućnost da u najvećoj mogućoj mjeri iskoriste dobrobiti potencijala unutrašnjeg tržišta u pogledu ekonomije razmjera i dijeljenja rizika, između ostalog i za inovativne projekte koji podrazumijevaju veći rizik od rizika koji može podnijeti jedan naručilac, te poteškoće bi trebalo ispraviti. Stoga bi trebalo utvrditi nova pravila o zajedničkoj prekograničnoj nabavci kako bi se olakšala saradnja među naručiocima te povećali benefiti unutrašnjeg tržišta na način da se stvore prekogranične poslovne prilike za dobavljače i pružaoce usluga. U tim pravilima trebalo bi da budu utvrđeni uslovi za prekogranično korištenje centralnih organa za nabavku te određeno mjerodavno zakonodavstvo u vezi sa javnom nabavkom, uključujući mjerodavno zakonodavstvo po pitanju pravnih lijekova u slučaju zajedničkih prekograničnih postupaka, kojim se dopunjavaju pravila o sukobu zakona iz Regulative (EZ) br. 593/2008

Evropskog parlamenta i SAVJETA (22). Osim toga, naručioci iz različitih država članica trebalo bi da mogu da osnuju zajedničke subjekte uspostavljene na osnovu nacionalnog prava ili prava Unije. Potrebno je da se odrede posebna pravila za takav oblik javne nabavke.

Međutim, naručioci ne bi trebalo da koriste mogućnost zajedničke prekogranične nabavke u svrhu zaobilazanja obavezujućih pravila javnog prava, u skladu s pravom Unije, koja se na njih primjenjuju u državama članicama u kojima su smješteni. Takva pravila bi mogla, na primjer, da obuhvataju odredbe o transparentnosti i pristupu dokumentima ili o posebnim zahtjevima kako bi se održala sljedivost u slučaju osjetljive robe.

- (83) Tehničke specifikacije koje sastavljaju kupci treba da omoguće otvorenost javne nabavke za tržišnu konkurenciju kao i da postignu ciljeve održivosti. Radi toga bi trebalo da bude moguće da se predaju ponude kojima se uzima u obzir raznolikost mjerila tehničkih rješenja i tehničkih specifikacija na tržištu, uključujući one koje su sastavljene na osnovu kriterijuma uspješnosti povezanih s životnim vijekom i održivosti postupka proizvodnje radova, roba i usluga.

Zbog toga bi tehničke specifikacije trebalo da budu sastavljene na način kojim se izbjegava vještačko sužavanje nadmetanja uvođenjem zahtjeva kojima se prednost daje određenom ekonomskom subjektu na način da ti zahtjevi odražavaju ključne karakteristike robe, usluga ili radova koje obično nudi taj ekonomski subjekat. Taj cilj se generalno najbolje postiže sastavljanjem tehničkih specifikacija s obzirom na funkcionalne i zahtjeve u vezi sa realizacijom. Funkcionalni i zahtjevi u vezi sa realizacijom takođe su prikladan način za podsticanje inovacija pri javnoj nabavci te bi ih trebalo što češće koristiti. U slučaju upućivanja na evropski standard ili, u odsustvu tog standarda, na nacionalni standard, naručioci bi trebalo da razmotre ponude koje se zasnivaju na drugim istovjetnim rješenjima koja zadovoljavaju zahtjeve naručilaca te su istovjetni s obzirom na bezbjednost. Ekonomski subjekti bi trebalo da budu zaduženi za dokazivanje istovjetnosti s traženom oznakom.

Kako bi dokazali istovjetnost, trebalo bi da bude moguće da se od ponuđača zahtijeva da podnesu dokaz o provjeri od treće strane. Međutim, drugi prikladni načini dokazivanja poput tehničke dokumentacije proizvođača takođe bi trebalo da budu prihvatljivi ako odnosni ekonomski subjekat nema pristup takvim potvrdama ili izvještajima o testiranju ili nema mogućnost pribavljanja tih dokumenata u relevantnom roku, pod uslovom da odnosni ekonomski subjekat time dokazuje da radovi, roba ili usluge zadovoljavaju zahtjeve ili kriterijume navedene u tehničkim specifikacijama, kriterijumima dodjele ili uslovima izvršenja ugovora.

- (84) U slučaju nabavke u svrhu korištenja od strane lica, bez obzira je li namijenjena široj javnosti ili osoblju naručioca, naručioci treba da utvrde tehničke specifikacije kako bi se u obzir uzeli kriterijumi dostupnosti za lica s invaliditetom ili realizacija prilagođena svim korisnicima, osim u adekvatno opravdanim slučajevima.
- (85) Naručioci koji žele da nabave radove, robu ili usluge s posebnim ekološkim, društvenim ili drugim karakteristikama trebalo bi da budu u mogućnosti da koriste određene oznake, poput Evropskog znaka za životnu sredinu, (međunarodnih znakova za životnu sredinu ili bilo koju drugu oznaku pod uslovom da su zahtjevi koji se odnose na oznake povezani sa predmetom ugovora, poput opisa proizvoda i njegove prezentacije, uključujući zahtjeve u vezi sa pakovanjem. Nadalje, od ključne je važnosti da su ti zahtjevi sastavljeni i doneseni na

osnovu kriterijuma koji mogu da se objektivno provjere, korištenjem postupka u kojem zainteresovane strane mogu da učestvuju, poput državnih organa, potrošača, proizvođača, distributera i ekoloških organizacija. Takođe je važno da je oznaka dostupna svim zainteresovanim stranama. Trebalo bi razjasniti da zainteresovane strane mogu da budu javni ili privatni organi, preduzeća ili svaki oblik nevladine organizacije (organizacija koja ne pripada vladi i nije konvencionalno profitno preduzeće).

Isto tako, trebalo bi pojasniti da određeni nacionalni ili vladini organi ili organizacije mogu da budu uključeni u određivanje zahtjeva za oznaku koji mogu da se koriste u vezi s nabavkom organa javne vlasti, a da ti organi ili organizacije ne izgube svoj status trećih strana. Upućivanja na oznake ne bi smjela da sprječavaju inovacije.

- (86) Kod sastavljanja tehničkih specifikacija, naručioci bi trebalo da uzmu u obzir zahtjeve koji proizlaze iz prava Unije u oblasti prava zaštite podataka, naročito u vezi s planiranjem obrade ličnih podataka (tehnička zaštita podataka).
- (87) Javna nabavka trebalo bi da bude prilagođena potrebama malih i srednjih preduzeća (MSP-ova). Naručioci bi trebalo podsticati da koriste kodeks najbolje prakse iz radnog dokumenta Komisije od 25. juna 2008. pod nazivom „Evropski kodeks najbolje prakse za olakšavanje pristupa MSP-ova ugovorima o javnoj nabavci”, koji daje uputstva MSP-ovima za korištenje okvira javne nabavke i tako olakšava njihovo učešće. U tu svrhu trebalo bi jasno predvidjeti da ugovori mogu da se dijele u partije. Takva podjela mogla bi da se izvrši na kvantitativnoj osnovi, kako bi veličina pojedinih ugovora bila bolje prilagođena kapacitetima malih i srednjih preduzeća, ili na kvalitativnoj osnovi, u skladu s različitim djelatnostima i specijalizacijama koje su obuhvaćene, kako bi se sadržaj pojedinih ugovora bolje prilagodio specijalizovanim sektorima malih i srednjih preduzeća ili bio u skladu s različitim naknadnim fazama projekta. Naručioci bi trebalo sami da odrede veličinu i predmet partija, a takođe bi trebalo, u skladu s relevantnim pravilima o izračunavanju prosječne vrijednosti nabavke, da budu u mogućnosti da dodijele određene partije bez primjene postupaka iz ove Direktive.

Države članice trebalo bi da imaju mogućnost da ulože dodatne napore kako bi olakšale učešće malih i srednjih preduzeća na tržištu javne nabavke na način da uvedu obvezu razmatranja prikladnosti podjele ugovora u partijama na manje ugovore na način da od naručilaca zahtijevaju da opravdaju svoju odluku o tome da se ugovori ne razdjeljuju u partije ili o tome da je podjela u partije obavezna u određenim uslovima. U istu svrhu, države članice trebalo bi da budu slobodne da stave na raspolaganje mehanizme za direktna plaćanja podugovaračima.

- (88) Ako su ugovori razdijeljeni u partije, naručioci bi trebalo da budu u mogućnosti da ograniče broj partija za čije se izvođenje može da se nadmeće određeni ekonomski subjekat, na primjer kako bi se očuvala tržišna konkurencija ili osigurala pouzdanost robe; takođe bi trebalo da budu u mogućnosti da ograniče broj grupa čije izvršenje može da se dodijeli pojedinom ponuđaču.

Međutim, cilj olakšavanja većeg pristupa MSP-ova javnoj nabavci mogao bi da bude otežan ako naručioci budu obavezni da dodjeljuju ugovor partiju po partiju čak i kad bi to značilo da se moraju prihvatiti značajno nepovoljnija rješenja u poređenju s dodjelom koja obuhvata nekoliko ili sve partije. Kada je mogućnost korištenja takve metode jasno unaprijed

navedena, tada bi trebalo da se naručiocima omogući sprovođenje uporedne procjene ponuda kako bi se utvrdilo bi li, ako se uzmu zajedno ponude koje je podnio pojedini ponuđač za određenu kombinaciju partija, zadovoljile kriterijume za dodjelu utvrđene u skladu s ovom Direktivom u odnosu na te partije bolje od ponuda za odnosne pojedinačne partije ako bi se razmatrale odvojeno. U tom slučaju, naručioc bi trebalo da mogu da dodijele ugovor odnosnom ponuđaču kombinujući odnosne partije. Trebalo bi pojasniti da bi naručioc trebalo da sprovede takvu uporednu procjenu utvrđujući prvo koje ponude najbolje zadovoljavaju kriterijume za dodjelu utvrđene za svaku pojedinu partiju i tada ih uporediti s ponudama koje je podnio pojedini ponuđač za određenu kombinaciju partija, uzetih zajedno.

- (89) Kako bi postupci bili brži i efikasniji, rokovi za učešće u postupcima nabavke trebalo bi da budu što kraći te bi trebalo izbjeći stvaranje nepotrebnih prepreka pristupu ekonomskih subjekata u unutrašnjem tržištu, a pogotovo malih i srednjih preduzeća. Stoga bi trebalo imati na umu da bi pri određivanju rokova za primanje ponuda i zahtjeva za učešće naručioc trebalo posebno da uzmu u obzir složenost ugovora i vrijeme potrebno za sastavljanje ponuda, čak ako to zahtjeva utvrđivanje rokova dužih od minimalnih rokova predviđenih ovom Direktivom. Korištenje elektronskih načina informisanja i komunikacije, posebno potpuna elektronska dostupnost dokumentacije o nabavci ekonomskim subjektima, ponuđačima i učesnicima te elektronska razmjena komunikacije, dovodi do veće transparentnosti i uštede vremena. Stoga bi trebalo predvidjeti smanjenje minimalnih rokova primjenljivih na otvorene postupke, u skladu s pravilima određenima u GPA-u te pod uslovom da su ti rokovi usklađeni s određenim načinom prenosa predviđenim na nivou Unije. Nadalje, naručioc bi trebalo da imaju mogućnost daljeg smanjenja rokova za primanje ponuda u otvorenim postupcima u slučajevima u kojima zbog hitnih okolnosti uobičajeni rokovi primjenljivi na otvorene postupke nisu prikladni, no time se ne sprečava sprovođenje otvorenog postupka s kraćim rokom. Samo u izuzetnim slučajevima, u kojima usljed izuzetne hitnosti, uzrokovane događajima koje određeni naručilac nije mogao da predvidi, a koji se ne mogu pripisati tom naručiocu, sprovođenje redovnog postupka nije moguće ni uz skraćene rokove, naručioc bi trebalo, u mjeri u kojoj je to neophodno, da imaju mogućnost da dodijele ugovore na osnovu pregovaračkog postupka bez prethodne objave poziva na nadmetanje. To može da se odnosi na slučaj u kojem se, usljed prirodnih katastrofa, zahtjeva hitno djelovanje.
- (90) Trebalo bi pojasniti da potreba da se osigura dovoljno vremena ekonomskim subjektima da sastave prilagođene ponude može za posljedicu da ima to da početno zadati vremenski rokovi treba da se produže. To bi se naročito dogodilo u slučajevima kada se rade značajne izmjene u dokumentaciji o nabavci. Takođe bi se trebalo odrediti da u tom slučaju značajne izmjene treba shvatiti kao izmjene koje obuhvataju naročito tehničke specifikacije zbog kojih bi ekonomski subjekti trebali dodatno vrijeme kako bi ih razumjeli i adekvatno na njih odgovorili. Trebalo bi međutim pojasniti da takve promjene ne bi trebalo da budu u tolikoj mjeri značajne da bi bilo dopušteno prihvatanje drugih kandidata osim onih koji su već prvobitno izabrani ili uključivanje dodatnih učesnika u postupak nabavke. To bi naročito mogao da bude slučaj kada izmjenom ugovor ili okvirni sporazum postaju značajno različiti po svojoj prirodi od prvobitno navedenog u dokumentaciji o nabavci.
- (91) Trebalo bi pojasniti da bi informacije o određenim odlukama donesenim tokom postupka nabavke, uključujući odluku o tome da se ugovor neće dodijeliti ili da se neće sklopiti okvirni sporazum, trebalo da pošalju naručioc i da pritom učesnici ili ponuđači ne moraju sami da zatraže dobijanje takvih informacija. Trebalo bi takođe ponoviti da je Direktivom

Savjeta 92/13/EEZ (23) predviđena obaveza naručioca da dostave tim učesnicima i ponuđačima sažetak relevantnih razloga za neke od centralnih odluka koje su donesene tokom postupka nabavke, a da to ne treba da traže učesnici ili ponuđač. U konačnom, trebalo bi pojasniti da bi učesnici i ponuđači trebalo da budu u mogućnosti da zatraže detaljnije informacije o tim razlozima, a da bi naručioci trebalo da budu obavezni da im pruže te razloge osim ako postoji opravdani razlog zbog kojeg naručioci ne bi trebalo tako da postupe. Ti razlozi bi trebalo da budu određeni u ovoj Direktivi. Kako bi se osigurala potrebna transparentnost u kontekstu postupaka nabavke koji obuhvataju pregovore i dijaloge s ponuđačima, ponuđači koji su podnijeli prihvatljivu ponudu trebalo bi da, osim ako postoje ozbiljni razlozi protiv toga, budu u mogućnosti da zatraže informacije o sprovođenju i napretku postupka.

- (92) U mjeri u kojoj je to usklađeno s potrebom postizanja cilja dobre poslovne prakse uz maksimalnu fleksibilnost, prikladno je predvidjeti primjenu Direktive 2014/24/EU u pogledu zahtjeva u vezi sa ekonomskom i finansijskom sposobnošću te dokaznu dokumentaciju. Naručiocima bi stoga trebalo dozvoliti da primijene kriterijume za odabir predviđene u toj Direktivi te, ako tako učine, trebalo bi ih obavezati da primjenjuju određene druge odredbe koje se posebno tiču gornje granice zahtjeva za minimalnim prometom te kao i korištenje evropske jedinstvene dokumentacije o nabavci.
- (93) Naručioci bi trebalo da mogu da zahtijevaju primjenu mjera ili programa upravljanja životnom sredinom tokom izvršavanja ugovora. Programi upravljanja životnom sredinom, bez obzira na to jesu li prijavljeni u okviru instrumenata Unije, poput Regulative (EZ) br. 1221/2009 Evropskog parlamenta i Savjeta (24), mogu da ukazuju na to da ekonomski subjekat posjeduje tehničke mogućnosti potrebne za izvršenje ugovora. Opis mjera koje sprovodi ekonomski subjekat kako bi osigurao isti nivo zaštite životne sredine trebalo bi da bude prihvaćen, kao svojevrsni dokaz, kao alternativa programa registracije upravljanja životnom sredinom ako određeni ekonomski subjekat nema pristup takvim programima registracije upravljanja životnom sredinom ili ako nema mogućnost pribavljanja tih programa unutar relevantnog roka.
- (94) Pojam kriterijuma za dodjelu ima centralno mjesto u ovoj Direktivi, stoga je važno da se relevantne odredbe predstave na što je moguće jednostavniji način. To se može postići korištenjem terminologije „ekonomski najpovoljnija ponuda” kao glavnog koncepta, budući da bi sve pobjedničke ponude u konačnom trebalo da budu odabrane u skladu s onim što pojedini naručilac smatra da je ekonomski najpovoljnije rješenje od ponuđenih. Kako bi se izbjegla zamjena s kriterijumom dodjele koji je trenutno poznat kao „ekonomski najpovoljnija ponuda” u Direktivama 2004/17/EZ i 2004/18/EZ, za taj bi koncept trebalo koristiti različitu terminologiju, „najbolja razmjera između cijene i kvaliteta”. Stoga bi ga trebalo tumačiti u skladu sa sudskom praksom u vezi sa tim Direktivama, osim kada ova Direktiva navodi jasno značajno različito rješenje.
- (95) Ugovori bi trebalo da budu dodijeljeni na osnovu objektivnih kriterijuma kojima se osigurava usklađenost s principima transparentnosti, zabrane diskriminacije i jednakog postupanja, s ciljem osiguravanja objektivnog upoređivanja relativne vrijednosti ponuda kako bi se odredilo, uz poštovanje uslova efikasnog nadmetanja, koja ponuda je ekonomski najpovoljnija. Trebalo bi izričito navesti da ekonomski najpovoljnija ponuda treba da se procjenjuje na osnovu najbolje razmjere između cijene i kvaliteta, što bi uvijek trebalo da uključuje element cijene ili troška. Isto tako, trebalo bi pojasniti da bi takva procjena ekonomski najpovoljnije ponude mogla da se sprovodi i samo na osnovu ili cijene ili

isplativosti. Stoga je primjereno podsjetiti da naručiocu mogu da odrede određene standarde kvaliteta uz korištenje tehničkih specifikacija ili uslove izvršenja ugovora.

Kako bi se u javnoj nabavci podstakla veća usmjerenost na kvalitet, države članice trebalo bi da budu ovlaštene da zabrane ili ograniče procjenjivanje ekonomski najpovoljnije ponude samo na osnovu cijene ili troška, ako to smatraju potrebnim.

Kako bi se osigurala usklađenost s principom jednakog postupanja pri dodjeli ugovora, naručiocu bi trebalo da budu obavezni da osiguraju potrebnu transparentnost kako bi omogućili da su svi ponuđači na odgovarajući način obaviješteni o kriterijumima i postupcima koji će se primjenjivati pri donošenju odluke o dodjeli ugovora. Naručiocu bi stoga trebalo da budu obavezni da navedu kriterijume za dodjelu ugovora i relativni ponder pripisan svakom od tih kriterijuma. Naručiocima bi trebalo, međutim, da bude dozvoljeno odstupanje od te obaveze navođenja pondera koji se pripisuje tim kriterijumima u opravdanim slučajevima, za koje moraju da budu u mogućnosti da navedu razloge, ako ponderi ne mogu da budu utvrđeni unaprijed, posebno zbog složenosti ugovora. U takvim slučajevima javni naručiocu trebalo bi da navedu kriterijume prema njihovoj važnosti, od najvažnijeg prema manje važnom.

(96) Član 11. UFEU-a, nalaže da zahtjevi zaštite životne sredine budu uključeni u definiciju i sprovođenje politika i aktivnosti Unije, pogotovo u svrhu promovisanja održivog razvoja. U ovoj Direktivi pojašnjen je način na koji naručiocu mogu da doprinesu zaštiti životne sredine i promociji održivog razvoja, a u isto vrijeme da osiguraju da mogu da pribave najbolju vrijednost za novac za svoje ugovore.

(97) Kod ocjene najbolje razmjere između cijene i kvaliteta, naručiocu bi trebalo da odrede bi ekonomske i kvalitativne kriterijume za dodjelu u vezi sa predmetom ugovora na osnovu kojih će procijeniti ponude kako bi utvrdili koja je, po mišljenju naručioca, ekonomski najpovoljnija ponuda. Primjenom tih kriterijuma trebalo bi da bude moguća uporedna procjena nivoa uspješnosti svake ponude koja se procjenjuje s obzirom na predmet ugovora, kako je utvrđeno u tehničkim specifikacijama. U kontekstu najbolje razmjere između cijene i kvaliteta, ova Direktiva obuhvata nepotpun spisak mogućih kriterijuma za dodjelu. Naručiocu bi trebalo podsticati da odaberu kriterijume za dodjelu putem kojih će osigurati visokokvalitetne radove, robu i usluge koje su najbolje prilagođene njihovim potrebama.

Odabranim kriterijumima za dodjelu na naručiocu se ne bi trebalo da se prenosi neograničena sloboda izbora i tim kriterijumima bi trebalo da bude zagarantovana mogućnost djelotvornog i poštenog nadmetanja te bi trebalo da budu praćeni zahtjevima kojima se omogućava efikasna provjera informacija koje su pružili ponuđači.

Kako bi se osigurala ekonomski najpovoljnija ponuda, odluka o dodjeli ugovora ne bi trebalo da se zasniva isključivo na kriterijumima koji nisu povezani sa troškovima. Kvalitativni kriterijumi trebalo bi da stoga budu praćeni kriterijumom troška koji bi, u zavisnosti od izbora naručioca, mogao da bude cijena ili mogao da bude zasnovan na pristupu isplativosti, poput troškova životnog vijeka. Međutim, kriterijumi za dodjelu ne bi trebalo da utiču na primjenu nacionalnih odredaba kojima se utvrđuje naknada za određene usluge ili u kojima su određene fiksne cijene za određenu robu.

(98) Kada nacionalne odredbe određuju naknadu za određene usluge ili fiksne cijene za određenu

robu, trebalo bi razjasniti da je i dalje moguća procjena vrijednosti za novac na osnovu drugih faktora osim same cijene ili naknade. U zavisnosti od odnosne usluge ili proizvoda, ti faktori bi, na primjer, mogli da uključuju uslove isporuke i plaćanja, aspekte usluga nakon prodaje, (npr. raspon savjetodavnih usluga i usluga zamjene) ili ekološke ili društvene aspekte (npr. jesu li knjige štampane na recikliranom papiru ili papiru od drveta iz održivih izvora, trošak pripisan ekološkim vanjskim učincima i je li unaprijeđena socijalna integracija lica u nepovoljnom položaju ili članova ranjivih grupa među licima koja su angažovana za izvršenje ugovora). S obzirom na brojne mogućnosti procjenjivanja vrijednosti za novac na osnovu bitnih kriterijuma, trebalo bi izbjegavati pristup određivanja partija kao jedino sredstvo za dodjelu ugovora.

- (99) Ako je kvalitet zaposlenog osoblja relevantan za nivo uspješnosti izvršenja ugovora, naručioci bi također trebalo da budu u mogućnosti da kao kriterijum za dodjelu koriste organizaciju, kvalifikacije i iskustvo osoblja angažovanog za izvršenje određenog ugovora jer to može da utiče na kvalitet izvršenja ugovora i shodno tome na ekonomsku vrijednost ponude. To, bi, na primjer, mogao da bude slučaj u ugovorima o intelektualnim uslugama, poput usluga savjetovanja ili arhitektonskih usluga. Naručioci koji koriste tu mogućnost trebalo bi da osiguraju, odgovarajućom primjenom ugovornih sredstava, da osoblje angažovano za izvršenje ugovora efikasno zadovoljava određene kriterijume kvaliteta te da takvo osoblje može da bude zamijenjeno samo uz pristanak naručioca čime se osigurava da zamjensko osoblje pruža ekvivalentni nivo kvaliteta.
- (100) Od ključne je važnosti da se u potpunosti iskoristi potencijal javne nabavke kako bi se postigli ciljevi strategije Evropa 2020 za pametan, održiv i inkluzivan rast. U ovom kontekstu, trebalo bi podsjetiti da je javna nabavka ključna za podsticanje inovacija, što je od velike važnosti za budući rast u Europi. S obzirom na važne razlike među pojedinim sektorima i tržištima, ne bi, međutim, bilo prikladno da se odrede opšteobavezujući zahtjevi u slučaju nabavke u vezi sa životnom sredinom, društvom ili inovacijama.

U propisima Unije već su određeni obavezujući zahtjevi nabavke za postizanje posebnih ciljeva u sektoru vozila u drumskom prevozu (Direktiva 2009/33/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta [\(25\)](#) te u sektoru kancelarijske opreme (Regulativa (EZ) br. 106/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta [\(26\)](#)). Uz to, definicija zajedničkih metodologija za troškove životnog vijeka znatno je uznapredovala.

Stoga je prikladno s tim nastaviti te ostaviti u okviru zakonodavstva u vezi sa određenim sektorom određivanje obavezujućih ciljeva u okviru određenih politika i uslova prisutnih u relevantnom sektoru te promovisati razvoj i korištenje Evropskih pristupa troškovima životnog vijeka kao dodatnog temelja za korištenje javne nabavke u svrhu promovisanja održivog rasta.

- (101) Te mjere u vezi sa određenim sektorima trebalo bi dopuniti prilagođavanjem direktiva 2004/17/EZ i 2004/18/EZ kojima se ovlašćuju naručioci da svojim strategijama nabavke doprinose ciljevima strategije Evropa 2020 za pametan, održiv i inkluzivan rast. Stoga bi trebalo pojasniti da naručioci, osim u slučajevima procjene samo na osnovu cijene, mogu da odrede ekonomski najpovoljniju ili najjeftiniju ponudu korištenjem pristupa troškova životnog vijeka. Pojam troškova životnog vijeka podrazumijeva sve troškove životnog vijeka radova, robe ili usluga.

Ti troškovi podrazumijevaju interne troškove poput troškova potrebnog istraživanja, razvoja, proizvodnje, prevoza, korištenja, održavanja i odlaganja nakon isteka roka trajanja, ali mogu obuhvatati i troškove pripisane vanjskim efektima životne sredine, poput zagađenja prouzrokovano eksploatacijom sirovina korištenih u dobijanju proizvoda ili prouzrokovanih samim proizvodom ili njegovom proizvodnjom, pod uslovom da takvi troškovi mogu da se novčano izraze i prate. Metode koje naručioc koristi za procjenu troškova pripisanih ekološkim eksternalijama trebalo bi da se unaprijed odrede na objektivni i nediskriminišući način te bi trebalo da budu dostupne svim zainteresovanim stranama. Takve metode mogu da se uspostave na nacionalnom, regionalnom ili lokalnom nivou, no kako bi se izbjeglo narušavanje tržišne konkurencije putem prilagođenih metoda, te bi metode trebalo da budu uopštene, odnosno ne bi trebalo da se određuju posebno za svaki pojedini postupak javne nabavke. Na nivou Unije trebalo bi razviti zajedničke metodologije za izračunavanje troškova životnog vijeka za određene kategorije robe ili usluga. Kada te zajedničke metodologije budu razvijene, njihovo korištenje trebalo bi da postane obavezno.

Nadalje, trebalo bi ispitati izvodljivost određivanja zajedničke metodologije za troškove društvenog životnog vijeka, uzimajući u obzir postojeće metodologije poput Smjernica za procjenu društvenog životnog vijeka proizvoda koje su donesene u okviru Programa Ujedinjenih nacija za životnu sredinu.

- (102) Nadalje, u svrhu bolje integracije društvenih pitanja i pitanja životne sredine u postupke nabavke, naručioc bi trebalo da budu u mogućnosti da koristi kriterijume za dodjelu ili uslove izvršenja ugovora u vezi sa radovima, robom ili uslugama koje će se pružati u sklopu javnog ugovora u bilo kojem aspektu i u bilo kojoj fazi njihovog životnog vijeka, od eksploatacije sirovina za proizvod do faze odlaganja proizvoda, uključujući faktore obuhvaćene određenim postupkom proizvodnje, pružanja ili trgovine i njenih uslova tih radova, robe ili usluga ili obuhvaćene određenim postupkom tokom kasnije faze njihovog životnog vijeka, čak ako ti faktori nisu dio njihovog materijalnog sadržaja. Kriterijumi i uslovi u vezi sa takvim postupkom proizvodnje ili pružanja mogu obuhvatati uslove da proizvodnja kupljenih proizvoda nije obuhvatala korištenje otrovnih hemikalija ili da se kupljene usluge pružaju korištenjem energetski efikasnih mašina.

U skladu sa sudskom praksom Suda Evropske unije, to takođe uključuje kriterijume za dodjelu ili uslove izvršenja ugovora u vezi sa nabavkom ili korištenjem proizvoda u okviru pravedne trgovine tokom izvršavanja ugovora koji će se dodijeliti. Uslovi izvršenja ugovora u vezi sa pitanjima životne sredine mogu, na primjer, da obuhvataju isporuku, pakovanje i odlaganje proizvoda, a u slučaju ugovora o radovima i uslugama, smanjenje otpada i efikasnost resursa.

Međutim, uslov o povezanosti s predmetom ugovora isključuje kriterijume i uslove u vezi sa opštom poslovnom politikom koji ne mogu da se smatraju faktorima svojstvenim za određeni postupak proizvodnje ili izvođenje kupljenih radova, nabavke robe ili pružanja usluga. Naručiocima stoga ne bi trebalo da bude dozvoljeno da zahtijevaju od ponuđača da imaju uspostavljenu politiku poslovne, društvene ili ekološke odgovornosti.

- (103) Od ključne važnosti je da su kriterijumi za dodjelu ili uslovi izvršenja ugovora u vezi sa društvenim aspektima postupka proizvodnje povezani s radovima, robom ili uslugama koje

će se pružati na osnovu ugovora. Uz to, ti kriterijumi trebalo da se primjenjuju u skladu sa Direktivom 96/71/EZ, u skladu s tumačenjem Suda Evropske unije, te ne bi trebalo da budu odabrani ili ne bi trebalo da se primjenjuju na način kojim se direktno ili indirektno diskriminišu ekonomski subjekti iz drugih država članica ili trećih zemalja koje su strane GPA-a ili Sporazuma o slobodnoj trgovini čija je strana Unija. Stoga bi zahtjevi u vezi sa osnovnim radnim uslovima utvrđeni u Direktivi 96/71/EZ, poput onih o minimalnim platama, trebalo da ostanu u okviru nacionalnog zakonodavstva ili u okviru kolektivnih ugovora koji se primjenjuju u skladu sa pravom Unije u kontekstu te Direktive.

Uslovi izvršenja ugovora mogli bi takođe da budu namijenjeni podsticanju promovisanja jednakosti žena i muškaraca na radu, povećanom učešću žena na tržištu rada i usklađivanju rada i privatnog života, zaštiti životne sredine ili dobrobiti životinja, te u da budu u skladu s osnovnim konvencijama Međunarodne organizacije rada (ILO) i da podstiču angažovanje više lica u nepovoljnom položaju nego što se zahtijeva na osnovu nacionalnog zakonodavstva.

- (104) Mjere usmjerene na zaštitu zdravlja osoblja angažovanog u postupku proizvodnje, davanje prednosti društvenoj integraciji lica u nepovoljnom položaju ili članova ranjivih grupa među licima angažiranim za izvršenje ugovora ili mjere usmjerene na osposobljavanje vještina potrebnih u okviru određenog ugovora takođe mogu da budu predmet kriterijuma za dodjelu ili uslova izvršenja ugovora pod uslovom da su te mjere u vezi sa radovima, robom ili uslugama koje se pružaju u okviru ugovora. Na primjer, ti kriterijumi ili uslovi mogu da se odnose, između ostalog, na zapošljavanje lica koje duže vrijeme traže posao, na sprovođenje mjera osposobljavanja nezaposlenih lica ili mladih lica tokom izvršavanja ugovora koji će se dodijeliti. U tehničkim specifikacijama naručioci mogu da odrede takve društvene zahtjeve koji direktno obilježavaju određeni proizvod ili uslugu, poput dostupnosti za lica s invaliditetom ili realizacije prilagođene svim korisnicima.
- (105) Javni ugovori ne bi trebalo da se dodjeljuju ekonomskim subjektima koji su učestvovali u aktivnostima zločinačke organizacije ili koji su bili proglašeni krivim za korupciju, prevaru na štetu finansijskih interesa Unije, krivična teroristička djela, pranje novca ili finansiranje terorizma. Izbjegavanje plaćanja poreza ili doprinosa za socijalno osiguranje takođe bi trebalo da vodi obavezujućem isključenju na nivou Unije. Države članice trebalo bi, međutim da omoguće odstupanje od tih obavezujućih isključenja u izuzetnim situacijama u kojima je zbog bitnih zahtjeva u opštem interesu dodjela ugovora nužna. To se, na primjer, može primjenjivati na slučajeve u kojima se hitno potrebne vakcine ili oprema za slučajeve nužde mogu otkupiti jedino od ekonomskog subjekta na koji se inače primjenjuje jedan od obavezujućih osnova za isključenje. S obzirom da naručioci, koji nisu javni naručioci, možda nemaju pristup nepobitnom dokazu o predmetnom pitanju, potrebno je tim naručiocima prepustiti izbor o tome hoće li primjenjivati uslove za isključenje koji su navedeni u Direktivi 2014/24/EU. Stoga treba ograničiti obvezu primjene člana 57 stava 1 i 2 Direktive 2014/24/EU samo na naručioce koji su javni naručioci.
- (106) Naručiocima bi takođe trebalo da se pruži mogućnost isključenja ekonomskih subjekata koji su dokazano nepouzdana jer su, na primjer, prekršili ekološke ili društvene obaveze, uključujući pravila o dostupnosti za lica s invaliditetom, ili su počinili ostale oblike teških poslovnih prekršaja, poput kršenja pravila o tržišnoj konkurenciji ili prava intelektualnog vlasništva. Trebalo bi razjasniti da teški poslovni prekršaji mogu da dovedu u pitanje integritet ekonomskog subjekta i tako ga isključe iz dodjele javnog ugovora nezavisno od

toga bi li inače imao tehničke i ekonomske sposobnosti za izvršenje ugovora.

Uzimajući u obzir činjenicu da će naručilac biti odgovoran za posljedice svojih mogućih pogrešnih odluka, naručiocu bi također trebalo da budu slobodni da razmotre slučaj postojanja teškog poslovnog prekršaja, u kojem, prije donošenja konačne i obavezujuće odluke o postojanju obavezujućih osnova za isključenje, mogu na bilo koji prikladan način da dokažu da je ekonomski subjekat prekršio svoje obaveze, uključujući obaveze u vezi sa plaćanjem poreza ili doprinosa za socijalno osiguranje, osim ako je drugačije predviđeno nacionalnim pravom. Također bi trebalo da budu u mogućnosti da isključe efekte ili ponuđače čija je realizacija u prethodnim javnim ugovorima ili ugovorima s drugim naručiocima imala velike nedostatke u vezi sa bitnim zahtjevima, na primjer, ako učesnici ili ponuđači nisu izvršili isporuku ili svoje obaveze, ako su isporučeni proizvod ili pružena usluga imali znatne nedostatke zbog kojih su bili neiskoristivi za potrebe kojima su namijenjeni ili ako su se učesnici ili ponuđači ponašali na neprimjeren način koji dovodi u pitanje pouzdanost ekonomskog subjekta. U nacionalnom pravu trebalo bi da se predvidi maksimalno trajanje takvog isključenja.

Pri primjeni fakultativnih osnova za isključenje, trebalo bi posvetiti naročitu pažnju principu proporcionalnosti. Manje nepravilnosti bi samo u izuzetnim okolnostima trebalo da dovedu do isključenja ekonomskog subjekta. Ipak, ponovljeni slučajevi manjih nepravilnosti mogu da daju povod za sumnju u pouzdanost ekonomskog subjekta koja može da opravda njegovo isključenje.

- (107) Ako su naručiocu obavezni ili odluče da primjenjuju takve kriterijume za isključenje, oni bi trebalo da primijene Direktivu 2014/24/EU s obzirom na mogućnost da ekonomski subjekat donese mjere usklađenosti usmjerene na ispravljanje posljedica krivičnih djela ili neprimjerenog ponašanja, te usmjerene na efikasno sprečavanje budućeg neprimjerenog ponašanja.
- (108) Ponude koje su izuzetno jeftine s obzirom na radove, robu ili usluge mogle bi biti zasnovane na tehnički, ekonomski ili pravno nevjerodostojnim pretpostavkama ili praksama. Ako ponuđač ne može da pruži zadovoljavajuće objašnjenje, naručilac bi trebalo da bude ovlašten da odbije ponudu. Odbijanje ponude trebalo bi da bude obavezujuće u slučajevima u kojima je naručilac ustanovio da izuzetno niska ponuđena cijena ili troškovi proizlaze iz neusklađenosti s obavezujućim pravom Unije ili nacionalnim pravom koje je usklađeno s njim u oblasti socijalnog prava, radnog prava ili prava okoliša ili s odredbama međunarodnog radnog prava.
- (109) Uslovi izvršenja ugovora služe za utvrđivanje posebnih zahtjeva u vezi sa izvršenjem ugovora. Za razliku od kriterijuma za dodjelu ugovora koji predstavljaju osnov za uporednu procjenu kvaliteta ponuda, uslovi izvršenja ugovora podrazumijevaju fiksne objektivne zahtjeve koji ne utiču na procjenu ponuda. Uslovi izvršenja ugovora trebalo bi da budu usklađeni s ovom Direktivom ako nisu direktno ili indirektno diskriminišući te ako su povezani s predmetom ugovora, koji obuhvata sve faktore angažovane u specifičnom postupku proizvodnje, pružanja ili komercijalizacije. Ti uslovi obuhvataju uslove u vezi sa postupkom izvršenja ugovora, ali ne obuhvataju zahtjeve u vezi sa opštom poslovnom politikom.
- (110) Važno je da podgovarači poštuju primjenljive obaveze u oblasti prava životne sredine, socijalnog i radnog prava utvrđene pravom Unije, nacionalnim pravom, kolektivnim

ugovorima ili međunarodnim odredbama prava životne sredine, socijalnog i radnog prava navedenima u ovoj Direktivi, pod uslovom da su takva pravila i njihova primjena u skladu s pravom Unije, što se osigurava kroz odgovarajuće aktivnosti nadležnih nacionalnih organa u okviru njihove odgovornosti i nadležnosti, kao što su inspekcije rada ili agencije za zaštitu životne sredine.

Takođe je važno osiguravanje određene transparentnosti u podugovaračkom lancu, jer to naručiocima pruža informaciju o tome ko je prisutan na gradilištima na kojima se izvode radovi za njih ili koja preduzeća pružaju usluge unutar zgrada ili na zgradama, infrastrukturama ili područjima kao što su opštine, opštinske škole, sportski objekti, luke ili auto putevi, za koje su naručiocima odgovorni ili nad kojima imaju direktan nadzor. Trebalo bi pojasniti da se obaveza dostavljanja traženih podataka u svakom slučaju odnosi na glavnog ugovarača, ili na osnovu posebnih klauzula koje će svaki naručilac trebati uključiti u sve postupke nabavke, ili na osnovu obaveza koje bi države članice propisale glavnom ugovaraču kroz opšteprimjenljive odredbe.

Takođe bi trebalo pojasniti da bi se uslovi koji se odnose na sprovođenje poštovanja primjenljivih obaveza u oblasti prava životne sredine, socijalnog i radnog prava utvrđenih pravom Unije, nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima ili međunarodnim odredbama prava životne sredine, socijalnog i radnog prava navedenim u ovoj Direktivi, pod uslovom da su takva pravila, i njihova primjena u skladu s pravom Unije, trebalo da primjenjuju uvijek kad zakon države članice predviđa mehanizam zajedničke odgovornosti između podugovarača i glavnog ugovarača. Nadalje, trebalo bi izričito navesti da bi države članice trebalo da mogu da idu dalje, na primjer da prošire obaveze u vezi sa transparentnošću, omogućavajući direktna plaćanja podugovaračima ili omogućavajući ili zahtijevajući od javnih naručilaca da provjere da podugovarači nisu u nekoj od situacija u kojoj bi isključenje ekonomskog subjekta bilo opravdano. Kada se te mjere primjenjuju na podugovarače, trebalo bi osigurati usklađenost s odredbama koje se primjenjuju na glavne ugovarače kako bi postojanje obavezujućeg osnova za isključenje rezultiralo zahtjevom da glavni ugovarač zamijeni odnosnog podugovarača. Kada takva provjera pokaže da se radi o neobavezujućoj osnovi za isključenje, trebalo bi pojasniti da javni naručiocima mogu da zatraže zamjenu. Ipak, trebalo bi izričito navesti da javni naručiocima mogu da budu obavezni da zatraže zamjenu odnosnog podugovarača ako bi isključenje glavnih ugovarača u takvim slučajevima bilo obvezno.

Trebalo bi takođe izričito navesti da države članice i dalje mogu da propišu stroža pravila o odgovornosti u okviru nacionalnog prava ili donose propise u okviru nacionalnog prava o direktnim plaćanjima podugovaračima.

- (111) Uzimajući u obzir trenutne rasprave o horizontalnim odredbama kojima se uređuju odnosi s trećim zemljama u pogledu javne nabavke, prikladno je privremeno zadržati dosadašnji sistem koji se primjenjuje na sektor komunalnih usluga u skladu s članovima 58 i 59 Direktive 2004/17/EZ. Stoga te odredbe ne bi trebalo mijenjati, uključujući odredbu o donošenju implementacionih akata ako preduzeća u Uniji imaju poteškoće u pristupanju tržištima u trećim zemljama. S obzirom na te okolnosti, te implementacione akte i dalje bi trebalo da donosi Savjet.
- (112) Trebalo bi ponoviti da se Regulativa Savjeta (EEZ, Euratom) br. 1182/71 [\(27\)](#) primjenjuje

na računanje rokova sadržanih u ovoj Direktivi.

- (113) Potrebno je pojasniti uslove u kojima izmjene ugovora tokom njegovog izvršavanja zahtijevaju pokretanje novog postupka nabavke, uzimajući u obzir relevantnu sudsku praksu Suda Evropske unije. Pokretanje novog postupka nabavke potrebno je u slučaju materijalnih izmjena prvobitnog ugovora, pogotovo u slučaju izmjena opsega i sadržaja uzajamnih prava i obaveza strana, uključujući raspodjelu prava intelektualnog vlasništva. Takve izmjene ukazuju na namjeru strana da ponovo pregovaraju o ključnim uslovima tog ugovora. To posebno može biti slučaj ako bi izmijenjeni uslovi uticali na rezultate postupka da su bili dio prvobitnog postupka.

Izmjene ugovora čiji su rezultat neznatne izmjene vrijednosti ugovora do određenog nivoa uvijek bi trebao da budu moguće bez potrebe sprovođenja novog postupka nabavke. S tim ciljem te kako bi se osigurala pravna bezbjednost, ovom Direktivom bi trebalo da se predvide pragovi „de minimis” ispod kojih nije potrebno da se sprovodi novi postupak nabavke. Izmjene ugovora iznad tih pragova trebalo bi da budu moguće bez potrebe sprovođenja novog postupka nabavke u onoj mjeri u kojoj su u skladu s relevantnim uslovima iz ove Direktive.

- (114) Naručoci se mogu naći u situacijama kada su potrebni dodatni radovi, roba ili usluge; u tim slučajevima može da bude opravdana izmjena prvobitnog ugovora bez novog postupka nabavke, naročito kada su dodatne isporuke namijenjene za djelimične zamjene ili za proširenje postojećih usluga, robe ili instalacija, kada bi promjena dobavljača obvezivala naručioca da nabavi materijal, radove ili usluge s drukčijim tehničkim svojstvima, što bi dovelo do neusklađenosti ili nesrazmjernih tehničkih poteškoća u radu i održavanju.
- (115) Naručiocu mogu da budu suočeni s vanjskim okolnostima koje nisu mogli da predvide u trenutku dodjele ugovora, posebno ako izvršenje ugovora obuhvata duži period. U tom slučaju potreban je određeni stepen fleksibilnosti kako bi se ugovor prilagodio tim okolnostima bez sprovođenja novog postupka nabavke. Pojam nepredvidivih okolnosti podrazumijeva okolnosti koje nisu mogle biti predviđene uprkos temeljnoj pripremi prvobitne dodjele od strane naručioca, uzimajući u obzir sva dostupna sredstva, prirodu i obilježja određenog projekta, dobru praksu u određenom području te potrebu osiguranja prikladnog odnosa između sredstava potrošenih na pripremu dodjele i njene predviđene vrijednosti.

Međutim, to se ne može primjenjivati u slučajevima u kojima izmjena uzrokuje promjenu prirode cjelokupne nabavke, na primjer, zamjenom radova, robe ili usluga koje je potrebno nabaviti nečim različitim ili temeljnom promjenom vrste nabavke, jer se u takvim slučajevima može pretpostaviti mogući uticaj na rezultate.

- (116) U skladu s principima jednakog postupanja i transparentnosti, uspješan ponuđač ne bi trebalo, na primjer, ako je ugovor raskinut zbog nedostataka u realizaciji, da bude zamijenjen drugim ekonomskim subjektom bez ponovnog nadmetanja. Međutim, uspješan ponuđač koji izvršava ugovor trebalo bi da može, posebno ako je ugovor dodijeljen većem broju preduzeća, da prođe kroz određene strukturne promjene tokom izvršavanja ugovora, poput isključivo internih reorganizacija, preuzimanja, spajanja i kupovina ili insolventnosti. Takve strukturne promjene ne bi trebalo automatski da podrazumijevaju potrebu za sprovođenjem novih postupaka nabavke za sve ugovore koje taj ponuđač izvršava.
- (117) Naručiocu bi trebalo, u pojedinim ugovorima, da imaju mogućnost izmjena u obliku

revizionih klauzula ili opcija, no takve klauzule ne bi trebalo da im omoguće neograničenu diskreciju. U ovoj Direktivi trebalo bi stoga da se odredi mjera do koje je moguće mijenjati prvobitni ugovor. Stoga bi trebalo pojasniti da dovoljno jasno sastavljene revizione klauzule ili opcije mogu na primjer da predvide indeksaciju cijena ili osiguraju da je, na primjer, komunikaciona oprema koja se isporučuje tokom određenog perioda prikladna i u slučaju izmjene komunikacionih protokola ili drugih tehnoloških izmjena. Takođe bi trebalo da bude moguće da se predvide u okviru dovoljno jasnih klauzula prilagođavanja ugovora izazvana tehničkim poteškoćama koje su se pojavile tokom izvođenja ili održavanja. Trebalo bi takođe podsjetiti da bi ugovori mogli, na primjer, da uključuju i standardno održavanje kao i predvidjeti aktivnosti vanrednog održavanja koje bi mogle da budu potrebne za osiguravanje kontinuiteta javnih usluga.

- (118)Naručioci su ponekad suočeni s okolnostima koje zahtijevaju rani raskid javnih ugovora kako bi se zagarantovala usklađenost s obavezama prema pravu Unije u oblasti javne nabavke. Države članice stoga bi trebalo da osiguraju da naručioci imaju mogućnost, pod uslovima određenima nacionalnim pravom, da raskinu javni ugovor tokom njegova trajanja ako tako zahtijeva pravo Unije.
- (119)Rezultati radnog dokumenta službi Komisije od 27. juna 2011. naslovljenog „Izveštaj o evaluaciji: Uticaj i efikasnost zakonodavstva EU-a o javnoj nabavci” upućuju na potrebu preispitivanja izuzimanja određenih usluga iz potpune primjene Direktive 2004/18/EZ. Zbog toga bi potpuna primjena ove Direktive trebalo da se proširi kako bi obuhvatila brojne usluge
- (120)Određene kategorije usluga zbog svoje prirode i dalje su ograničene prekogranične dimenzije, pogotovo usluge koje su poznate kao usluge licima, poput određenih društvenih, zdravstvenih ili obrazovnih usluga. Te usluge pružaju se u određenom kontekstu koji se znatno razlikuje među pojedinim državama članicama zbog različitih tradicija u kulturama. Stoga bi trebalo da se uspostavi poseban sistem za ugovore o tim uslugama čiji je prag veći od onog koji se primjenjuje na druge usluge.

Isključivo u kontekstu nabavke u tim sektorima, usluge licima u vrijednosti ispod tog praga najčešće neće biti od interesa pružiocima iz drugih država članica osim ako postoje konkretne naznake koje dokazuju suprotno, poput finansiranja Unije namijenjenog prekograničnim projektima.

Ugovori za usluge licima čija vrijednost prelazi taj prag trebalo bi da budu u skladu s principom transparentnosti na nivou Unije. S obzirom na važnost konteksta kulture te osjetljivost tih usluga, državama članicama trebalo bi da se omogući diskrecija po pitanju organizacije izbora pružalaca usluge na način koji one smatraju najprikladnijim. Pravila ove Direktive uzimaju u obzir taj imperativ te nalažu samo poštovanje osnovnih principa transparentnosti i jednakog postupanja te osiguravanja da naručioci mogu da primijene posebne kriterijume kvaliteta pri odabiru pružalaca usluga, poput kriterijuma koji su određeni u Dobrovoljnom evropskom okviru za kvalitet društvenih usluga, koji je objavio Odbor za socijalnu zaštitu. Kod određivanja postupaka koji će se upotrijebiti za dodjelu ugovora za usluge licima, države članice bi trebalo da uzmu u obzir član 14. UFEU-a i Protokol br. 26. Istovremeno bi države članice trebalo da se drže svojih ciljeva za pojednostavljenje i za olakšavanje administrativnog opterećenja za naručioce i ekonomske subjekte; trebalo bi pojasniti da bi to moglo takođe da izazove oslanjanje na pravila koja se

odnose na ugovore o uslugama koje nisu obuhvaćene određenim sistemom.

Države članice i naručioc i imaju slobodu da sami pružaju te usluge ili da organizuju društvene usluge na način koji ne podrazumijeva sklapanje javnih ugovora, na primjer finansiranjem takvih usluga ili izdavanjem dozvola ili dodjelom ovlaštenja svim ekonomskim subjektima koji ispunjavaju uslove koje je unaprijed odredio naručilac, bez ograničenja ili kvota, pod uslovom da takav sistem dozvoljava dovoljnu mjeru oglašavanja i da je u skladu s principima transparentnosti i zabrane diskriminacije.

- (121) Na sličan način, hotelijerske i ugostiteljske usluge najčešće nude subjekti koji se nalaze na određenom mjestu pružanja tih usluga pa te usluge imaju ograničenu prekograničnu dimenziju. Te usluge bi stoga trebalo da budu obuhvaćene samo blagim režimom, uz prag od 1 000 000 EUR. Veliki ugovori o hotelijerskim i ugostiteljskim uslugama iznad tog praga mogu da budu od interesa za razne ekonomske subjekte, poput putničkih agencija i ostalih posrednika, takođe na prekograničnoj osnovi.
- (122) Na sličan način, određene pravne usluge odnose se samo na pitanja nacionalnog prava te ih stoga pružaju samo subjekti koji se nalaze u odnosnoj državi članici te posljedično takođe imaju ograničene prekogranične dimenzije. Te usluge bi stoga trebalo da budu obuhvaćene samo blagim režimom, uz prag od 1 000 000 EUR. Veliki ugovori o pravnim uslugama iznad tog praga mogu da budu od interesa za razne ekonomske subjekte, poput međunarodnih pravnih preduzeća, takođe na prekograničnoj osnovi, pogotovo ako se bave pravnim pitanjima koja proizlaze iz ili se zasnivaju na pravu Unije ili drugim međunarodnim pravima ili uključuju više od jedne zemlje.
- (123) Iskustvo je pokazalo da su brojne druge usluge, poput spasilačkih usluga, vatrogasnih usluga ili zatvorskih usluga, najčešće od prekograničnog interesa samo u vremenu kada se nakupi dovoljna kritična masa putem njihove relativno visoke vrijednosti. U onoj mjeri u kojoj nisu isključene iz oblasti primjene ove Direktive, trebalo bi ih uključiti u okviru blagog režima. U mjeri u kojoj se njihovo pružanje zapravo zasniva na ugovorima, druge kategorije usluga, poput istražiteljskih usluga ili usluga u oblasti bezbjednosti, najčešće bi bile od prekograničnog interesa samo počevši od praga od 1 000 000 EUR te bi stoga samo tada trebalo da podliježu blagom režimu.
- (124) U cilju osiguravanja kontinuiteta javnih usluga, ova Direktiva bi trebalo da omogući da učešće u postupcima nabavke za određene usluge u oblasti zdravstvenih, socijalnih i usluga u vezi sa kulturom može da bude rezervisano za organizacije koje se zasnivaju na vlasništvu zaposlenih ili aktivnom učešću zaposlenih u upravljanju, a za postojeće organizacije, poput zadruga, da učestvuju u pružanju tih usluga krajnjim korisnicima. Ova odredba se oblašću primjene ograničava isključivo na određene zdravstvene, socijalne i povezane usluge, određene usluge obrazovanja i stručnog osposobljavanja, biblioteke, arhive, muzeje i ostale usluge u vezi sa kulturom, usluge u vezi sa sportom i usluge za privatna domaćinstva, te nije namijenjena obuhvatanju nijednog izuzetka predviđenog ovom Direktivom. Takve usluge bi trebalo da budu obuhvaćene blagim režimom.
- (125) Prikladno je utvrditi te usluge korištenjem specifičnih položaja u „Jedinstvenom rječniku nabavke (CPV)” donesenom Regulativom (EZ) br. 2195/2002 Evropskog parlamenta i Savjeta (28), odnosno hijerarhijski strukturiranoj nomenklaturi podijeljenoj u odjeljke, grupe, razrede, kategorije i potkategorije. Kako bi se izbjegla pravna nesigurnost, trebalo bi pojasniti da upućivanje na odjeljak ne podrazumijeva implicitno upućivanje na podređene pododjeljke. Takva sveobuhvatna pokrivenost trebalo bi da bude izričito određena na način

da se spomenu svi relevantni položaji, po potrebi u obliku niza kodova.

- (126) Projektni tenderi najčešće se koriste u oblasti prostornog planiranja, arhitekture i inženjerstva ili obrade podataka. Međutim, trebalo bi ponoviti da bi ti fleksibilni instrumenti takođe mogli da se koriste u druge svrhe te da može biti propisano da će se naknadni ugovori o uslugama dodijeliti pobjedniku ili jednom od pobjednika projektnog tendera putem pregovaračkog postupka bez objave.
- (127) Rezultati ocjenjivanja pokazuju da još uvijek postoji potreba za poboljšanjem primjene pravila Unije o javnoj nabavci. U svrhu efikasnije i usklađene primjene pravila, od ključne je važnosti da se stekne dobar uvid u moguće strukturne probleme i opšta kretanja u nacionalnim politikama nabavke kako bi se efikasnije pristupilo rješavanju mogućih problema. Taj uvid bi trebalo steći prikladnim praćenjem čiji bi se rezultati redovno objavljivali kako bi se omogućila angažovana rasprava o mogućim poboljšanjima pravila i praksi javne nabavke. S tako dobrim uvidom mogao bi se takođe dobiti uvid u primjenu pravila o javnoj nabavci u okviru sprovođenja projekata koje sufinansira Unija. Države članice trebalo bi da budu slobodne da same odluče na koji način i ko bi trebalo da bude zadužen za izvršavanje tog praćenja u praksi; time bi takođe trebalo da budu slobodne da odluče o tome hoće li se praćenje zasnivati na ex-post kontroli zasnovanoj na uzorcima ili na sistemnoj ex-ante kontroli postupaka javne nabavke obuhvaćenih ovom Direktivom. Takođe bi trebalo da bude moguće pokrenuti pitanje mogućih problema pri ogovarajućim organima; to ne podrazumijeva nužno da lica koje su izvršila praćenje imaju aktivnu legitimaciju pred sudovima.

Bolje smjernice, informacije i podrška naručiocima i ekonomskim subjektima takođe bi mogli znatno da doprinesu poboljšanju djelotvornosti javne nabavke putem većeg nivoa znanja, veće pravne sigurnosti i profesionalizacije praksi nabavke. Takve smjernice trebalo bi staviti na raspolaganje naručiocima i ekonomskim subjektima kad god je to potrebno radi poboljšanja ispravne primjene pravila. Smjernice koje je potrebno pružiti mogle bi da obuhvataju sva pitanja relevantna u oblasti javne nabavke, poput planiranja nabavke, postupaka, izbora tehnika i instrumenata te dobrih praksi pri sprovođenju postupaka. U pogledu pravnih pitanja smjernice ne moraju nužno da podrazumijevaju cjelokupnu pravnu analizu određenih pitanja; te smjernice bi mogle da budu ograničene na opšte prepoznavanje elemenata koji bi trebalo da budu uzeti u obzir za naknadnu detaljnu analizu pitanja, na primjer na način da se odredi sudska praksa koja bi mogla da bude relevantna ili smjernice ili ostali izvori u kojima se obrađuje to određeno pitanje.

- (128) Direktivom 92/13/EEZ predviđeni su određeni postupci pravne zaštite koji su stavljeni na raspolaganje barem svakom licu koje je zainteresovano ili je bilo zainteresovano za dobijanje određenog ugovora te koje je oštećeno ili je suočeno s tim rizikom usljed navodnog kršenja prava Unije u oblasti javne nabavke ili kršenja nacionalnih pravila koja prenose to pravo. Ova Direktiva ne bi trebalo da utiče na te postupke pravne zaštite. Međutim, građani, zainteresovane strane, bez obzira jesu li u organizovanom obliku, te ostala lica ili organi kojima nisu dostupni postupci pravne zaštite na osnovu Direktive 92/13/EEZ imaju, kao poreski obveznici, legitimni interes za pouzdane postupke nabavke. Stoga bi im trebalo omogućiti da, osim putem sistema za preispitivanje na osnovu Direktive 92/13/EEZ te bez nužne potrebe iznošenja na sudovima, ukažu na moguća kršenja ove Direktive nadležnom organu ili strukturi. Kako bi se izbjeglo udvostručavanje postojećih organa ili struktura, države članice trebalo bi da mogu da osiguraju mogućnost obraćanja

opštim nadzornim organima ili strukturama, sektorskim nadzornim organima, opštinskim nadzornim organima, organima nadležnim za tržišnu konkurenciju, zaštitniku ljudskih prava ili nacionalnim revizorskim organima.

- (129) Kako bi se u potpunosti iskoristio potencijal javne nabavke u svrhu postizanja ciljeva strategije Evropa 2020 za pametan, održiv i inkluzivan rast, nabavka u vezi sa životnom sredinom, društvom i inovacijama takođe će morati da odigra svoju ulogu. Stoga je važno da se pribavi pregled razvoja u oblasti strateške nabavke kako bi se stekao informisani uvid u opšte trendove na cjelokupnom nivou u tom području. U tom kontekstu takođe mogu da se koriste već pripremljeni, prikladni izvještaji.
- (130) S obzirom na potencijal malih i srednjih preduzeća u pogledu stvaranja radnih mjesta, rasta i inovacija, važno je podsticati njihovo učešće u javnoj nabavci, putem odgovarajućih odredaba u ovoj Direktivi te putem inicijativa na nacionalnom nivou. Nove odredbe predviđene ovom Direktivom trebalo bi da doprinesu poboljšanju nivoa uspjeha, što podrazumijeva udio malih i srednjih preduzeća u ukupnoj vrijednosti dodijeljenih ugovora. Nije prikladno nametnuti obavezujuće udjele uspjehnosti, međutim, nacionalne inicijative usmjerene na podsticanje učešća malih i srednjih preduzeća trebalo bi pomno pratiti s obzirom na njihovu važnost.
- (131) Već je uspostavljen niz postupaka i metoda rada u vezi sa komunikacijom i kontaktima Komisije s državama članicama, poput komunikacije i kontakata u vezi sa postupcima utvrđenim na osnovu članova 258 i 260 UFEU-a, Mreže za rješavanje problemâ unutrašnjeg tržišta (SOLVIT) i inicijative EU Pilot, koji nisu izmijenjeni ovom Direktivom. Međutim, uz njih bi trebalo uspostaviti jedinstveno mjesto u svakoj državi članici za saradnju s Komisijom koje bi funkcionisalo kao jedinstvena pristupna tačka za pitanja u vezi sa javnom nabavkom u određenoj državi članici. Tu funkciju mogu da izvršavaju lica ili strukture koje su već u redovnom kontaktu s Komisijom radi pitanja u vezi sa javnom nabavkom, poput nacionalnih kontakt mjesta, članova Savjetodavnog odbora za javnu nabavku, članova Mreže nabavke ili nacionalnih koordinacionih organa.
- (132) Sljedivost i transparentnost pri donošenju odluka u postupcima nabavke je od ključne važnosti za osiguravanje pouzdanih postupaka, uključujući efikasnu borbu protiv korupcije i prevare. Javni naručioc i stoga bi trebalo da čuvaju primjerke sklopljenih ugovora velike vrijednosti kako bi mogli da omogućе pristup tim dokumentima zainteresovanim stranama u skladu s primjenljivim pravilima o pristupu dokumentima. Nadalje, naručioc i bi trebalo da dokumentuju ključne elemente i odluke u pojedinim postupcima nabavke u izvještaju o nabavci. Kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri izbjeglo administrativno opterećenje, trebalo bi da bude dopušteno da se u izvještaju o nabavci upućuje na podatke koji su već navedeni u relevantnom obavještenju o dodjeli ugovora. Elektronske sisteme za objavu tih obavještenja, kojima upravlja Komisija, takođe bi trebalo poboljšati u cilju olakšavanja unosa podataka te olakšavanja izdvajanja globalnih izvještaja i razmjene podataka među sistemima.
- (133) Radi administrativnog pojednostavljenja, te u svrhu smanjenja opterećenja država članica, Komisija bi trebalo povremeno da pregleda je li nivo kvaliteta i cjelovitosti podataka sadržanih u obavještenjima koja su objavljena u vezi sa postupcima javne nabavke dovoljan kako bi Komisija mogla da izdvoji statističke podatke koje bi u suprotnom morale da podnesu države članice.
- (134) Efikasna administrativna saradnja potrebna je radi razmjene informacija potrebnih za sprovođenje postupaka dodjele u prekograničnim situacijama, pogotovo u pogledu provjere

osnova za kriterijume za isključenje i odabir te primjene standarda kvaliteta i ekoloških standarda. Informacioni sistem unutrašnjeg tržišta (IMI), uspostavljen Regulativom (EU) br. 1024/2012 Evropskog parlamenta i Savjeta [\(29\)](#) mogao bi da predstavlja korisno elektronsko sredstvo za olakšavanje i poboljšanje administrativne saradnje u upravljanju razmjenom informacija na osnovu jednostavnih i jedinstvenih postupaka kojima se uklanjaju jezičke prepreke. Stoga bi se trebalo što prije pokrenuti pilot-projekat kako bi se ispitala prikladnost širenja IMI-ja na razmjenu podataka u okviru ove Direktive.

- (135) U svrhu prilagođavanja brzom tehničkom, ekonomskom i regulatornom razvoju, ovlaštenje za donošenje akata u skladu s članom 290. UFEU-a trebalo bi da se dodijeli Komisiji s obzirom na brojne elemente ove Direktive koji nisu od ključne važnosti. Zbog potrebe usklađivanja s međunarodnim sporazumima, Komisija bi trebalo da bude ovlaštena za izmjenu tehničkih postupaka za metode izračunavanja u vezi sa pragovima te bi takođe trebalo da bude ovlaštena za povremeno revidiranje tih pragova; upućivanja na nomenklaturu CPV mogu biti podvrgnuta regulatornim izmjenama na nivou Unije te je potrebno unijeti te izmjene u tekst ove Direktive; tehnički detalji i karakteristike uređaja za elektronsko zaprimanje trebalo bi da budu ažurirani s obzirom na tehnološki razvoj; takođe je potrebno ovlastiti Komisiju za propisivanje obaveznog poštovanja određenih tehničkih standarda elektronske komunikacije kako bi se osigurala interoperabilnost tehničkih formata, procesa i razmjene poruka u postupcima nabavke koji se sprovode uz korištenje elektronske komunikacije, uzimajući u obzir tehnološki razvoj; Komisija bi takođe trebalo da bude ovlaštena da donese spisak pravnih akata Unije kojima se uspostavljaju zajedničke metodologije za izračunavanje troškova životnog vijeka; trebalo bi hitno prilagoditi spisak međunarodnih društvenih i ekoloških konvencija te spisak zakonodavstva Unije čija primjena navodi na zaključak o slobodnom pristupu određenom tržištu, kao i Prilog II u kojem je naveden spisak pravnih akata koje je potrebno uzeti u obzir pri procjeni postojanja posebnih ili isključivih prava kako bi obuhvatio mjere donesene na sektorskoj osnovi. Kako bi zadovoljila tu potrebu, Komisija bi trebalo da bude ovlaštena za ažuriranje spiska. Od posebne je važnosti da Komisija u okviru svog pripremnog rada održava odgovarajuća savjetovanja, uključujući i ona na stručnoj nivou. Tokom pripreme i sastavljanja delegiranih akata, Komisija bi trebalo da osigura da se relevantni dokumenti istovremeno, pravovremeno i prikladno dostave Evropskom parlamentu i Vijeću.
- (136) U primjeni ove Direktive, Komisija bi trebalo da se savjetuje s odgovarajućim grupama stručnjaka iz oblasti e-nabavke uz osiguravanje uravnoteženog sastava između najvažnijih zainteresovanih strana.
- (137) Kako bi se osigurali ujednačeni uslovi za sprovođenje ove Direktive, na primjer za postupak slanja i objave podataka iz Priloga IX te postupke sastavljanja i slanja obavještenja te za standardne obrasce za objavu obavještenja, Komisiji bi trebalo dodijeliti implementaciona ovlaštenja. Te bi ovlaštenja trebalo da se izvršavaju u skladu s Regulativom (EU) br. 182/2011 Evropskog parlamenta i Savjeta o [\(30\)](#).
- (138) Savjetodavni postupak trebalo bi da se koristi za donošenje implementacionih akata koji se tiču standardnih obrazaca za objavu obavještenja, koji nemaju nikakav uticaj na finansijski aspekt niti prirodu i oblast primjene obaveza koje proizlaze iz ove Direktive. Naprotiv, ti akti imaju isključivo administrativnu svrhu i namijenjeni su olakšavanju primjene pravila određenih u ovoj Direktivi.

Nadalje, odluke o tome je li određena djelatnost direktno izložena tržišnoj konkurenciji na

tržištima slobodnog pristupa trebalo bi da budu donesene u skladu s uslovima kojima se osiguravaju ujednačeni uslovi za sprovođenje te odredbe. Implementaciona ovlašćenja bi stoga trebalo dodijeliti Komisiji takođe u pogledu detaljnih odredbi za sprovođenje postupka predviđenog u članu 35, u svrhu određivanja primjenjuje li se član 34 te primjenjuju li se implementacioni akti. Ta bi ovlašćenja trebalo izvršavati u skladu s Regulativom (EU) br. 182/2011 Savjetodavni postupak bi trebalo koristiti za donošenje tih implementacionih akata.

- (139) Komisija bi trebalo da preispita uticaj primjene pragova na unutrašnje tržište te o tome izvijesti Evropski parlament i Savjet. Pri tome bi trebalo da uzme u obzir faktore poput nivoa prekogranične nabavke, učešća malih i srednjih preduzeća, troškova transakcija te ravnoteže između troškova i koristi.

U skladu s članom XXII stavom 7 GPA-a, o njemu će se voditi dalji pregovori tri godine nakon njegovog stupanja na snagu te povremeno nakon toga. U tom kontekstu trebalo bi preispitati prikladnost nivoa pragova, imajući na umu uticaj inflacije s obzirom na dugi period bez promjene pragova u GPA-u; u slučaju da je usljed toga potrebno izmijeniti nivo pragova, Komisija bi, po potrebi, trebalo da donese predlog pravnog akta kojim se izmjenjuju pragovi određeni u ovoj Direktivi.

- (140) S obzirom na to da cilj ove Direktive, odnosno koordinacija zakona i drugih propisa država članica koje se primjenjuju na neke postupke javne nabavke, ne mogu u dovoljnoj mjeri da ostvare države članice, nego se on na bolji način može ostvariti na nivou Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s principom supsidijarnosti utvrđenim u članu 5. Ugovora o Evropskoj uniji. U skladu s principom proporcionalnosti utvrđenim u tom članu, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.

- (141) Direktivu 2004/17/EZ bi trebalo staviti van snage.

- (142) U skladu sa Zajedničkom političkom deklaracijom država članica i Komisije o obrazloženjima od 28. septembra 2011, u opravdanim slučajevima se države članice pridružuju obavještanju o svojim mjerama za prenos pomoću jednog ili više dokumenata kojima se objašnjava odnos između sastavnih dijelova direktive i odgovarajućih dijelova nacionalnih instrumenata za prenošenje zakonodavstva EU. Uzimajući u obzir ovu Direktivu, zakonodavac smatra da je prenos takvih dokumenata opravdan,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU

GLAVA I: OBLAST PRIMJENE, DEFINICIJE I OPŠTI PRINCIPI

POGLAVLJE I: Predmet i definicije

Član 1: Predmet i oblast primjene

Član 2: Definicije

Član 3: Javni naručioc

Član 4: Naručioci

Član 5: Mješovita nabavka koja obuhvata istu djelatnost

Član 6: Nabavka koja obuhvata nekoliko djelatnosti

POGLAVLJE II: Djelatnosti

Član 7: Zajedničke odredbe

Član 8: Gas i toplotna energija

Član 9: Električna energija

Član 10: Voda

Član 11: Usluge prevoza

Član 12: Luke i aerodromi

Član 13: Poštanske usluge

Član 14: Vađenje nafte i gasa te istraživanje ili vađenje uglja ili drugih čvrstih goriva

POGLAVLJE III: Glavna oblast primjene

ODJELJAK 1: PRAGOVI

Član 15: Iznosi pragova

Član 16: Metode za izračunavanje procijenjene vrijednosti nabavke

Član 17: Revizija pragova

ODJELJAK 2: Izuzeti ugovori i projektni tenderi; posebne odredbe za nabavku koja uključuje odbrambene i bezbjednosne aspekte

Pododjeljak 1: Izuzeća primjenljiva na sve naručioce i posebna izuzeća u sektorima vodoprivrede i energetike

Član 18: Ugovori dodijeljeni u svrhu dalje prodaje ili iznajmljivanja trećim licima

Član 19: Dodjela ugovora i sprovođenje projektnih tendera u svrhe koje ne uključuju obavljanje obuhvaćene djelatnosti ili u svrhu obavljanja takve djelatnosti u trećoj zemlji

Član 20: Dodjela ugovora i sprovođenje projektnih tendera u skladu s međunarodnim pravilima

Član 21: Posebna izuzeća za ugovore o uslugama

Član 22: Ugovori o uslugama dodijeljeni na osnovu isključivog prava

Član 23: Ugovori koje dodjeljuju određeni naručioci u svrhu kupovine vode i u svrhu nabavke energije ili goriva za proizvodnju energije

Pododjeljak 2: Nabavka koja uključuje odbrambene i bezbjednosne aspekte

Član 24: Obrana i bezbjednost

Član 25: Mješovita nabavka koja obuhvata istu djelatnost i uključuje odbrambene ili bezbjednosne aspekte

Član 26: Nabavka koja obuhvata nekoliko djelatnosti i uključuje odbrambene ili bezbjednosne aspekte

Član 27: Ugovori i projektni tenderi koji uključuju odbrambene ili bezbjednosne aspekte koji se dodjeljuju ili organizuju u skladu s međunarodnim pravilima

Pododjeljak 3: Posebni odnosi (saradnja, povezana društva i zajednički poduhvati)

Član 28: Ugovori između javnih naručilaca

Član 29: Dodjela ugovora povezanim društvima

Član 30: Dodjela ugovora zajedničkom poduhvatu ili naručiocu koji je sastavni dio zajedničkog pothvata

Član 31: Komunikacija podataka

Pododjeljak 4: Posebne situacije

Član 32: Usluge istraživanja i razvoja

Član 33: Ugovori koji podliježu posebnim dogovorima

Pododjeljak 5: Djelatnosti direktno izložene tržišnoj konkurenciji i odredbe postupka koje se na njih odnose

Član 34: Djelatnosti direktno izložene tržišnoj konkurenciji

Član 35: Postupak za određivanje primjenjuje li se član 34

POGLAVLJE IV: Opšti principi

- Član 36: Principi nabavke
- Član 37: Ekonomski subjekti
- Član 38: Rezervisani ugovori
- Član 39: Povjerljivost
- Član 40: Pravila koja se primjenjuju na komunikaciju
- Član 41: Nomenklature
- Član 42: Sukobi interesa

GLAVA II: PRAVILA O UGOVORIMA

POGLAVLJE I: Postupci

- Član 43: Uslovi u vezi s GPA-om i drugim međunarodnim sporazumima
- Član 44: Odabir postupaka
- Član 45: Otvoreni postupak
- Član 46: Ograničeni postupak
- Član 47: Pregovarački postupak s prethodnim pozivom na nadmetanje
- Član 48: Tenderski dijalog
- Član 49: Partnerstvo za inovacije
- Član 50: Korištenje pregovaračkog postupka bez prethodnog poziva na nadmetanje

POGLAVLJE II: Tehnike i instrumenti za elektronsku i zbirnu nabavku

- Član 51: Okvirni sporazumi
- Član 52: Dinamički sistemi nabavke
- Član 53: Elektronske aukcije
- Član 54: Elektronski katalogi

- Član 55: Centralne aktivnosti nabavke i centralni organi za nabavku
- Član 56: Povremena zajednička nabavka
- Član 57: Nabavke koje uključuju naručioce iz različitih država članica

POGLAVLJE III: Sprovođenje postupka

ODJELJAK 1: PRIPREMA

- Član 58: Prethodna provjera tržišta
- Član 59: Prethodno učešće učesnika ili ponuđača
- Član 60: Tehničke specifikacije
- Član 61: Oznake
- Član 62: Izvještaji o testiranju, sertifikaciji i drugi načini dokazivanja
- Član 63: Komunikacija tehničkih specifikacija
- Član 64: Varijante
- Član 65: Podjela ugovora u partije
- Član 66: Određivanje rokova

ODJELJAK 2: OBJAVLJIVANJE I TRANSPARENTNOST

- Član 67: Periodična indikativne obavještenja
- Član 68: Obavještenja o postojanju kvalifikacionog sistema
- Član 69: Obavještenja o nadmetanju
- Član 70: Obavještenje o dodjeli ugovora
- Član 71: Oblik i način objave obavještenja
- Član 72: Objava na nacionalnom nivou
- Član 73: Elektronska dostupnost dokumentacije o nabavci
- Član 74: Pozivi kandidatima

Član 75: Obavještanje podnosioca zahtjeva za kvalifikaciju, učesnike i ponuđače

ODJELJAK 3: ODABIR UČESNIKA I DODJELA UGOVORA

Član 76: Opšti principi

Pododjeljak 1: Kvalifikacija i kvalitativni odabir

Član 77: Kvalifikacioni sistemi

Član 78: Kriterijumi za kvalitativni odabir

Član 79: Oslanjanje na sposobnosti drugih subjekata

Član 80: Primjena osnova za isključenje i kriterijuma za odabir predviđenih Direktivom 2014/24/EU

Član 81: Norme osiguravanja kvaliteta i norme upravljanja životnom sredinom

Pododjeljak 2: Dodjela ugovora

Član 82: Kriterijumi za dodjelu ugovora

Član 83: Trošak životnog vijeka

Član 84: Izuzetno niske ponude

ODJELJAK 4: PONUDE KOJE OBUHVATAJU PROIZVODE PORIJEKLOM IZ TREĆIH ZEMALJA I ODNOSI S TIM ZEMLJAMA

Član 85: Ponude koje obuhvataju proizvode porijeklom iz trećih zemalja

Član 86: Odnosi s trećim zemljama u vezi s ugovorima o radovima, nabavci robe i uslugama

POGLAVLJE IV: Izvršenje ugovora

Član 87: Uslovi za izvršenje ugovora

Član 88: Podugovaranje

Član 89: Izmjena ugovora tokom njihovog trajanja

Član 90: Raskid ugovora

GLAVA III: POSEBNI REŽIMI NABAVKE

POGLAVLJE I: Društvene i druge posebne usluge

Član 91 Dodjela ugovora za društvene i druge posebne usluge

Član 92: Objava obavještenja

Član 93: Principi dodjele ugovora

Član 94: Rezervisani ugovori za određene usluge

POGLAVLJE II: Pravila kojima se uređuju projektni tenderi

Član 95: Oblast primjene

Član 96: Obavještenja

Član 97: Pravila o organizovanju projektnih tendera, odabiru učesnika i komisije za ocjenu

Član 98: Odluke komisije za ocjenu

GLAVA IV: UPRAVLJANJE

Član 99: Sprovođenje

Član 100: Pojedinačni izvještaji o postupcima za dodjelu ugovora

Član 101: Nacionalno izvještavanje i statistički podaci

Član 102: Administrativna saradnja

GLAVA V: DELEGIRANA OVLAŠĆENJA, IMPLEMENTACIONA OVLAŠĆENJA I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 103: Izvršavanje ovlašćenja

Član 104: Hitni postupak

Član 105: Postupak odbora

Član 106: Prenošnje i prelazne odredbe

Član 107: Stavljanje van snage

Član 108: Pregled

Član 109: Stupanje na snagu

Član 110: Adresati

PRILOZI

PRILOG I: Spisak djelatnosti navedenih u članu 2 tački 2 podtački (a)

PRILOG II: Spisak pravnih akata Unije iz člana 4 stava 3

PRILOG III: Spisak pravnih akata Unije iz člana 34 stava 3

PRILOG IV: Rokovi za donošenje implementacionih akata iz člana 35

PRILOG V: Zahtjevi u vezi sa alatima i uređajima za elektronsko zaprimanje ponuda, zahtjeva za učešće, zahtjeva za kvalifikaciju, kao i planova i projekata u tenderima

PRILOG VI dio A: Podaci koje treba da sadrže periodična indikativna obavještenje (iz člana 67)

PRILOG VI dio B: Podaci koje treba da sadrže obavještenja o objavi periodičnog indikativnog obavještenja na profilu kupca, a koje se ne koristi kao sredstvo pozivanja na nadmetanje (iz člana 67 stava 1)

PRILOG VII: Podaci koje treba da sadrži dokumentacija o nabavci u vezi s elektronskim aukcijama (član 53 stav 4)

PRILOG VIII: Definicija određenih tehničkih specifikacija

PRILOG IX: Aspekti u vezi sa objavom

PRILOG X: Podaci koje treba da sadrži obavještenje o postojanju kvalifikacionog sistema (iz člana 44 stava 4 tačke (b) i člana 68)

PRILOG XI: Podaci koje treba da sadrže obavještenja o nadmetanju (iz člana 69)

PRILOG XII: Podaci koje treba da sadrže obavještenja o dodjeli ugovora (iz člana 70)

PRILOG XIII: Sadržaj poziva na dostavu ponude, na učešće u dijalogu, na pregovore ili na potvrdu interesa predviđenih članom 74

PRILOG XIV: Spisak međunarodnih društvenih konvencija i konvencija o životnoj sredini iz člana 36 stava 2

PRILOG XV: Spisak pravnih akata Unije iz člana 83 stava 3

PRILOG XVI: Podaci koje treba da sadrže obavještenja o izmjenama ugovora tokom njegovog trajanja (iz člana 89 stava 1)

PRILOG XVII: Usluge iz člana 91

PRILOG XVIII: Podaci koje treba da sadrže obavještenja o ugovorima za društvene i druge posebne usluge (iz člana 92)

PRILOG XIX: Podaci koje treba da sadrže obavještenje o projektnom tenderu (iz člana 96 stava 1)

PRILOG XX: Podaci koje treba da sadrže rezultati obavještenja o projektnom tenderu (iz člana 96 stava 1)

PRILOG XXI: Korelacijska tabela

GLAVA I

OBLAST PRIMJENE, DEFINICIJE I OPŠTI PRINCIPI

POGLAVLJE I

Predmet i definicije

Član 1

Predmet i oblast primjene

1. Ovom Direktivom se utvrđuju pravila o postupcima nabavke koju sprovode naručioci u vezi sa ugovorima, te projektnim tenderima čija procijenjena vrijednost nije manja od pragova utvrđenih u članu 15.
2. Nabavka u smislu ove Direktive podrazumijeva kupovinu, putem ugovora o nabavci robe, radovima ili uslugama radova, robe ili usluga koje nabavlja jedan ili više naručilaca od ekonomskih subjekata koje su ti naručioci odabrali, pod uslovom da su radovi, roba ili usluge namijenjene obavljanju neke od djelatnosti navedenih u članovima od 8 do 14.
3. Primjena ove Direktive podliježe članu 346 UFEU-a.
4. Ova Direktiva ne utiče na slobodu država članica da u skladu s pravom Unije same odrede usluge koje smatraju uslugama od opšteg ekonomskog interesa, načine na koje bi ih trebalo organizovati i finansirati, u skladu sa propisima o državnoj podršci, te specifične obaveze kojima podliježu. Isto tako, ova Direktiva ne utiče na odluku organa javne vlasti kako i u kojoj mjeri žele sami da vrše javne funkcije u skladu s članom 14 UFEU-a i Protokolom br. 26.
5. Ova Direktiva ne utiče na način na koji države članice organizuju svoje sisteme socijalnog osiguranja.

6. Ovom Direktivom nisu obuhvaćene neekonomske usluge od opšteg interesa.

Član 2

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „ugovori o nabavci robe, radovima i uslugama” znači ugovori kojima se ostvaruje finansijski interes, koji su sklopljeni u pisanom obliku između jednog ili više naručilaca te jednog ili više ekonomskih subjekata, a čiji je predmet izvođenje radova, nabavka robe ili pružanje usluga;
2. „ugovori o radovima” znači ugovori čiji je predmet jedno od sljedećeg:
 - (a) izvođenje ili projektovanje i izvođenje radova u vezi sa jednom od djelatnosti u smislu Priloga I;
 - (b) izvođenje ili projektovanje i izvođenje posla;
 - (c) realizacija, na bilo koji način, posla u skladu sa zahtjevima koje je odredio naručilac koji izvršava odlučujući uticaj na vrstu ili projektovanje posla;
3. „posao” znači rezultat visokogradnje ili niskogradnje uzet u cjelini koji je sam po sebi dovoljan da ispuni ekonomsku ili tehničku funkciju;
4. „ugovori o nabavci robe” znači ugovori čiji je predmet kupovina, leasing, najam ili kupovina na otplatu, sa ili bez mogućnosti kupovine robe. Ugovor o nabavci robe može da obuhvata kao sporedne poslove postavljanja i instalacije;
5. „ugovori o uslugama” znači ugovori čiji je predmet pružanje usluga osim onih iz tačke 8;
6. „ekonomski subjekat” znači fizičko ili pravno lice ili naručilac ili grupa tih lica i/ili subjekata, uključujući svako privremeno udruženje preduzeća, koje na tržištu nudi izvođenje radova i/ili posla, isporuku robe ili pružanje usluga;
7. „ponuđač” znači ekonomski subjekat koji je dostavio ponudu;
8. „kandidat” znači ekonomski subjekat koji traži poziv ili je pozvan na učešće u ograničenom ili pregovaračkom postupku, u tenderskom dijalogu ili u partnerstvu za inovacije;
9. „dokumentacija o nabavci” znači bilo koji dokument koji je sastavljen ili na koji naručilac upućuje, a u kojem se opisuju ili određuju elementi nabavke ili postupka, uključujući obavještenje o nadmetanju, periodično indikativno obavještenje ili obavještenja o postojanju sistema kvalifikacije ako se ta obavještenja koriste kao sredstvo pozivanja na nadmetanje, tehničke specifikacije, opisnu dokumentaciju, predložene ugovorne uslove, formate dokumenata koje podnose učesnici ili ponuđači, informacije o opštim primjenljivim obavezama te svu dodatnu dokumentaciju;
10. „aktivnosti centralne nabavke” znači aktivnosti koje se kontinuirano sprovode u jednom od sljedećih oblika:
 - (a) sticanjem robe i/ili usluga namijenjenih naručiocima,
 - (b) dodjelom ugovora ili sklapanjem okvirnih sporazuma za radove, robu ili usluge namijenjenih naručiocima;
11. „pomoćne aktivnosti nabavke” znači aktivnosti koje obuhvataju pružanje podrške aktivnostima nabavke, pogotovo u sljedećim oblicima:

- (a) u obliku tehničke infrastrukture koja naručiocima omogućava dodjelu javnih ugovora ili sklapanje okvirnih sporazuma za radove, robu ili usluge;
 - (b) u obliku Savjeta o sprovođenju ili izvođenju postupaka nabavke;
 - (c) u obliku pripreme i upravljanja postupcima nabavke u ime i za račun određenog naručioca;
12. „centralni organ za nabavku” znači naručilac u smislu člana 4 stava 1 ove Direktive ili javni naručilac u smislu člana 2 stava 1 tačke 1 Direktive 2014/24/EU koji obavlja aktivnosti centralne nabavke te, eventualno, pomoćne aktivnosti nabavke.

Nabavka koju je sproveo centralni organ za nabavku u svrhu obavljanja aktivnosti centralne nabavke smatra se nabavkom u svrhu obavljanja aktivnosti kako je opisano u članovima od 8 do 14. Član 18 ne primjenjuje se na nabavku koju sprovodi centralni organ za nabavku u svrhu obavljanja aktivnosti centralne nabavke;

13. „pružalac usluga nabavke” znači javni ili privatni organ koji nudi pomoćne aktivnosti nabavke na tržištu;
14. „pisan” ili „u pisanom obliku” znači svaki iskaz koji se sastoji od riječi ili brojeva koji se mogu čitati, umnožavati i naknadno slati. To može da uključuje podatke koji se prenose i pohranjuju elektronskim putem;
15. „elektronska sredstva” znače elektronska oprema za obradu (uključujući digitalnu kompresiju) i pohranjivanje podataka koji se šalju, prenose i primaju žičanom vezom, radiovezom, optičkim ili drugim elektromagnetnim sredstvima;
16. „životni vijek” znači sve uzastopne i/ili međusobno povezane faze, uključujući potrebno istraživanje i razvoj, proizvodnju, trgovinu i njene uslove, prevoz, korištenje i održavanje tokom postojanja proizvoda ili radova ili pružanja usluge, od sticanja sirovina ili generisanja resursa do odlaganja, uklanjanja i završetka usluge ili upotrebe;
17. „projektni tenderi” znače postupci koji omogućuju naručiocu sticanje, uglavnom u oblasti prostornog planiranja, arhitekture, inženjerstva ili obrade podataka, plana ili projekta koji je odabrala komisija za ocjenu sprovedenog nadmetanja sa ili bez dodjele nagrada;
18. „inovacija” znači sprovođenje novog ili značajno poboljšanog proizvoda, usluge ili postupka, uključujući, ali ne ograničavajući se na postupke proizvodnje, građenja ili izgradnje, nove metode stavljanja na tržište ili nove metode organizacije u poslovnoj praksi, organizacije radnog mjesta ili vanjskih odnosa između ostalog s ciljem pomaganja rješavanja društvenih izazova ili kao podrška strategiji Evropa 2020 za pametan, održiv i inkluzivan rast.
19. „oznaka” znači svaki dokument, potvrda ili sertifikat kojim se potvrđuje da su određeni radovi, proizvodi, usluge, procesi ili postupci zadovoljili određene zahtjeve;
20. „zahtjevi za oznaku” znači zahtjevi koje određeni radovi, proizvodi, usluge, procesi ili postupci moraju da ispune da bi dobili odnosnu oznaku.

Član 3

Javni naručioc

1. Za potrebe ove Direktive „javni naručioc” znači organi državne, regionalne ili lokalne vlasti, javnopravni organi ili udruženja koja je osnovao jedan ili nekoliko takvih organa vlasti ili jedan ili više takvih javnopravnih organa.

2. „Regionalni organi” uključuju sve organe administrativnih jedinica navedene na spisaku koji nije konačan u NUTS-u 1 i 2, kako je navedeno u Regulativi (EZ) br. 1059/2003 Evropskog parlamenta i Savjeta [\(31\)](#)
3. „lokalni organi” uključuju sve organe administrativnih jedinica obuhvaćenih NUTS-om 3 te manjih administrativnih jedinica, kako je navedeno u Regulativi (EZ) br. 1059/2003;
4. „javnopravni organi” znači organi koji posjeduju sve od sljedećih karakteristika:
 - (a) uspostavljeni su posebno u svrhu zadovoljavanja potreba u opštem interesu, a nisu industrijske ili trgovačke prirode;
 - (b) imaju pravni subjektivitet; i
 - (c) većim dijelom ih finansiraju organi državne, regionalne ili lokalne vlasti ili drugi javnopravni organi; ili podliježu upravljačkom nadzoru od strane tih organa; ili imaju upravni, menadžerski ili nadzorni odbor, a više od polovine članova tih odbora imenovala je država, regionalni ili lokalni organi ili drugi javnopravni organi.

Član 4

Naručioci

1. Za potrebe ove Direktive, naručioci su subjekti, koji:
 - (a) su javni naručioci ili javna preduzeća i koji obavljaju jednu od djelatnosti navedenih u članovima od 8 do 14;
 - (b) ako nisu javni naručioci ili javna preduzeća, kao jednu od svojih djelatnosti imaju bilo koju od djelatnosti navedenih u članovima od 8 do 14 ili bilo koju kombinaciju tih djelatnosti i djeluju na osnovu posebnih ili isključivih prava koja im je dodijelio nadležni organ države članice.
2. „javno preduzeće” znači svako preduzeće u kojem javni naručioci mogu da imaju, direktno ili indirektno, dominantni uticaj na osnovu svojeg vlasništva u njemu, svojeg finansijskog učešća u njemu ili na osnovu pravila kojima je ono uređeno;

Dominantni uticaj u smislu člana 2 tačke 5 od strane javnih naručilaca podrazumijeva se u bilo kojem od sljedećih slučajeva u kojima ti javni naručioci, direktno ili indirektno:

 - (a) drže većinu upisanog kapitala preduzeća;
 - (b) kontrolišu većinu glasova koji se odnose na dionice koje je preduzeće izdalo;
 - (c) mogu da imenuju više od polovine upravnog, rukovodnog ili nadzornog organa preduzeća.
3. Za potrebe ovog člana, „posebna ili isključiva prava” znače prava koja dodjeljuje nadležni organ države članice na osnovu bilo koje zakonodavne, regulatorne ili upravne odredbe čija je svrha ograničavanje obavljanja djelatnosti određenih u članovima od 8 do 14 na jednog ili više subjekata te koje stoga utiču na mogućnost drugih subjekata da obavljaju takvu djelatnost.

Prava koja su dodijeljena putem postupka za koji je osigurana odgovarajuća objava u javnosti i ako se dodjela tih prava zasniva na objektivnim kriterijumima ne smatraju se posebnim ili isključivim pravima u smislu prvog podstava.

Takvi postupci uključuju:

- (a) postupke nabavke uz prethodnu objavu poziva na nadmetanje u skladu sa Direktivom 2014/24/EU, Direktivom 2009/81/EZ, Direktivom 2014/23/EU ili ovom Direktivom;
- (b) postupke u skladu s drugim pravnim aktima Unije navedenim u Prilogu II kojima se osigurava odgovarajuća prethodna transparentnost za dodjelu ovlaštenja na osnovu objektivnih kriterijuma.

4. Komisija je ovlaštena da donese delegirane akte u skladu s članom 103 u vezi s izmjenom spiska pravnih akata Unije određenog u Prilogu II kada su na osnovu donošenja novih pravnih akata, stavljanja van snage ili izmjene takvih pravnih akata takve izmjene opravdane.

Član 5

Mješovita nabavka koja obuhvata istu djelatnost

1. Stav 2 odnosi se na mješovite ugovore čiji predmet su različite vrste nabavke obuhvaćene ovom Direktivom.

Stavovi od 1b do 5 odnose se na mješovite ugovore čiji je predmet nabavka obuhvaćena ovom Direktivom i nabavka obuhvaćena drugim pravnim režimima.

2. Ugovori čiji su predmet dvije ili više vrsta nabavke (radova, usluga ili roba) dodjeljuju se u skladu s odredbama primjenljivim na vrstu nabavke koja je glavni predmet određenog ugovora.

U slučaju mješovitih ugovora čiji su predmet djelimično usluge u smislu glave III poglavlja I te djelimično ostale usluge, ili mješovitih ugovora koji se sastoje djelimično od usluga i djelimično od robe, glavni predmet ugovora se određuje na osnovu veće procijenjene vrijednosti tih usluga ili robe.

3. Kada su različiti dijelovi određenog ugovora objektivno odvojivi, primjenjuje se stav 4. Kada različiti dijelovi određenog ugovora objektivno nisu odvojivi, primjenjuje se stav 5.

Kada je dio određenog ugovora obuhvaćen članom 346 UFEU-a ili Direktivom 2009/81/EZ, primjenjuje se član 25 ove Direktive.

4. U slučaju ugovora čiji je predmet nabavka obuhvaćena ovom Direktivom te nabavka koja nije obuhvaćena ovom Direktivom, naručiocu mogu da odluče da dodijele zasebne ugovore za zasebne dijelove ili dodijele jedinstveni ugovor. Ako naručiocu odluče da dodijele zasebne ugovore za zasebne dijelove, odluka o tome koji se pravni režim odnosi na svaki od zasebnih ugovora donosi se na osnovu karakteristika određenog zasebnog dijela.

Ako naručiocu odluče da dodijele jedinstveni ugovor, ova Direktiva se primjenjuje, osim ako je drugačije propisano članom 25 na mješoviti ugovor koji je u tu svrhu sklopljen, nezavisno od vrijednosti dijelova koji bi inače spadali pod različite pravne režime i nezavisno od toga kojem pravnom režimu bi ti dijelovi inače bili podložni.

U slučaju mješovitih ugovora koji sadrže elemente ugovora o nabavci robe, radovima i uslugama te koncesija, mješoviti ugovor se dodjeljuje u skladu s ovom Direktivom, pod uslovom da je procijenjena vrijednost dijela ugovora koji predstavlja ugovor obuhvaćen ovom Direktivom, izračunata u skladu s članom 16, jednaka ili veća od relevantnog praga određenog u članu 15.

5. Ako se različiti dijelovi određenog ugovora objektivno ne mogu razdvojiti, određuje se primjenjivi pravni režim na osnovu glavnog predmeta tog ugovora.

Član 6

Nabavka koja obuhvata nekoliko djelatnosti

1. U slučaju ugovora koji obuhvataju nekoliko djelatnosti, naručiocu mogu da dodijele zasebne ugovore za potrebe svake zasebne djelatnosti. Ako javni naručiocu odluče da dodijele zasebne ugovore, odluka o tome koje se pravilo odnosi na svaki od zasebnih ugovora donosi se na osnovu karakteristika određenog zasebnog dijela.

Nezavisno od člana 5, ako naručiocu odluče da dodijele jedinstveni ugovor, primjenjuju se stavovi 2 i 3 ovog člana. Međutim, ako je jedna od odnosnih djelatnosti obuhvaćena članom 346 UFEU-a ili Direktivom 2009/81/EZ, primjenjuje se član 26 ove Direktive.

Izbor između dodjele jedinstvenog ugovora ili dodjele više zasebnih ugovora ne može, međutim, biti donesen u svrhu izuzimanja ugovora ili ugovorâ iz oblasti primjene bilo ove Direktive ili, ako je primjenljivo, Direktive 2014/24/EU ili Direktive 2014/23/EU.

2. Na ugovor kojim se namjerava obuhvatiti nekoliko djelatnosti primjenjuju se pravila koja se primjenjuju na djelatnost za koju je on prvenstveno namijenjen.

3. U slučaju ugovora za koje je objektivno nemoguće utvrditi kojoj je djelatnosti ugovor prvenstveno namijenjen, primjenljiva pravila određuju se u skladu s tačkama (a), (b) i (c):

(a) ugovor se dodjeljuje u skladu s Direktivom 2014/24/EU ako jedna od djelatnosti kojoj je ugovor namijenjen podliježe ovoj Direktivi te ako druga djelatnost podliježe spomenutoj Direktivi 2014/24/EU;

(b) ugovor se dodjeljuje u skladu s ovom Direktivom ako jedna od djelatnosti kojoj je ugovor namijenjen podliježe ovoj Direktivi te ako druga djelatnost podliježe Direktivi 2014/23/EU;

(c) ugovor se dodjeljuje u skladu s ovom Direktivom ako jedna od djelatnosti kojoj je ugovor namijenjen podliježe ovoj Direktivi te ako druga djelatnost ne podliježe ovoj Direktivi, Direktivi 2014/24/EU ili Direktivi 2014/23/EU.

POGLAVLJE II

Djelatnosti

Član 7

Zajedničke odredbe

Za potrebe članova 8, 9 i 10, „isporuka” uključuje stvaranje (proizvodnju), veleprodaju i maloprodaju.

Međutim, proizvodnja gasa u obliku vađenja obuhvaćena je oblašću primjene člana 14.

Član 8

Gas i toplotna energija

1. Što se tiče gasa i toplotne energije, ova Direktiva se primjenjuje na sljedeće djelatnosti:

- (a) pružanje fiksnih mreža ili upravljanje fiksnim mrežama s namjerom pružanja usluge javnosti u vezi s proizvodnjom, prenosom ili distribucijom gasa ili toplotne energije;
- (b) isporuku gasa ili toplotne energije takvim mrežama.

2. Isporuka gasa ili toplotne energije od strane naručioca koji nije javni naručilac fiksnim mrežama koje pružaju uslugu javnosti ne smatra se relevantnom djelatnošću u smislu stava 1 ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

- (a) proizvodnja gasa ili toplotne energije od strane tog naručioca je neizbježna posljedica obavljanja djelatnosti koja nije djelatnost iz stava 1 ovog člana ili članova od 9 do 11;
- (b) jedini cilj isporuke javnoj mreži je ekonomska eksploatacija takve proizvodnje i ne iznosi više od 20 % prometa tog naručioca uzimajući u obzir prosjek prethodne tri godine, uključujući tekuću godinu.

Član 9

Električna energija

1. Što se tiče električne energije, ova Direktiva se primjenjuje na sljedeće djelatnosti:

- (a) pružanje fiksnih mreža ili upravljanje fiksnim mrežama s namjerom pružanja usluge javnosti u vezi s proizvodnjom, prenosom ili distribucijom električne energije;
- (b) isporuku električne energije takvim mrežama.

2. Isporuka električne energije od strane naručioca koji nije javni naručilac fiksnim mrežama koje pružaju uslugu javnosti ne smatra se relevantnom djelatnošću u smislu stava 1 ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- (a) proizvodnja električne energije od strane tog naručioca odvija se jer je potrošnja električne

energije nužna kako bi se obavljala djelatnost osim djelatnosti iz stava 1 ovog člana ili iz članova 8, 10 i 11;

- (b) isporuka javnoj mreži zavisi samo od vlastite potrošnje naručioca i ne iznosi više od 30 % ukupne proizvodnje energije naručioca uzimajući u obzir prosjek prethodne tri godine, uključujući tekuću godinu.

Član 10

Voda

1. U pogledu vode, ova Direktiva se primjenjuje na sljedeće djelatnosti:

- (a) pružanje fiksnih mreža ili upravljanje fiksnim mrežama s namjerom pružanja usluge javnosti u vezi s proizvodnjom, prenosom ili distribucijom pijaće vode;
- (b) isporuku pijaće vode takvim mrežama.

2. Ova Direktiva se takođe primjenjuje na ugovore ili projektne tendere koje dodjeljuju ili organizuju naručioci koji obavljaju djelatnost iz stava 1 i koji su povezani s jednim od sljedećeg:

- (a) projektima hidrauličnog inženjerstva, navodnjavanjem ili drenažom zemljišta, pod uslovom da količina vode koja će se koristiti za isporuku pijaće vode predstavlja više od 20 % ukupne količine vode koja se dobija takvim projektima ili putem instalacija za navodnjavanje ili drenažu,
- (b) odlaganjem ili preradom otpadnih voda.

3. Isporuka pijaće vode od strane naručioca koji nije javni naručilac fiksnim mrežama koje pružaju uslugu javnosti ne smatra se relevantnom djelatnošću u smislu stava 1 ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- (a) proizvodnja pijaće vode od strane tog naručioca obavlja se zbog toga što je njena potrošnja potrebna za obavljanje djelatnosti koja nije djelatnost iz članova od 8 do 11;
- (b) isporuka javnoj mreži zavisi samo do vlastite potrošnje naručioca i ne iznosi više od 30 % ukupne proizvodnje pijaće vode naručioca uzimajući u obzir prosjek prethodne tri godine, uključujući tekuću godinu.

Član 11

Usluge prevoza

Ova Direktiva se primjenjuje na djelatnosti koje se odnose na pružanje mreža ili upravljanje mrežama koje pružaju uslugu javnosti u oblasti prevoza željeznicom, automatizovanim sistemima, tramvajem, trolejbusom, autobusom ili žičarom.

Što se tiče prevoznih usluga, smatra se da mreža postoji ako se usluga pruža pod poslovnim uslovima koje je utvrdio nadležni organ države članice, kao što su uslovi o linijama koje treba pružiti, kapacitetu koji treba staviti na raspolaganje ili učestalosti usluge.

Član 12

Luke i aerodromi

Ova Direktiva se primjenjuje na djelatnosti u vezi sa eksploatacijom geografske oblasti u svrhu osiguravanja aerodroma te morskih i riječnih luka ili druge terminalne opreme prevoznicima u vazdušnom, pomorskom ili riječnom saobraćaju.

Član 13

Poštanske usluge

1. Ova Direktiva primjenjuje se na djelatnosti u vezi sa pružanjem:

- (a) poštanskih usluga;
- (b) drugih usluga osim poštanskih usluga, pod uslovom da takve usluge pruža subjekat koji takođe pruža poštanske usluge u smislu stava 2 tačke (b) ovog člana te pod uslovom da uslovi određeni u članu 34 stavu 1 nisu ispunjeni po pitanju usluga koje su obuhvaćene stavom 2 tačkom (b) ovog člana.

2. Za potrebe ovog člana i ne dovodeći u pitanje Direktivu 97/67/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta [\(32\)](#):

(a) „poštanska pošiljka”: je pošiljka adresirana u konačnom obliku u kojem treba da se uruči, bez obzira na težinu. Osim pismo pošiljki, takve pošiljke takođe uključuju, na primjer, knjige, kataloge, novine, časopise i poštanske pakete koji sadrže robu sa ili bez trgovačke vrijednosti, bez obzira na težinu;

(b) „poštanske usluge”: su usluge koje se sastoje od pražnjenja, razvrstavanja, usmjeravanja i isporuke poštanskih pošiljki. To uključuje obje usluge koje su obuhvaćene, kao i usluge koje nisu obuhvaćene univerzalnom uslugom uspostavljenom u skladu sa Direktivom 97/67/EZ;

(c) „druge usluge osim poštanskih usluga”: znače usluge koje se pružaju u sljedećim područjima:

- i. usluge upravljanja poštanskom službom (usluge i prije i poslije otpremanja, uključujući „usluge upravljanja kancelarijom za uručjenja”),
- ii. usluge koje se odnose na poštanske pošiljke koje nisu obuhvaćene tačkom (a), poput neadresirane direktne pošte;

Član 14

Vađenje nafte i gasa te istraživanje ili vađenje uglja ili drugih čvrstih goriva

Ova Direktiva se primjenjuje na djelatnosti koje se odnose na eksploataciju geografske oblasti u svrhu:

- (a) vađenja nafte ili gasa;
- (b) istraživanja ili vađenja uglja ili drugih čvrstih goriva.

POGLAVLJE III

Glavna oblast primjene

Odjeljak 1

Pragovi

Član 15

Iznosi pragova

Osim u slučajevima kada se ne primjenjuje na osnovu izuzeća iz članova od 18 do 23 ili u skladu s članom 34 u vezi s obavljanjem odnosno djelatnosti, ova Direktiva se primjenjuje na nabavke čija je vrijednost bez poreza na dodatu vrijednost (PDV) jednaka ili veća od sljedećih pragova:

- (a) 414 000 EUR za ugovore o robi i uslugama te za projektne tendere;
- (b) 5 186 000 EUR za ugovore o radovima;
- (c) 1 000 000 EUR za ugovore o uslugama za društvene i druge posebne usluge navedene u Prilogu XVII.

Član 16

Metode za izračunavanje procijenjene vrijednosti nabavke

1. Izračunavanje procijenjene vrijednosti nabavke zasniva se na ukupnom plativom iznosu, bez PDV-a, koju je procijenio naručilac, uključujući sve mogućnosti i sva moguća obnavljanja ugovora kako je izričito određeno u dokumentaciji o nabavci.

Ako naručilac nudi nagrade ili isplate učesnicima ili ponuđačima, mora ih uzeti u obzir pri izračunavanju procijenjene vrijednosti nabavke.

2. Ako se naručilac sastoji od zasebnih operativnih jedinica, u obzir se uzima ukupna procijenjena vrijednost za sve pojedine operativne jedinice.

Nezavisno od prvog podstava, kada je zasebna operativna jedinica samostalno nadležna za svoju nabavku ili njene određene kategorije, vrijednosti mogu da se procijene na nivou odnosne jedinice.

3. Metoda koja se koristi za izračunavanje procijenjene vrijednosti nabavke ne smije da bude odabrana s namjerom izuzimanja nabavke iz oblasti primjene ove Direktive. Nabavka ne smije da bude podijeljena s ciljem njenog izuzimanja iz oblasti primjene ove Direktive ako za to ne postoje objektivni razlozi.

4. Ta procijenjena vrijednost važeća je u trenutku slanja poziva na nadmetanje ili, ako taj poziv na nadmetanje nije predviđen, u trenutku u kojem naručilac započinje s postupkom ugovora o nabavci, na primjer, gdje je to primjereno, stupanjem u kontakt s ekonomskim subjektima u vezi s nabavkom.

5. Što se tiče okvirnih sporazuma i dinamičkih sistema nabavke, procijenjena vrijednost koja se uzima u obzir je maksimalna procijenjena vrijednost bez PDV-a svih ugovora predviđenih za ukupni period trajanja sporazuma ili sistema.

6. U slučaju partnerstava za inovacije, vrijednost koja se uzima u obzir je najveća procijenjena vrijednost bez PDV-a aktivnosti istraživanja i razvoja koje će se sprovoditi tokom svih faza predviđenog partnerstva kao i robe, usluga ili radova koje treba razvijati i nabavljati po završetku predviđenog partnerstva.

7. Za potrebe člana 15 naručiocu uključuju u procijenjenu vrijednost ugovora o radovima troškove radova i ukupnu procijenjenu vrijednost svih roba ili usluga koje naručiocu stavljaju na raspolaganje izvođaču radova pod uslovom da su one potrebne za izvođenje radova.

8. Ako predloženi posao ili predloženo pružanje usluga mogu da rezultiraju dodjelom ugovora u zasebnim partijama, u obzir se uzima ukupna procijenjena vrijednost svih tih partija.

Ako je zbirna vrijednost partija jednaka ili veća od praga utvrđenog u članu 12, ova Direktiva se primjenjuje na dodjelu ugovora za svaku grupu.

9. Ako predlog za sticanje sličnih roba može da rezultira dodjelom ugovora u obliku odvojenih partija, u obzir se uzima ukupna procijenjena vrijednost svih tih partija kada se primjenjuje član 15 tačke (b) i (c).

Ako je zbirna vrijednost grupa jednaka ili veća od praga utvrđenog u članu 12, ova Direktiva se primjenjuje na dodjelu ugovora za svaku grupu.

10. Nezavisno od stavova 8 i 9, naručiocu mogu da dodijele ugovore za pojedinačne grupe bez primjene postupaka predviđenih ovom Direktivom, pod uslovom da je procijenjena vrijednost odnosno partije bez PDV-a manja od 80 000 EUR za robu ili usluge ili manja od 1 000 000 EUR za radove. Međutim, zbirna vrijednost tako dodijeljenih partija bez primjene ove Direktive ne prelazi 20 % zbirne vrijednosti svih grupa na koje je razdijeljen predloženi posao, predložena kupovina slične robe ili predloženo pružanje usluga.

11. U slučaju ugovora o robi ili uslugama koji su uobičajene prirode ili za koje se predviđa da će se obnoviti u okviru datog perioda, izračunavanje procijenjene vrijednosti ugovora zasniva se na sljedećem:

(a)ili na ukupnoj stvarnoj vrijednosti uzastopnih ugovora iste vrste koji su sklopljeni tokom prethodnih 12 mjeseci ili finansijske godine, ako je moguće, prilagođenoj za izmjene u količini ili vrijednosti koje bi nastale tokom 12 mjeseci nakon prvobitnog ugovora;

(b)ili na ukupnoj procijenjenoj vrijednosti uzastopnih ugovora dodijeljenih tokom 12 mjeseci

nakon prve isporuke ili tokom finansijske godine ako je ona duža od 12 mjeseci.

12. S obzirom na ugovore o robi koji se odnose na leasing, zakup, najam ili kupovinu na otplatu, vrijednost koja se uzima kao osnov za izračunavanje procijenjene vrijednosti ugovora je sljedeća:

- (a) u slučaju ugovora na određeno vrijeme, ako je to vrijeme manje od ili jednako 12 mjeseci, ukupna procijenjena vrijednost za vrijeme trajanja ugovora ili, ako je vrijeme trajanja ugovora duže od 12 mjeseci, ukupna vrijednost, uključujući procijenjenu preostalu vrijednost;
- (b) u slučaju ugovora bez određenog trajanja ili čije trajanje ne može da se odredi, mjesečna vrijednost pomnožena s 48.

13. S obzirom na ugovore o uslugama, osnov za izračunavanje procijenjene vrijednosti ugovora je, po potrebi, sljedeći:

- (a) usluge osiguranja: plative premije i drugi oblici naknada;
- (b) bankarske i druge finansijske usluge: naknade, provizije, kamate i druge vrste naknada;
- (c) projektantski ugovori: naknade, provizije i drugi oblici naknada.

14. S obzirom na ugovore o javnim uslugama u kojima nije naznačena ukupna cijena, osnov za izračunavanje procijenjene vrijednosti ugovora je sljedeći:

- (a) u slučaju ugovora na određeno vrijeme, ako je to vrijeme manje od ili jednako 48 mjeseci: ukupna vrijednost za njihovo puno trajanje;
- (b) u slučaju ugovora koji nemaju određeno trajanje ili s trajanjem dužim od 48 mjeseci: mjesečna vrijednost pomnožena s 48.

Član 17

Revizija pragova

1. Svake dvije godine, počevši od 30. juna 2013, Komisija provjerava da pragovi određeni u članu 15 tačkama (a) i (b) odgovaraju pragovima utvrđenim u Sporazumu Svjetske trgovinske organizacije o javnoj nabavci („GPA”) i po potrebi ih revidira u skladu s ovim članom. U skladu s metodom izračunavanja utvrđenom u GPA-u o javnoj nabavci, Komisija računa vrijednosti tih pragova na osnovu prosječne dnevne vrijednosti eura u smislu posebnih prava vučenja (PPV) tokom perioda od 24 mjeseca koji se završava 31. avgusta koji prethodi reviziji efektivnoj od 1. januara. Vrijednost tako revidiranih pragova zaokružuje se po potrebi na najbližu nižu vrijednost u hiljadama eura kako bi se osiguralo da se poštuju važeći pragovi predviđeni GPA-om, a koji su iskazani u PPV-ima.

2. Svake dvije godine, počevši od 1. januara 2014. Komisija određuje vrijednosti pragova u nacionalnim valutama država članica čija valuta nije euro, navedenih u članu 15 tačkama (a) i (b), revidiranim u skladu sa stavom 1 ovog člana.

Istovremeno, Komisija određuje vrijednost praga iz člana 15 tačke (c) u nacionalnim valutama država članica čija valuta nije euro.

U skladu s metodom izračunavanja utvrđenom u GPA-u, određivanje tih vrijednosti zasniva se na prosječnoj dnevnoj vrijednosti ovih valuta s obzirom na prag koji se primjenjuje izražen u eurima tokom perioda od 24 mjeseca koji se završava 31. avgusta koji prethodi reviziji efektivnoj od 1. januara.

3. Komisija objavljuje revidirane pragove navedene u stavu 1, njihove odgovarajuće vrijednosti u nacionalnim valutama navedene u stavu 2 prvom podstavu te vrijednost određenu u skladu sa stavom 2 drugim podstavom u Službenom listu Evropske unije početkom mjeseca novembra nakon revizije.

4. Komisija je ovlaštena da donosi delegirane akte u skladu s članom 103 kako bi metodologiju utvrđenu u ovom članu stavu 1 podstavu drugom prilagodila svim izmjenama metodologije iz GPA-a za reviziju pragova iz člana 15 tačaka (a) i (b) te za određivanje odgovarajućih vrijednosti u nacionalnim valutama država članica čija valuta nije euro, koje ne učestvuju u monetarnoj uniji, kako je navedeno u stavu 2 ovog člana.

Komisija je ovlaštena da donosi delegirane akte u skladu s članom 103 kako bi se po potrebi revidirali pragovi iz člana 15 tačaka (a) i (b).

5. Ako je potrebno revidirati pragove iz člana 15 stava 1 tačaka (a) i (b), a zbog vremenskog ograničenja nije moguća primjena postupka utvrđenog u članu 103, a postoje razlozi za njihovu primjenu bez odlaganja, na delegirane akte, donesene u skladu s ovim članom, stavom 4 podstavom 2, primjenjuje se postupak predviđen u članu 104.

Odjeljak 2

Izuzeti ugovori i projektni tenderi; posebne odredbe za nabavku koja uključuje odbrambene i bezbjednosne aspekte

Pododjeljak 1

Izuzeća primjenljiva na sve naručioce i posebna izuzeća u sektorima vodoprivrede i energetike

Član 18

Ugovori dodijeljeni u svrhu dalje prodaje ili iznajmljivanja trećim licima

1. Ova Direktiva se ne primjenjuje na ugovore dodijeljene u svrhu dalje prodaje ili iznajmljivanja trećim licima, pod uslovom da naručilac ne uživa nikakvo posebno ili isključivo pravo na prodaju ili iznajmljivanje predmeta takvih ugovora te drugi subjekti mogu slobodno da ih prodaju ili iznajme pod istim uslovima kao i naručilac.

2. Naručioci su dužni, ako se to od njih zahtijeva, da obavijeste Komisiju o svim kategorijama proizvoda ili djelatnosti koje oni smatraju izuzetima u skladu sa stavom 1. Komisija može periodično da objavljuje u Službenom listu Evropske unije, u svrhu informisanja, spiskove kategorija proizvoda i djelatnosti koje ona smatra obuhvaćenima ovim izuzećem. Pritom Komisija poštuje sve osjetljive trgovačke aspekte koje naručioci mogu da naglase kada prosljeđuju ove podatke.

Član 19

Dodjela ugovora i sprovođenje projektnih tendera u svrhe koje ne uključuju obavljanje obuhvaćene djelatnosti ili u svrhu obavljanja takve djelatnosti u trećoj zemlji

1. Ova Direktiva se ne primjenjuje na ugovore koje naručioci dodjeljuju u svrhe koje ne uključuju obavljanje njihovih djelatnosti koje su opisane u članovima od 5 do 11 ili radi obavljanja takvih djelatnosti u trećoj zemlji u uslovima koji ne uključuju fizičku upotrebu mreže ili geografske oblasti unutar Unije niti se primjenjuje na projektne tendere koji se sprovode u takve svrhe.

2. Naručioci su dužni, ako se od njih to zahtijeva, da obavijeste Komisiju o svim djelatnostima koje oni smatraju izuzetima u skladu sa stavom 1. Komisija može periodično da objavljuje u Službenom listu Evropske unije, u svrhu informisanja, spiskove kategorija djelatnosti koje ona smatra obuhvaćenima ovim izuzećem. Pritom će Komisija poštovati sve osjetljive trgovačke aspekte koje naručioci mogu da naglase kada prosljeđuju ove podatke.

Član 20

Dodjela ugovora i sprovođenje projektnih tendera u skladu s međunarodnim pravilima

1. Ova Direktiva se ne primjenjuje na ugovore i projektne tendere koje naručilac mora da dodijeli ili sprovede u skladu s postupcima nabavke koji se razlikuju od onih iz ove Direktive, a koji su utvrđeni bilo kojim od sljedećeg:

- (a) pravni instrument koji stvara međunarodne pravne obaveze, poput međunarodnog sporazuma sklopljenog u skladu s Ugovorima između države članice i jedne ili više trećih zemalja ili njihovih dijelova, a koji obuhvata radove, robu ili usluge namijenjene zajedničkom sprovođenju ili korištenju projekta od strane država potpisnica;
- (b) međunarodna organizacija.

Države članice obavještavaju o svim pravnim instrumentima iz ovog stava prvog podstava tačke (a) Komisiju koja može da traži savjet od Savjetodavnog odbora za javne ugovore iz člana 105.

2. Ova Direktiva se ne primjenjuje na ugovore i projektne tendere koje naručilac dodjeljuje ili organizuje u skladu s pravilima o nabavci koje određuju međunarodna organizacija ili međunarodna finansijska institucija, ako ova organizacija ili institucija u cjelosti finansira odnosne ugovore ili projektne tendere; u slučaju ugovora ili projektnih tendera koje većim

dijelom sufinansira međunarodna organizacija ili međunarodna finansijska institucija, strane se usaglašavaju o mjerodavnim postupcima nabavke.

3. Član 27 primjenjuje se na ugovore i projektne tendere koji uključuju odbrambene i bezbjednosne aspekte koji se dodjeljuju ili organizuju prema međunarodnim pravilima. Na te ugovore i projektne tendere ne primjenjuju se stavovi 1 i 2 ovog člana.

Član 21

Posebna izuzeća za ugovore o uslugama

Ova Direktiva se ne primjenjuje na ugovore o uslugama za:

- (a) sticanje ili najam, bilo kakvim finansijskim sredstvima, zemljišta, postojećih građevinskih objekata ili druge nepokretne imovine ili prava koja se njih tiču;
- (b) usluge arbitraže i mirenja;
- (c) za sljedeće pravne usluge:

i. pravno zastupanje strane u smislu člana 1 Direktive SAVJETA 77/249/EEZ u [\(33\)](#):

— arbitraži ili mirenju u državi članici, trećoj zemlji ili pred instancom međunarodne arbitraže ili instancom za mirenje; ili

— sudskom postupku pred sudovima ili organima javne vlasti u državi članici ili trećoj zemlji ili pred međunarodnim sudovima ili institucijama;

ii. pravno savjetovanje koje advokat pruža tokom pripreme bilo kojeg od postupaka iz podtačke i. ove tačke ili ako postoji konkretna naznaka i velika vjerovatnoća da će predmet na koji se savjet odnosi postati tema takvih postupaka, pod uslovom da je savjet pružio advokat u smislu člana 1 Direktive 77/249/EEZ;

iii. usluge ovjeravanja i sertifikovanja dokumenata koje moraju da pruže notari;

iv. pravne usluge koje pružaju staratelji ili zakonski zastupnici maloljetnika ili druge pravne usluge čije je pružaoce imenovao sud odnosno države članice ili su imenovani za izvođenje određenih zadataka pod nadzorom tih sudova;

v. druge pravne usluge koje su u državi članici povezane, čak i povremeno, s izvršavanjem službenih ovlašćenja;

(d) finansijske usluge u vezi s izdavanjem, prodajom, kupovinom ili prenosom vrijednosnih papira ili drugih finansijskih instrumenata u smislu Direktive 2004/39/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta [\(34\)](#) i operacije koje se sprovode u okviru Evropskog fonda za finansijsku stabilnost i Evropskog stabilizacionog mehanizma;

(e) zajmove, bez obzira na to jesu li povezani s izdavanjem, prodajom, kupovinom ili prenosom vrijednosnih papira ili drugih finansijskih instrumenata;

(f) ugovore o radu;

(g) usluge javnog prevoza putnika željeznicom ili podzemnom željeznicom;

(h) civilna odbrana, civilna zaštita i sprečavanje opasnosti koje pružaju neprofitne organizacije ili udruženja, i koje su obuhvaćene CPV oznakama 75250000-3, 75251000-0, 75251100-1, 75251110-4, 75251120-7, 75252000-7, 75222000-8; 98113100-9 i 85143000-3 osim usluga prevoza pacijenata kolima hitne pomoći;

i.ugovore za pružanje usluga radiotelevizijskog ili programskog emitovanja koji su dodijeljeni pružaocima audiovizuelnih ili radijskih usluga. Za potrebe ove tačke, „pružalac medijske usluge” ima isto značenje kao u skladu s članom 1 stavom 1 tačkom (d) Direktive 2010/13/EU Evropskog parlamenta i Savjeta (35). „Program” ima isto značenje kao u skladu s članom 1 stavom 1 tačkom (b) Direktive 2010/13/EU, ali uključuje i radijske programe te materijale za radijske programe. Nadalje, za potrebe ove odredbe, „programski materijal” ima isto značenje kao „program”.

Član 22

Ugovori o uslugama dodijeljeni na osnovu isključivog prava

Ova Direktiva se ne primjenjuje na ugovore o uslugama dodijeljene subjektu koji je sam javni naručilac ili udruženju javnih naručilacana po osnovu isključivog prava koje oni uživaju u skladu sa zakonom, propisom ili objavljenom upravnom odredbom koji su u skladu s UFEU-om.

Član 23

Ugovori koje dodjeljuju određeni naručiocu u svrhu kupovine vode i u svrhu nabavke energije ili goriva za proizvodnju energije

Ova Direktiva se ne primjenjuje:

- (a) na ugovore za nabavku vode ako ih sklapaju naručiocu koji se bave jednom od djelatnosti iz člana 10 stava 1 ili objema;
- (b) na ugovore koje dodjeljuju naručiocu koji su i sami aktivni u energetsom sektoru na način da su uključeni u djelatnost iz člana 8 stava 1, člana 9 stava 1 ili člana 14 za snabdijevanje:
 - i. energijom;
 - ii. gorivom za proizvodnju energije.

Pododjeljak 2

Nabavka koja uključuje odbrambene i bezbjednosne aspekte

Član 24

Obrana i bezbjednost

1. Za ugovore koji se dodjeljuju i projektne tendere koji se sprovode u oblasti odbrane i bezbjednosti, ova Direktiva se ne primjenjuje na:

- (a) ugovore koji spadaju u oblast primjene Direktive 2009/81/EZ;
- (b) ugovore na koje se Direktiva 2009/81/EZ ne primjenjuje u skladu s njenim članovima 8, 12 i 13.

2. Ova Direktiva se ne primjenjuje na ugovore i projektne tendere koje nisu na drugi način izuzeti u skladu sa stavom 1 u mjeri u kojoj se zaštita osnovnih bezbjednosnih interesa države članice ne može garantovati manje drastičnim mjerama, na primjer nametanjem zahtjeva u cilju zaštite povjerljive prirode podataka koje naručilac stavlja na raspolaganje, u okviru postupka dodjele ugovora kako je predviđeno ovom Direktivom.

Nadalje, u skladu s članom 346 stavom 1 tačkom (a) UFEU-a, ova Direktiva se ne primjenjuje na ugovore i projektne tendere koji nisu na drugi način izuzeti u skladu sa stavom 1 ovog člana u mjeri u kojoj bi država članica primjenom ove Direktive bila obavezna da pruža podatke za koje smatra da bi njihova objava štetila osnovnim interesima njene bezbjednosti.

3. Ako su nabavka i izvršenje ugovora ili projektnog tendera proglašeni tajnima ili moraju da budu praćeni posebnim bezbjednosnim mjerama u skladu sa zakonima i drugim propisima na snazi u državi članici, ova Direktiva se ne primjenjuje pod uslovom da je država članica utvrdila da bitne predmetne interese nije moguće zaštititi manje drastičnim mjerama, poput onih iz prvog podstava stava 2.

Član 25

Mješovita nabavka koja obuhvata istu djelatnost i uključuje odbrambene ili bezbjednosne aspekte

1. U slučaju mješovitih ugovora koji obuhvataju istu djelatnost, a čiji je predmet nabavka obuhvaćena ovom Direktivom i nabavka drugih elemenata koje obuhvata član 346 UFEU-a ili Direktiva 2009/81/EZ primjenjuje se ovaj član .

2. Kada je objektivno moguće dodijeliti različite dijelove određenog ugovora, naručiocu mogu da odluče da dodijele zasebne ugovore za zasebne dijelove ili dodijele jedinstveni ugovor.

Ako naručiocu odluče da dodijele zasebne ugovore za zasebne dijelove, odluka o tome koji se pravni režim odnosi na svaki od zasebnih ugovora donosi se na osnovu karakteristika određenog zasebnog dijela.

Ako naručiocu odluče da dodijele jedinstveni ugovor, primjenjuju se sljedeći kriterijumi za određivanje primjenljivog pravnog režima:

(a) kada je dio odnosnog ugovora obuhvaćen članom 346 UFEU-a, ugovor može da se dodijeli bez primjene ove Direktive, pod uslovom da je dodjela jedinstvenog ugovora opravdana objektivnim razlozima;

(b) kada je dio odnosnog ugovora obuhvaćen Direktivom 2009/81/EZ, ugovor može da se dodijeli u skladu s tom Direktivom, pod uslovom da je dodjela jedinstvenog ugovora opravdana objektivnim razlozima. Ovom tačkom se ne dovode u pitanje pravni i izuzeća predviđeni tom Direktivom.

Odluka o dodjeli jedinstvenog ugovora ne smije se, međutim, donijeti radi izuzimanja ugovora od primjene odredaba ove Direktive ili Direktive 2009/81/EZ.

3. Stav 2 treći podstav tačka (a) odnosi se na mješovite ugovore na koje bi se inače odnosila i tačka (a) i tačka (b) tog podstava.

4. Kada različite dijelove pojedinog ugovora objektivno nije moguće razdijeliti, ugovor može da se dodijeli bez primjene ove Direktive kada uključuje elemente na koje se odnosi član 346 UFEU-a; ili može da se dodijeli u skladu Direktivom 2009/81/EZ.

Član 26

Nabavka koja obuhvata nekoliko djelatnosti i uključuje odbrambene ili bezbjednosne aspekte

1. U slučaju ugovora koji obuhvataju nekoliko djelatnosti, naručioci mogu da dodijele zasebne ugovore za potrebe svake zasebne djelatnosti ili mogu da dodijele jedan ugovor. Ako naručioci odluče da dodijele zasebne ugovore za zasebne dijelove, odluka o tome koji pravni režim se odnosi na svaki od zasebnih ugovora donosi se na osnovu karakteristika određene zasebne djelatnosti.

Ako naručioci odluče da dodijele jedinstveni ugovor, primjenjuje se stav 2 ovog člana. Izbor između dodjele jedinstvenog ugovora ili dodjele broja zasebnih ugovora ne donosi se s ciljem izuzimanja ugovora ili ugovorâ iz oblasti primjene ove Direktive ili Direktive 2009/81/EZ.

2. U slučaju ugovora čija je namjena obuhvatanje neke djelatnosti koja podliježe ovoj direktivi i druge koja:

- (a) podliježe Direktivi 2009/81/EZ; ili
- (b) je obuhvaćena članom 346 UFEU-a,

ugovor može da se dodijeli u skladu s Direktivom 2009/81/EZ u slučajevima navedenim u tački (a) i može da se dodijeli bez primjene ove Direktive u slučajevima navedenim u tački (b). Ovim podstavom se ne dovode u pitanje pragovi i izuzeća predviđeni Direktivom 2009/81/EZ.

Ugovori određeni kao u prvom podstavu tački (a), koji pored toga uključuju nabavku ili druge elemente koji su obuhvaćeni članom 346 UFEU-a mogu da se dodijele bez primjene ove Direktive.

Međutim, uslov za primjenu prvog i drugog podstava je da dodjela jedinstvenog ugovora bude opravdana objektivnim razlozima, a odluka o dodjeli ugovora se ne donosi u svrhu isključivanja ugovora iz primjene ove Direktive.

Član 27

Ugovori i projektni tenderi koji uključuju odbrambene ili bezbjednosne aspekte koji se dodjeljuju ili organizuju u skladu s međunarodnim pravilima

1. Ova Direktiva se ne primjenjuje na ugovore i projektne tendere koji uključuju odbrambene i bezbjednosne aspekte koje naručilac mora da dodijeli ili organizuje u skladu s postupcima nabavke koji se razlikuju od onih utvrđenih u ovoj Direktivi, a koji su utvrđeni kako slijedi:

- (a) u okviru međunarodnog sporazuma ili dogovora sklopljenog u skladu s Ugovorima između države članice i jedne ili više trećih zemalja ili njihovih dijelova, i koji obuhvata radove, robu ili usluge namijenjene zajedničkom sprovođenju ili korištenju projekta od strane država potpisnica;
- (b) u okviru međunarodnog sporazuma ili dogovora koji se odnosi na razmještaj trupa i tiče se poduhvata države članice ili treće zemlje;
- (c) u okviru međunarodne organizacije.

O svim sporazumima ili dogovorima iz tačke (a) prvog podstava ovog stave obavještava se Komisija koja može da traži savjet od Savjetodavnog odbora za javnu nabavku iz člana 105.

2. Ova Direktiva se ne primjenjuje na ugovore i projektne tendere koji uključuju odbrambene ili bezbjednosne aspekte, a koje naručilac dodjeljuje u skladu s pravilima o nabavci koje određuje međunarodna organizacija ili međunarodna finansijska institucija, ako ta organizacija ili institucija u cjelosti finansira odnosno ugovore i projektne tendere. U slučaju ugovora ili projektnog tendera koje većim dijelom sufinansira međunarodna organizacija ili međunarodna finansijska institucija, strane se usaglašavaju o mjerodavnim postupcima nabavke.

Pododjeljak 3

Posebni odnosi (saradnja, povezana društva i zajednički poduhvati)

Član 28

Ugovori između javnih naručilaca

1. Ugovor koji javni naručilac dodijeli drugom pravnom licu na osnovu privatnog ili javnog prava ne spada u oblast primjene ove Direktive ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

- (a) nad tim pravnim licem javni naručilac obavlja nadzor sličan onom koji sprovodi nad svojim poslovnim jedinicama.
- (b) nadzirano pravno lice sprovodi više od 80 % svojih aktivnosti u izvršavanju zadataka koje mu je povjerio javni naručilac koji nad njim sprovodi nadzor ili koje su mu povjerila druga pravna lica nad kojima taj javni naručilac sprovodi nadzor;
- (c) nema direktnog učešća privatnog kapitala u pravnom licu pod nadzorom osim učešća privatnog kapitala koji nema karakteristike kontrolisanja i blokiranja, a koji se zahtijeva nacionalnim zakonodavnim odredbama, u skladu u Ugovorima, i koji ne vrši odlučujući uticaj na pravno lice pod nadzorom.

Smatra se da javni naručilac nad pravnim licem sprovodi nadzor sličan onom koji sprovodi nad svojim poslovnim jedinicama u smislu prvog podstava tačke (a) ako ima presudni uticaj na

strateške ciljeve i na važne odluke pravnog lica nad kojim se sprovodi nadzor. Takav nadzor može da sprovodi i drugo pravno lice nad kojim javni naručilac na isti način sprovodi nadzor.

2. Stav 1 takođe se primjenjuje ako pravno lice pod nadzorom koje je javni naručilac dodijeli ugovor svom javnom naručiocu koji nad njim sprovodi nadzor ili drugom pravnom licu nad kojim isti javni naručilac sprovodi nadzor, pod uslovom da u pravnom licu kojem se dodjeljuje ugovor nema direktnog učešća privatnog kapitala osim učešća privatnog kapitala koji nema karakteristike kontrolisanja i blokiranja, a koji se zahtijeva nacionalnim zakonodavnim odredbama, u skladu s Ugovorima, i koji ne vrši odlučujući uticaj na pravno lice pod nadzorom.

3. Javni naručilac koji ne sprovodi kontrolu nad pravnim licem na osnovu privatnog ili javnog prava u smislu stava 1 ipak može da dodijeli javni ugovor tom pravnom licu bez primjene ove Direktive ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

- (a) nad tim pravnim licem javni naručilac sprovodi zajedno s drugim javnim naručiocima nadzor sličan onom koji sprovodi nad svojim poslovnim jedinicama;
- (b) ta pravno lice sprovodi više od 80 % svojih aktivnosti u izvršavanju zadataka koje mu je povjerio javni naručilac koji nad njim sprovodi nadzor ili koje su mu povjerile druga pravna lica nad kojima taj javni naručilac sprovodi nadzor; i
- (c) nema direktnog učešća privatnog kapitala u pravnom licu pod nadzorom osim učešća privatnog kapitala koji nema karakteristike kontrolisanja i blokiranja, a koji se zahtijeva nacionalnim zakonodavnim odredbama, u skladu u Ugovorima, i koji ne vrši odlučujući uticaj na pravno lice pod nadzorom.

Za potrebe prvog podstava tačke (a) smatra se da javni naručiocu sprovode zajedničku kontrolu nad pravnim licem ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

- i. organi pravnog lica pod nadzorom nadležni za odlučivanje sastavljeni su od predstavnika svih javnih naručilaca koji učestvuju. Pojedinačni predstavnici mogu da predstavljaju nekoliko javnih naručilaca koji učestvuju ili sve njih;
- ii. ti javni naručiocu mogu zajedno da imaju presudan uticaj nad strateškim ciljevima i važnim odlukama pravnog lica pod nadzorom; i
- iii. pravno lice pod nadzorom nema interese suprotne interesima javnih naručilaca koji nad njim sprovode nadzor;

4. Ugovor koji je zaključen isključivo između dva ili više javnih naručilaca ne pripada oblasti primjene ove Direktive kada su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

- (a) ugovor utvrđuje ili uspostavlja saradnju između uključenih javnih naručilaca u cilju osiguravanja da se tražene javne usluge pružaju u pravcu ostvarivanja njihovih zajedničkih ciljeva;
- (b) sprovođenje te saradnje uspostavljeno je isključivo na osnovu potreba povezanih sa javnim interesima; i
- (c) javni naručiocu koji učestvuju ostvaruju na otvorenom tržištu manje od 20 % aktivnosti na koje se odnosi saradnja.

5. Za utvrđivanje procentualnog udjela aktivnosti iz stava 1 prvog podstava tačke (b), stava 3 prvog podstava tačke (b) te stava 4 tačke (c) uzima se u obzir prosjek sveukupnog prometa ili drugo mjerilo koje se zasniva na odgovarajućoj djelatnosti poput troškova koje je relevantno pravno lice imalo za usluge, robu i radove za period od tri godine prije dodjele ugovora.

Ako, zbog datuma kada je odnosno pravno lice osnovano ili kada je počelo da obavlja djelatnosti ili zbog reorganizacije njegovih djelatnosti, za promet ili drugo mjerilo koje se zasniva na djelatnosti, poput troškova, nisu dostupni podaci za prethodne tri godine ili više nisu važeći, u dovoljnoj mjeri je da to pravno lice poslovnim projekcijama pokaže da je mjerilo djelatnosti vjerodostojno.

Član 29

Dodjela ugovora povezanim društvima

1. Za potrebe ovog člana, „povezano društvo” znači bilo koje preduzeće čiji su godišnji finansijski izvještaji konsolidovani s godišnjim finansijskim izvještajima naručioca u skladu sa zahtjevima Direktive 2013/34/EU.

2. U slučaju subjekata koji ne podliježu Direktivi 2013/34/EU, „povezano društvo” znači svako društvo koje:

- (a) može direktno ili indirektno da bude podložno dominantnom uticaju naručioca; ili
- (b) može da ima dominantni uticaj na naručioca;
- (c) zajedno s naručiocem je pod dominantnim uticajem drugog društva na osnovu vlasništva, finansijskog učešća ili pravila po kojima su ta društva uređena.

Za potrebe ovog stava, „dominantni uticaj” ima isto značenje kao u članu 4 stavu 2 drugom podstavu.

3. Nezavisno od člana 28 i pod uslovom da su ispunjeni uslovi iz stava 4 ovog člana, ova Direktiva se ne primjenjuje na ugovore:

- (a) koje naručilac dodjeljuje povezanom društvu; ili
- (b) koje dodjeljuje zajednički poduhvat, koji je osnovalo isključivo više naručilaca u svrhu obavljanja djelatnosti opisane u članovima od 8 do 14, za društvo koje je povezano s jednim od tih naručilaca.

4. Stav 3 primjenjuje se na:

- (a) ugovore o uslugama, pod uslovom da najmanje 80 % prosječnog ukupnog prometa povezanog društva tokom prethodne tri godine, uzimajući u obzir sve usluge koje ono pruža, potiče od pružanja usluga naručiocu ili drugim društvima s kojima je povezano;
- (b) ugovore o nabavci robe, pod uslovom da najmanje 80 % prosječnog ukupnog prometa povezanog društva uzimajući u obzir svu robu koju ono pruža, tokom prethodne tri godine potiče od pružanja robe naručiocu ili drugim društvima s kojima je povezano;

(c)ugovore o radovima, pod uslovom da najmanje 80 % prosječnog ukupnog prometa povezanog društva uzimajući u obzir sve radove koje ono pruža, tokom prethodne tri godine potiče od pružanja radova naručiocu ili drugim društvima s kojima je povezano.

5. Ako, zbog datuma kada je povezano društvo osnovano ili počelo da obavlja djelatnosti, ne postoje podaci o prometu za prethodne tri godine, dovoljno je da to društvo pokaže da je promet iz stava 4 tačaka (a), (b) ili (c) vjerojatan, pogotovo putem poslovnih projekcija.

6. Ako više od jednog društva povezanih s naručiocem s kojim čine ekonomsku grupu pruža iste ili slične usluge, robu ili radove, procenti se izračunavaju uzimajući u obzir ukupni promet koji potiče od pružanja usluga, isporuke robe ili izvođenja radova tih povezanih društva.

Član 30

Dodjela ugovora zajedničkom poduhvatu ili naručiocu koji je sastavni dio zajedničkog poduhvata

Nezavisno od člana 28 i pod uslovom da je zajednički poduhvat osnovan s ciljem obavljanja odnosne djelatnosti tokom perioda od najmanje tri godine i da akt kojim je zajednički poduhvat osnovan nalaže da naručioci od kojih se on sastoji budu u njegovom sastavu najmanje isto toliko vremena, ova Direktiva se ne primjenjuje na ugovore:

- (a)koje dodjeljuje zajednički poduhvat, koji je osnovalo isključivo više naručilaca u svrhu obavljanja djelatnosti u smislu članova od 8 do 14, s jednim od tih naručilaca, ili
- (b) koje dodjeljuje naručilac zajedničkom poduhvatu čiji je on sastavni dio.

Član 31

Komunikacija podataka

Naručioci dostavljaju Komisiji, ako se to od njih zatraži, sljedeće informacije u vezi s primjenom člana 29 stava 2, 3 i člana 30:

- (a) nazive odnosnih društava ili zajedničkih poduhvata;
- (b) vrstu i vrijednost ugovora koji su u pitanju;
- (c)dokaz koji Komisija smatra nužnim da je odnos između društva ili zajedničkog poduhvata kojima se dodjeljuju ugovori i naručioca u skladu sa zahtjevima članova 29 ili 30.

Pododjeljak 4

Posebne situacije

Član 32

Usluge istraživanja i razvoja

Ova Direktiva se primjenjuje samo na ugovore o uslugama za usluge istraživanja i razvoja koji su obuhvaćeni CPV oznakama 73000000-2 do 73120000-9, 73300000-5, 73420000-2 i 73430000-5 pod uslovom da su ispunjena oba sljedeća uslova:

- (a) korist ima isključivo naručilac za svoju upotrebu u obavljanju svojih poslova; i
- (b) naručilac je u potpunosti platio pruženu uslugu.

Član 33

Ugovori koji podliježu posebnim dogovorima

1. Ne dovodeći u pitanje član 34 ove Direktive, Republika Austrija i Savezna Republika Njemačka dužne su da osiguraju, putem uslova za ovlaštenje ili drugih odgovarajućih mjera, da svaki subjekat koji posluje u sektorima koji se spominju u Odluci Komisije [\(36\)](#) 2002/205/EZ i Odluci Komisije 2004/73/EZ [\(37\)](#):

- (a) poštuje principe zabrane diskriminacije i tenderske nabavke u odnosu na sklapanje ugovora o nabavci robe, ugovora o radovima i ugovora o uslugama, posebno u vezi sa podacima koje subjekat stavlja na raspolaganje ekonomskim subjektima u pogledu svojih namjera u vezi s nabavkom;
- (b) Komisiji, pod uslovima utvrđenima u Odluci Komisije 93/327/EEZ [\(38\)](#), saopštava informacije koji se odnose na ugovore koje dodjeljuje.

2. Ne dovodeći u pitanje član 34, Ujedinjeno Kraljevstvo je dužno da osigura putem uslova za ovlaštenje ili drugih odgovarajućih mjera da svaki subjekat koji posluje u sektorima koji se spominju u Odluci 97/367/EEZ primjenjuje ovaj član stav 1 tačke (a) i (b) u vezi s ugovorima koji su dodijeljeni za obavljanje te djelatnosti u Sjevernoj Irskoj:

3. Stavovi 1 i 2 ne primjenjuju se na ugovore dodijeljene u svrhu istraživanja nafte ili gasa

Pododjeljak 5

Djelatnosti direktno izložene tržišnoj konkurenciji i odredbe postupka koje se na njih odnose

Član 34

Djelatnosti direktno izložene tržišnoj konkurenciji

1. Ugovori čija je namjera da se omogući obavljanje djelatnosti koja se spominje u članovima od 8 do 14 nisu predmet ove Direktive ako država članica ili naručioci, nakon podnošenja zahtjeva u skladu s članom 35, mogu da dokažu da je djelatnost koja se obavlja u toj u državi članici direktno izložena konkurenciji na tržištima kojima pristup nije ograničen; kao ni projektni tenderi koji se sprovode za obavljanje takve djelatnosti u tom geografskom području. Odnosna djelatnost može da čini dio većeg sektora ili može da se izvršava samo u određenim dijelovima odnosne države članice. Procjena tržišne konkurencije iz prve rečenice ovog stava koja se sprovodi u okrilju informacija dostupnih Komisiji i u svrhu ove Direktive ne dovodi u pitanje

primjenu zakona o tržišnoj konkurenciji. Takva procjena sprovodi se uzimajući u obzir tržište za odnosne djelatnosti i geografsko referentno tržište u smislu stava 2.

2. Za potrebe stava 1 ovog člana o pitanju je li djelatnost direktno izložena tržišnoj konkurenciji odlučuje se na osnovu kriterijuma koji su usklađeni s odredbama o tržišnoj konkurenciji UFEU-a. Oni mogu da uključuju karakteristike odnosnih proizvoda ili usluga, postojanje alternativnih proizvoda ili usluga koje se smatraju zamjenljivima na strani ponude ili strani potražnje, cijene, te stvarno ili potencijalno prisustvo više od jednog dobavljača proizvoda ili pružalaca usluga.

Geografsko mjerodavno tržište, na čijem je osnovu procijenjena izloženost tržišnoj konkurenciji, predstavlja oblast na kojem odnosni preduzetnici učestvuju u ponudi i tražnji proizvoda ili usluga, na kojem su uslovi tržišne konkurencije dovoljno homogeni i koje može da se razlikuje od susjednih oblasti, posebno po tome što su uslovi tržišne konkurencije u toj oblasti znatno drugačiji. Pri takvoj procjeni, treba posebno uzeti u obzir prirodu i karakteristike odgovarajućih proizvoda ili usluga, postojanje ulaznih prepreka ili sklonosti kupaca, značajne razlike u tržišnim udjelima preduzetnika između odnosne oblasti i susjednih oblasti, kao i znatne razlike u cijenama.

3. Za potrebe stava 1 ovog člana, smatra se da pristup tržištu nije ograničen ako je država članica sprovela i primijenila odredbe zakonodavstva Unije navedene u Prilogu III.

Ako slobodan pristup određenom tržištu ne može da se pretpostavi na osnovu gorenavedenog podstava, mora da se pruži dokaz da je pristup odnosnom tržištu slobodan *de facto i de jure*.

Član 35

Postupak za određivanje primjenjuje li se član 34

1. Ako država članica ili, ako zakonodavstvo odnosne države članice to predviđa, naručilac smatra da je, na osnovu kriterijuma utvrđenih u članu 34 stavovima 2 i 3 određena djelatnost direktno izložena konkurenciji na tržištima kojima pristup nije ograničen, može da podnese zahtjev Komisiji da utvrdi da se ova Direktiva ne primjenjuje na dodjelu ugovora ili organizaciju projektnih tendera za obavljanje te djelatnosti, ako je moguće zajedno sa mišljenjem koje je usvojio nezavisni državni organ kojije nadležan za odnosnu djelatnost. Takvi zahtjevi mogu da se tiču djelatnosti koje su dio većeg sektora ili koje se izvršavaju samo u određenim dijelovima odnosne države članice. U zahtjevu odnosna država članica ili naručilac obavještavaju Komisiju o svim važnim činjenicama, a posebno o svim zakonima, propisima, upravnim odredbama ili dogovorima koji se odnose na usklađenost s uslovima utvrđenima u članu 34 stavu 1.

2. Osim ako je zahtjev koji dolazi od dobavljača praćen obrazloženim i opravdanim mišljenjem, donesen od strane nezavisnog nacionalnog organa koji je nadležan u odnosu na odnosnu djelatnost, koji temeljno analizira uslove za moguću primjenljivost člana 34 stava 1 na odnosnu djelatnost u skladu sa stavovima 2 i 3 tog člana, Komisija bez odlaganja obavještava odnosnu državu članicu. Odnosna država članica u takvim slučajevima obavještava Komisiju o svim važnim činjenicama, a posebno o svim zakonima, propisima, upravnim odredbama ili dogovorima koji se odnose na usklađenost s uslovima utvrđenima u članu 34 stavu 1.

3. Na zahtjev podnesen u skladu sa stavom 1 ovog člana Komisija može implementacionim aktima donesenima tokom perioda utvrđenih u Prilogu IV da utvrdi je li djelatnost iz članova od 8 do 14 direktno izložena tržišnoj konkurenciji na osnovu kriterijuma utvrđenih u članu 34. Ti implementacioni akti se donose u skladu sa savjetodavnim postupkom iz člana 105 stava 2.

Ugovori kojima je namjena omogućavanje izvršenja odnosno djelatnosti i projektnih tendera sprovedenih za obavljanje takve djelatnosti prestaju da budu predmet ove Direktive u bilo kojem od sljedećih slučajeva:

(a) Komisija je donijela implementacioni akt koji uspostavlja primjenljivost člana 34 stava 1 u periodu navedenom u Prilogu IV;

(b) nije donijela implementacioni akt u periodu navedenom u Prilogu IV.

4. Nakon podnošenja zahtjeva odnosna država članica ili naručilac, mogu uz saglasnost Komisije, značajno da izmijene svoj zahtjev, posebno s obzirom na odnosne djelatnosti ili geografsku oblast. U tom slučaju, primjenjuje se novi period za donošenje implementacionog akta koje se računa u skladu s Prilogom IV stavom 1, osim ako su Komisija i države članice ili naručilac koji je podnio zahtjev dogovorili kraći period.

5. Ako je neka djelatnost u određenoj državi članici već predmet postupka iz stavova 1, 2 i 4, dalji zahtjevi u vezi s istom djelatnošću u istoj državi članici prije isteka roka započetog u odnosu na prvi zahtjev ne smatraju se novim postupcima i s njima se postupa u kontekstu prvoga zahtjeva.

6. Komisija donosi implementacione akte kojima se utvrđuju detaljna pravila za primjenu stavova od 1 do 5. Taj implementacioni akt uključuje barem pravila koja se odnose na:

(a) objavljivanje u Službenom listu Evropske unije, u informativne svrhe, datuma kada počinje i završava se period utvrđen u stavu 1 Priloga IV uključujući svako produženje ili suspenziju tih perioda, kako je određeno u tom Prilogu;

(b) objavljivanje o mogućoj primjenljivosti člana 34 stava 1 u skladu s tačkom (b) drugog podstava stava 3 ovog člana;

(c) implementacione odredbe o obliku, sadržaju i drugim pojedinostima zahtjeva u skladu sa stavom 1 ovog člana;

Ti implementacioni akti se donose u skladu sa savjetodavnim postupkom iz člana 105 stava 2.

POGLAVLJE IV

Opšti principi

Član 36

Principi nabavke

1. Naručioci s ekonomskim subjektima postupaju jednako i bez diskriminacije te djeluju na transparentan i razmjeran način.

Koncept nabavke nije osmišljen s namjerom da se ista isključi iz oblasti primjene ove Direktive ili da se na vještački način suzi nadmetanje. Smatra se da se nadmetanje vještački sužava kada je koncept nabavke osmišljen s namjerom da se određenim ekonomskim subjektima neopravdano da prednost ili se stave u nepovoljan položaj.

2. Države članice preduzimaju odgovarajuće mjere kako bi osigurale da u sprovođenju javnih ugovora ekonomski subjekti zadovoljavaju primjenljive obaveze u oblasti prava životne sredine, socijalnog i radnog prava određenog pravom Unije, nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima ili odredbama međunarodnog prava životne sredine, socijalnog i radnog prava navedenim u Prilogu XIV.

Član 37

Ekonomski subjekti

1. Ekonomski subjekti koji, u skladu sa pravom države članice u kojoj imaju poslovni nastan, imaju pravo da pružaju odgovarajuće usluge, ne smiju da se odbiju iz razloga što bi, u skladu sa zakonom države članice u kojoj se ugovor dodjeljuje, morali da budu ili fizička ili pravna lica.

Međutim, u slučaju ugovora o uslugama i radovima, kao i ugovora o nabavci robe koji dodatno obuhvataju usluge ili poslove postavljanja i instalacije, od pravnih lica se može tražiti da u ponudi ili zahtjevu za učešće naznače imena i odgovarajuće stručne kvalifikacije osoblja koje će biti odgovorno za izvršavanje odnosnog ugovora.

2. Grupe ekonomskih subjekata, uključujući privremena udruženja, mogu da učestvuju u postupcima nabavke. Naručioci od njih ne smiju da zahtijevaju da imaju određeni pravni oblik za podnošenje ponude ili zahtjeva za učešće.

Ako je potrebno, naručioci mogu u dokumentaciji za nabavku da razjasne kako grupe ekonomskih subjekata treba da ispune kriterijume i zahtjeve za kvalifikacioni i kvalitativni odabir navedene u članovima od 77 do 81 ako je to opravdano objektivnim razlozima te ako je srazmjerno. Države članice mogu da uspostave standardne uslove za to kako grupe ekonomskih subjekata treba da ispund te zahtjeve.

Svaki uslov za izvršenje ugovora od strane takvih grupa ekonomskih subjekata koji je različit od onih koji su nametnuti pojedinačnim učesnicima takođe mora da bude opravdan objektivnim razlozima i mora biti proporcionalan.

3. Nezavisno od stava 2, naručilac može da zahtijeva od grupa ekonomskih subjekata, međutim, da preuzmu određeni pravni oblik nakon što im se dodijeli ugovor, u mjeri u kojoj je takva promjena potrebna za zadovoljavajuće izvršavanje ugovora.

Član 38

Rezervisani ugovori

1. Države članice mogu da rezervišu pravo učešća u postupcima nabavke zaštićenim radionicama i ekonomskim subjektima čiji je osnovni cilj društvena i profesionalna integracija lica s invaliditetom i lica u nepovoljnom položaju ili mogu za takve ugovore da omoguće izvršenje u kontekstu programa zaštićenih zaposlenja, ako najmanje 30 % zaposlenih u ovim radionicama, ekonomskim subjektima ili programima predstavljaju radnici koji su lica s invaliditetom ili lica u nepovoljnom položaju.
2. Poziv na nadmetanje mora da upućuje na ovaj član.

Član 39

Povjerljivost

1. Osim ako je ovom Direktivom ili nacionalnim pravom drugačije određeno, a kojima naručilac podliježe, naročito zakonodavstvu koje se odnosi na pristup informacijama, i ne dovodeći u pitanje obaveze koje se odnose na oglašavanje dodijeljenih ugovora i informacije učesnicima i ponuđačima navedene u članovima 70 i 75, naručilac ne otkriva informacije koje su mu prosljedili ekonomski subjekti, a označene su kao povjerljive, uključujući tehničke ili trgovinske tajne i povjerljive aspekte ponuda, ali ne ograničavajući se na njih.
2. Naručioci mogu da nametnu ekonomskim subjektima zahtjeve u cilju zaštite povjerljive prirode podataka koje naručioci objavljuju tokom postupka nabavke uključujući podatke koji se objavljuju u vezi s operacijom kvalifikacionog sistema, je li to predmet objave ili ne o postojanju kvalifikacionog sistema kao sredstva za poziv na nadmetanje.

Član 40

Pravila koja se primjenjuju na komunikaciju

1. Države članice dužne su da osiguraju da se sva komunikacija i razmjena informacija iz ove Direktive, posebno elektronsko podnošenje, sprovodi elektronskim sredstvima komunikacije u skladu sa zahtjevima iz ovog člana. Alati i uređaji koji se koriste u komunikaciji elektronskim sredstvima, kao i njihove tehničke karakteristike, moraju da budu bez diskriminacije, generalno dostupna i interoperabilna s proizvodima ICT-ja u opštoj upotrebi i ne smiju da ograničavaju pristup postupku nabavke ekonomskim subjektima.

Bez obzira na prvi podstav, naručioci ne smiju da budu obavezni da zahtijevaju elektronske načine komunikacije u postupku podnošenja u sljedećim slučajevima:

- (a) zbog specijalizovane prirode nabavke, korištenje elektronskih načina komunikacije zahtijevalo bi posebne alate, opremu ili formate datoteka koji nisu široko dostupni ili ih ne podržavaju generalno dostupne aplikacije;
- (b) za aplikacije koje podržavaju formate datoteka prikladne za opis ponuda koriste se formati datoteka koji ne mogu da se obrade bilo kojom drugom otvorenom ili široko dostupnom

- aplikacijom ili za njih važi sistem zaštite vlasničke licence te naručilac ne može da ih preuzima niti ih koristi na daljinu;
- (c) korištenje sredstava elektronske komunikacije zahtijevalo bi specijalizovanu kancelarijsku opremu koja nije široko dostupna naručiocima;
 - (d) dokumentacija o nabavci zahtijeva podnošenje fizičkih ili umanjjenih maketa koje ne mogu da se prenose elektronskim sredstvima.

U pogledu komunikacije za koju se u skladu s drugim podstavom ne koriste elektronska sredstva komunikacije, komunikacija se odvija putem pošte ili druge odgovarajuće kurirske službe ili kombinovanjem pošte ili druge odgovarajuće kurirske službe i elektronskih sredstava.

Nezavisno od prvog podstava ovog stava, naručiocima nisu obavezni da zahtijevaju elektronska sredstva komunikacije u postupku podnošenja u onoj mjeri u kojoj je potrebno korištenje drugih sredstava komunikacije osim elektronskih ili zbog povrede bezbjednosti elektronskih sredstava komunikacije ili zbog zaštite naročito osjetljivih informacija koje zahtijevaju tako visok nivo zaštite koji ne može u dovoljnoj mjeri da bude osiguran elektronskim sredstvima i uređajima koji su ili široko dostupni ekonomskim subjektima ili mogu da im postanu dostupni na drugi način u smislu stava 5.

Odgovornost naručilaca koji zahtijevaju za proces podnošenja sredstva komunikacije koja nisu elektronska, u skladu s drugim podstavom ovog stava, je da navedu u pojedinačnom izvještaju iz člana 100 razloge za ovaj zahtjev. Po potrebi, naručiocima u pojedinačnom izvještaju navode razloge zbog kojih se korištenje sredstava komunikacije koja nisu elektronska sredstva smatra nužnim u primjeni četvrtog podstava ovog stava.

2. Nezavisno od stava 1, usmena komunikacija može da se odvija u pogledu komunikacije koja se ne tiče ključnih elemenata postupka nabavke pod uslovom da je usmena komunikacija u zadovoljavajućoj mjeri dokumentovana. Za tu svrhu, ključni elementi postupka nabavke uključuju dokumentaciju o nabavci, zahtjeve za učešće, potvrde interesa i ponude. Posebno je važno da usmena komunikacija s ponuđačima koja bi mogla znatno da utiče na sadržaj i ocjenjivanje ponuda bude u dovoljnoj mjeri i na prikladan način dokumentovana, na primjer stvaranjem pisanih bilješki, audiosnimaka ili sažetaka glavnih elemenata te komunikacije.

3. Naručiocima tokom svake komunikacije, razmjene i pohranjivanja informacija moraju da osiguraju da se sačuva cjelovitost podataka te povjerljivost ponuda i zahtjeva za učešće. Oni razmatraju sadržaj ponuda i zahtjeva za učešće tek nakon isteka vremenskog roka za njihovo podnošenje.

4. Za ugovore o javnim radovima i projektne tendere, države članice mogu da zahtijevaju korištenje posebnih elektronskih alata, poput virtuelnih prikaza modela zgrade ili slično. U tim slučajevima naručiocima omogućavaju alternativne načine pristupa kako je navedeno u stavu 5 do trenutka kada ti alati postanu široko dostupni u smislu stava 1 prvog podstava druge rečenice.

5. Naručiocima mogu, po potrebi, da zahtijevaju korištenje alata i uređaja koji nisu široko dostupni, pod uslovom da naručiocima ponude alternativna sredstva pristupa.

Smatra se da naručiocu nude prikladna alternativna sredstva pristupa u bilo kojoj od sljedećih situacija, ako:

- (a) omogućuje neograničen, potpun i besplatan direktan pristup elektronskim putem tim alatima i uređajima od datuma objave obavještenja u skladu s Prilogom IX ili od datuma kad je poslat poziv za potvrdu interesa. U tekstu obavještenja ili poziva na potvrdu interesa navodi se internet adresa na kojoj su dostupni ti alati i uređaji;
- (b) osiguraju da ponuđači koji nemaju pristup odnosnim alatima i uređajima, ili koji nemaju mogućnost da ih u zadatom vremenskom roku pribave, pod uslovom da za nedostatak pristupa nije odgovoran odnosni ponuđač, mogu da pristupe postupku nabavke korištenjem privremenih tokena besplatno dostupnih putem interneta; ili
- (c) podrže alternativni kanal za elektronsko podnošenje ponuda.

6. Pored zahtjeva utvrđenih u Prilogu V, sljedeća pravila se primjenjuju na alate i uređaje za elektronski prenos i zaprimanje ponuda i na uređaje za elektronsko zaprimanje zahtjeva za učešće:

- (a) podaci u vezi sa specifikacijama koji su potrebni za elektronsko podnošenje ponuda i zahtjeva za učešće, uključujući enkripciju i vremenski žig, moraju da budu dostupni zainteresovanim stranama;
- (b) države članice ili naručiocu koji djeluju u skladu s globalnim okvirom koji su utvrdile odnosne države članice, preciziraju nivo bezbjednosti koja se zahtijeva za elektronska sredstva komunikacije koja se koriste u različitim fazama specifičnog postupka nabavke; taj nivo je srazmjernan;
- (c) ako države članice ili naručiocu koji djeluju u skladu s globalnim okvirom koji su utvrdile odnosne države članice zaključie da je nivo rizika, procijenjen prema tački (b) ovog stava toliki da se zahtijevaju napredni elektronski potpisi određeni u Direktivi 1999/93/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta (39), naručiocu prihvataju napredne elektronske potpise podržane od strane kvalifikovanog sertifikata, uzimajući u obzir jesu li ti sertifikati dati od strane pružalaca usluga sertifikovanja koji je na pouzdanom spisaku utvrđenom u Odluci Komisije 2009/767/EZ (40), sastavljeni s uređajem za bezbjednosno potpisivanje ili bez njega, što mora da bude u skladu sa sljedećim uslovima:

- i. naručiocu moraju da utvrde traženi napredni format potpisa na osnovu formata utvrđenih u Odluci Komisije 2011/130/EU (41) te da sprovedu mjere potrebne za tehničku obradu tih oblika; ako se koristi drugačiji format elektronskog potpisa, elektronski potpis ili elektronski nosač dokumenta uključuje podatke o postojećim mogućnostima validacije koji su u nadležnosti države članice. Mogućnosti validacije omogućavaju naručiocima validaciju elektronskog potpisa zaprimljenog putem interneta, besplatno i na način koji je razumljiv i govornicima kojima to nije materinji jezik, kao napredni elektronski potpis podržan kvalifikovanim sertifikatom. Države članice dostavljaju Komisiji podatke o dobavljačima usluga za validaciju, a Komisija te podatke objavljuje na internetu;
- ii. ako je ponuda potpisana uz podršku kvalifikovanog sertifikata uvrštenog u pouzdani spisak, naručiocu ne smiju da primjenjuju dodatne zahtjeve koji bi mogli da spriječe ponuđače da koriste ove potpise.

U pogledu dokumenata korištenih u kontekstu postupka nabavke koje je potpisao nadležni organ države članice ili drugi organ nadležan za izdavanje, nadležni organ ili subjekat za izdavanje mogu da utvrde traženi napredni oblik potpisa u skladu sa zahtjevima iz člana 1 stava 2 Odluke 2011/130/EU. Oni uvode nužne mjere kako bi mogli tehnički da obrađuju te oblike uključujući informacije koje su potrebne za obradu potpisa u odnosnom dokumentu. Takvi dokumenti moraju da sadrže u elektronskom potpisu ili u elektronskom nosaču dokumenta informacije o postojećim mogućnostima validacije koje omogućavaju validaciju zaprimljenih elektronskih potpisa internetom, besplatno i na način koji je razumljiv i govornicima kojima to nije materinji jezik.

7. Komisija je ovlaštena da donese delegirane akte u skladu s članom 103 za izmjenu tehničkih detalja i karakteristika navedenih u Prilogu V radi vođenja računa o tehničkom razvoju.

Komisija je ovlaštena da donese delegirane akte u skladu s članom 103 za izmjenu spiska navedenog u ovom članu stavu 1 drugom podstavu tačkama od (a) do (d), kada zbog tehničkog razvoja postanu neprimjereni stalni izuzeci od korištenja elektronskih sredstava komunikacije ili, izuzetno, kada zbog tehničkog razvoja treba da se dodaju nova izuzeća.

Kako bi se osigurala interoperabilnost tehničkih formata, kao i normi obrade i slanja poruka, posebno u prekograničnom kontekstu, Komisija je ovlaštena da donese delegirane akte u skladu s članom 103 da utvrdi obvezno korištenje takvih specifičnih tehničkih normi, posebno s obzirom na korištenje elektronskog podnošenja, elektronskih kataloga i sredstava elektronske ovjere, samo ako su tehničke norme temeljno ispitane i njihova korisnost je u praksi dokazana. Prije nego odluči da korištenje bilo koje tehničke norme postaje obavezujuće, Komisija također pažljivo razmatra troškove koji bi time mogli da nastanu, pogotovo u pogledu prilagođavanja postojećim rješenjima e-nabavke, uključujući infrastrukturu, procese ili programsku opremu.

Član 41

Nomenklature

1. Pri svakom upućivanju na nomenklature u kontekstu javne nabavke koristi se „Jedinstveni rječnik javne nabavke (CPV)” kako je određeno Regulativom (EZ) br. 2195/2002

2. Komisija je ovlaštena da donese delegirane akte u skladu s članom 103 da prilagodi CPV oznake navedene u ovoj Direktivi kad god izmjene u nomenklaturi CPV-a moraju da se odraze u ovoj Direktivi i ne podrazumijevaju promjenu oblasti primjene ove Direktive.

Član 42

Sukobi interesa

Države članice osiguravaju da javni naručioci preuzmu prikladne mjere da efikasno spriječe, prepoznaju i uklone sukobe interesa koji proizlaze iz sprovođenja postupka nabavke kako bi se izbjeglo bilo kakvo narušavanje tržišne konkurencije te se osiguralo jednako postupanje sa svim ekonomskim subjektima.

Koncept sukoba interesa obuhvata barem one situacije kada članovi osoblja javnog naručioca ili pružalac usluga nabavke koji djeluje u ime javnog naručioca koji su uključeni u sprovođenje postupka nabavke ili mogu da utiču na ishod tog postupka imaju, direktno ili indirektno, finansijski, ekonomski ili bilo koji drugi lični interes koji bi mogao da se smatra štetnim za njihovu nepristranost i nezavisnost u kontekstu postupka nabavke.

GLAVA II

PRAVILA O UGOVORIMA

POGLAVLJE I

Postupci

Član 43

Uslovi u vezi s GPA-om i drugim međunarodnim sporazumima

U mjeri u kojoj su obuhvaćeni priložima 3, 4 i 5 te Opštim napomenama u Dodatku I Evropske unije GPA-u te drugih međunarodnih sporazuma koji su obavezujući, za Uniju, naručioci u smislu člana 4 stava 1 tačke (a) ne smiju nepovoljnije da postupaju s radovima, robom, uslugama i ekonomskim subjektima potpisnika tih sporazuma u odnosu na radove, robu, usluge i ekonomske subjekte Unije.

Član 44

Odabir postupaka

1. Prilikom dodjele javnih ugovora o robi, radovima ili uslugama naručioci primjenjuju postupke prilagođene kako bi bili usklađeni s ovom Direktivom pod uslovom da je poziv na nadmetanje objavljen u skladu s ovom Direktivom, ne dovodeći u pitanje član 47.
2. Države članice omogućavaju da naručioci mogu da prijave otvorene ili ograničene postupke ili pregovaračke postupke s prethodnim pozivom na nadmetanje kako je uređeno ovom Direktivom.
3. Države članice omogućavaju naručiocima mogućnost primjene tenderskih dijaloga i partnerstva za inovacije u skladu s ovom Direktivom.
4. Za poziv na nadmetanje može da se koristi neko od sljedećih sredstava:
 - (a)periodično indikativno obavještenje u skladu s članom 67 ako je ugovor dodijeljen u ograničenom ili pregovaračkom postupku;
 - (b)obavještenje o postojanju kvalifikacijskog sistema u skladu s članom 68 ako je ugovor dodijeljen putem ograničenog ili pregovaračkog postupka ili tenderskog dijaloga ili partnerstva za inovacije.

(c) putem obavještenja o nadmetanju u skladu s članom 69.;

U slučaju iz tačke (a) ovog stava, ekonomski subjekti koji su izrazili svoj interes nakon objave periodičnog indikativnog obavještenja potom se pozivaju da potvrde svoj interes u pisanom obliku u „pozivu na potvrdu interesa” u skladu s članom 74.

5. U posebnim slučajevima i okolnostima koji se izričito navode u članu 50 države članice mogu da omoguće da naručiocima smiju da primijene pregovarački postupak bez prethodnog poziva na nadmetanje. Države članice omogućavaju primjenu ovog postupka isključivo u slučajevima iz člana 50.

Član 45

Otvoreni postupak

1. U otvorenim postupcima svi zainteresovani ekonomski subjekti mogu da dostave ponudu kao odgovor na poziv na nadmetanje

Minimalni rok za zaprimanje ponuda je 35 dana od datuma slanja obavještenja o nadmetanju.

Ponudi se prilažu informacije za kvalitativni odabir koje zahtijeva naručilac.

2. Ako su naručiocima objavili periodično indikativno obavještenje koje sama po sebi nije služilo kao sredstvo poziva na nadmetanje, minimalni rok za zaprimanje ponuda, kako je utvrđeno u drugom podstavu stava 1 ovog člana, može da se skрати na 15 dana pod uslovom da su svi sljedeći uslovi ispunjeni:

- (a) periodično indikativno obavještenje sadržalo je, pored informacija koje su zahtijevane u odjeljku I dijela A Priloga VI, sve informacije koje su zahtijevane u odjeljku II dijela A Priloga VI, u mjeri u kojoj su te informacije bile dostupne u trenutku objave periodičnog indikativnog obavještenja;
- (b) periodična indikativna obavještenja poslata na objavu u periodu između 35 dana i 12 mjeseci prije datuma slanja obavještenja o nadmetanju.

3. Ako hitna situacija propisno opravdana od strane naručioca čini nepraktičnim vremenski rok određen u drugom podstavu stava 1, naručilac može da utvrdi vremenski rok koji nije kraći od 15 dana od datuma slanja obavještenja o nadmetanju.

4. Naručilac može da za pet dana skрати vremenski rok za zaprimanje ponuda utvrđen u drugom podstavu stava 1 ovog člana ako je prihvaćeno da ponude mogu da budu dostavljene elektronskim sredstvima u skladu s prvim podstavom člana 40 stava 4 i članom 40 stavovima 5 i 6.

Član 46

Ograničeni postupak

1. U ograničenim postupcima, bilo koji ekonomski subjekat može da podnese zahtjev za učešće kao odgovor na poziv o nadmetanju pružajući informacije za kvalitativni odabir koji zahtijeva naručilac.

Minimalni rok za zaprimanje zahtjeva za učešće koji važi kao opšte pravilo ne može da bude kraći od 30 dana od datuma slanja obavještenja o nadmetanju i ni u kojem slučaju ne može da bude kraći od 15 dana.

2. Samo oni ekonomski subjekti koje naručilac pozove da to učine nakon svoje procjene dobijenih informacija mogu da dostave ponudu. Naručioci mogu da ograniče broj odgovarajućih učesnika koje pozivaju na učešće u postupku u skladu s članom 78 stavom 2.

Rok za zaprimanje ponuda može da se odredi uzajamnim sporazumom između naručilaca i odabranih učesnika, pod uslovom da svi odabrani učesnici imaju jednako vrijeme za pripremu i dostavu svojih ponuda.

Ako ne postoji sporazum o vremenskom ograničenju za zaprimanje ponuda, rok za zaprimanje ponuda je najmanje deset dana od datuma slanja poziva za dostavu ponuda.

Član 47

Pregovarački postupak s prethodnim pozivom na nadmetanje

1. Tokom pregovaračkih postupaka s prethodnim pozivom na nadmetanje bilo koji ekonomski subjekat može da podnese zahtjev za učešće kao odgovor na poziv na nadmetanje pružajući informacije za kvalitativni odabir koji zahtijeva naručilac.

Minimalni rok za zaprimanje zahtjeva za učešće koji važi kao opšte pravilo ne može da bude kraći od 30 dana od dana slanja obavještenja o nadmetanju ili ako se kao sredstvo poziva na nadmetanje koristilo periodično indikativno obavještenje, od dana slanja poziva na potvrdu interesa i ni u kojem slučaju ne može biti kraći od 15 dana.

2. Samo oni ekonomski subjekti koje naručilac pozove nakon svoje procjene dobijenih informacija mogu da učestvuju u pregovorima. Naručioci mogu da ograniče broj odgovarajućih učesnika koje pozivaju na učešće u postupku u skladu s članom 78 stavom 2.

Rok za zaprimanje ponuda može da se odredi uzajamnim sporazumom između naručilaca i odabranih učesnika, pod uslovom da oni svi imaju jednako vrijeme za pripremu i dostavu svojih ponuda.

Ako ne postoji sporazum o vremenskom ograničenju za zaprimanje ponuda, rok za zaprimanje ponuda je najmanje deset dana od datuma slanja poziva za dostavu ponuda.

Član 48

Tenderski dijalog

1. Tokom tenderskih dijaloga, bilo koji ekonomski subjekat može da podnese zahtjev za učešće kao odgovor na poziv o nadmetanju u skladu s članom 44 stavom 4 tačkama (b) i (c) pružajući informacije za kvalitativni odabir koji zahtijeva naručilac.

Minimalni rok za zaprimanje zahtjeva za učešće po pravilu ne može biti kraći od 30 dana od dana slanja obavještenja o nadmetanju ili, ako se kao sredstvo poziva na nadmetanje koristilo periodično indikativno obavještenje, od dana slanja poziva na potvrdu interesa i ni u kojem slučaju ne može biti kraći od 15 dana.

Samo oni ekonomski subjekti koje naručilac pozove nakon svoje procjene dobijenih informacija može da učestvuje u dijalogu. Naručioci mogu ograničiti broj odgovarajućih učesnika koje pozivaju na učešće u postupku u skladu s članom 78 stavom 2. Ugovor se dodjeljuje isključivo na osnovu kriterijuma za odabir ponude koja predstavlja najbolju srazmjernu omjer između cijene i kvaliteta u skladu s članom 82 stavom 2.

2. Naručioci u pozivu na nadmetanje moraju da utvrde i odrede svoje potrebe i zahtjeve, koje definišu u tom pozivu i/ili u opisnoj dokumentaciji. Istovremeno i u istoj dokumentaciji utvrđuju i određuju odabrane kriterijume za dodjelu kao i indikativni vremenski okvir.

3. Naručioci s učesnicima odabranim u skladu s važećim odredbama iz članova od 76 do 81 započinju dijalog u cilju pronalaženja i određivanja sredstava koja najbolje zadovoljavaju njihove potrebe. Tokom tog dijaloga mogu da razmotre sve aspekte nabavke s odabranim učesnicima.

Tokom dijaloga naručioci moraju da osigurajujednako postupanje sa svim učesnicima. Posebno ne smiju da daju informacije na diskriminišući način kojim bi pojedini učesnici mogli da se favourizuju u odnosu na druge.

U skladu s članom 39, naručioci ne smiju drugim učesnicima da otkriju ponuđena rješenja ili druge povjerljive podatke koje im je saopštio kandidat ili ponuđač koji učestvuje u dijalogu bez njegove saglasnosti. Takva saglasnost ne može da važi kao opšte odbijanje pristupa informacijama nego se odnosi na namjeravano prosljeđivanje određenih informacija.

4. Tenderski dijalozi mogu da se odvijaju u uzastopnim fazama kako bi se smanjio broj rješenja o kojima se raspravlja tokom faze dijaloga primjenjujući kriterijume za dodjelu utvrđene u pozivu na nadmetanje ili opisnoj dokumentaciji. U pozivu na nadmetanje ili opisnoj dokumentaciji naručilac navodi hoće li koristiti tu mogućnost.

5. Naručilac nastavlja dijalog sve dok ne prepozna rješenje ili rješenja koja mogu da zadovolje njegove potrebe.

6. Nakon što objave da je dijalog završen i nakon što o tome obavijeste preostale učesnike, naručioci moraju od njih da traže da dostave svoje konačne ponude na osnovu jednog ili više rješenja predstavljenih ili pobliže objašnjenih tokom dijaloga. Te ponude sadrže sve potrebne elemente nužne za izvršenje projekta.

Te ponude mogu da se razjasne, preciziraju i prilagode na zahtjev naručioca. Međutim, takvo razjašnjenje, preciziranje, prilagođavanje ili dodatna informacija ne mogu da uključuju promjene osnovnih odredbi ponude ili nabavke, uključujući potrebe i zahtjeve utvrđene u pozivu na nadmetanje ili u opisnoj dokumentaciji, ako bi varijacija tih odredbi, potreba i zahtjevi vjerovatno mogli da dovedu narušavanja tržišne konkurencije ili koji bi mogli da imaju diskriminišući efekat.

7. Naručioci ocjenjuju zaprimljene ponude na osnovu kriterijuma za dodjelu navedenih u pozivu na nadmetanje ili opisnoj dokumentaciji.

Na zahtjev naručioca, pregovori s ponuđačem koji je utvrđen kao onaj koji je podnio ponudu koja predstavlja najbolju razmjernu između cijene i kvaliteta u skladu s članom 82 stavom 2 mogu da se vode za potvrdu finansijskih obaveza ili drugih uslova ugovora okončavajući uslove ugovora pod uslovom da ti pregovori nisu vodili materijalnim izmjenama osnovnih aspekata ponude ili javne nabavke, uključujući potrebe i zahtjeve utvrđene u obavještenjima o nadmetanju ili u opisnoj dokumentaciji i ne narušavaju tržišnu konkurenciju niti uzrokuju diskriminaciju.

8. Naručioci mogu da predvide nagrade ili isplate za učesnike u dijalogu.

Član 49

Partnerstvo za inovacije

1. U partnerstvima za inovacije bilo koji ekonomski subjekat može da podnese zahtjev za učešće kao odgovor na poziv na nadmetanje u skladu s članom 44 stavom 4 tačkama (b) i (c) pružajući informacije za kvalitativni odabir koji zahtijeva naručilac.

U dokumentaciji o nabavci naručilac određuje potrebu za inovativnim proizvodom, uslugom ili radovima koji ne mogu da se ostvare kupovinom proizvoda, usluga ili radova već dostupnih na tržištu. Navodi koji elementi iz opisa određuju minimalne zahtjeve koje sve ponude treba da zadovolje. Pokazatelji su dovoljno tačni kako bi ekonomskim subjektima omogućili da prepoznaju prirodu i opseg javne nabavke kako bi odlučili hoće li podnijeti zahtjev za učešće u postupku.

Naručilac može da odluči da uspostavi partnerstvo za inovacije s jednim ili više partnera sprovodeći odvojene aktivnosti istraživanja i razvoja.

Minimalni rok za zaprimanje zahtjeva za učešće koji važi kao opšte pravilo ne može da bude kraći od 30 dana od dana slanja obavještenja o nadmetanju i ni u kojem slučaju ne može da bude kraći od 15 dana. Samo oni ekonomski subjekti koje naručilac pozove nakon svoje procjene dobijenih informacija mogu da učestvuju u postupku. Naručioci mogu da ograniče broj odgovarajućih kandidata koje pozivaju na učešće u postupku u skladu s članom 78 stavom 2. Ugovori se dodjeljuju isključivo na osnovu kriterijuma ponude koja predstavlja najbolju razmjernu između cijene i kvaliteta u skladu s članom 82 stavom 2.

2. Partnerstvo za inovacije teži razvoju inovativnog proizvoda, usluge ili radova i naknadnoj kupovini te robe, usluga ili radova, pod uslovom da su u skladu s nivoma realizacije i maksimalnim troškovima dogovorenima između naručilaca i učesnikâ.

Partnerstvo za inovacije strukturirano je u uzastopnim fazama poštujući redoslijed koraka u procesu istraživanja i inovacija koji mogu da uključuju proizvodnju robe, pružanje usluga ili dovršenje radova. Partnerstvo za inovacije utvrđuje privremene ciljeve koje partneri treba da postignu kao i plaćanje naknade u odgovarajućim ratama.

Na osnovu tih ciljeva, naručilac može da odluči nakon svake faze da raskine partnerstvo za inovacije ili, u slučaju partnerstva za inovacije s nekoliko partnera, smanji broj partnera raskidanjem pojedinačnih ugovora, pod uslovom da je naručilac u dokumentaciji o nabavci naveo te mogućnosti, kao i uslove za njihovo korištenje.

3. Osim ako je drukčije predviđeno ovim članom, naručioci pregovaraju s ponuđačima o prvobitnim i svim naknadnim ponudama koje su podnijeli, osim za konačne ponude, kako bi poboljšali njihov sadržaj.

Minimalni zahtjevi i kriterijumi za dodjelu ne podliježu pregovorima.

4. Za vrijeme pregovora, naručioci moraju da osiguraju jednako postupanje prema svim ponuđačima. Stoga ne smiju da pružaju informacije na diskriminišući način kojim bi se mogli favorizovati pojedini ponuđači na štetu drugih. Oni obavještavaju sve ponuđače čije ponude nisu isključene u skladu sa stavom 5 tačkom (b) u pisanom obliku o svim izmjenama tehničkih specifikacija ili druge dokumentacije o nabavci, osim onih koje predstavljaju minimalne zahtjeve. Nakon tih izmjena, naručioci omogućavaju dovoljno vremena ponuđačima za izmjenu i ponovno podnošenje izmijenjenih ponuda, po potrebi.

U skladu s članom 39, naručioci ne smiju drugim učesnicima da otkriju povjerljive podatke koje im je saopštio kandidat ili ponuđač koji učestvuje u pregovorima bez njegove saglasnosti. Takva saglasnost ne može da važi kao opšte odbijanje pristupa informacijama nego se odnosi na namjeravano prosljeđivanje određenih informacija.

5. Pregovori tokom postupaka partnerstva za inovacije mogu da se vode u fazama kako bi se smanjio broj ponuda o kojima treba da se pregovara primjenjujući kriterijume za dodjelu navedene u obavještenju o nadmetanju, u pozivu na potvrdu interesa ili u dokumentaciji o nabavci. U obavještenju o nadmetanju, pozivu na potvrdu interesa ili u dokumentaciji o nabavci naručilac navodi hoće li koristiti tu mogućnost.

6. Naručioci pri odabiru učesnika posebno primjenjuju kriterijume koji se odnose na sposobnost učesnika u oblasti istraživanja i razvoja te razvoju i sprovođenju inovativnih rješenja.

Samo oni ekonomski subjekti koje naručilac pozove nakon svoje procjene zatraženih informacija mogu da dostave istraživačke i inovacione projekte kojima je cilj da se zadovolje potrebe koje je naveo naručilac, a koje postojeća rješenja ne zadovoljavaju.

Naručilac u dokumentaciji o nabavci navodi sporazume koji se primjenjuju na prava intelektualnog vlasništva. U slučaju partnerstva za inovacije s nekoliko partnera, naručilac ostalim partnerima ne smije, u skladu s članom 39, da otkrije ponuđena rješenja ili bilo koje druge povjerljive podatke koje im je saopštio partner u okviru partnerstva bez saglasnosti tog partnera. Takva saglasnost ne može da važi kao opšte odbijanje pristupa informacijama nego se odnosi na namjeravano prosljeđivanje određenih informacija.

7. Naručilac osigurava da struktura partnerstva, a posebno trajanje i vrijednost različitih faza odražavaju nivo inovacije ponuđenog rješenja kao i tok aktivnosti istraživanja i razvoja koje su potrebne za razvoj inovativnog rješenja koje još nije dostupno na tržištu. Procijenjena vrijednost kupljene robe, usluga ili radova ne smije da biti nesrazmjerna u odnosu na ulaganje u njihov razvoj.

Član 50

Korištenje pregovaračkog postupka bez prethodnog poziva na nadmetanje

Naručiocu mogu da koriste postupak bez prethodnog poziva na nadmetanje u sljedećim slučajevima:

(a) ako nije dostavljena nijedna ponuda, nijedna odgovarajuća ponuda, nijedan zahtjev za učešće ili nijedan odgovarajući zahtjev za učešće kao odgovor na postupak s prethodnim pozivom na nadmetanje, pod uslovom da početni uslovi ugovora nisu bitno promijenjeni;

Smatra se da ponuda nije odgovarajuća ako nije relevantna za ugovor i ako bez većih izmjena evidentno ne može da odgovori na potrebe i zahtjeve naručilaca navedene u dokumentaciji o nabavci. Zahtjev za učešće smatra se neodgovarajućim ako se odnosi ekonomski subjekat isključuje ili može da isključi u skladu s članom 78 stavom 1 ili članom 80 stavom 1 i ako ne odgovara kriterijumima za odabir koje je utvrdio naručilac u skladu s članom 78 ili 80;

(b) ako ugovor postoji isključivo u svrhu istraživanja, eksperimenta, ispitivanja ili razvoja, a ne u svrhu osiguranja profita ili pokrića troškova istraživanja i razvoja, i ako dodjela takvog ugovora ne dovodi u pitanje tendersku dodjelu daljih ugovora kojima su to ciljevi;

(c) ako radove, robu ili usluge može da isporuči samo određeni ekonomski subjekat iz bilo kojeg od sljedećih razloga:

- i. cilj nabavke je stvaranje ili sticanje jedinstvenog umjetničkog djela ili umjetničke izvedbe;
- ii. iz tehničkih razloga nema tržišne konkurencije;
- iii. zbog zaštite ekskluzivnih prava, uključujući prava intelektualnog vlasništva.

Izuzeća utvrđena u tačkama ii. i iii. primjenjuju se samo ako ne postoji razumna alternativa ili zamjena, a nepostojanje nadmetanja nije rezultat vještačkog sužavanja parametara nabavke;

(d) u mjeri u kojoj je to nužno potrebno kada se, iz razloga izuzetne hitnosti izazvane događajima koje naručiocu ne mogu da predvide, nije moguće pridržavati rokova propisanih za otvorene postupke, ograničene postupke i pregovaračke postupke s prethodnim pozivom na nadmetanje. Okolnosti na koje se poziva za opravdanje izuzetne hitnosti se ni u kojem slučaju ne dovode u vezu s naručiocem;

- (e) u slučaju ugovora o nabavci robe za dodatne isporuke od strane prvobitnog dobavljača koje su namijenjene ili kao djelimična zamjena robe ili instalacija, ili kao proširenje postojeće robe ili instalacija, ako bi promjena dobavljača obvezivala naručioca da nabavi robu koja ima drugačija tehnička svojstva, a što bi imalo za posljedicu neusklađenost ili nesrazmjerne tehničke poteškoće u radu i održavanju.
- (f) za nove radove ili usluge koje se sastoje od ponavljanja sličnih radova i usluga koji se dodjeljuju ekonomskom subjektu s kojim su isti naručioci sklopili raniji ugovor, pod uslovom da su takvi radovi ili usluge u skladu s osnovnim projektom za koji je bio dodijeljen prvi ugovor u postupku u skladu s članom 44 stavom 1.

U osnovnom projektu navode se opseg mogućih dodatnih radova ili usluga te uslovi pod kojima se dodjeljuju. Čim je prvi projekat stavljen na nadmetanje, naručioci moraju da objave mogućnost korištenja ovog postupka te uzmu u obzir cjelokupnu procijenjenu vrijednost naknadnih radova ili usluga uz primjenu član a 15 i 16.

- (g) za robu koja kotira i kupuje se na berzi robe;
- (h) za prigodne kupovine kada je robu moguće nabaviti koristeći posebno povoljnu priliku koja je dostupna samo u vrlo kratkom vremenu po cijeni znatno nižoj od uobičajenih tržišnih cijena;
- (i) za kupovinu robe ili usluga pod posebno povoljnim uslovima, bilo od dobavljača koji je trajno obustavio poslovne djelatnosti, ili od stečajnog upravnika u okviru postupka nesolventnosti, nagodbe s kreditorima ili sličnog postupka prema nacionalnim zakonima ili propisima;
- (j) ako odnosni ugovor o uslugama prati projektni tender koji se sprovodi u skladu s ovom Direktivom i dodjeljuje se, u skladu sa pravilima predviđenim u projektnom tenderu, pobjedniku ili pobjednicima tog tendera; u posljednjem slučaju, svi se pobjednici pozivaju na pregovaranje.

POGLAVLJE II

Tehnike i instrumenti za elektronsku i zbirnu nabavku

Član 51

Okvirni sporazumi

1. Naručioci mogu da sklope okvirne sporazume pod uslovom da primjenjuju postupke predviđene ovom Direktivom.

Okvirni sporazum znači sporazum između jednog ili više naručilaca i jednog ili više ekonomskih subjekata, a čija je svrha utvrđivanje uslova pod kojima se dodjeljuju ugovori tokom određenog perioda, posebno u pogledu cijene i, po potrebi, predviđenih količina.

Trajanje okvirnog sporazuma ne može biti duže od osam godina, osim u izuzetnim adekvatno opravdanim slučajevima posebno povezanim sa predmetom okvirnog sporazuma.

2. Ugovori koji se zasnivaju na okvirnom sporazumu dodjeljuju se na osnovu nepristrasnih pravila i kriterijuma koji mogu da uključe ponovno sprovođenje nadmetanja među onim

ekonomskim subjektima koji su potpisnici okvirnog sporazuma, kako je sklopljen. Ta pravila i ti kriterijumi navode se u dokumentaciji o nabavci za okvirni sporazum.

Objektivna pravila i kriterijumi na koje se upućuje u prvom podstavu osiguravaju jednako postupanje prema ekonomskim subjektima koji su stranke sporazuma. Ako je uključeno ponovno sprovođenje nadmetanja, naručiocu određuju rok koji je dovoljno dug da omogući podnošenje ponuda za svaki posebni ugovor te svaki ugovor dodjeljuju ponuđaču koji je podnio najbolju ponudu na osnovu kriterijuma za dodjelu koji su navedeni u specifikacijama okvirnog sporazuma.

Naručiocu ne smiju da primjenjuju nepravilno okvirni sporazum ili na način kojim bi onemogućavali, ograničavali ili narušavali tržišnu konkurenciju.

Član 52

Dinamički sistemi nabavke

1. Naručiocu mogu da koriste dinamički sistem nabavke za uobičajene nabavke čije karakteristike, s obzirom na to da su generalno dostupne na tržištu, ispunjavaju zahtjeve naručioca. Dinamičkim sistemom nabavke upravlja se kao potpuno elektronskim procesom i on je tokom cijelog perioda trajanja sistema nabavke otvoren za sve ekonomske subjekte koji ispunjavaju kriterijume za odabir. Može se podijeliti u kategorije proizvoda, radova ili usluga koji su na osnovu karakteristika predviđene nabavke objektivno svrstani u okvir odnosno kategorije. Te karakteristike mogu da se odnose na najveći dozvoljeni opseg naknadnih posebnih ugovora ili na posebne geografske oblasti u kojima će se naknadni posebni ugovori izvršavati.

2. Kako bi nabavljali u okviru dinamičkog sistema nabavke, naručiocu slijede pravila ograničenog postupka. Svi učesnici koji zadovoljavaju kriterijume za odabir imaju pristup sistemu; broj učesnika koji imaju pristup sistemu nije ograničen u skladu s članom 78 stavom 2. Ako su naručiocu podijelili sistem u kategorije proizvoda, radova ili usluga u skladu sa stavom 1 ovog člana, oni utvrđuju mjerodavne kriterijume za odabir za svaku kategoriju.

Nezavisno od člana 46 primjenjuju se sljedeći rokovi:

- (a) minimalni rok za zaprimanje zahtjeva za učešće koji važi kao opšte pravilo ne može da bude kraći od 30 dana od dana slanja obavještenja o nadmetanju ili ako se kao sredstvo poziva na nadmetanje koristilo periodično indikativno obavještenje, od dana slanja poziva na potvrdu interesa i ni u kojem slučaju ne može biti kraći od 15 dana. Nikakvi dodatni rokovi za zaprimanje zahtjeva za učešće se ne primjenjuju nakon slanja poziva na dostavu ponuda za prvu posebnu nabavku u okviru dinamičkog sistema nabavke.
- (b) minimalni rok za zaprimanje ponuda je 10 dana od datuma slanja poziva na dostavu ponuda. Primjenjuje se član 46 stav 2 podstavovi (2) i (3).

3. Sva komunikacija u okviru dinamičkog sistema nabavke sprovodi se isključivo elektronskim sredstvima u skladu s članom 40 stavovima 1, 3, 5 i 6.

4. Za potrebe dodjele ugovora u okviru dinamičkog sistema nabavke, naručioc:

- (a) objavljuju poziv na nadmetanje u kojem mora biti jasno navedeno da se radi o dinamičkom sistemu nabavke;
- (b) navode u dokumentaciji o nabavci barem prirodu i procijenjenu količinu predviđenih nabavki kao i sve potrebne podatke u vezi s dinamičnim sistemom nabavke, uključujući način na koji dinamički sistem nabavke funkcioniše, korištenu elektronsku opremu te tehničke priključke i specifikacije
- (c) navode bilo kakvu podjeluu u kategorije proizvoda, radova ili usluga i karakteristike koje ih određuju;
- (d) nude tokom cijelog trajanja sistema neograničen, potpun i direktan pristup dokumentaciji o nabavci u skladu s članom 73.

5. Naručioci tokom čitavog perioda trajanja dinamičkog sistema nabavke svakom ekonomskom subjektu moraju da daju mogućnost dostave zahtjeva za učešćem u sistemu prema uslovima iz stava 2. Naručioci zaključuju svoju procjenu takvih zahtjeva u skladu s kriterijumima za odabir u roku od 10 radnih dana računajući od dana njihovog zaprimanja. Taj rok može da se produži na 15 radnih dana u pojedinačnim slučajevima ako je to opravdano, posebno radi potrebe proučavanja dodatne dokumentacije ili da se na neki drugi način provjeri jesu li ispunjeni kriterijumi za odabir.

Nezavisno od prvog podstava, dokle god se ne pošalje poziv na dostavu ponuda za prvu posebnu nabavku u okviru dinamičkog sistema nabavke, naručioci mogu da produže period procjene pod uslovom da nije izdat nijedan poziv na dostavu ponude tokom produženog perioda za procjenu. Naručioci u dokumentaciji o nabavci navode za koliko namjeravaju da produže taj period.

Naručioci što je prije moguće obavještavaju odnosni ekonomski subjekat ima li pristup dinamičkom sistemu nabavke ili ne.

6. Naručioci pozivaju sve učesnike koji imaju pristup sistemu da dostave ponudu za svaku posebnu nabavku u okviru dinamičkog sistema nabavke, u skladu s članom 74. Ako je dinamički sistem nabavke podijeljen u kategorije radova, proizvoda ili usluga, naručioci pozivaju sve učesnike koji su prihvaćeni u odgovarajuću kategoriju u okviru određene nabavke da podnesu ponudu.

Oni dodjeljuju ugovor ponuđaču koji je dostavio najbolju ponudu na osnovu kriterijuma za dodjelu koji su navedeni u obavještenju o nadmetanju za uspostavljanje dinamičkog sistema nabavke, u pozivu na potvrdu interesa ili u pozivu na podnošenje ponuda, ako se kao sredstvo poziva na nadmetanje koristilo obavještenje o postojanju kvalifikacionog sistema. Ti kriterijumi se mogu, po potrebi, tačnije odrediti u pozivu na dostavu ponuda.

7. Naručioci koji, u skladu s članom 80 primjenjuju osnove za isključenje i kriterijume za odabir predviđene Direktivom 2014/24/EU, mogu u bilo kojem trenutku tokom perioda trajanja dinamičkog sistema nabavke da zahtijevaju od učesnika koji imaju pristup sistemu da podnesu obnovljenu i ažuriranu ličnu izjavu kako je utvrđeno u članu 59 stavu 1 te Direktive u roku od pet radnih dana od datuma kad je taj zahtjev proslijeđen.

Stavovi od 2 do 4 člana 59 primjenjuju se tokom cijelog perioda trajanja dinamičkog sistema nabavke.

8. Naručioci navode period trajanja dinamičkog sistema nabavke u pozivu na nadmetanje. Obavještavaju Komisiju o bilo kojoj promjeni u periodu trajanja, koristeći sljedeće standardne obrasce:

- (a) ako je period trajanja promijenjen bez okončanja sistema, koristi se obrazac koji se prvobitno koristio za poziv na nadmetanje za dinamički sistem nabavke;
- (b) ako je sistem okončan, koristi se obavještenje o dodjeli ugovora iz člana 70.

9. Nikakvi troškovi ne smiju da se zaračunaju prije ili tokom perioda trajanja dinamičkog sistema nabavke ekonomskim subjektima koji su zainteresovani za dinamički sistem nabavke ili u njemu učestvuju.

Član 53

Elektronske aukcije

1. Naručioci mogu da koriste elektronske aukcije, u kojima predstavljaju nove cijene, izmijenjene naniže, i/ili nove vrijednosti koje se tiču određenih elemenata ponuda.

U tu svrhu naručioci oblikuju elektronsku aukciju kao elektronski proces koji se ponavlja, koji se odvija nakon početne potpune procjene ponuda i omogućava njihovo rangiranje koristeći automatske metode procjene.

Određeni ugovori o uslugama i određeni ugovori o radovima čiji je predmet intelektualni rad, poput projektovanja radova, koji ne mogu da se rangiraju pomoću automatskih metoda procjene, nisu predmet elektronskih aukcija.

2. U otvorenim ili ograničenim postupcima ili pregovaračkim postupcima s prethodnim pozivom na nadmetanje, naručioci mogu da odluče da dodjeli ugovora prethodi elektronska aukcija ako se sadržaj dokumentacije o nabavci, a posebno tehničke specifikacije mogu precizno utvrditi.

U istim okolnostima, elektronsku aukciju je moguće održati pri ponovnom sprovođenju nadmetanja među stranama okvirnog sporazuma iz člana 51 stava 2 kao i prilikom sprovođenja nadmetanja za dodjelu ugovora u okviru dinamičkog sistema nabavke iz člana 52.

3. Elektronska aukcija se zasniva na jednom od sljedećih elemenata ponude:

- (a) isključivo na cijenama kada se ugovor dodjeljuje samo na osnovu cijene,
- (b) na cijenama i/ili na novim vrijednostima karakteristika ponuda navedenih u dokumentaciji o nabavci ako se odabira na osnovu najbolje razmjere između cijene i kvaliteta ili ponuda s najnižom cijenom zasnovana na pristupu isplativosti.

4. Naručioci koji odluče da zadrže elektronsku aukciju moraju tu činjenicu da navedu u obavještenju o nadmetanju, u pozivu na potvrdu interesa ili, ako je korišteno obavještenje o postojanju kvalifikacionog sistema kao sredstvo poziva na nadmetanje, u pozivu na dostavu ponuda. Dokumentacija o nabavci uključuje barem informacije iz Priloga VII.

5. Prije početka elektronske aukcije, naručioci sprovode potpunu početnu ocjenu ponuda u skladu s kriterijumom, odnosno kriterijumima za odabir ponude i ponderu koji im je pridat.

Ponuda se smatra prihvatljivom ako ju je podnio ponuđač koji nije bio isključen u skladu s članom 78 stavom 1 ili članom 80 stavom 1 i koji ispunjava kriterijume za odabir utvrđene u skladu sa članovima 78 i 80 te čija je ponuda u skladu s tehničkim specifikacijama, pri čemu ista nije nepravilna ili neprihvatljiva ili neodgovarajuća.

Posebno nepravilnim ponudama se smatraju ponude koje nisu u skladu s dokumentacijom o nabavci, koje su primljene nakon roka za predaju, kada postoji dokaz za tajni sporazum ili korupciju ili za koje su javni naručioci ustanovili da su izuzetno niske vrijednosti. Posebno neprihvatljivima se smatraju ponude koje su podnijeli ponuđači koji nemaju tražene kvalifikacije te ponude čija vrijednost prelazi budžet javnog naručioca koji je utvrđen i zabilježen prije početka postupka nabavke.

Smatra se da ponuda nije odgovarajuća ako nije relevantna za ugovor i ako bez većih izmjena evidentno ne može da odgovori na potrebe i zahtjeve javnog naručioca navedene u dokumentaciji o nabavci. Zahtjev za učešće smatra se neodgovarajućim ako se odnosni ekonomski subjekat isključuje ili može da isključi u skladu s članom 78 stavom 1 ili članom 80 stavom 1 ili ako ne odgovara kriterijumima za odabir koje je utvrdio javni naručilac u skladu s članovima 78 ili 80.

Svi ponuđači koji su podnijeli prihvatljive ponude pozivaju se istovremeno elektronskim sredstvima na učešće u elektronskim aukcijama, na određeni datum i u određeno vrijeme, koristeći konekcije u skladu s uputstvima utvrđenima u pozivu. Elektronska aukcija se može voditi u više uzastopnih faza. Elektronska aukcija smije da započne najranije dva radna dana nakon datuma slanja poziva.

6. Uz poziv se prilaže rezultat potpune ocjene odgovarajućeg ponuđača, koja je sprovedena u skladu s ponderom predviđenim u članu 82 stavu 5 prvom podstavu.

Poziv takođe sadrži matematičku formulu za korištenje tokom elektronske aukcije i kako bi se odredile automatske promjene u rangiranju na osnovu ponuđenih novih cijena i/ili novih vrijednosti. Osim ako je ekonomski najpovoljnija ponuda identifikovana isključivo na osnovu cijene, u tu formulu se ugrađuje ponder svih kriterijuma utvrđenih radi određivanja ekonomski najpovoljnije ponude, kako je navedeno u obavještenju koja se koristi kao sredstvo pozivanja na nadmetanje ili u dokumentaciji o nabavci. Međutim, u tu svrhu se svi rasponi unaprijed umanjuju na određenu vrijednost.

Ako su dopuštene varijante, za svaku varijantu se određuje posebna formula.

7. Tokom svake faze elektronske aukcije, naručiocu moraju odmah da dostave svim ponuđačima dovoljno podataka kako bi im omogućili uvid u njihov relativni poredak u svakom trenutku. Oni mogu da dostavljaju i druge podatke u vezi s drugim dostavljenim cijenama ili vrijednostima, pod uslovom da je to navedeno u specifikacijama. Oni također mogu u svakom trenutku da objave broj učesnika u toj fazi aukcije. Međutim, ni u kom slučaju ne smiju da otkriju identitet ponuđača tokom bilo koje faze elektronske aukcije.

8. Naručioci zatvaraju elektronsku aukciju na jedan ili više sljedećih načina:

- (a) na prethodno određeni datum i u prethodno određeno vrijeme;
- (b) kada prestanu da dobijaju nove cijene ili nove vrijednosti koje ispunjavaju uslove u pogledu minimalnih razlika, pod uslovom da su prethodno naveli vrijeme koje mora da protekne nakon zaprimanja posljednje ponude prije nego što će zatvoriti elektronsku aukciju; ili
- (c) ako je ostvaren prethodno određeni broj faza aukcije.

Ako naručioci namjeravaju da zatvore elektronsku aukciju u skladu s prvim podstavom tačkom (c), moguće u kombinaciji s rješenjima navedenima u tom podstavu tački (b), u pozivu na učešće u aukciji navodi se raspored za svaku fazu aukcije.

9. Nakon zatvaranja elektronske aukcije naručioci dodjeljuju ugovor u skladu s članom 82 na osnovu rezultata elektronske aukcije.

Član 54

Elektronski katalogi

1. Ako se zahtijeva korištenje elektronskih sredstava komunikacije, naručioci mogu da zahtijevaju da se ponude predstave u obliku elektronskog kataloga ili da sadrže elektronski katalog.

Države članice mogu da zahtijevaju obvezno korištenje elektronskih kataloga za određene vrste nabavke.

Uz ponude predstavljene u obliku elektronskog kataloga mogu se priložiti i drugi dokumenti koji upotpunjuju ponudu.

2. Elektronske kataloge sastavljaju učesnici ili ponuđači kako bi mogli da učestvuju u određenom postupku nabavke u skladu s tehničkim specifikacijama i oblikom koji propisuje naručilac.

Nadalje, elektronski katalogi moraju da budu u skladu sa zahtjevima koji se primjenjuju na alate za elektronsku komunikaciju kao i u skladu sa svim drugim dodatnim zahtjevima koje određuje naručilac u skladu s članom 40.

3. Ako je predavljanje ponuda u obliku elektronskih kataloga prihvaćeno ili se zahtijeva, naručioci:

- (a) navode u obavještenju o nadmetanju, u pozivu na potvrdu interesa ili ako je sredstvo poziva na nadmetanje obavještenje o postojanju kvalifikacionog sistema, u pozivu na dostavu ponuda ili u pozivu na pregovore mogu li se ponude da se podnesu za jednu, više ili za sve partije.
- (b) navode u dokumentaciji o nabavci sve potrebne informacije u skladu s članom 40 stavom 6 u vezi s oblikom, elektronskom opremom koja se koristi te tehničkim priložnicima i specifikacijama za katalog.

4. Ako je okvirni sporazum sklopljen s više ekonomskih subjekata nakon podnošenja ponuda u obliku elektronskih kataloga, naručiocu mogu da odrede da se ponovno sprovede nadmetanje za posebne ugovore na osnovu ažuriranih kataloga. U takvim slučajevima naručiocu koriste neku od sljedećih metoda:

- (a) pozivaju ponuđače da ponovo podnesu svoje elektronske kataloge, prilagođene zahtjevima tog ugovora; ili
- (b) obavještavaju ponuđače da iz elektronskih kataloga koji su već podneseni namjeravaju da prikupe informacije potrebne za sastavljanje ponuda prilagođenih zahtjevima tog ugovora, pod uslovom da je korištenje te metode najavljeno u dokumentaciji o nabavci za okvirni sporazum.

5. Ako naručiocu ponovo sprovedu nadmetanje za posebne ugovore u skladu sa stavom 4 tačkom (b), saopštavaju ponuđačima datum i vrijeme kada namjeravaju da prikupe informacije potrebne za sastavljanje ponuda prilagođenih zahtjevima tog posebnog ugovora, a ponuđačima pružaju mogućnost da odbiju takvo prikupljanje informacija.

Naručiocu treba da predvide prikladno period između trenutka obavještanja i stvarnog prikupljanja informacija.

Prije dodjele ugovora, naručiocu predstavljaju prikupljene informacije odnosnom ponuđaču s ciljem da im na taj način pruže mogućnost da ospore ili potvrde da ponuda sastavljena na taj način ne sadrži materijalne greške.

6. Naručiocu mogu da dodijele ugovore koji se zasnivaju na dinamičkom sistemu nabavke zahtijevajući da ponude za posebne ugovore treba predstaviti u obliku elektronskog kataloga.

Naručiocu mogu isto tako da dodijele ugovore koji se zasnivaju na dinamičkom sistemu nabavke u skladu sa stavom 4 tačkom (b) i stavom 5 pod uslovom da se uz zahtjev za učešće u dinamičkom sistemu nabavke priloži elektronski katalog u skladu s tehničkim specifikacijama i u obliku koji je utvrdio naručilac. Kandidati mogu naknadno da dopune taj katalog, nakon što budu obavješteni o namjeri naručioca o sastavljanju ponuda prema postupku navedenom u stavu 4 tački (b).

Član 55

Centralne aktivnosti nabavke i centralni organi za nabavku

1. Države članice mogu predvidjeti da naručioci mogu da nabave radove, robu i/ili usluge od centralnog organa za nabavku koji nudi centralne aktivnosti nabavke iz člana 2 stava 10 tačke (a).

Države članice mogu isto tako da predvide da naručioci mogu da pribave radove, robu i usluge na osnovu ugovora koji je dodijelio centralni organ za nabavku, koristeći dinamički sistem nabavke kojim upravlja centralni organ za nabavku ili na osnovu okvirnog sporazuma koji je sklopio centralni organ za nabavku nudeći centralne aktivnosti nabavke iz člana 2 stava 10 tačke (b). Ako dinamički sistem nabavke kojim upravlja centralni organ za nabavku mogu da koriste drugi naručioci, to mora biti spomenuto u pozivu na nadmetanje kojim se uspostavlja taj dinamički sistem nabavke.

U vezi s prvim i drugim podstavom, države članice mogu da utvrde da neke nabavke treba sprovesti pomoću centralnih organa za nabavku ili jednog ili više posebnih centralnih organa za nabavku.

2. Naručilac ispunjava svoje obaveze u skladu s ovom Direktivom ako nabavlja robu ili usluge od centralnog organa za nabavku koji nudi centralnu aktivnost nabavke iz člana 2 stava 10 tačke (a).

Nadalje, naručilac isto tako ispunjava svoje obaveze u skladu s ovom Direktivom ako nabavlja radove, robu ili usluge na osnovu ugovorâ koje je dodijelio centralni organ za nabavku, koristeći dinamički sistem nabavke kojim upravlja centralni organ za nabavku ili na osnovu okvirnog sporazuma koji je sklopio centralni organ za nabavku nudeći centralne aktivnosti nabavke iz člana 2 stava 10 tačke (b).

Međutim, odnosni naručilac odgovoran je za ispunjavanje obaveza u skladu s ovom Direktivom za one dijelove koje sam sprovođi kao što su:

- (a) dodjela ugovora u okviru dinamičkog sistema nabavke kojim upravlja centralni organ za nabavku; ili
- (b) sprovođenje ponovnog nadmetanja u okviru okvirnog sporazuma koji je sklopio centralni organ za nabavku;

3. Svi postupci nabavke koje sprovođi centralni organ za nabavku sprovođe se elektronskim sredstvima komunikacije, u skladu sa zahtjevima utvrđenim u članu 40.

4. Naručioци mogu da dodijele ugovor o uslugama za izvršavanje centralnih aktivnosti nabavke centralnom organu za nabavku, bez primjene postupaka predviđenih ovom Direktivom.

Takvi ugovori o uslugama takođe mogu da obuhvataju izvršavanje pomoćnih aktivnosti nabavke.

Član 56

Povremena zajednička nabavka

1. Dva ili više naručilaca mogu da se dogovore o zajedničkom sprovođenju određenih nabavki.
2. Ako se postupak nabavke u cjelosti sprovodi zajednički u ime i za račun svih odnosnih naručilaca, oni su zajedno odgovorni za ispunjavanje svojih obaveza u skladu s ovom Direktivom. To važi i u slučajevima ako jedan naručilac sam vodi postupak nabavke, pri čemu djeluje u svoje ime i u ime drugih odnosnih naručilaca.

Ako se postupak nabavke sprovodi u cjelosti zajednički u ime svih odnosnih naručilaca, zajedno su odgovorni za ispunjavanje samo onih dijelova koje izvode zajedno. Svaki naručilac ima isključivu odgovornost za ispunjenje svojih obaveza u skladu s ovom Direktivom za one dijelove koje sprovodi u svoje ime.

Član 57

Nabavke koje uključuju naručioce iz različitih država članica

1. Ne dovodeći u pitanje članove od 28 do 31 naručiocima iz različitih država članica mogu da djeluju zajedno tokom dodjele ugovora koristeći jedno od sredstava određenih u ovom članu.

Naručiocima ne koriste sredstva iz ovog člana za potrebe izbjegavanja primjene obaveznih odredbi javnog prava, u skladu s pravom Unije, koje se na njih primjenjuje u njihovim državama članicama.

2. Država članica svojim naručiocima ne brani korištenje aktivnosti centralne nabavke koje nude centralni organi za nabavku smješteni u drugoj državi članici.

U vezi s aktivnostima centralne nabavke koje nudi centralni organ za nabavku koji nije smješten u istoj državi članici kao naručilac, države članice mogu, međutim, da odluče da njihovi naručiocima mogu da koriste samo aktivnosti centralne nabavke koje su utvrđene u članu 2 stavu 10 tački (a) ili tački (b).

3. Centralni organ za nabavku smješten u drugoj državi članici sprovodi aktivnosti centralne nabavke, u skladu s nacionalnim odredbama države članice u kojoj je smješten centralni organ za nabavku.

Nacionalne odredbe države članice u kojoj je smješten centralni organ za nabavku primjenjuju se i na sljedeće:

- (a) dodjelu ugovora u okviru dinamičkog sistema nabavke;
- (b) sprovođenje ponovnog nadmetanja u okviru okvirnog sporazuma;

4. Nekoliko naručilaca iz različitih država članica mogu zajedno da dodijele ugovor, sklope okvirni sporazum ili upravljaju dinamičkim sistemom nabavke. Isto tako mogu da dodijele ugovore koji se zasnivaju na okvirnom sporazumu ili dinamičkom sistemu nabavke. Osim ako su nužni elementi regulisani međunarodnim sporazumom sklopljenim između odnosnih država članica, naručiocima koji učestvuju sklapaju sporazum u kojem se određuje sljedeće:

- (a) odgovornosti stranaka i mjerodavne nacionalne odredbe koje iz njih proizlaze;
- (b) unutrašnja organizacija postupka nabavke, uključujući upravljanje postupkom, raspodjelu radova, robe ili usluga koje se nabavljaju te sklapanje ugovora.

Naručilac koji učestvuje ispunjava svoje obaveze u skladu s ovom Direktivom ako radove, robu ili usluge nabavlja od naručioca koji je odgovoran za postupak nabavke. Pri utvrđivanju odgovornosti i mjerodavnog nacionalnog prava kako je navedeno u tački (a), naručioci koji učestvuju mogu određena ovlaštenja da raspodijele među sobom te utvrde relevantne primjenljive nacionalne odredbe nacionalnog prava bilo koje od svojih država članica. Raspodjela ovlaštenja i primjenljivo nacionalno pravo navode se u dokumentaciji o nabavci za zajedničku dodjelu ugovora.

5. Ako je nekoliko naručilaca iz različitih država članica osnovalo zajednički subjekat, uključujući Evropsku grupaciju za teritorijalnu saradnju u okviru Regulative (EZ) br. 1082/2006 Evropskog parlamenta i Savjeta (42) ili druge subjekte utvrđene u okviru prava Unije, naručioci koji učestvuju se odlukom nadležnog organa zajedničkog subjekta usaglašavaju o primjenljivim nacionalnim pravilima nabavke jedne od sljedećih država članica:

- (a) nacionalne odredbe države članice u kojoj je sjedište zajedničkog subjekta;
- (b) nacionalne odredbe države članice u kojoj zajednički subjekat obavlja svoje djelatnosti.

Sporazum naveden u prvom podstavu može se ili primijeniti na neodređeno period, ako je to utvrđeno u osnivačkom aktu zajedničkog subjekta, ili ograničiti na određeni vremenski period, neke oblike ugovora ili na dodjelu jednog ili više pojedinačnih ugovora.

POGLAVLJE III

Sprovođenje postupka

Odjeljak 1

Priprema

Član 58

Prethodna provjera tržišta

Prije pokretanja postupka nabavke, naručioci mogu da sprovedu provjeru tržišta u svrhu pripreme nabavke i informisanja ekonomskih subjekata o njihovim planovima i zahtjevima u vezi s nabavkom.

U tu svrhu naručioci mogu na primjer da traže ili prihvate savjete nezavisnih stručnjaka ili nadležnih organa ili učesnika na tržištu. Taj savjet može da se koristi u planiranju i sprovođenju postupka nabavke, pod uslovom da ti savjeti ne dovode do narušavanja tržišne konkurencije te da ne krše principe zabrane diskriminacije i transparentnosti.

Član 59

Prethodno učešće učesnika ili ponuđača

Ako se kandidat ili ponuđač ili preduzeće koji je u vezi s učesnikom ili ponuđačem savjetovalo s naručiocem, bilo u smislu člana 58 ili ne, ili je na neki drugi način uključeno u pripremu postupka nabavke, naručilac preduzima odgovarajuće mjere kako bi osigurao da učešće tog učesnika ili ponuđača ne naruši tržišnu konkurenciju.

Takve mjere uključuju saopštavanje važnih informacija drugim učesnicima i ponuđačima koje se razmjenjuju u kontekstu ili rezultatu učešća učesnika ili ponuđača u pripremi postupka nabavke i utvrđivanje prikladnih rokova za zaprimanje ponuda. Taj kandidat ili ponuđač može da bude isključen iz postupka samo ako nema drugog načina da se osigura obvezno poštovanje principa jednakog postupanja.

Prije bilo kakvog isključenja, učesnicima ili ponuđačima pruža se mogućnost da dokažu da njihovo učešće u pripremi postupka nabavke ne može da naruši tržišnu konkurenciju. Preduzete mjere se dokumentuju u pojedinačnom izvještaju kako to nalaže član 94.

Član 60

Tehničke specifikacije

1. Tehničke specifikacije kako su definisane u tački 1 Priloga VIII navode se u dokumentaciji o nabavci. Tehničkim specifikacijama utvrđuju se karakteristike koje se traže za radove, usluge ili robu.

Te karakteristike mogu da se odnose i na određeni proces ili metodu proizvodnje ili izvođenja zatraženih radova, nabavke robe ili pružanja usluga ili na određeni proces neke druge faze njihovog životnog vijeka čak i ako ti faktori nisu sastavni dio njihovog materijalnog sadržaja pod uslovom da su povezani s predmetom ugovora i srazmjerni njegovoj vrijednosti i ciljevima.

Tehničkim specifikacijama može takođe da se odredi hoće li biti potreban prenos prava intelektualnog vlasništva.

Za sve nabavke koje namjeravaju da koriste fizičke lica, bez obzira jesu li namijenjene široj javnosti ili osoblju naručioca, pri izradi tehničkih specifikacija, osim u adekvatno opravdanim slučajevima, uzimaju se u obzir kriterijumi dostupnosti licima s invaliditetom ili se specifikacije osmišljavaju na principu dostupnosti za sve korisnike.

Ako su obavezni zahtjevi dostupnosti usvojeni pravnim aktima Unije, tehničke specifikacije u vezi sa kriterijumima dostupnosti licima s invaliditetom ili izvođenje prilagođeno svim korisnicima moraju se pozivati na njih.

2. Tehničke specifikacije moraju da omogućé jednak pristup postupku nabavke ekonomskim subjektima i ne smiju da imaju efekat stvaranja neopravdanih prepreka tržišnoj konkurenciji pri javnoj nabavci.

3. Ne dovodeći u pitanje obavezna nacionalna tehnička pravila, u mjeri u kojoj su usklađena s pravom Unije, tehničke specifikacije se formulišu na sljedeće načine:

- (a) u smislu zahtjeva u vezi sa izvođenjem ili funkcionalnih zahtjeva, uključujući ekološke karakteristike, pod uslovom da su ti parametri dovoljno precizni kako bi ponuđači mogli da odrede predmet ugovora, a naručiocima omogućé dodjelu ugovora;
- (b) upućivanjem na tehničke specifikacije i prema redoslijedu prioriteta, na nacionalne norme kojima su prihvaćene evropske norme, evropske tehničke ocjene, zajedničke tehničke specifikacije, međunarodne norme, druge tehničke referentne sisteme koje su utvrdili evropski organi za normiranje ili -ako oni ne postoje - nacionalne norme, nacionalna tehnička odobrenja ili nacionalne tehničke specifikacije koje se odnose na projektovanje, izračunavanje i izvođenje radova te upotrebu proizvoda; uz svako upućivanje treba navesti riječi „ili ekvivalentan”;
- (c) u smislu zahtjeva u vezi sa izvođenjem ili funkcionalnih zahtjeva iz tačke (a), s upućivanjem na tehničke specifikacije spomenute u tački (b) kao sredstvom pretpostavke usklađenosti s takvim zahtjevima u vezi sa izvođenjem ili funkcionalnim zahtjevima;
- (d) upućivanjem na tehničke specifikacije navedene u tački (b) za određene karakteristike te upućivanjem na zahtjeve u vezi sa izvođenjem ili funkcionalne zahtjeve iz tačke (a) za druge karakteristike.

4. Osim ako je to opravdano predmetom ugovora, tehničke specifikacije ne smiju da upućuju na određenu marku ili izvor, ili određeni proces s karakteristikama proizvoda ili usluga koje pruža određeni ekonomski subjekat, ili na zaštitne znakove, patente, vrstu ili određeno porijeklo ili proizvodnju ako bi to imalo efekat favorizovanja ili isključivanja određenih preduzeća ili određenih proizvoda. Takvo upućivanje je dopušteno samo u izuzetnim slučajevima kada nije moguć dovoljno precizan i razumljiv opis predmeta ugovora u skladu sa stavom 3. Uz takvu instrukciju treba navesti riječi „ili ekvivalentan”.

5. Ako naručilac koristi opciju upućivanja na tehničke specifikacije spomenute u stavu 3 tački (b), ne smije odbiti ponudu zbog toga što ponuđeni radovi, roba ili usluge nisu u skladu s tehničkim specifikacijama na koje je uputio, ako ponuđač u svojoj ponudi na zadovoljavajući način naručiocu dokaže, bilo kojim prikladnim sredstvom, uključujući sredstva dokazivanja iz člana 62, da rješenja koja predlaže na ekvivalentan način zadovoljavaju zahtjeve definisane tehničkim specifikacijama.

6. Ako naručilac koristi mogućnost iz stava 3 tačke (a) za određivanje tehničkih specifikacija u obliku zahtjeva u vezi sa izvođenjem ili funkcionalnih zahtjeva, ne smije da odbije ponudu za radove, robu ili usluge koji odgovaraju nacionalnoj normi kojom se prihvata evropska norma, evropsko tehničko odobrenje, zajednička tehnička specifikacija, međunarodna norma ili tehnički referentni sistem koje je utvrdio evropski organ za normiranje, ako se te specifikacije odnose na zahtjeve u vezi sa izvođenjem ili funkcionalne zahtjeve koje je on propisao.

U svojoj ponudi, ponuđač mora na zadovoljavajući način naručiocu na bilo koji prikladan način, uključujući i one iz člana 62, dokazati da radovi, roba ili usluge koji odgovaraju normi zadovoljavaju zahtjeve u vezi sa izvođenjem ili funkcionalne zahtjeve naručioca.

Član 61

Oznake

1. Ako naručiocu namjeravaju da nabave radove, robu ili usluge s posebnim ekološkim, društvenim ili drugim karakteristikama, oni mogu u tehničkim specifikacijama, kriterijumima za dodjelu ili uslovima za izvršenje ugovora da zahtijevaju određene oznake kao dokaz da radovi, roba ili usluge odgovaraju traženim karakteristikama, pod uslovom da su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

- (a) zahtjevi za oznaku tiču se samo kriterijuma koji su povezani s predmetom ugovora i prikladni su za utvrđivanje karakteristika radova, robe ili usluga koji su predmet ugovora;
- (b) zahtjevi za oznaku zasnivaju se na kriterijumima koji se mogu objektivno provjeriti i koji nisu diskriminirajući;
- (c) oznake su utvrđene u otvorenom i transparentnom postupku u kojem mogu da učestvuju sve relevantne zainteresovane strane kao što su državni organi, potrošači, socijalni partneri, proizvođači, distributeri i nevladine organizacije;
- (d) oznake su dostupne svim zainteresovanim stranama;
- (e) zahtjeve za oznaku određuje treća strana nad kojom ekonomski subjekat koji zahtijeva dodjelu oznake ne može da vrši odlučujući uticaj.

Ako naručiocu ne zahtijevaju da radovi, roba ili usluge zadovoljavaju sve zahtjeve za oznaku, navode one zahtjeve za oznaku koji su potrebni.

Naručiocu koji zahtijevaju posebnu oznaku prihvataju svaku oznaku koja potvrđuje da radovi, roba ili usluge zadovoljavaju zahtjeve za ekvivalentnu oznaku.

Ako ekonomski subjekat evidentno nije mogao da pribavi određenu oznaku koju je naručilac naveo ili ekvivalentnu oznaku u okviru određenih rokova iz razloga koji ne mogu da se pripisu ekonomskom subjektu, naručilac prihvata druge prikladne načine za dokazivanje, koji mogu da uključuju tehničku dokumentaciju proizvođača, pod uslovom da odnosni ekonomski subjekat dokaže da radovi, roba ili usluge koje on treba da pruži ispunjavaju zahtjeve za određenu oznaku ili određeni zahtjev koji je naveo naručilac.

2. Ako oznaka ispunjava sve uslove iz stava 1 tačaka (b), (c), (d) i (e), i osim toga utvrđuje zahtjeve koji nisu povezani s predmetom ugovora, naručiocu ne zahtijevaju oznaku kao takvu nego mogu da odrede tehničke specifikacije upućivanjem na detaljne specifikacije te oznake, ili po potrebi, njihove dijelove koji su povezani s predmetom ugovora i koji su prikladni za određivanje karakteristika tog predmeta.

Član 62

Izvjestaji o testiranju, sertifikaciji i drugi načini dokazivanja

1. Naručioci mogu da zahtijevaju da ekonomski subjekti podnesu izvještaj o ispitivanju od strane organa za procjenu usklađenosti ili potvrdu koju izdaje takvi organ kao način dokazivanja usklađenosti sa zahtjevima ili kriterijumima utvrđenim u tehničkim specifikacijama, kriterijumima za dodjelu ili uslovima za izvršenje ugovora.

Ako naručioci zahtijevaju podnošenje potvrda koje sastavlja posebno organ za procjenu usklađenosti, oni prihvataju potvrde i drugih ekvivalentnih organa za procjenu usklađenosti.

Za potrebe ovog stava, organ za procjenu usklađenosti je organ koje sprovodi aktivnosti procjene usklađenosti, uključujući kalibriranje, testiranje, sertifikaciju i inspekciju akreditovane u skladu s Regulativom (EZ) br. 765/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta [\(43\)](#).

2. Naručioci prihvataju druge prikladne načine za dokazivanje osim onih iz stava 1, poput tehničke dokumentacije proizvođača ako odnosni ekonomski subjekat nije imao pristup potvrdama ili izvještajima o testiranju iz stava 1, ili nije u mogućnosti da ih dobije u zadatom vremenskom roku, pod uslovom da za nedostatak pristupa nije odgovoran odnosni ekonomski subjekat i pod uslovom da ekonomski subjekat time dokaže da radovi, roba ili usluge zadovoljavaju zahtjeve ili kriterijume navedene u tehničkim specifikacijama, kriterijumima dodjele ili uslovima za izvršenje ugovora.

3. Države članice dužne su, na zahtjev, da stave na raspolaganje ostalim državama članicama sve podatke u vezi sa dokazima i dokumentima koji su dostavljeni u skladu s članom 60 stavom 6, članom 61 i stavovima 1 i 2 ovog člana. Nadležni organi države članice u kojoj ekonomski subjekat ima poslovni nastan dostavljaju te podatke u skladu s članom 102.

Član 63

Komunikacija tehničkih specifikacija

1. Naručioci na zahtjev stavljaju na raspolaganje ekonomskim subjektima koji su zainteresovani za dobijanje ugovora, tehničke specifikacije koje redovno koriste za svoje ugovore o nabavci robe, ugovore o radovima ili ugovore o uslugama, ili tehničke specifikacije koje namjeravaju da primijene na ugovore za koje periodično indikativno obavještenje predstavlja poziv na nadmetanje. Ove specifikacije su dostupne elektronskim sredstvima uz neograničen, direktan i besplatan pristup.

Međutim, tehničke specifikacije mogu da se prosljede drugim sredstvima osim elektronskog sredstva ako se neograničen, direktan i besplatan pristup elektronskim sredstvima do određenih dokumenata za nabavku ne može ponuditi iz nekog razloga navedenog u članu 40 stavu 1 drugom podstavu ili ako se neograničen, direktan i besplatan pristup elektronskim sredstvima do određenih dokumenata za nabavku ne može ponuditi jer naručioci namjeravaju da primijene član 39 stav 2.

2. Ako se tehničke specifikacije zasnivaju na dokumentaciji koja je elektronskim sredstvima uz neograničen, direktan i besplatan pristup dostupna zainteresovanim ekonomskim subjektima, dovoljno je navesti upućivanje na tu dokumentaciju.

Član 64

Varijante

1. Naručioci mogu ponuđačima da dopuste ili od njih zahtijevaju podnošenje varijanti koje ispunjavaju minimalne zahtjeve koje navode naručioci.

U dokumentaciji o nabavci naručioci navode dopuštaju li ili zahtijevaju varijante i, ako da, navode minimalne zahtjeve koje varijante treba da ispune te bilo koje posebne zahtjeve za njihovo podnošenje, posebno ako se varijante mogu podnijeti isključivo u slučaju kad je podnesena i ponuda koja nije varijanta. Ako se dopuštaju ili zahtijevaju varijante, oni isto tako osiguravaju da se odabrani kriterijumi za dodjelu mogu primijeniti na varijante koje ispunjavaju ove minimalne uslove te na ponude koje zadovoljavaju, a koje nisu varijante.

2. U postupcima dodjele ugovora o nabavci robe ili usluga, naručioci koji su odobrili ili zahtijevali varijante, ne smiju da odbiju varijantu samo zbog toga što bi, ako bude uspješna, dovela do ugovora o uslugama, a ne do ugovora o nabavci robe, ili do ugovora o nabavci robe, a ne do ugovora o uslugama.

Član 65

Podjela ugovora u partije

1. Naručioci mogu da odluče da dodijele ugovor u obliku odvojenih partija te mogu da odrede veličinu i predmet takvih grupa.

U obavještenju o nadmetanju, u pozivu na potvrdu interesa ili ako je sredstvo poziva na nadmetanje obavještenje o postojanju kvalifikacionog sistema, u pozivu na dostavu ponuda ili u pozivu na pregovore, naručioci navode mogu li se ponude podnijeti za jednu partiju, za više njih ili za sve partije.

2. Naručioci mogu, čak i ako se ponude mogu podnijeti za nekoliko partija ili sve, da ograniče broj partija koje se mogu dodijeliti jednom ponuđaču, pod uslovom da je maksimalan broj partija po ponuđaču naveden u obavještenju o nadmetanju ili u pozivu na potvrdu interesa, u pozivu na podnošenje ponuda ili u pozivu na pregovore. U dokumentaciji o nabavci naručioci navode objektivne i nediskriminišuće kriterijume ili pravila koja namjeravaju da primijene kako bi odredili koje će partije biti dodijeljene ako primjena kriterijuma za dodjelu vodi tome da se jednom ponuđaču dodijeli više partija od najvećeg mogućeg broja.

3. Države članice mogu da odluče da, ako je više od jedne partije dodijeljeno istom ponuđaču, naručioci mogu da dodijele ugovor kombinujući nekoliko ili sve partije ako su u obavještenju o nadmetanju ili u pozivu na potvrdu interesa, pozivu na dostavu ponuda ili pozivu na pregovore

naznačili da rezervišu mogućnost da tako učine i ako naznače partije ili grupe partija koje se mogu kombinovati.

4. Države članice mogu da nametnu obveznu dodjelu ugovora u obliku odvojenih partija pod uslovima koje treba odrediti u skladu s njihovim nacionalnim pravom te uzimajući u obzir pravo Unije. Primjenjuje se stav 1 drugi podstav te, po potrebi, stav 3.

Član 66

Određivanje rokova

1. Prilikom određivanja rokova za zahtjeve za učešće i zaprimanje ponuda, naručioci moraju posebno da uzmu u obzir složenost ugovora i vrijeme potrebno za izradu ponuda, ne dovodeći u pitanje minimalne rokove utvrđene članovima od 45 do 49.

2. Ako ponude mogu da se sastave tek nakon obilaska lokacije ili inspekcije na licu mjesta dokumenata koji potkrjepljuju dokumentaciju o nabavci, rok za zaprimanje ponuda, koji je duži nego minimalni rok utvrđen u članovima od 45 do 49, utvrđuje se tako da se svi ekonomski subjekti kojih se to tiče mogu da se upoznaju sa svim informacijama potrebnim za sastavljanje ponude.

3. Naručioci produžavaju rok za zaprimanje ponuda tako da svi ekonomski subjekti kojih se to tiče mogu biti upoznati sa svim informacijama potrebnima za sastavljanje ponuda u sljedećim slučajevima:

(a) ako, iz bilo kojeg razloga, dodatne informacije, iako pravovremeno zatražene od strane ekonomskog subjekta, nisu stavljene na raspolaganje najkasnije šest dana prije roka određenog za zaprimanje ponuda. U slučaju ubrzanog otvorenog postupka kako stoji u članu 45 stavu 3, taj period traje četiri dana;

(b) ako su unijete znatne izmjene u dokumentaciju o nabavci.

Produženje roka srazmjerno je važnosti informacije ili izmjene.

Ako dodatne informacije nisu bile pravovremeno zatražene ili ako je njihova važnost s obzirom na pripremu prilagođenih ponuda zanemariva, od naručilaca se ne zahtijeva produženje rokova.

Odjeljak 2

Objavljivanje i transparentnost

Član 67

Periodična indikativna obavještenja

1. Naručioci mogu da objelodane svoje namjere planiranih nabavki objavom periodičnog indikativnog obavještenja. Ta obavještenja sadrže podatke određene u Prilogu VI dijelu A

odjeljku I. Objavljuje ih ili Kancelarija za publikacije Evropske unije ili naručioc na svojim profilima kupca u skladu s Prilogom IX tačkom 2 podtačkom (b). Ako su periodično indikativno obavještenje objavili naručioc na svom profilu kupca, oni šalju obavještenje o objavi periodičnog indikativnog obavještenja na svom profilu kupca Kancelariji za publikacije Evropske unije u skladu s Prilogom IX tačkom 3. Ta obavještenja sadrže podatke određene u Prilogu VI dijelu B.

2. Ako se poziv na nadmetanje sprovodi periodičnim indikativnim obavještenjem za ograničene postupke i pregovaračke postupke s prethodnim pozivom na nadmetanje, obavještenje mora da ispunjava sljedeće zahtjeve:

- (a) da se posebno odnosi na robu, radove ili usluge koji će biti predmet ugovora koji treba da se dodijeli;
- (b) da se u njemu navodi da će se ugovor dodijeliti u ograničenom ili u pregovaračkom postupku bez daljnje objave poziva na nadmetanje i njime se pozivaju zainteresovani ekonomski subjekti da iskažu svoj interes;
- (c) da sadrži, osim informacija određenih u Prilogu VI dijelu A odjeljku I, informacije određene u Prilogu VI dijelu A odjeljku II;
- (d) da je poslato na objavljivanje u periodu između 35 dana i 12 mjeseci prije dana slanja poziva na potvrdu interesa.

Ta obavještenja se ne objavljuju na profilu kupca. Međutim, dodatna objava na nacionalnom nivou u skladu s članom 72, ako postoji, može da se objavi na profilu kupca.

Period obuhvaćen prethodnim indikativnim obavještenjem može da traje najviše 12 mjeseci od dana slanja obavještenja na objavu. Međutim, u slučaju ugovora za društvene i druge posebne usluge, periodično indikativno obavještenje iz člana 92 stava 1 tačke (b) može da obuhvata period duži od 12 mjeseci.

Član 68

Obavještenja o postojanju kvalifikacionog sistema

1. Ako naručioc odlučuje da uspostavi kvalifikacioni sistem u skladu s članom 77, taj sistem mora da bude predmet obavještenja iz Priloga X u kojem se navodi svrha sistema kvalifikacije i način na koji se može pristupiti pravilima u vezi s njegovim djelovanjem.

2. Naručioc navode period trajanja kvalifikacionog sistema u obavještenju o postojanju sistema. Obavještavaju Kancelariju za publikacije Evropske unije o bilo kojoj promjeni u periodu trajanja, koristeći sljedeće normirane obrasce:

- (a) ako je period trajanja promijenjen bez okončanja sistema, koristi se obrazac koji se prvobitno koristio za obavještenja o postojanju kvalifikacionih sistema;
- (b) ako je sistem okončan, koristi se obavještenje o dodjeli ugovora iz člana 70.

Član 69

Obavještenja o nadmetanju

Obavještenja o nadmetanju koriste se kao načini pozivanja na nadmetanje za sve postupke. Obavještenja o nadmetanju sadrže informacije navedene u Prilogu VI i objavljuju se u skladu s članom 71.

Član 70

Obavještenje o dodjeli ugovora

1. Najkasnije 30 dana nakon sklapanja ugovora ili okvirnog sporazuma po odluci o dodjeli ili sklapanju, naručiocu šalju obavještenje o dodjeli ugovora koje sadrži ishod postupka nabavke.

Takvo obavještenje sadrži informacije određene u Prilogu XII i objavljuje se u skladu s članom 71.

2. Ako se poziv na nadmetanje za odnosni ugovor sastavlja u obliku periodičnog indikativnog obavještenja, a naručilac odluči da neće dodjeljivati dalje ugovore tokom perioda koji obuhvata periodično indikativno obavještenje, obavještenje o dodjeli ugovora sadrži posebnu naznaku o tome.

U slučaju okvirnih sporazuma sklopljenih u skladu s članom 51, naručiocu nisu obavezni da šalju obavještenje o ishodu postupka nabavke za svaki ugovor zasnovan na tom sporazumu. Države članice mogu da odluče da naručiocu grupišu obavještenja o rezultatima postupka nabavke za ugovore koji se zasnivaju na okvirnom sporazumu na tromjesečnoj osnovi. U tom slučaju naručiocu šalju grupisana obavještenja u roku 30 dana od završetka svakog tromjesečja.

Naručiocu šalju obavještenje o dodjeli ugovora na osnovu dinamičkog sistema nabavke u roku od 30 dana nakon dodjele svakog ugovora. Oni, međutim, mogu da grupišu takva obavještenja tromjesečno. U tom slučaju, šalju grupisana obavještenja u roku od 30 dana od završetka svakog tromjesečja.

3. Podaci pruženi u skladu s Prilogom XII i namijenjeni za objavu objavljuju se u skladu s Prilogom IX. Određeni podaci o dodjeli ugovora ili sklapanju okvirnog sporazuma mogu da se ne objave ako bi otkrivanje tih podataka ometalo sprovođenje zakona ili inače bilo u suprotnosti sa javnim interesom, štetilo legitimnim komercijalnim interesima određenog ekonomskog subjekta, javnog ili privatnog, ili ako bi to moglo da šteti poštenoj tržišnoj konkurenciji između ekonomskih subjekata.

Kad se radi o ugovorima o uslugama istraživanja i razvoja („usluge istraživanja i razvoja”) podaci o prirodi i količini usluga mogu da se ograniče na:

- (a) naznaku „usluge istraživanja i razvoja” ako je ugovor dodijeljen tokom pregovaračkog postupka bez poziva na nadmetanje u skladu s članom 50 tačkom (b);
- (b) podatke barem toliko precizne kao oni koji su naznačeni u obavještenju koje se koristilo kao sredstvo poziva na nadmetanje.

4. Podaci navedeni u skladu s Prilogom XII i označeni kao podaci koji nisu namijenjeni za objavljivanje objavljuju se samo u pojednostavljenom obliku i u skladu s Prilogom IX u statističke svrhe.

Član 71

Oblik i način objave obavještenja

1. Obavještenja iz članova od 67 do 70 obuhvataju informacije određene u Prilozima VI Dijelu A, VI Dijelu B, X, XI i XII te u obliku normiranih obrazaca, uključujući normirane obrasce za ispravke.

Komisija utvrđuje te normirane obrasce implementacionim aktima. Ti implementacioni akti se donose u skladu sa savjetodavnim postupkom iz člana 105.

2. Obavještenja iz članova od 67 do 70 izrađuju se, prenose elektronskim sredstvima Kancelariji za publikacije Evropske unije i objavljuju u skladu s Prilogom IX. Obavještenja se objavljuju najkasnije pet dana nakon što su poslata. Troškove Kancelarije za publikacije Evropske unije za objavljivanje takvih obavještenja snosi Unija.

3. Obavještenja iz članova od 67 do 70 objavljuju se u cjelosti na službenom jeziku odnosno na službenim jezicima institucija Unije koje odabere naručilac. Ta jezička verzija ili te jezičke verzije predstavljaju jedini vjerodostojan tekst odnosno vjerodostojne tekstove. Sažetak važnih elemenata svakog obavještenja objavljuje se na ostalim službenim jezicima institucija Unije.

4. Kancelarija za publikacije Evropske unije osigurava da se cjeloviti tekst i sažetak periodičnog indikativnog obavještenja iz člana 67 stava 2, pozivi na nadmetanje kojima se uspostavlja dinamički sistem nabavke iz člana 52 stava 4 tačke (a) i obavještenja o postojanju kvalifikacionog sistema koji se koriste kao sredstva pozivanja na nadmetanje u skladu s članom 44 stavom 4 tačkom (b) i dalje objavljuju.

(a) u slučaju periodičnih indikativnih obavještenja, za period od 12 mjeseci ili do zaprimanja obavještenja o dodjeli ugovora kako je utvrđeno članom 70 stavom 2 u kojem se navodi da se neće dodjeljivati dalji ugovori tokom perioda od 12 mjeseci koji su obuhvaćeni ovim pozivom na nadmetanje. Međutim, u slučaju ugovora za društvene i druge posebne usluge, periodično indikativno obavještenje iz člana 92 stava 1 tačke (b) i dalje se objavljuje, sve dok ne prestane njegov izvorno navedeni period trajanja ili do zaprimanja obavještenja o dodjeli ugovora iz člana 70 u kojem se navodi da se neće dodjeljivati dalji ugovori tokom perioda koji je obuhvaćen pozivom na nadmetanje;

(b) u slučaju poziva na nadmetanje kojim se uspostavlja dinamički sistem nabavke, za period trajanja dinamičkog sistema nabavke;

(c) u slučaju obavještenja o postojanju kvalifikacionog sistema, za period njegovog trajanja.

5. Naručioci treba da budu u mogućnosti da pruže dokaz o datumima slanja obavještenja.

Kancelarija za publikacije Evropske unije naručiocu daje potvrdu o zaprimanju objave i o objavi poslanih podataka, navodeći datum te objave. Takva potvrda predstavlja dokaz o objavi.

6. Naručioci mogu da objave obavještenja o ugovorima o radovima, robi ili uslugama koja ne podliježu zahtjevima za objavu utvrđenim u ovoj Direktivi pod uslovom da su ova obavještenja poslata Kancelariji za publikacije Evropske unije elektronskim sredstvima u skladu s oblikom i postupkom za prenos koji je naznačen u Prilogu IX.

Član 72

Objava na nacionalnom nivou

1. Obavještenja iz članova od 67 do 70 i njihov sadržaj ne objavljuju se na nacionalnom nivou prije objave na osnovu člana 71. Međutim, objava se u svakom slučaju može sprovesti na nacionalnom nivou ako naručioci nisu izviješteni o objavi u toku 48 sati nakon potvrde prijema obavještenja u skladu s članom 71.

2. Obavještenja objavljena na nacionalnom nivou sadrže samo podatke iz obavještenja koja se šalju Kancelariji za publikacije Evropske unije ili se objavljuju na profilu kupca, a u njima se obvezno navodi datum slanja obavještenja Kancelariji za publikacije Evropske unije ili datum njegove objave na profilu kupca.

3. Periodična indikativna obavještenja ne smiju se objaviti na profilu kupca prije slanja obavještenja Kancelariji za publikacije Evropske unije o njihovoj objavi u tom obliku; u njima se navodi datum toga slanja.

Član 73

Elektronska dostupnost dokumentacije o nabavci

1. Naručioci elektronskim sredstvima omogućavaju neograničen, direktan i besplatan pristup dokumentaciji o nabavci od datuma objave obavještenja u skladu s članom 71 ili od datuma kad je poziv na potvrdu interesa bio poslat.

Ako je sredstvo poziva na nadmetanje obavještenje o postojanju kvalifikacionog sistema, takav pristup može da se ponudi što je prije moguće, a najkasnije kad su poslani pozivi na dostavu ponuda ili pozivi na pregovaranje. U tekstu obavještenja ili u ovim pozivima navodi se internet adresa na kojoj je dokumentacija o nabavci dostupna.

Ako se neograničen, direktan i besplatan pristup elektronskim sredstvima do određenih dokumenata za nabavku ne može ponuditi iz nekog razloga navedenog u članu 40 stavu 1 drugom podstavu, naručioci mogu da naznače u obavještenja ili pozivu na potvrdu interesa da se odnosna dokumentacija o nabavci prosljeđuju drugim sredstvima, a ne elektronskim, u skladu sa stavom 2 ovog člana. U tom slučaju rok za podnošenje ponuda produžava se za pet dana, osim u slučajevima kad postoji hitna situacija propisno opravdana iz članova 45 stava 3 i ako je rok

utvrđen uzajamnim sporazumom u skladu s članom 46 stavom 2 drugim podstavom ili članom 47 stavom 2 drugim podstavom.

Ako se neograničen, direktan i besplatan pristup elektronskim sredstvima do određene dokumentacije o nabavci ne može ponuditi jer naručiocu namjeravaju da primijene član 39 stav 2, naznačiće u obavještenju ili u pozivu na potvrdu interesa ili ako je sredstvo poziva na nadmetanje obavještenje o postojanju kvalifikacionog sistema, naznačiće u dokumentaciji o nadmetanju koje mjere zahtijevaju u svrhu zaštite povjerljive prirode podataka te kako se može pristupiti odnosnim dokumentima. U tom slučaju, rok za podnošenje ponuda produžava se za pet dana, osim u slučajevima kad postoji hitna situacija propisno opravdana iz članova 45 stava 3 i ako je rok utvrđen uzajamnim sporazumom u skladu s članom 46 stavom 2 drugim podstavom ili članom 47 stavom 2 drugim podstavom.

2. Pod uslovom da je to pravovremeno zatraženo, naručiocu stavljaju na raspolaganje svim ponuđačima koji učestvuju u postupku nabavke dodatne informacije u vezi sa specifikacijama i sve prapratne dokumente najkasnije šest dana prije roka određenog za zaprimanje ponuda. U slučaju ubrzanog otvorenog postupka iz člana 45 stava 3, taj period traje četiri dana.

Član 74

Pozivi kandidatima

1. U ograničenim postupcima, tenderskim postupcima dijaloga, partnerstvima za inovacije i pregovaračkim postupcima s prethodnim pozivom na nadmetanje, naručiocu istovremeno i u pisanom obliku pozivaju odabrane učesnike da dostave svoje ponude, na učešće u dijalogu ili ih pozivaju na pregovaranje.

Ako se koriste periodična indikativna obavještenja kao poziv na nadmetanje u skladu s članom 44 stavom 4 tačkom (a), naručiocu istovremeno i u pisanom obliku pozivaju ekonomske subjekte koji su izrazili svoj interes da potvrde svoj daljnji interes.

2. U pozivima iz stava 1 ovog člana navodi se elektronska adresa na kojoj je dokumentacija o nabavci direktno dostupna elektronskim sredstvima. Uz pozive se prilaže dokumentacija o nabavci, ako ti dokumenti nisu bili podložni neograničenom, direktnom i besplatnom pristupu iz razloga navedenih u članu 73 stavu 1 trećem ili četvrtom podstavu i ako nisu već na neki drugi način bili dostupni. Osim toga, pozivi iz stava 1 ovog člana uključuju informacije iz Priloga XIII.

Član 75

Obavješćavanje podnosilaca zahtjeva za kvalifikaciju, učesnika i ponuđača

1. Naručiocu moraju u najkraćem mogućem roku da obavijeste svakog učesnika i ponuđača o odlukama donesenim u vezi sa sklapanjem okvirnog sporazuma, dodjelom ugovora ili prihvatanju u dinamički sistem nabavke, uključujući razloge za eventualnu odluku da se ne sklopi okvirni sporazum ili da se ne dodijeli ugovor za koji je postojao poziv na nadmetanje, ili da se ponovno pokrene postupak, ili da se ne uvede dinamički sistem nabavke.

2. Na zahtjev učesnika ili ponuđača, naručiocu, što je prije moguće, a u svakom slučaju u roku od 15 dana od prijema pisanog zahtjeva, obavještavaju:

- (a) svakog neuspješnog učesnika o razlozima za odbijanje njegovog zahtjeva za učešće;
- (b) svakog neuspješnog ponuđača o razlozima odbijanja njegove ponude, uključujući, za slučajeve iz člana 60 stava 5 i 6, razloge za njihovu odluku da ne postoji ekvivalentnost ili odluku o tome da radovi, roba ili usluge ne ispunjavaju zahtjeve u vezi sa izvođenjem ili funkcionalne zahtjeve;
- (c) svakog ponuđača koji je dostavio prihvatljivu ponudu o karakteristikama i relativnim prednostima odabrane ponude, kao i o nazivu uspješnog ponuđača ili strana okvirnog sporazuma,
- (d) svakog ponuđača koji je dostavio prihvatljivu ponudu o toku pregovora i dijaloga i njihovom napretku s ponuđačima.

3. Naručioci mogu da odluče da uskrate određene informacije iz stava 1 i 2 u vezi dodjele ugovora, sklapanja okvirnog sporazuma ili prihvatanja u dinamički sistem nabavke ako bi otkrivanje takvih informacija ometalo sprovođenje zakona ili inače bilo u suprotnosti sa javnim interesom, štetilo legitimnim komercijalnim interesima određenog ekonomskog subjekta, javnog ili privatnog ili ako bi to moglo da šteti poštenoj tržišnoj konkurenciji između ekonomskih subjekata.

4. Naručioci koji uspostave i vode sistem kvalifikacija obavještavaće podnosioca zahtjeva o svojoj odluci o kvalifikaciji u roku od šest mjeseci.

Ako će donošenje odluke trajati duže od četiri mjeseca od podnošenja zahtjeva, naručilac obavještava podnosioca zahtjeva u roku od dva mjeseca od podnošenja zahtjeva o razlozima koji opravdavaju taj duži period kao i o datumu do kojeg će se njegov zahtjev prihvatiti ili odbiti.

5. Podnosioci zahtjeva čija se kvalifikacija odbije, obavještavaju se u najkraćem mogućem roku o odbijanju i razlozima za tu odluku, a najkasnije 15 dana od dana donošenja odluke. Ti razlozi se zasnivaju na kriterijumima za kvalifikaciju iz člana 77 stava 2.

6. Naručioci koji uspostave i vode sistem kvalifikacija mogu da okončaju kvalifikaciju nekog ekonomskog subjekta samo iz razloga koji se zasnivaju na kriterijumima za kvalifikaciju iz člana 77 stava 2. O eventualnoj namjeri okončanja kvalifikacije treba obavijestiti ekonomskog subjekta najmanje 15 dana prije dana kada bi kvalifikacija trebalo da se okonča, zajedno s razlogom ili razlozima koji opravdavaju predloženu radnju.

Odjeljak 3

Odabir učesnika i dodjela ugovora

Član 76

Opšti principi

1. U svrhu odabira učesnika u svojim postupcima nabavke primjenjuju se sva sljedeća pravila:
 - (a) naručioc, nakon što su utvrdili pravila i kriterijume za isključenje ponuđača ili učesnika u skladu s članom 78 stavom 1 ili članom 80 stavom 1, isključuju ekonomske subjekte koje su prepoznali u skladu s tim pravilima i koji ispunjavaju te kriterijume;
 - (b) oni odabiraju ponuđače i učesnike u skladu s objektivnim pravilima i kriterijumima utvrđenim u skladu sa članovima 78 i 80;
 - (c) u ograničenim postupcima, pregovaračkim postupcima s pozivom na nadmetanje, tenderskim dijalozima i partnerstvima za inovacije, oni će, po potrebi i u skladu s članom 78 stavom 2, smanjiti broj učesnika odabranih u skladu sa tačkama (a) i (b) ovog stava.

2. Kada se poziv na nadmetanje objavljuje putem obavještenja o uspostavljanju kvalifikacionog sistema i u svrhu odabira učesnika u postupcima nabavke za određene ugovore koji su predmet poziva na nadmetanje, naručioc:
 - (a) kvalifikuju ekonomske subjekte u skladu s članom 77;
 - (b) na takve kvalifikovane ekonomske subjekte primjenjuju odredbe stava 1 koje su relevantne za ograničene ili pregovaračke postupke, tenderske dijaloge ili partnerstva za inovacije.

3. Kada odabiraju učesnike za ograničeni ili pregovarački postupak, tenderski dijalog ili partnerstvo za inovacije, pri donošenju svoje odluke o kvalifikaciji ili prilikom ažuriranja kriterijuma i pravila naručioc ne smiju:
 - (a) određenim ekonomskim subjektima da nameću administrativne, tehničke ili finansijske uslove koji se ne bi nametnuli drugima;
 - (b) da traže testove ili dokaze kojima bi se udvostručili objektivni dokazi koji su već na raspolaganju.

4. Ako je informacija ili dokumentacija koju je trebalo da podnese ekonomski subjekat nepotpuna ili se pokaže nepotpunom, ako je pogrešna ili ako nedostaju određeni dokumenti, naručioc mogu, osim ako je drugačije predviđeno, mjerodavnim nacionalnim pravom sprovodeći ovu Direktivu, da zahtijevaju od odnosnih ekonomskih subjekata da podnesu, dopune, razjasne ili upotpune nužne informacije ili dokumentaciju u odgovarajućem roku, pod uslovom da su ti zahtjevi u potpunom skladu s principima jednakog postupanja i transparentnosti.

5. Naručioc su dužni da provjere zadovoljavaju li ponude koje su dostavili odabrani ponuđači pravila i zahtjeve koji se primjenjuju na ponude te da dodijele ugovor na osnovu kriterijuma utvrđenih u članovima 82 i 84, uzimajući u obzir član 64.

6. Naručioc mogu da odluče da neće da dodijele ugovor ponuđaču koji je podnio najbolju ponudu ako utvrde da ta ponuda nije u skladu s primjenjivim obavezama iz člana 36 stava 2.

7. U otvorenim postupcima naručioc mogu da odluče da prouče ponude prije provjere prikladnosti ponuđača, ako se poštuju relevantne odredbe članova od 76 do 84, uključujući pravilo da se ugovor ne dodjeljuje ponuđaču kojeg je trebalo isključiti u skladu s članom 80 ili

onome koji ne ispunjava kriterijume za odabir koje je naručilac utvrdio u skladu s članom 78 stavom 1 i članom 80.

Države članice mogu da isključe primjenu postupka iz prvog podstava ili ograniče njegovu primjenu na određene vrste nabavke ili posebne okolnosti.

8. Komisija je ovlaštena da donese delegirane akte u skladu s članom 103 u svrhu izmjene spiska iz Priloga XIV, ako je potrebno, za dodavanje novih međunarodnih sporazuma koje su ratifikovale sve države članice ili ako sve države članice nisu više ratifikovale navedene postojeće međunarodne sporazume ili su oni izmijenjeni na neki drugi način, na primjer s obzirom na njihovu oblast primjene, sadržaj ili naziv.

Pododjeljak 1

Kvalifikacija i kvalitativni odabir

Član 77

Kvalifikacioni sistemi

1. Naručioci koji to žele, mogu da uspostave i vode sistem kvalifikacija ekonomskih subjekata.

Naručioci koji uspostave ili vode sistem kvalifikacija dužni su da osiguraju da ekonomski subjekti u svako vrijeme mogu da traže kvalifikaciju.

2. Sistem iz stava 1 može da uključuje različite faze kvalifikacije.

Naručioci uspostavljaju objektivna pravila i kriterijume za isključenje i odabir ekonomskih subjekata koji traže kvalifikaciju i objektivne kriterijume i pravila za rad kvalifikacionog sistema koji obuhvataju pitanja kao što su upis u sistem, periodično ažuriranje kvalifikacija, ako postoje, te trajanje sistema.

Ako ti kriterijumi i pravila uključuju tehničke specifikacije, primjenjuju se članovi od 60 do 62. Ti kriterijumi i pravila mogu se, po potrebi, ažurirati.

3. Kriterijumi i pravila iz stava 2 stavljaju se na raspolaganje ekonomskim subjektima na njihov zahtjev. O tim ažuriranim kriterijumima i pravilima obavještavaju se zainteresovani ekonomski subjekti.

Ako naručilac smatra da kvalifikacioni sistem određenih drugih subjekata ili organa ispunjava njegove uslove, on dostavlja zainteresovanim ekonomskim subjektima nazive tih drugih subjekata ili organa.

4. Potrebno je voditi pisanu evidenciju kvalifikovanih ekonomskih subjekata; ona može da se podijeli na kategorije prema tipu ugovora za koji važi kvalifikacija.

5. Ako se poziv na nadmetanje objavljuje putem obavještenja o postojanju sistema kvalifikacija, određeni ugovori za radove, robu ili usluge koji su obuhvaćeni kvalifikacionim sistemom dodjeljuju se putem ograničenih i pregovaračkih postupaka u kojima se svi ponuđači i učesnici odabiraju između učesnika koji su već kvalifikovani u skladu s takvim sistemom.

6. Svi troškovi koji se zaračunavaju u vezi sa zahtjevom za kvalifikaciju ili s ažuriranjem ili očuvanjem već dobijene kvalifikacije u skladu sa sistemom biće srazmjerni nastalim troškovima.

Član 78

Kriterijumi za kvalitativni odabir

1. Naručioci mogu da utvrde objektivna pravila i kriterijume za isključenje i za odabir ponuđača ili učesnika; Ta pravila i ti kriterijumi moraju da budu dostupni zainteresovanim ekonomskim subjektima.

2. Ako naručioci treba da osiguraju odgovarajuću ravnotežu između određenih karakteristika postupka nabavke i resursa koji su potrebni za sprovođenje, oni mogu u ograničenim ili pregovaračkim postupcima, tenderskim dijalozima ili partnerstvima za inovacije da uspostave objektivna pravila i kriterijume koji odražavaju tu potrebu i omogućavaju naručiocu da smanji broj učesnika koji će se pozvati da dostave ponudu ili na pregovore. Međutim, pri određivanju broja odabranih učesnika treba uzeti u obzir potrebu za osiguranjem odgovarajuće tržišne konkurencije.

Član 79

Oslanjanje na sposobnosti drugih subjekata

1. Ako objektivna pravila i kriterijumi za isključenje i odabir ekonomskih subjekata koji traže kvalifikaciju u kvalifikacionom sistemu uključuju zahtjeve koji se odnose na ekonomsku i finansijsku sposobnost ekonomskog subjekta ili na njegovu tehničku i stručnu sposobnost, ekonomski subjekat može se, po potrebi, oslanjati na sposobnosti drugih subjekata, bez obzira na pravnu prirodu njegove veze s tim subjektima. S obzirom na kriterijume koji su povezani sa obrazovnim i stručnim kvalifikacijama pružalaca usluga ili sa izvođačem radova ili upravljačkim osobljem preduzeća ili sa relevantnim stručnim iskustvom, ekonomski subjekti mogu se, međutim, osloniti samo na sposobnosti drugih subjekata ako će oni obaviti radove ili pružiti usluge kod kojih se traže te sposobnosti. Ako ekonomski subjekat želi da se osloni na sposobnosti drugih subjekata, mora da dokaže naručiocu da će mu ti resursi biti na raspolaganju tokom cijelog perioda važenja kvalifikacionog sistema, na primjer, dostavljanjem obaveze tih subjekata u tu svrhu.

Ako su, u skladu s članom 80 ove direktive, naručioci naveli kriterijume za isključenje ili odabir predviđene Direktivom 2014/24/EU, naručioci moraju, u skladu s članom 80 stavom 3 ove direktive, da provjere ispunjavaju li drugi subjekti, na čije sposobnosti određeni ekonomski subjekat namjerava da se osloni, relevantne kriterijume za odabir odnosno postoje li osnovi za isključenje koje su naveli naručioci, u skladu s članom 57 Direktive 2014/24/EU. Naručilac

zahtijeva da ekonomski subjekat zamijeni subjekat za koji postoji obavezujuća osnova za isključenje na koju se naručilac pozvao. Naručilac može da zahtijeva ili država članica može zahtijeva od njega da zahtijeva da ekonomski subjekat zamijeni subjekt za koji postoji neobavezujuća osnova za isključenje na koju se naručilac pozvao.

Ako se ekonomski subjekat oslanja na sposobnosti drugih subjekata u vezi sa kriterijumima koji se odnose na ekonomsku i finansijsku sposobnost, naručilac može da zahtijeva da taj ekonomski subjekat i ti subjekti budu zajednički odgovorni za izvršenje ugovora.

Pod istim uslovima, grupa ekonomskih subjekata iz člana 37 stava 2 može da se osloni na sposobnost učesnika iz grupe ili drugih subjekata.

2. Ako objektivna pravila i kriterijumi za isključenje i odabir učesnika i ponuđača u otvorenim, ograničenim ili pregovaračkim postupcima, u tenderskim dijalozima ili partnerstvima za inovacije uključuju zahtjeve koji se odnose na ekonomsku i finansijsku sposobnost ekonomskog subjekta ili na njegovu tehničku i stručnu sposobnost, ekonomski subjekat može da se, po potrebi i za određeni ugovor, oslanja na sposobnosti drugih subjekata, bez obzira na pravnu prirodu njegove veze s tim subjektima. S obzirom na kriterijume koji su povezani sa obrazovnim i stručnim kvalifikacijama pružalaca usluga ili izvođača radova ili upravljačkog osoblja, preduzeća ili, uz relevantno stručno iskustvo, ekonomski subjekti mogu se, međutim, osloniti samo na sposobnosti drugih subjekata ako će oni da obave radove ili pruže usluge kod kojih se traže te sposobnosti. Ako ekonomski subjekat želi da se osloni na sposobnosti drugih subjekata, mora da dokaže naručiocu da će mu potrebni resursi biti na raspolaganju, na primjer, dostavljanjem obaveze tih subjekata u tu svrhu.

Ako su, u skladu s članom 80 ove Direktive, naručioci naveli kriterijume za isključenje ili odabir predviđene Direktivom 2014/24/EU, naručioci moraju, u skladu s članom 80 stavom 3 ove direktive, da provjere ispunjavaju li drugi subjekti, na čije sposobnosti namjerava da se osloni određeni ekonomski subjekat, relevantne kriterijume za odabir ili postoje li osnovi za isključenje na koje su se naručioci pozvali, u skladu s članom 57 Direktive 2014/24/EU. Naručilac zahtijeva da ekonomski subjekat zamijeni subjekt koji ne zadovoljava relevantni kriterijum za odabir ili za koji postoji obavezujuća osnova za isključenje na koju se naručilac pozvao. Naručilac može da zahtijevati ili država članica može da zahtijeva od njega da zahtijeva da ekonomski subjekat zamijeni subjekt za koji postoji neobavezujuća osnova za isključenje na koje se naručilac pozvao.

Ako se ekonomski subjekat oslanja na sposobnosti drugih subjekata u vezi sa kriterijumima koji se odnose na ekonomsku i finansijsku sposobnost, naručilac može da zahtijeva da taj ekonomski subjekat i ti subjekti budu zajednički odgovorni za izvršenje ugovora.

Pod istim uslovima, grupa ekonomskih subjekata navedena u članu 37 može da se osloniti na sposobnost učesnika iz grupe ili drugih subjekata.

3. U slučaju ugovora o radovima, ugovora o uslugama i poslovima postavljanja ili ugradnje u kontekstu ugovora o nabavci robe, naručioci mogu da zahtijevaju da određene kritične poslove

obavlja direktno sam ponuđač, ili ako tu ponudu dostavlja grupa ekonomskih subjekata iz člana 37 stava 2, učesnik iz te grupe.

Član 80

Primjena osnova za isključenje i kriterijuma za odabir predviđenih Direktivom 2014/24/EU

1. Objektivna pravila i kriterijumi za isključenje i odabir ekonomskih subjekata koji zahtijevaju kvalifikaciju u kvalifikacionom sistemu i objektivna pravila za isključenje te odabir učesnika i ponuda u otvorenim, ograničenim ili pregovaračkim postupcima, u tenderskim dijalozima ili partnerstvima za inovacije mogu da obuhvataju osnove za isključenje iz člana 57 Direktive 2014/24/EU prema uslovima koji su tamo navedeni.

Ako je naručilac javni naručilac, ti kriterijumi i pravila uključuju osnove za isključenje iz člana 57 stava 1 i 2 Direktive 2014/24/EU prema uslovima navedenima u tom članu.

Ako to traže države članice, ti kriterijumi i pravila dodatno obuhvataju osnove za isključenje iz člana 57 stava 4 Direktive 2014/24/EU prema uslovima navedenima u tom članu.

2. Kriterijumi i pravila iz stava 1 ovog člana mogu da obuhvataju kriterijume za odabir navedene u članu 58 Direktive 2014/24/EU prema uslovima koji su tamo navedeni, naročito što se tiče ograničenja uslova koji se tiču godišnjih prometa, kako je predviđeno u stavu 3 drugom podstavu tog člana.

3. Za potrebe primjene stavova 1 i 2 ovog člana, primjenjuju se članovi od 59 do 61 Direktive 2014/24/EU.

Član 81

Norme osiguravanja kvaliteta i norme upravljanja životnom sredinom

1. Ako zahtijevaju prilaganje potvrda koje su izdali nezavisni organi, a koje potvrđuju usklađenost ekonomskog subjekta s određenim normama osiguranja kvaliteta, uključujući one o dostupnosti za lica s invaliditetom, naručioci se pozivaju na sisteme osiguravanja kvaliteta koji se zasnivaju na relevantnim serijama evropskih normi koje su potvrdili akreditovani organi. Moraju priznati ekvivalentne potvrde organa osnovanih u drugim državama članicama. Takođe moraju da prihvate dokaze o ekvivalentnim mjerama osiguravanja kvaliteta ako odnosni ekonomski subjekat nije mogao da pribavi takve potvrde u relevantnom roku iz razloga koji se ne mogu pripisati tom ekonomskom subjektu, pod uslovom da ekonomski subjekat dokaže da su predložene mjere osiguravanja kvaliteta usklađene s potrebnim normama osiguranja kvaliteta.

2. Ako naručioci zahtijevaju prilaganje potvrda koje izdaju nezavisni organi, a kojima se potvrđuje usklađenost ekonomskog subjekta s određenim sistemima ili normama za upravljanje životnom sredinom, oni se pozivaju na sistem upravljanja životnom sredinom i nezavisnog ocjenjivanja Unije (EMAS) ili na druge sisteme upravljanja životnom sredinom koji se priznaju u skladu s članom 45 Regulative (EZ) br. 1221/2009 ili na norme upravljanja životnom sredinom

koje se zasnivaju na odgovarajućim evropskim ili međunarodnim normama akreditovanih organa. Moraju da priznaju ekvivalentne potvrde organa ustanovljenih u drugim državama članicama.

Ako ekonomski subjekat evidentno nije imao pristup takvim potvdama, ili nije mogao da ih pribavi u relevantnom roku iz razloga koji se ne mogu pripisati tom ekonomskom subjektu, naručilac mora da prihvati druge dokaze o mjerama upravljanja životnom sredinom ako odnosni ekonomski subjekat dokaže da su te mjere ekvivalentne onima u okviru primjenljivog sistema ili standarda upravljanja životnom sredinom.

3. Države članice dužne su, na zahtjev, da stave na raspolaganje ostalim državama članicama sve podatke u vezi sa dokumentima koji su dostavljeni kao dokaz o usklađenosti sa standardima kvaliteta i životne sredine iz stava 1 i 2.

Pododjeljak 2

Dodjela ugovora

Član 82

Kriterijumi za dodjelu ugovora

1. Ne dovodeći u pitanje nacionalne zakone i druge propise o cijeni određene robe ili naknadi za određene usluge, naručioci dodjelu ugovora zasnivaju na ekonomski najpovoljnijoj ponudi.
2. Ekonomski najpovoljnija ponuda sa pozicije naručioca utvrđuje se na osnovu cijene ili troška, primjenom pristupa isplativosti, kao što je trošak životnog vijeka, u skladu s članom 83 te može uključivati najbolju razmjernu između cijene i kvaliteta, koja se ocjenjuje na osnovu kriterijuma, uključujući kvalitativne, ekološke i/ili socijalne aspekte, povezanih s predmetom odnosnog ugovora. Ti kriterijumi mogu obuhvatati, na primjer:
 - (a)kvalitet, uključujući tehničku vrijednost, estetske i funkcionalne karakteristike, dostupnost, rješenje za sve korisnike, društvene, ekološke i inovativne karakteristike, trgovanje i uslove trgovanja;
 - (b)organizaciju, kvalifikacije i iskustvo osoblja angažovanog na izvršenju određenog ugovora, ako kvalitet angažovaog osoblja može značajno da utiče na nivo uspješnosti izvršenja ugovora; ili
 - (c)uslugu nakon prodaje i tehničku pomoć, uslove isporuke poput datuma isporuke, postupka isporuke i roka isporuke ili roka izvršenja, obaveze u odnosu na dijelove i bezbjednost snabdijevanja.

Element troška može biti i u obliku fiksne cijene ili troška na osnovu čega se ekonomski subjekti nadmeću samo po kriterijumima kvaliteta.

Države članice mogu da odrede da naručioci ne smiju da koriste samo cijenu ili samo trošak kao jedini kriterijum za dodjelu ili mogu da ograniče njihovu primjenu na određene kategorije naručilaca ili određene vrste ugovora.

3. Smatra se da su kriterijumi za odabir ponude povezani s predmetom javnog ugovora ako se odnose na radove, robu ili usluge koje se pružaju u okviru tog ugovora u bilo kojem aspektu i u bilo kojoj fazi njihovog životnog vijeka, uključujući faktore obuhvaćene u:

- (a) određenom postupku proizvodnje, nabavke ili trgovine tim radovima, robom ili uslugama; ili
- (b) određenom postupku za neku drugu fazu njihova životnog vijeka,

i onda kada takvi faktori nisu dio njihovog materijalnog sadržaja.

4. Kriterijumi za odabir ponude ne smiju naručiocu da omoguće neograničenu slobodu izbora. Oni moraju da osiguraju mogućnost efikasnog nadmetanja te moraju da budu praćeni specifikacijama kojima se omogućava efikasna provjera informacija koje su pružili ponuđači da bi se procijenilo u kojoj mjeri ponude zadovoljavaju kriterijume za odabir ponuda. U slučaju sumnje, naručioci moraju efikasno da provjere tačnost podataka i dokaza koje su dostavili ponuđači.

5. Naručilac mora da navede u dokumentaciji o nabavci relativni ponder koji dodjeljuje svakom kriterijumu koji je odabran u svrhu određivanja ekonomski najpovoljnije ponude, osim kada se on utvrđuje samo na osnovu cijene.

Ti ponderi se mogu izraziti određivanjem raspona s odgovarajućom maksimalnom razlikom.

Ako ponderisanje nije moguće zbog objektivnih razloga, naručilac navodi kriterijume od najvažnijeg prema manje važnom.

Član 83

Trošak životnog vijeka

1. Trošak životnog vijeka obuhvata, do relevantnog stepena, dio sljedećih troškova ili sve sljedeće troškove tokom životnog vijeka proizvoda, usluge ili radova

(a) troškove koje snosi naručilac ili drugi korisnici kao što su:

- i. troškovi nabavke;
- ii. troškovi upotrebe kao što je potrošnja energije i drugih resursa;
- iii. troškovi održavanja;
- iv. troškovi kraja životnog vijeka kao što su troškovi prikupljanja i recikliranja;

(b) troškove pripisane ekološkim vanjskim efektima povezanim s proizvodom, uslugom ili radovima tokom njihovog životnog vijeka, ako može da se odredi i provjeri njihova novčana vrijednost, takvi troškovi mogu da uključuju troškove emisije gasova zelene bašte i emisije drugih zagađivača te ostale troškove radi ublažavanja klimatskih promjena.

2. Ako naručiocci procjenjuju troškove korištenjem pristupa troškova životnog vijeka, u dokumentaciji o nabavci moraju da navedu podatke koje ponuđači treba da dostave i metodu koju će naručilac da koristi za određivanje troškova životnog vijeka na osnovu tih podataka.

Metoda koja se koristi za procjenu troškova pripisanih ekološkim vanjskim efektima mora da ispuni sve sljedeće uslove:

- (a) zasniiva se na kriterijumima koji se mogu objektivno provjeriti i koji nisu diskriminišući. Posebno, ako nije utvrđena za višekratnu ili trajnu upotrebu, ne smije neopravdano da daje prednost ili stavlja u nepovoljniji položaj određene ekonomske subjekte;
- (b) dostupna je svim zainteresovanim stranama
- (c) tražene podatke mogu, uz razumno nastojanje, da dostave prosječno pažljivi ekonomski subjekti, uključujući ekonomske subjekte iz trećih zemalja koji su strana GPA-a ili drugih međunarodnih sporazuma koji obvezuju Uniju.

3. Kada je zakonodavnim aktom Unije zajednička metoda za izračun troškova životnog vijeka postala obavezna, ta zajednička metoda se primjenjuje na procjenu troškova životnog vijeka.

Spisak takvih zakonodavnih akata i, po potrebi, delegiranih akata koji ih nadopunjuju nalazi se u Prilogu XV.

Komisija je ovlaštena da donese delegirane akte u skladu s članom 103 u vezi s ažuriranjem tog spisaka, ako je ažuriranje spisaka potrebno zbog donošenja novog zakonodavstva kojim se zajednička metoda određuje kao obavezna ili se radi o stavljanju van snage ili izmjenama postojećeg zakonodavstva.

Član 84

Izuzetno niske ponude

1. Naručioci zahtijevaju od ekonomskih subjekata da objasne cijenu ili trošak predložene u ponudi ako se čini da su ponude izuzetno niske s obzirom na radove, robu ili usluge.

2. Objašnjenja iz stava 1 mogu da se pogotovo odnose na:

- (a) ekonomičnost proizvodnog procesa, usluga koje se pružaju ili načina gradnje;
- (b) odabrana tehnička rješenja ili bilo koje izuzetno povoljne uslove dostupne ponuđaču za isporuku proizvoda, usluga ili radova;
- (c) izvornost robe, usluga ili radova koje nudi ponuđač;
- (d) usklađenost s obavezama iz člana 36 stava 2.;
- (e) usklađenost s obavezama iz člana 88;
- (f) mogućnost da ponuđač dobije državnu podršku.

3. Naručilac procjenjuje dostavljene podatke kroz savjetovanje s ponuđačem.

Naručilac može da odbije ponudu samo ako dostavljeni dokazi na zadovoljavajući način ne objašnjavaju niski predloženi nivo cijene ili troškova, uzimajući u obzir elemente iz stava 2. Naručioci su dužni da odbiju ponudu ako utvrde da je ponuda izuzetno niska jer ne zadovoljava primjenljive obaveze iz člana 36 stava 2.

4. Ako naručilac utvrdi da je ponuda izuzetno niska zato što je ponuđač primio državnu podršku, ponuda smije biti odbijena samo na osnovu toga tek nakon savjetovanja s ponuđačem, ako on nije u mogućnosti da dokaže, u dovoljnoj mjeri u roku određenom od strane naručioca, da je odnosna podrška usklađena s unutrašnjim tržištem u smislu člana 107 UFEU-a. Ako naručilac u tim okolnostima odbije ponudu, on o tome obavještava Komisiju.

5. Države članice dužne su, na zahtjev, da pruže drugim državama članicama putem administrativne saradnje sve podatke kojima raspolažu kao što su zakoni, propisi, kolektivni ugovori koji se generalno primjenjuju ili nacionalne tehničke norme koje se odnose na dostavljene dokaze i dokumente u vezi sa podacima iz stava 2.

Odjeljak 4

Ponude koje obuhvataju proizvode porijeklom iz trećih zemalja i odnosi s tim zemljama

Član 85

Ponude koje obuhvataju proizvode porijeklom iz trećih zemalja

1. Ovaj član se primjenjuje na ponude koje obuhvataju proizvode porijeklom iz trećih zemalja s kojima Unija nije sklopila, na multilateralnoj ili bilateralnoj osnovi, sporazum kojim se preduzećima iz Unije osigurava uporediv i stvaran pristup tržištima tih trećih zemalja. Ovaj član ne smije da dovede u pitanje obaveze Unije ili njenih država članica u odnosu na treće zemlje.

2. Svaka ponuda dostavljena u svrhu sklapanja ugovora o nabavci robe može da se odbije ako je udio proizvoda porijeklom iz trećih zemalja, kako je određeno u skladu s Regulativom (EU) br. 952/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta [\(44\)](#), veći od 50 % ukupne vrijednosti proizvoda koji su obuhvaćeni ponudom.

Za potrebe ovog člana, softver koji se koristi u telekomunikacionoj mrežnoj opremi smatra se proizvodom.

3. Shodno drugom podstavu ovog stava, ako su dvije ili više ponuda jednake u svjetlu kriterijuma za odabir ponude koji su određeni u članu 82, prednost se daje onim ponudama koje se ne mogu odbiti u skladu sa stavom 2 ovog člana. Cijene tih ponuda smatraju se jednakima u smislu ovog člana ako razlika u cijeni nije veća od 3 %.

Međutim, ponuda neće imati prednost pred drugom ponudom shodno gorenavedenoj tački ako bi njeno prihvatanje obvezivalo naručioca da nabavi opremu s tehničkim svojstvima drugačijim od svojstava postojeće opreme, što bi dovelo do neusklađenosti, tehničkih poteškoća u radu i pri održavanju ili nesrazmjernih troškova.

4. Za potrebe ovog člana, one treće zemlje na koje je proširena pogodnost primjene ove Direktive na osnovu Odluke Savjeta u skladu sa stavom 1, ne uzimaju se u obzir za određivanje udjela proizvoda porijeklom iz trećih zemalja, a koji se spominje u stavu 2.

5. Do 31. decembra 2015, a nakon toga svake godine, Komisija dostavlja Savjetu godišnji izvještaj o napretku ostvarenom u multilateralnim ili bilateralnim pregovorima u pogledu pristupa za preduzeća Unije tržištima trećih zemalja u oblastima obuhvaćenim ovom Direktivom, o svim rezultatima koji mogu biti postignuti tim pregovorima i o sprovođenju svih sklopljenih sporazuma u praksi.

Član 86

Odnosi s trećim zemljama u vezi s ugovorima o radovima, nabavci robe i uslugama

1. Države članice obavještavaju Komisiju o svim opštim poteškoćama, pravnim ili činjeničnim, s kojima se susreću i o kojima ih izvještavaju njihova preduzeća, a do kojih dolazi prilikom pribavljanja ugovora o uslugama u trećim zemljama.

2. Komisija izvještava Savjet do 18. aprila 2019, a nakon toga periodično, o otvaranju ugovora o uslugama u trećim zemljama i o napretku u pregovorima s tim zemljama o ovom predmetu, posebno u okviru Svjetske trgovinske organizacije (WTO).

3. Komisija nastoji, stupanjem u kontakt s odnosnom trećom zemljom, da popravi svaku situaciju za koju utvrdi, na osnovu izvještaja iz stava 2 ili drugih informacija, da, u kontekstu sklapanja ugovora o uslugama, treća zemlja:

- (a) ne pruža preduzećima Unije stvaran pristup uporediv s onim koji Unija pruža preduzećima iz te zemlje;
- (b) ne pruža preduzećima Unije nacionalni tretman ili iste tenderske mogućnosti koje su na raspolaganju nacionalnim preduzećima; ili
- (c) pruža preduzećima drugih trećih zemalja povoljniji tretman nego onaj koji imaju preduzeća Unije.

4. Države članice obavještavaju Komisiju o svim poteškoćama, pravnim ili činjeničnim, s kojima se susreću i o kojima izvještavaju njihova preduzeća, a do kojih dolazi zbog nepridržavanja odredaba međunarodnog radnog prava koje su navedene u Prilogu XIV ako su ta preduzeća pokušala da osiguraju dobijanje ugovora u trećim zemljama.

5. U okolnostima iz stava 3 i 4, Komisija u svakom trenutku može da predloži da Savjet donese implementacioni akt o obustavljanju ili ograničavanju dodjele ugovora o uslugama s dolje navedenim preduzećima tokom perioda koji bi se utvrdio u tom implementacionom aktu:

- (a) preduzećima koja se upravljaju prema pravu odnosne treće zemlje;
- (b) preduzećima povezanim s preduzećima navedenima u tački (a) i koja imaju registrovano sjedište u Uniji, ali nemaju direktnu i stvarnu vezu s ekonomijom države članice;
- (c) preduzećima koja dostavljaju ponude čiji su predmet usluge porijeklom iz odnosne treće

zemlje.

Savjet u najkraćem mogućem roku odlučuje kvalifikovanom većinom.

Komisija može da predloži te mjere na vlastitu inicijativu ili na zahtjev države članice.

6. Ovaj član ne smije da dovede u pitanje obaveze Zajednice u odnosu na treće zemlje koje proizlaze iz međunarodnih sporazuma o javnoj nabavci, posebno u okviru Svjetske trgovinske organizacije.

POGLAVLJE IV

Izvršenje ugovora

Član 87

Uslovi za izvršenje ugovora

Naručioci mogu da odrede posebne uslove u vezi sa izvršenjem ugovora, pod uslovom da su oni povezani s predmetom ugovora u smislu člana 82 stava 3 i navedeni u pozivu na nadmetanje ili dokumentaciji o nabavci. Ti uslovi mogu da uključuju ekonomske, ekološke, društvene aspekte ili one povezane s inovacijama i zaposlenošću.

Član 88

Podugovaranje

1. Poštovanje obaveza iz člana 36 stava 2 od strane podugovarača osigurava se odgovarajućom mjerom nadležnih nacionalnih organa koja djeluju u okviru svoje odgovornosti i nadležnosti.
2. U dokumentaciji o nabavci naručilac može da zahtijeva, ili država članica može od njega tražiti da zahtijeva, da ponuđač u svojoj ponudi navede dio ugovora koji namjerava da da u podugovor trećim stranama i sve predložene podizvođače.
3. Države članice mogu da odrede da, na zahtjev podugovarača i ako to dozvoljava priroda ugovora, naručilac prenese dospelja plaćanja direktno na podugovarača za usluge, robu ili radove koje izvodi za ekonomski subjekat kojem je dodijeljen ugovor (glavni ugovarač). Te mjere mogu da uključuju odgovarajuće mehanizme koji glavnom ugovaraču omogućavaju ulaganje prigovora na nedospelja plaćanja. Aranžmani koji se odnose na način plaćanja navode se u dokumentaciji o nabavci.
4. Stavovi od 1 do 3 ne dovode u pitanje odgovornost glavnog ugovarača.
5. U slučaju ugovora o radovima i s obzirom na usluge koje se pružaju u prostoru pod direktnim nadzorom naručioca, nakon dodjele ugovora i najkasnije nakon što započne izvršenje ugovora, naručilac zahtijeva od glavnog ugovarača da naznači naručiocu ime, podatke za kontakt i

zakonske predstavnike podugovarača uključenih u te radove ili usluge ako je to poznato u tom trenutku. Naručilac od glavnog izvođača traži da obavještava naručioca o svim promjenama u tim podacima za vrijeme trajanja ugovora, kao i o podacima koji se traže za sve nove podugovarače koje on naknadno uključi u te radove ili usluge.

Nezavisno od prvog podstava, države članice mogu da propišu obvezu dostavljanja traženih podataka direktno glavnom ugovaraču.

Ako je to potrebno za potrebe ovog člana stava 6 tačke (b), uz tražene podatke mogu da budu priložene lične izjave podugovarača, kao što je navedeno u članu 80 stavu 3. Implementacione mjere u skladu sa stavom 8. ovog člana mogu da odrede da podugovarači koji se uključe nakon dodjele ugovora dostavljaju potvrde i druge propratne dokumente umjesto lične izjave.

Prvi podstav se ne primjenjuje na dobavljače.

Naručioci mogu da prošire ili od njih države članice mogu da zahtijevaju da prošire obaveze navedene u prvom podstavu, na primjer, na:

- (a)ugovore o nabavci robe, na ugovore o uslugama osim onih koji se odnose na usluge koje se pružaju u prostorijama pod direktnim nadzorom naručioca ili na dobavljače uključene u ugovore o radovima ili uslugama;
- (b)podugovarače podugovarača glavnog ugovarača ili na subjekte koji se nalaze niže u podugovaračskom lancu.

6. U cilju izbjegavanja kršenja obaveza iz člana 36 stava 2, moguće je preduzeti odgovarajuće mjere, kao što su:

- (a)Ako nacionalno pravo države članice predviđa mehanizam zajedničke odgovornosti između podugovarača i glavnog ugovarača, odnosna država članica osigurava primjenu mjerodavnih pravila u skladu s uslovima iz člana 36 stava 2.
- (b)Javni naručioci mogu, u skladu s članom 80 stavom 3 ove Direktive, da provjere ili od njih države članice mogu zatražiti da provjere postoji li osnova za isključenje podugovarača u skladu s članom 57 Direktive 2014/24/EU. U takvim slučajevima, javni naručilac zahtijeva da ekonomski subjekat zamijeni podugovarača za kojeg je provjera pokazala da postoji obavezujuća osnova za isključenje. Javni naručilac može da zatraži ili od njega država članica može da zatraži da ekonomski subjekat zamijeni podugovarača za kojeg je provjera pokazala da postoji neobavezujuća osnova za isključenje.

7. Države članice mogu da propišu stroža pravila o odgovornosti u okviru nacionalnog prava ili na nižem nivou u okviru nacionalnog prava o direktnim plaćanjima podugovaračima, na primjer određivanjem direktnih plaćanja podugovaračima, a da oni ne moraju sami da zatraže takva direktna plaćanja.

8. Države članice koje odluče da propišu mjere u skladu sa stavovima 3, 5 ili 6, prema zakonu i drugim propisima te uzimajući u obzir pravo Unije, određuju implementacione uslove za te mjere. Pri tome države članice mogu da ograniče njihovu primjenljivost, na primjer u odnosu na

određene vrste ugovora, određene kategorije naručilaca ili ekonomskih subjekata ili na određene iznose.

Član 89

Izmjena ugovora tokom njihovog trajanja

1. Ugovore i okvirne sporazume moguće je mijenjati bez novog postupka nabavke u skladu s ovom Direktivom u svim sljedećim slučajevima:

(a) ako su izmjene, bez obzira na njihovu novčanu vrijednost, predviđene u prvobitnoj dokumentaciji o nabavci putem jasnih, preciznih i nedvosmislenih revizionih klauzula, koje mogu da uključuju klauzule o izmjeni cijene, ili opcija. U tim klauzulama navodi se opseg i priroda mogućih izmjena ili opcija kao i uslovi u kojima se mogu upotrijebiti. Njima se ne smiju predviđati izmjene ili mogućnosti koje bi izmijenile ukupnu prirodu ugovora ili okvirnog sporazuma;

(b) za dodatne radove, usluge ili robu koju isporučuje početni ugovarač, bez obzira na njihovu vrijednost, koji su postali potrebni i nisu bili uključeni u prvobitnu nabavku, ako promjena ugovarača:

i. ne može da se izvrši iz ekonomskih ili tehničkih razloga poput zahtjeva zamjenjivosti ili interoperabilnosti s postojećom opremom, softverom, uslugama ili instalacijama nabavljenim u okviru prvobitne nabavke; i

ii. prouzrokovala bi značajne poteškoće ili znatno udvostručavanje troškova za naručioca.

(c) ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

i. do potrebe za izmjenom došlo je zbog okolnosti koje naručilac koji postupa s dužnom pažnjom nije mogao predvidjeti;

ii. izmjenom se ne mijenja cjelokupna priroda ugovora;

(d) ako novi ugovarač zamjenjuje onoga kojem je naručilac prvobitno dodijelio ugovor usljed:

i. nedvosmislene revizije klauzule ili opcije u skladu s tačkom (a);

ii. opšteg ili djelimičnog nasljeđivanja prvobitnog ugovarača, nakon restrukturiranja preduzeća, uključujući preuzimanje, spajanje, sticanje ili insolventnost, od strane drugog ekonomskog subjekta koji ispunjava prvobitno utvrđene kriterijume za kvalitativni odabir, pod uslovom da to ne znači druge značajne izmjene ugovora te da nema za cilj zaobilaženje primjene ove Direktive; ili

iii. u slučaju da sam naručilac preuzme obaveze glavnog ugovarača prema svojim podugovaračima, ako je takva mogućnost predviđena u nacionalnom zakonodavstvu u skladu s članom 88;

(e) ako izmjene, bez obzira na njihovu vrijednost, nisu značajne u smislu stava 4.

Naručioci koji su izmijenili ugovor u slučajevima navedenim u tačkama (b) i (c) ovog stava objavljuju obavještenje o tome u Službenom listu Evropske unije. Takvo obavještenje sadrži informacije navedene u Prilogu XVI i objavljuju se u skladu s članom 71;

2. Nadalje, bez bilo kakve potrebe za provjerom jesu li ispunjeni uslovi iz stava 4 tačaka od (a) do (d), ugovore je jednako moguće izmijeniti bez potrebe za novim postupkom nabavke u skladu s ovom Direktivom, ako je vrijednost izmjene manja od sljedećih vrijednosti:

i. od pragova iz člana 15; i

ii. od 10 % prvobitne vrijednosti ugovora za ugovore o uslugama i nabavci robe i 15 % prvobitne vrijednosti ugovora za ugovore o radovima.

Međutim, izmjena ne smije da mijenja cjelokupnu prirodu ugovora ili okvirnog sporazuma. Ako je napravljeno nekoliko uzastopnih izmjena, vrijednost se procjenjuje na osnovu neto kumulativne vrijednosti uzastopnih izmjena.

3. U svrhu izračunavanja cijene iz stava 2, ažurirana cijena je referentna vrijednost kada ugovor uključuje klauzulu o indeksaciji.

4. Izmjena ugovora ili okvirnog sporazuma tokom njegovog trajanja smatra se značajnom u smislu stava 1 tačke (e), ako njome ugovor ili okvirni sporazum postaju značajno različiti po svojoj prirodi od prvobitno zaključenog. U svakom slučaju, ne dovodeći u pitanje stavove 1 i 2, izmjena se smatra značajnom ako je ispunjen jedan od sljedećih uslova:

(a) izmjenom se unose uslovi kojim bi se, da su bili dio prvobitnog postupka nabavke, dopustilo prihvatanje drugih učesnika od onih koji su prvobitno odabrani ili prihvatanje ponude različite od one koja je izvorno prihvaćena ili privlačenje dodatnih učesnika u postupak nabavke;

(b) izmjenom se mijenja ekonomska ravnoteža ugovora ili okvirnog sporazuma u korist ugovarača na način koji nije predviđen izvornim ugovorom ili okvirnim sporazumom;

(c) izmjenom se značajno povećava opseg ugovora ili okvirnog sporazuma;

(d) ako novi ugovarač zamijeni onoga kojem je prvobitno naručilac dodijelio ugovor, osim u slučajevima navedenima u stavu 1 tački (d).

5. Novi postupak nabavke zahtijeva se u skladu s ovom Direktivom za druge izmjene odredaba ugovora ili okvirnog sporazuma za vrijeme njegovog trajanja, osim onih navedenih u stavovima 1 i 2.

Član 90

Raskid ugovora

Države članice dužne su da osiguraju da naručiocu mogu, barem u sljedećim okolnostima i pod uslovima koji su određeni primjenljivim nacionalnim pravom, da raskinu ugovor o radovima, robi ili uslugama tokom njegovog trajanja ako:

(a) je ugovor značajno izmijenjen, što bi zahtijevalo novi postupak nabavke na osnovu člana 89;

(b) je u vrijeme dodjele ugovora, ugovarač bio u jednoj od situacija iz člana 57 stava 1 Direktive 2014/24/EU te je stoga trebalo da bude isključen iz postupka nabavke u skladu s članom 80 stavom 1 ove Direktive;

(c) ugovor nije trebalo dodijeliti ugovaraču u svjetlu ozbiljne povrede obaveza prema Ugovorima

i ovoj Direktivi, a koju je proglasio Sud Evropske unije u postupku prema članu 258 UFEU-a.

GLAVA III

POSEBNI REŽIMI NABAVKE

POGLAVLJE I

Društvene i druge posebne usluge

Član 91

Dodjela ugovora za društvene i druge posebne usluge

Ugovori za društvene i druge posebne usluge navedene u Prilogu XVII dodjeljuju se u skladu s ovim poglavljem ako je vrijednost ugovora jednaka ili veća od praga navedenog u članu 15 tački (c).

Član 92

Objava obavještenja

1. Naručioци koji namjeravaju da dodijele ugovor za usluge iz člana 91 objelodanjuju svoju namjeru na bilo koji od sljedećih načina:

- (a) putem obavještenja o nadmetanju; ili
- (b) putem periodičnog indikativnog obavještenja koje se stalno objavljuje. Periodično indikativno obavještenje posebno se odnosi na vrste usluga koje će biti predmet ugovora koji će se dodijeliti. Njime mora da se navede da će se ugovori dodijeliti bez dalje objave i da se pozovu zainteresovani ekonomski subjekti da iskažu svoj interes u pisanom obliku; ili
- (c) Putem obavještenja o postojanju kvalifikacionog sistema koje se stalno objavljuje.

Međutim, prvi podstav ne primjenjuje se ako se mogao koristiti pregovarački postupak bez prethodnog poziva na nadmetanje, u skladu sa članom 50 za dodjelu ugovora o uslugama.

2. Naručioци koji su dodijelili ugovor za usluge iz člana 91 objelodanjuju rezultate putem obavještenja o dodjeli ugovora. Oni, međutim, mogu da grupišu takva obavještenja tromjesečno. U tom slučaju šalju grupisana obavještenja u roku od 30 dana od završetka svakog kvartala.

3. Obavještenja iz stava 1 i 2 ovog člana sadrže podatke iz Priloga XVIII odnosno u dijelovima A, B, C ili D, u skladu sa standardnim obrascima obavještenja. Komisija utvrđuje standardne obrasce implementacionim aktima. Ti implementacioni akti donose se shodno savjetodavnom postupku iz člana 105.

4. Obavještenje iz ovog člana objavljuje se u skladu s članom 71.

Član 93

Principi dodjele ugovora

1. Države članice predviđaju nacionalna pravila za dodjelu ugovora koja podliježu ovom poglavlju kako bi se osiguralo da su naručioci usklađeni s principima transparentnosti i jednakog postupanja prema ekonomskim subjektima. Države članice imaju slobodu da odrede pravila postupka koja će se primjenjivati ako ta pravila omogućavaju naručiocima da uzmu u obzir posebnosti odnosnih usluga.

2. Države članice dužne su da osiguraju da naručioci mogu da uzmu u obzir potrebu za osiguravanjem kvaliteta, neprekidnosti, dostupnosti, pristupačnosti, raspoloživosti i sveobuhvatnosti usluga, posebne potrebe različitih kategorija korisnika, uključujući grupe u nepovoljnom položaju i ranjive grupe, učešće i osnaživanje korisnika te inovativnost. Države članice takođe mogu da predvide da se pružalac usluga bira na osnovu ponude koja predstavlja najbolju razmjeru između cijene i kvaliteta, uzimajući u obzir kriterijume kvaliteta i održivosti za društvene usluge.

Član 94

Rezervisani ugovori za određene usluge

1. Države članice mogu da odrede da naručioci mogu za organizacije da rezervišu pravo učešća u postupcima za dodjelu javnih ugovora isključivo za one zdravstvene, društvene i kulturne usluge iz člana 91, koje su obuhvaćene CPV oznakama 75121000-0, 75122000-7, 75123000-4, 79622000-0, 79624000-4, 79625000-1, 80110000-8, 80300000-7, 80420000-4, 80430000-7, 80511000-9, 80520000-5, 80590000-6, od 85000000-9 do 85323000-9, 92500000-6, 92600000-7, 98133000-4, 98133110-8.

2. Organizacija iz stava 1. ispunjava sve sljedeće uslove:

- (a) njen cilj je ispunjavanje misije javnih usluga, povezane s pružanjem usluga iz stava 1;
- (b) dobit se ponovno ulaže kako bi se ostvario cilj organizacije. Ako se dobit raspodjeljuje ili preraspodjeljuje, to bi trebalo da se zasniva na principu učešća;
- (c) upravljačke ili vlasničke strukture organizacije koja izvršava ugovor zasnivaju se na vlasništvu zaposlenih ili principima učešća ili zahtijevaju aktivno učešće zaposlenih, korisnika ili zainteresovanih strana; i
- (d) odnosni javni naručilac nije dodijelio organizaciji ugovor za odnosne usluge u skladu s ovim članom tokom protekle tri godine.

3. Najduže trajanje ugovora je tri godine.

4. Poziv na nadmetanje mora da upućuje na ovaj član .

5. Nezavisno od člana 108, Komisija ocjenjuje efekte ovog člana i izvještava Evropskom parlamentu i Savjetu do 18. aprila 2019.

POGLAVLJE II

Pravila kojima se uređuju projektni tenderi

Član 95

Oblast primjene

1. Ovo poglavlje primjenjuje se na projektne tendere koji su organizovani kao dio postupka nabavke za ugovor o uslugama ako je procijenjena vrijednost ugovora, bez PDV-a, uključujući sve moguće nagrade ili plaćanja učesnicima, jednaka ili veća od iznosa koji je utvrđen u članu 15 tački (a).
2. Ovo poglavlje se primjenjuje na sve projektne tendere u kojima je ukupni iznos tenderskih nagrada i isplata učesnicima, uključujući procijenjenu neto vrijednost ugovora o uslugama bez PDV-a koji bi se kasnije mogao sklopiti u skladu s članom 50 tačkom (k) ako naručilac ne isključuje takvu nagradu u obavještenju o tenderu, jednak ili veći od iznosa koji je utvrđen u članu 15 tački (a).

Član 96

Obavještenja

1. Naručioci koji namjeravaju da organizuju projektni tender objavljuju poziv na nadmetanje putem poziva na projektni tender. Ako naručioci namjeravaju da dodijele naknadni ugovor o uslugama prema članu 50 tački (i), moraju to da navedu u obavještenju o projektnom tenderu.

Naručioci koji su održali projektni tender objavljuju rezultate putem obavještenja.

2. Poziv na nadmetanje mora da sadrži podatke utvrđene u Prilogu XIX, a obavještenje o rezultatima projektnog tendera mora da sadrži podatke utvrđene u Prilogu XX u obliku standardnih obrazaca. Komisija uspostavlja standardne obrasce putem implementacionih akata. Ti implementacioni akti se donose u skladu sa savjetodavnim postupkom iz člana 105.

Obavještenje o rezultatima projektnog tendera prosljeđuje se Kancelariji za publikacije Evropske unije u roku od 30 dana od zaključenja projektnog tendera.

Ako bi otkrivanje podataka o rezultatima projektnog tendera ometalo sprovođenje zakona, bilo u suprotnosti sa javnim interesom, štetilo opravdanim tržišnim interesima određenog ekonomskog subjekta, bilo javnog ili privatnog ili ako bi to moglo da šteti poštenoj tržišnoj konkurenciji između ekonomskih subjekata, takvi podaci mogu da se ne objave.

3. Član 71 stavovi od 2 do 6 se primjenjuju i na obavještenja koje se odnose na projektne tendere.

Član 97

Pravila o organizovanju projektnih tendera, odabiru učesnika i komisije za ocjenu

1. Prilikom organizovanja projektnih tendera, naručioc primjenjuje postupke koji su prilagođeni glavi I i ovom poglavlju.
2. Pristup učesnika projektnim tenderima ne smije se ograničavati:
 - (a) upućivanjem na oblast ili dio oblasti države članice;
 - (b) tako da se, prema pravu države članice u kojoj se organizuje projektni tender, od njih zahtijeva da budu ili fizička ili pravna lica.
3. Kada su projektni tenderi ograničeni na određeni broj učesnika, naručioc utvrđuju jasne i nediskriminišuće uslove odabira. U svakom slučaju, broj učesnika koji su pozvani na učešće mora da bude dovoljan da se osigura istinska tržišna konkurencija.
4. Komisija za ocjenu mora da se sastoji isključivo od fizičkih lica koja su nezavisna od učesnika u projektnom tenderu. Ako se od učesnika u projektnom tenderu zahtijeva određena stručna kvalifikacija, najmanje trećina članova komisije za ocjenu mora da ima tu kvalifikaciju ili ekvivalentnu kvalifikaciju.

Član 98

Odluke komisije za ocjenu

1. Komisija za ocjenu mora da bude samostalna u svojim odlukama ili mišljenjima.
2. Komisija za ocjenu je dužna da razmatra planove i projekte koje su dostavili učesnici anonimno i isključivo na osnovu kriterijuma navedenih u obavještenja o projektnom tenderu.
3. Komisija za ocjenu dužna je da bilježi svoje rangiranje projekata u izvještaju koji potpisuju njegovi članovi i koji je izrađen prema karakteristikama svakog projekta, uključujući svoje napomene i sve tačke koje je potrebno pojasniti.
4. Anonimnost se mora poštovati sve dok komisija za ocjenu ne donese svoje mišljenje ili odluku.
5. Učesnici se mogu pozvati, ako je potrebno, da odgovore na pitanja koja je komisija za ocjenu zabilježila u zapisniku kako bi se pojasnili bilo koji aspekti projekata.
6. O dijalogu između članova komisije za ocjenu i učesnika sastavlja se potpuni zapisnik.

GLAVA IV

UPRAVLJANJE

Član 99

Sprovođenje

1. Kako bi se efikasno osigurala tačna i efikasna implementacija, države članice moraju da osiguraju da barem zadatke koji su navedeni u ovom članu obavlja jedan ili više organa ili struktura. One će obavijestiti Komisiju o svim organima ili strukturama nadležnim za te zadatke.
2. Države članice dužne su da osiguraju nadzor nad primjenom pravila o javnoj nabavci.

Ako nadzorni organi ili strukture uoče, na vlastitu inicijativu ili po zaprimanju informacija, određena kršenja ili sistemske probleme, ovlašteni su da obavijeste o tim problemima nacionalne revizorske organe, sudove ili druge odgovarajuće organe ili strukture kao što su zaštitnik ljudskih prava, nacionalni parlamenti ili njihovi odbori.

3. Rezultati aktivnosti nadzora u skladu sa stavom 2 dostupni su javnosti putem odgovarajućih sredstava obavještavanja. Ti rezultati su takođe dostupni Komisiji. Na primjer, mogu da budu uključeni u izvještaje o nadzoru iz drugog podstava ovog stava.

Do 18. aprila 2017, a nakon toga svake tri godine, države članice dostavljaju Komisiji izvještaj o nadzoru koji obuhvata, kada je to primjenljivo, podatke o najučestalijim uzrocima pogrešne primjene ili pravne nesigurnosti, uključujući moguće strukturne ili ponovljene probleme u primjeni pravila, o nivou učešća malih i srednjih preduzeća u javnoj nabavci te o sprečavanju, utvrđivanju i odgovarajućem izvještavanju o slučajevima prevare u nabavci, o korupciji, sukobu interesa i drugim ozbiljnim nepravilnostima.

Komisija može, ne češće od svake treće godine, da zahtijeva od država članica da dostave podatke o praktičnom sprovođenju nacionalnih strateških politika nabavke.

Za potrebe ovog stava, „MSP-ovi” se smatraju se onima definisanim u Preporuci Komisije 2003/361/EZ [\(45\)](#).

Na osnovu zaprimljenih podataka u skladu sa ovim stavom, Komisija redovno izdaje izvještaj o sprovođenju i najboljim praksama nacionalnih politika nabavke na unutrašnjem tržištu.

4. Države članice osiguravaju sljedeće:

- (a) informacije i smjernice za tumačenje i primjenu prava Unije za javnu nabavku dostupne su bez naknade kako bi pomogle javnim naručiocima i ekonomskim subjektima, posebno malim i srednjim preduzećima, u pravilnoj primjeni pravila Unije za javnu nabavku; i
- (b) pomoć je dostupna javnim naručiocima s obzirom na planiranje i sprovođenje postupaka nabavke.

5. Države članice, ne dovodeći u pitanje opšte postupke i radne metode koje je za svoju komunikaciju i kontakte s državama članicama uspostavila Komisija, određuju referentno mjesto za saradnju s Komisijom u oblasti primjene zakonodavstva o javnoj nabavci.

6. Javni naručioc i dužni su, barem tokom trajanja ugovora, da čuvaju primjerke svih sklopljenih ugovora čija je vrijednost jednaka ili veća od:

- (a) 1 000 000 EUR u slučaju ugovora o nabavci robe ili ugovora o uslugama;
- (b) 10 000 000 EUR u slučaju ugovora o radovima.

Javni naručioc i su dužni da omogućće pristup tim ugovorima; međutim, pristup određenim dokumentima ili podacima može da se uskrati u mjeri i uz uslove predviđene mjerodavnim pravilima Unije ili nacionalnim pravilima o pristupu dokumentima i zaštiti podataka.

Član 100

Pojedinačni izvještaji o postupcima za dodjelu ugovora

1. Naručioc i su dužni da čuvaju odgovarajuće podatke o svakom ugovoru ili okvirnom sporazumu koji su obuhvaćeni ovom Direktivom i svaki put kada se uspostavlja dinamički sistem nabavke. Ti podaci moraju da budu dovoljni da naručioc i kasnije mogu da opravdaju svoje odluke u vezi s:

- (a) kvalifikacijom i odabirom ekonomskih subjekata te o dodjeli ugovora;
- (b) korištenjem pregovaračkih postupaka bez poziva na nadmetanje na osnovu člana 50;
- (c) neprimjenjivanjem glave II poglavlja od II do IV na osnovu odstupanja iz glave I poglavlja II i III.
- (d) po potrebi, razlozima zbog kojih su za elektronsko podnošenje korištena sredstva komunikacije različita od elektronskih sredstava.

Ako obavještenje o dodjeli ugovora sastavljenog u skladu s članom 70 ili članom 92 stavom 2 sadrži podatke koji se zahtijevaju u ovom stavu, naručioc i mogu uputiti na to obavještenje.

2. Naručioc i dokumentuju tok svih postupaka nabavke, bez obzira na to sprovode li se ti postupci elektronskim putem ili ne. U tu svrhu, dužni su da osiguraju da čuvaju dovoljnu dokumentaciju za opravdanje odluka donesenih u svim fazama postupka nabavke, kao što je dokumentacija o komunikaciji s ekonomskim subjektima i internim raspravama, pripremi dokumentacije o nabavci, o dijalogu i pregovorima ako ih je bilo, odabiru i dodjeli ugovora. Dokumentacija se čuva barem tri godine od dana dodjele ugovora.

3. O podacima ili dokumentaciji ili njihovim glavnim elementima obavještavaju se Komisija ili nacionalni organi ili strukture iz člana 99, na njihov zahtjev.

Član 101

Nacionalno izvještavanje i statistički podaci

1. Komisija provjerava kvalitet i cjelovitost podataka koji mogu da se izdvoje iz obavještenja iz članova od 67 do 71 te članova 92 i 96, koje se objavljuju u skladu s Prilogom IX.

Ako kvalitet i cjelovitost podataka iz prvog podstava ovog stava nije u skladu s obavezama iz člana 67 stava 1, člana 68 stava 1, člana 69, člana 70 stava 1, člana 92 stava 3 i člana 96 stava 2, Komisija zahtijeva dodatne informacije od odnosne države članice. Odnosna država članica dužna je u razumnom roku da dostavi nedostajuće statističke podatke koje zahtijeva Komisija.

2. Do 18. aprila 2017, a nakon toga svake tri godine države članice prosljeđuju Komisiji statistički izvještaj o nabavci koja bi bila obuhvaćena ovom Direktivom ako bi njena vrijednost premašila relevantni prag utvrđen u članu 15, uz navođenje procjene zbrine ukupne vrijednosti takve nabavke tokom odnosnog perioda. Ta procjena može se naročito zasnivati na podacima koji su dostupni prema nacionalnim zahtjevima za objavu ili prema procjenama zasnovanim na uzorcima.

Taj izvještaj se može uključiti u izvještaj iz člana 99 stava 3.

Član 102

Administrativna saradnja

1. Države članice međusobno se pomažu i uvode mjere za efikasnu saradnju kako bi se osigurala razmjena podataka o pitanjima iz članova 62, 81 i 84. One osiguravaju povjerljivost podataka koje razmjenjuju.

2. Nadležni organi svih odnosnih država članica razmjenjuju podatke u skladu sa pravilima o zaštiti ličnih podataka iz Direktive 95/46/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta [\(46\)](#) i Direktive 2002/58/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta [\(47\)](#).

3. Kako bi se ispitala prikladnost korištenja Informacijskog sistema unutrašnjeg tržišta (IMI), uspostavljenog Regulativom (EU) br. 1024/2012 u svrhu razmjene podataka obuhvaćenih ovom Direktivom, pokrenuće se pilot-projekat do 18. aprila 2015.

GLAVA V

DELEGIRANA OVLAŠĆENJA, IMPLEMENTACIONA OVLAŠĆENJA I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 103

Izvršavanje ovlašćenja

1. Ovlašćenje za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji shodno uslovima utvrđenim u ovom članu.

2. Ovlašćenje donošenja delegiranih akata iz članova 4, 17, 40, 41, 76 i 83 dodjeljuje se Komisiji na neodređeni period od 17. aprila 2014.

3. Evropski parlament ili Savjet u svakom trenutku mogu da opozovu delegiranje ovlašćenja iz članova 4, 17, 40, 41, 76 i 83. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlašćenja koje je u njoj navedeno. Opoziv proizvodi efekte dan nakon objave spomenute odluke u Službenom listu Evropske unije ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utiče na važenje delegiranih akata koji su već na snazi.

4. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istovremeno notifikuje Evropskom parlamentu i Savjetu.

5. Delegirani akt donesen na osnovu članova 4, 17, 40, 41, 76 i 83 stupa na snagu samo ako Evropski parlament ili Savjet u roku od dva mjeseca od notifikacije tog akta Evropskom parlamentu i Savjetu na njega ne ulože nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Evropski parlament i Savjet izvijestili Komisiju da neće uložiti prigovore. Taj rok se produžava za dva mjeseca na inicijativu Evropskog parlamenta ili Savjeta.

Član 104

Hitni postupak

1. Delegirani akti doneseni na osnovu ovog člana odmah stupaju na snagu i primjenjuju se ako nije uložena nikakav prigovor u skladu sa stavom 2. U notifikaciji Evropskom parlamentu i Vijeću o delegiranom aktu navode se razlozi za primjenu hitnog postupka.

2. Evropski parlament ili Savjet mogu da ulože prigovor na neki delegirani akt u skladu s postupkom iz člana 103 stava 5. U takvom slučaju, Komisija odnosni akt stavlja van snage odmah nakon što je Evropski parlament ili Savjet obavijeste o svojoj odluci o ulaganju prigovora.

Član 105

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže Savjetodavni odbor za javnu nabavku osnovan Odlukom Savjeta 71/306/EEZ [\(48\)](#). Navedeni odbor je odbor u smislu Regulative (EU) br. 182/2011.

2. Pri upućivanju na ovaj stav primjenjuje se član 4 Regulative (EU) br. 182/2011.

3. Kod upućivanja na ovaj stav primjenjuje se član 5 Regulative (EU) br. 182/2011.

Član 106

Prenošenje i prelazne odredbe

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom do 18. aprila 2016. One Komisiji bez odlaganja dostavljaju tekst navedenih odredaba.

2. Nezavisno od stava 1 ovog člana, države članice mogu da odgode primjenu člana 40 stava 1 do 18. oktobra 2018, osim gdje je obvezno korištenje elektronskih sredstava u skladu s članovima 52, 53, 54, članom 55 stavom 3, članom 71 stavom 2 ili članom 73.

Nezavisno od stava 1 ovog člana, države članice mogu da odgode primjenu člana 40 stava 1 za centralne organe za nabavku u skladu s članom 55 stavom 3 do 18. aprila 2017.

Ako država članica odluči da odgodi primjenu člana 40 stava 1, ta država članica predviđa da naručiocima za svu komunikaciju i razmjenu informacija mogu da odaberu između sljedećih sredstava komunikacije:

- (a) elektronskim sredstvima u skladu s članom 40;
- (b) poštom ili putem druge odgovarajuće kurirske službe;
- (c) telefaksom;
- (d) kombinacijom tih sredstava.

3. Pri donošenju mjera iz stava 1 i 2, države članice pozivaju se na ovu Direktivu ili pozivanje na nju navode u njihovoj službenoj objavi. Načine tog upućivanja određuju države članice.

Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u oblasti na koje se odnosi ova Direktiva.

Član 107

Stavljanje van snage

Direktiva 2004/17/EZ stavlja se van snage s efektom od 18. aprila 2016.

Upućivanja na opozvanu Direktivu tumače se kao upućivanja na ovu Direktivu i čitaju se u skladu s tabelom korelacije navedenom u Prilogu XXI.

Član 108

Pregled

Komisija pregleda ekonomske efekte na unutrašnje tržište, naročito u vezi s faktorima kao što su prekogranična dodjela ugovora i troškovi transakcija, a koji su posljedica primjene pragova koji su utvrđeni članom 15, i o njima izvještava Evropski parlament i Savjet do 18. aprila 2019.

Komisija, ako je to moguće i primjereno, razmatra predlaganje povećanja iznosa pragova koji se primjenjuju prema GPA-u tokom sljedećeg kruga pregovora. U slučaju bilo kakve promjene iznosa pragova koji se primjenjuju prema GPA-u, izvještaj po potrebi prati zakonodavni predlog kojim se mijenjaju pragovi određeni u ovoj Direktivi.

Član 109

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u Službenom listu Evropske unije.

Član 110

Adresati

Ova Direktiva je upućena državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 26. februara 2014.

Za Evropski parlament

Predsjednik

M. SCHULZ

Za Savjet

Predsjednik

D. KOURKOULAS

(1) [SL C 191, 29.6.2012, str. 84.](#)

(2) [SL C 391, 18.12.2012, str. 49.](#)

(3) Stav Evropskog parlamenta od 15. januara 2014. (još nije objavljen u Službenom listu) i Odluka Savjeta od 11. februara 2014.

(4) Direktiva 2004/17/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 31. marta 2004. o usklađivanju postupaka nabavke subjekata koji djeluju u sektoru vodoprivrede, energetskom i saobraćajnom sektoru te sektoru poštanskih usluga ([SL L 134, 30.4.2004, str. 1](#)).

(5) Direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta 2004/18/EZ od 31. marta 2004. o usklađivanju postupaka za sklapanje ugovora o javnim radovima, ugovora o javnoj nabavci robe te ugovora o javnim uslugama ([SL L 134, 30.4.2004, str. 114](#)).

(6) Odobreno Odlukom Savjeta 2010/48/EZ od 26. novembra 2009. o sklapanju, u ime Evropske zajednice, Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima lica s invaliditetom ([SL L 23, 27.1.2010, str. 35](#)).

(7) Direktiva 2014/24/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 26. februara 2014. o javnoj nabavci i o stavljanju van snage Direktive 2004/18/EZ (vidjeti str. 65 ovog Službenog lista).

(8) Direktiva 2009/81/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. jula 2009. o usklađivanju postupaka nabavke za određene ugovore o radovima, ugovore o nabavci robe i ugovore o uslugama koje sklapaju javni naručioci ili naručioci u oblasti odbrane i bezbjednosti te izmjeni direktiva 2004/17/EZ i 2004/18/EZ ([SL L 216, 20.8.2009, str. 76](#)).

(9) Direktiva 2009/73/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. jula 2009. o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište prirodnog gasa i stavljanju van snage Direktive 2003/55/EZ ([SL L 211, 14.8.2009, str. 94](#)).

(10) Direktiva 2009/72/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. jula 2009. o zajedničkim pravilima za unutrašnje tržište električne energije i stavljanju van snage Direktive 2003/54/EZ ([SL L 211, 14.8.2009, str. 55](#)).

(11) Direktiva 97/67/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 15. decembra 1997. o zajedničkim pravilima za razvoj unutrašnjeg tržišta poštanskih usluga u Zajednici i poboljšanje kvaliteta usluga ([SL L 15, 21.1.1998., str. 14.](#)).

(12) Direktiva 94/22/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 30. maja 1994. o uslovima za davanje i korištenje odobrenja za traženje, istraživanje i proizvodnju ugljikovodonika ([SL L 164, 30.6.1994, str. 3](#)).

(13) Regulativa (EZ) br. 1370/2007 Evropskog parlamenta i Savjeta od 23. oktobra 2007. o uslugama javnog željezničkog i drumskog prevoza putnika i stavljanju van snage uredaba Savjeta (EEZ) br. 1191/69 i (EEZ) br. 1107/70 ([SL L 315, 3.12.2007, str. 1](#)).

(14) Direktiva 2014/23/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 26. februara 2014. o dodjeli ugovora o koncesiji (vidjeti str. 1 ovog Službenog lista).

(15) Odluka Savjeta 94/800/EZ od 22. decembra 1994. o sklapanju u ime Evropske zajednice, s obzirom na pitanja iz njene nadležnosti, sporazuma postignutih u Urugvajskom krugu multilateralnih pregovora (1986–1994) ([SL L 336, 23.12.1994, str. 1](#)).

(16) Regulativa (EZ) br. 1370/2007 Evropskog parlamenta i Savjeta od 23. oktobra 2007. o uslugama javnog željezničkog i drumskog prevoza putnika i stavljanju van snage uredaba Savjeta (EEZ) br. 1191/69 i (EEZ) br. 1107/70 ([SL L 315, 3.12.2007, str. 1](#)).

(17) Direktiva 2013/34/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 26. juna 2013. o godišnjim finansijskim izvještajima, konsolidovanim finansijskim izvještajima i vezanim izvještajima za određene vrste preduzeća, o izmjeni Direktive 2006/43/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta i o stavljanju van snage direktiva SAVJETA 78/660/EEZ i 83/349/EEZ ([SL L 182, 29.6.2013, str. 19](#)).

(18) Direktiva 94/22/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 30. maja 1994. o uslovima za davanje i korištenje odobrenja za traženje, istraživanje i proizvodnju ugljikovodonika ([SL L 164, 30.6.1994, str. 3](#)).

(19) Direktiva 2012/34/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 21. novembra 2012. o uspostavljanju jedinstvenog Evropskog željezničkog prostora (preinačena) Tekst značajan za EGP ([SL L 343, 14.12.2012, str. 32](#))

(20) Direktiva 96/71/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 16. decembra 1996. o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga ([SL L 18, 21.1.1997, str. 1](#)).

(21) Regulativa (EU) br. 1025/2012 Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. oktobra 2012. o evropskoj normi, o izmjeni direktiva Savjeta 89/686/EEZ i 93/15/EEZ i direktiva 94/9/EZ, 94/25/EZ, 95/16/EZ, 97/23/EZ, 98/34/EZ, 2004/22/EZ, 2007/23/EZ, 2009/23/EZ i 2009/105/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta te o stavljanju van snage Odluke Savjeta 87/95/EEZ i Odluke br. 1673/2006/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta ([SL L 316, 14.11.2012, str. 12](#)).

(22) Regulativa (EZ) br. 593/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta od 17. juna 2008. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obaveze (Rim I) ([SL L 177, 4.7.2008, str. 6](#)).

(23) Direktiva Savjeta 92/13/EEZ od 25. februara 1992. o usklađivanju zakona i drugih propisa o primjeni pravila Zajednice u postupcima nabavke subjekata koji djeluju u sektoru vodoprivrede, energetskom, saobraćajnom i telekomunikacionom sektoru ([SL L 395, 30.12.1989, str. 33](#)).

(24) Regulativa (EZ) br. 1221/2009 Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. novembra 2009. o dobrovoljnom učešću organizacija u sistemu upravljanja životnom sredinom i nezavisnog ocjenjivanja Zajednice (EMAS) te stavljanju van snage Regulative (EZ) br. 761/2001 i odluka Komisije 2001/681/EZ i 2006/193/EZ ([SL L 342, 22.12.2009, str. 1](#)).

(25) Direktiva 2009/33/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 23. aprila 2009. o promovisanju čistih i energetski efikasnih vozila u drumskom prevozu ([SL L 120, 15.5.2009, str. 5](#)).

(26) Regulativa (EZ) br. 106/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta od 15. januara 2008. o programu Zajednice za označavanje energetske efikasnosti za kancelarijsku opremu ([SL L 39, 13.2.2008, str. 1](#)).

(27) Regulativa Savjeta (EEZ, Euratom) br. 1182/71 od 3. juna 1971. o utvrđivanju pravila koja se primjenjuju na perioda, datume i rokove ([SL L 124, 8.6.1971, str 1](#)).

(28) Regulativa (EZ) br. 2195/2002 Evropskog parlamenta i Savjeta od 5. novembra 2002. o Jedinstvenom rječniku javne nabavke (CPV) ([SL L 340, 16.12.2002, str. 1](#)).

(29) Regulativa (EU) br. 1024/2012 Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. oktobra 2012. o administrativnoj saradnji putem Informacionog sistema unutrašnjeg tržišta i stavljanju van snage Odluke Komisije 2008/49/EZ („Regulativa IMI”) ([SL L 316 od 14.11.2012, str. 1](#)).

(30) Regulativa (EZ) br. 182/2011 Evropskog parlamenta i Savjeta od 16. februara 2011. o utvrđivanju pravila i opštih principa u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem implementacionih ovlašćenja Komisije ([SL L 55, 28.2.2011, str. 13](#)).

(31) Regulativa (EZ) br. 1059/2003 Evropskog parlamenta i Savjeta od 26. maja 2003. o uspostavljanju zajedničkog razvrstavanja prostornih jedinica za statistiku (NUTS) ([SL L 154, 21.6.2003, str. 1](#)).

(32) Direktiva 97/67/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 15. decembra 1997. o zajedničkim pravilima za razvoj unutrašnjeg tržišta poštanskih usluga u Zajednici i poboljšanje kvaliteta usluga ([SL L 15, 21.1.1998, str. 14](#)).

(33) Direktiva Savjeta 77/249/EEZ od 22. marta 1977. o olakšavanju efikasnog ostvarivanja slobode pružanja advokatskih usluga ([SL L 78, 26.3.1977, str. 17](#)).

(34) Direktiva 2004/39/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 21. aprila 2004. o tržištima finansijskih instrumenata te o izmjeni direktiva Savjeta 85/611/EEZ i 93/6/EEZ i Direktive 2000/12/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta te stavljanju van snage Direktive Savjeta 93/22/EEZ ([SL L 145, 30.4.2004, str. 1](#)).

(35) Direktiva 2010/13/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 10. marta 2010. o koordinaciji određenih odredaba utvrđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama o pružanju audiovizuelnih medijskih usluga (Direktiva o audiovizuelnim medijskim uslugama) ([SL L 95, 15.4.2010, str. 1](#)).

(36) Odluka Komisije 2002/205/EZ od 4. marta 2002. usljed zahtjeva Austrije za primjenu posebnog režima predviđenog u članu 3 Direktive 93/38/EEZ ([SL L 68, 12.3.2002, str. 31](#)).

(37) Odluka Komisije 2004/73/EZ od 15. januara 2004. na zahtjev Njemačke za primjenu posebnog postupka utvrđenog članom 3 Direktive 93/38/EEZ ([SL L 16, 23.1.2004, str. 57](#)).

(38) Odluka Komisije 93/327/EEZ od 13. maja 1993. o utvrđivanju uslova na osnovu kojih naručioc koji eksploatišu geografske oblasti u svrhu istraživanja ili vađenja nafte, gasa, ugljenika ili ostalih čvrstih goriva moraju Komisiji da dostave informacije o ugovorima koje dodjeljuju ([SL L 129, 27.5.1993, str. 25](#)).

(39) Direktiva 1999/93/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. decembra 1999. o okviru Zajednice za elektronske potpise ([SL L 13, 19.1.2000, str. 12](#)).

(40) Odluka Komisije 2009/767/EZ od 16. oktobra 2009. o utvrđivanju mjera kojima se olakšava upotreba postupaka elektronskim putem preko „jedinstvenih kontaktnih tačaka” u skladu s Direktivom 2006/123/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta o uslugama na unutrašnjem tržištu ([SL L 274, 20.10.2009, str. 36](#)).

(41) Odluka Komisije 2011/130/EU od 25. februara 2011. o utvrđivanju minimalnih uslova za prekograničnu obradu dokumenata koje su elektronski potpisali nadležni organi u okviru

Direktive 2006/123/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta o uslugama na unutrašnjem tržištu ([SL L 53, 26.2.2011, str. 66](#)).

(42) Regulatorna (EZ) br. 1082/2006 Evropskog parlamenta i Savjeta od 5. jula 2006. o Evropskoj grupaciji za teritorijalnu saradnju (EGTS) ([SL L 210, 31.7.2006, str. 19](#)).

(43) Regulatorna (EZ) BR. 765/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta od 9. jula 2008. o utvrđivanju zahtjeva za akreditaciju i za nadzor tržišta u odnosu na stavljanje proizvoda na tržište i o stavljanju van snage Regulatorne (EEZ) br. 339/93 ([SL L 218, 13.8.2008, str. 30](#)).

(44) Regulatorna (EU) br. 952/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta od 9. oktobra 2013. o Carinskom zakoniku Unije ([SL L 269, 10.10.2013, str. 1](#)).

(45) Preporuka Komisije od 6. maja 2003. o definiciji mikropreduzeća, malih i srednjih preduzeća, ([SL L 124 od 20.5.2003, str. 36](#)).

(46) Direktiva 95/46/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 24. oktobra 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom ličnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka ([SL L 281, 23.11.1995, str. 31](#)).

(47) Direktiva 2002/58/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 12. jula 2002. o obradi ličnih podataka i zaštiti privatnosti u oblasti elektronskih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektronskim komunikacijama) ([SL L 201, 31.7.2002, str. 37](#)).

(48) Odluka Savjeta 71/306/EEZ od 26. jula 1971. o osnivanju Savjetodavnog odbora za ugovore o javnim radovima ([SL L 185, 16.8.1971, str. 15](#)).

PRILOG I

SPISAK DJELATNOSTI NAVEDENIH U ČLANU 2 TAČKI 2 PODTAČKI (A)

Ako postoji bilo kakva razlika u tumačenju između CPV-a i NACE-a, važi nomenklatura CPV-a.

NACE Rev. 1 (1)		CPV	
ODJELJAK F	GRADNJA	oznaka	
OdjeljakGrupaRazredPredmet		Bilješke	
45	Gradnja	Ovaj odjeljak uključuje:	45000000
		—gradnju novih zgrada i pogona, obnovu i uobičajene popravke	
45.1	Priprema gradilišta		45100000
45.11	Rušenje i razbijanjeOvaj razred obuhvata zgrada; zemljani radovi		45110000
		— rušenje zgrada i drugih konstrukcija,	
		— čišćenje gradilišta,	

- zemljani radovi: iskopi, odlaganje, poravnavanje i izravnavanje gradilišta, kopanje jarka, uklanjanje stijena, miniranje itd.
- priprema terena za kopanje rude:
- uklanjanje viška materijala i ostalo uređenje i priprema zemljišta i terena bogatih mineralima.

Ovaj razred takođe obuhvata:

- drenažu gradilišta.
- drenažu poljoprivrednog ili šumskog zemljišta.

45.12 Testno bušenje i sondiranjeOvaj razred obuhvata 45120000

- testno bušenje, sondiranje i uzimanje uzorka izvađenog geološkim bušenjem za građevinske, geofizičke, geološke ili slične svrhe.

Ovaj razred ne uključuje:

- bušenje proizvodnih bušotina nafte ili gasa, vidjeti 11.20.
- bušenje izvora vode, vidjeti 45.25,
- izgradnju okana, vidjeti 45.25,
- istraživanje naftnih i gasnih polja, geofizička, geološka i seizmička mjerenja, vidjeti 74.20.

45.2 Izgradnja kompletnih građevinskih objekata ili njihovih dijelova; niskogradnja 45200000

45.21 Opšta visokogradnja i niskogradnja Ovaj razred obuhvata 45210000

- gradnju svih vrsta građevina niskogradnje, osim:
- mostove, uključujući i one za autoputeve na stubovima, vijadukata, tunela i podzemnih željeznica 45213316
- cjevovode na velike udaljenosti, komunikacione i energetske vodove, 45220000
- gradske cjevovode, gradske komunikacione i energetske vodove 45231000
- prateću urbanu infrastrukturu,
- sklapanje i postavljanje montažnih konstrukcija na licu mjesta. 45232000

Ovaj razred ne uključuje:

	—uslužne aktivnosti povezane sa ekstrakcijom nafte i gasa, vidjeti 11.20,	
	—postavljanje gotovih montažnih konstrukcije iz nebetonskih dijelova koje je napravio izvođač, vidjeti odjeljke 20, 26 i 28,	
	—građevinske radove na, osim na izgradnji zgrada, stadionima, bazenima, sportskim dvoranama, teniskim igralištima, igralištima za golf i drugim sportskim objektima, vidjeti 45.23,	
	—instalaterske radove na građevinama, vidjeti 45.3,	
	—završne građevinske radove, vidjeti 45.4,	
	—djelatnosti arhitekture i inženjeringa, vidjeti 74.20,	
	—upravljanje građevinskim projektima, vidjeti 74.20.	
45.22	Krovovezački i krovopokrivački radovi	Ovaj razred obuhvata 45261000
	— krovovezačke radove,	
	— krovopokrivačke radove,	
	— hidroizolaciju.	
45.23	Izgradnja autoputeva, puteva, uzletišta i sportskih objekata	Ovaj razred obuhvata 45212212 i DA03
	—izgradnju autoputeva, ulica, puteva, ostalih puteva za vozila i pješake,	45230000
	— izgradnju pruga,	
	— izgradnju uzletno-sletnih staza, osim:	
	—građevinske radove na, osim na izgradnji zgrada, stadionima, bazenima, sportskim dvoranama, teniskim igralištima, igralištima za golf i drugim sportskim objektima,	45231000
	—farbanje oznaka na putnim površinama i parkinzima.	45232000
	Ovaj razred ne uključuje:	— 45234115
45.24	Izgradnja hidrograđevinskih objekata	—pripreme zemljane radove, vidjeti 45.11 Ovaj razred obuhvata 45240000
	— izgradnju:	
	—vodenih puteva, pristaništa i riječnih građevina, turističkih pristaništa (marina), prevodnica itd.,	
	— brana i nasipa,	
	— jaružanje,	
	— podvodne radove.	

45.25	Ostali građevinski radovi koji obuhvataju posebne zanate	Ovaj razred obuhvata	45250000
		—građevinske djelatnosti specijalizovane za jedan aspekt zajednički za različite vrste konstrukcija koje zahtijevaju specijalizovane vještine ili opremu,	45262000
		—izgradnju temelja, uključujući šipovanje,	
		—bušenje i izgradnju izvora vode, kopanje okana,	
		—postavljanje čeličnih elemenata koje ne izrađuje sam izvođač,	
		— savijanje čelika	
		— zidanje ciglom i kamenom,	
		—podizanje i rastavljanje skela i radnih platformi, uključujući najam skela i radnih platformi,	
		—gradnju dimnjaka i industrijskih peći.	
		Ovaj razred ne uključuje:	
		—najam skela bez postavljanja i rastavljanja, vidjeti 71.32	
45.3	Građevinske instalacije		45300000
45.31	Elektroinstalacije elektromontažni radovi	Ovaj razred obuhvata	45213316
		ugradnju u zgrade i druge projekte izgradnje:	45310000
		—elektroinstalacija i elektromontažne radove,	Osim:
		— sistema telekomunikacija,	—
		— sistema električnoga grijanja,	45316000
		—radijskih i televizijskih kućnih antena,	
		— požarnih alarma,	
		— protivprovalnih alarmnih sistema,	
		— liftova i pokretnih stepenica,	
		— gromobrana itd.	
45.32	Izolacioni radovi	Ovaj razred obuhvata	45320000
		—ugradnju u zgrade i druge projekte izgradnje toplotne izolacije, zvučne izolacije i izolacije protiv vibracija.	
		Ovaj razred ne uključuje:	
		— hidroizolaciju, vidjeti 45.22.	
45.33	Vodoinstalaterski radovi	Ovaj razred obuhvata	45330000
		—ugradnju u zgrade i druge projekte izgradnje:	
		— vodoinstalacije i sanitarne opreme,	

- opreme za gas,
- opreme i vodova za grijanje, ventilaciju, hlađenje ili klimatizaciju
- sistema raspršivača.

Ovaj razred ne uključuje:

		—ugradnju sistema električnog grijanja, vidjeti 45.31.	
45.34	Ostale građevinske instalacije	Ovaj razred obuhvata	45234115
		—ugradnju rasvjetnih i signalizacionih sistema za puteve, pruge, uzletišta i luke,	45316000
		—ugradnju uređaja i opreme koja nije drugdje opisana u zgrade ili druge projekte izgradnje	45340000
45.4	Završni građevinski radovi	Ovaj razred obuhvata	45400000
45.41	Malterisanje	Ovaj razred obuhvata	45410000
		—nanošenje u zgradama ili drugim projektima izgradnje unutrašnjeg i spoljnog maltera ili zidarskog gipsa, uključujući srodne podloge za malter.	
45.42	Ugradnja stolarije	Ovaj razred obuhvata	45420000
		—ugradnju vrata, prozora, okvira za vrata i prozore, ugradnih kuhinja, stepeništa, opreme za radnje i slično, koje nije izradio sam izvođač, od drveta ili drugih materijala,	
		—unutrašnje završne radove kao što su plafoni, drvene zidne obloge, pokretne pregrade itd.	
		Ovaj razred ne uključuje:	
		—postavljanje parketa i drugih drvenih podnih obloga, vidjeti 45.43.	
45.43	Oblaganje podova i zidova	Ovaj razred obuhvata	45430000
		—polaganje, postavljanje, kačenje ili ugradnju u zgrade ili druge projekte izgradnje:	
		—zidnih ili podnih pločica od keramike, betona ili rezanog kamena,	
		—parketa i drugih podnih obloga, tepiha i linoleuma,	
		— uključujući gumene ili plastične,	
		—podne ili zidne teraco, mermerne, granitne obloge ili obloge od škriljevca,	

45.44	Farbanje i zastakljivanje	— zidnih tapeta. Ovaj razred obuhvata	45440000
		— spoljno i unutrašnje farbanje zgrada, — farbanje objekata niskogradnje, — ugradnju stakla, ogledala itd.	
		Ovaj razred ne uključuje:	
45.45	Ostali završni građevinski radovi	— ugradnju prozora, vidjeti 45.42, Ovaj razred obuhvata	45212212 i DA04
		— postavljanje privatnih bazena, — čišćenje parom, pjeskarenje i slične djelatnosti na spoljnim dijelovima zgrada, — ostale završne građevinske radove koji nisu drugdje opisani	45450000
		Ovaj razred ne uključuje:	
		— čišćenje unutrašnjeg dijela zgrade i drugih konstrukcija, vidjeti 74.70.	
45.5	Najam građevinske opreme ili opreme za rušenje s rukovaocem	Ovaj razred ne uključuje:	45500000
45.50	Najam građevinske opreme ili opreme za rušenje s rukovocem	— najam građevinskih mašina i opreme, te mašina i opreme za rušenje bez rukovaoca, vidjeti 71.32.	45500000

(1) [Regulativa SAVJETA \(EEZ\) br. 3037/90 od 9. oktobra 1990. \(SL L 293, 24.10.1990, str. 1\)](#)

PRILOG II

SPISAK PRAVNIH AKATA UNIJE IZ ČLANA 4 STAVA 3

Prava koja su dodijeljena putem postupka za koji je osigurana odgovarajuća objava u javnosti i kada je dodjela tih prava dodijeljena na osnovu objektivnih kriterijuma ne smatraju se „posebnim ili isključivim pravima” u smislu člana 4 ove Direktive. Dolje u tekstu se navode postupci,

kojima se osigurava odgovarajuća prethodna transparentnost, za izdavanje odobrenja na osnovu drugih pravnih akata Unije koji ne predstavljaju „posebna ili isključiva prava” u smislu člana 4 ove Direktive:

- (a) izdavanje odobrenja za rad na postrojenjima za prirodni gas u skladu s postupcima utvrđenim u članu 4 Direktive 2009/73/EZ;
 - (b) odobrenje ili poziv na nadmetanje za izgradnju novih postrojenja za proizvodnju električne energije u skladu s Direktivom 2009/72/EZ;
 - (c) izdavanje odobrenja o poštanskoj usluzi koja nije ili ne smije biti rezervisana, u skladu s postupcima utvrđenima u članu 9 Direktive 97/67/EZ;
 - (d) postupak za izdavanje odobrenja za nastavak aktivnosti na iskorištavanju ugljikovodonika u skladu s Direktivom 94/22/EZ;
 - (e) ugovori o javnim uslugama u smislu Regulative (EZ) br. 1370/2007 o uslugama javnog prevoza putnika autobusom, tramvajem, željeznicom ili podzemnom željeznicom koji su dodijeljeni na osnovu tenderskog postupka nadmetanja u skladu s njenim članom 5 stavom 3, ako je njegovo trajanje u skladu sa članom 4 stavom 3 ili 4 te Regulative.
-

PRILOG III

SPISAK PRAVNIH AKATA UNIJE IZ ČLANA 34 STAVA 3

A. Prenos ili distribucija gasa ili toplotne energije

Direktiva 2009/73/EZ

B. Proizvodnja, prenos ili distribucija električne energije

Direktiva 2009/72/EZ

C. Proizvodnja, prevoz ili distribucija pijaće vode

[Nema unosa]

D. Naručiocu u oblasti željezničkih usluga

Željeznički prevoz tereta

Direktiva 2012/34/EU

Međunarodni željeznički prevoz putnika

Direktiva 2012/34/EU

Željeznički prevoz putnika u domaćem saobraćaju

[Nema unosa]

E. Naručiocu u oblasti usluga gradske željeznice, tramvaja, trolejbusa ili autobusa

[Nema unosa]

F. Naručioци u oblasti poštanskih usluga

Direktiva 97/67/EZ

G. Vađenje nafte ili gasa

Direktiva 94/22/EZ

H. Istraživanje i vađenje uglja i drugih čvrstih goriva

[Nema unosa]

I. Naručioци u oblasti morskih ili riječnih luka ili druge terminalne opreme

[Nema unosa]

J. Naručioци u oblasti instalacija na aerodromima

[Nema unosa]

PRILOG IV

ROKOVI ZA DONOŠENJE IMPLEMENTACIONIH AKATA IZ ČLANA 35

1. Implementacioni akti iz stava 35 donose se u sljedećim periodima:

- (a) 90 radnih dana ako se slobodan pristup određenom tržištu pretpostavlja na osnovu prvog podstava člana 34 stava 3.;
- (b) 130 radnih dana za slučajeve koji nisu navedeni u tački (a).

Periodi utvrđeni u tačkama (a) i (b) ovog stava produžavaju se za 15 radnih dana ako zahtjev nije praćen obrazloženim i osnovanim mišljenjem, koje je donio nezavisni državni organ nadležan za odnosnu djelatnost, koji temeljno analizira uslove za moguću primjenljivost člana 34 stava 1 na odnosnu djelatnost u skladu s članom 34 stavovima 2 i 3.

Ti rokovi počinju prvog radnog dana sljedećeg dana od datuma kada je Komisija primila zahtjev iz člana 35 stava 1 ili ako informacije koje treba priložiti uz zahtjev nisu potpune, sljedećeg radnog dana nakon zaprimanja potpunih informacija.

Komisija može da produži periode utvrđene u prvom podstavu uz saglasnost država članica ili naručilaca koji su podnijeli zahtjev.

2. Komisija može da zahtijeva od odnosne države članice ili od naručioca ili nezavisnog nacionalnog organa iz stava 1 ili bilo kojeg drugog nadležnog nacionalnog organa da pruži sve potrebne informacije ili dopuni odnosno pojašni informacije pružene u odgovarajućem roku. U

slučaju kašnjenja ili nepotpunih odgovora, periodi utvrđeni u stavu 1 prvom podstavu ukidaju se na period između isteka roka utvrđenog u zahtjevu za informacije i zaprimanja potpunih i tačnih informacija.

PRILOG V

ZAHTJEVI U VEZI SA ALATIMA I UREĐAJIMA ZA ELEKTRONSKO ZAPRIMANJE PONUDA, ZAHTJEVA ZA UČEŠĆE, ZAHTJEVA ZA KVALIFIKACIJU, KAO I PLANOVA I PROJEKATA U TENDERIMA

Alati i uređaji za elektronsko zaprimanje ponuda, zahtjeva za učešće, zahtjeva za kvalifikaciju, kao i planova i projekata u tenderima moraju da garantuju, putem tehničkih sredstava i odgovarajućih postupaka, najmanje da:

- (a) se precizno mogu odrediti tačno vrijeme i datum zaprimanja ponuda, zahtjeva za učešće, zahtjeva za kvalifikaciju, kao i dostave planova i projekata;
 - (b) se može razumno osigurati da, prije određenih rokova, niko nema pristup podacima koji se prenose u skladu s tim zahtjevima;
 - (c) samo ovlaštena lica mogu da odrede ili izmijene datume za otvaranje zaprimljenih podataka;
 - (d) u različitim fazama postupka kvalifikacije, nabavke ili tendera pristup svim dostavljenim podacima, ili njihovim dijelovima, mora da bude moguć samo ovlaštenim licima;
 - (e) samo ovlaštena lica mogu da daju pristup prenesenim podacima i to samo nakon propisanog datuma;
 - (f) podaci zaprimljeni i otvoreni u skladu s tim zahtjevima moraju da ostanu dostupni samo licima koja su ovlaštena da s njima budu upoznata,
 - (g) se, ako su zabrane pristupa ili uslovi iz tačaka od (b) do (f) prekršeni ili je došlo do pokušaja kršenja, može razumno osigurati da se prekršaji ili pokušaji mogu jasno otkriti.
-

PRILOG VI

DIO A

PODACI KOJE TREBA DA SADRŽI PERIODIČNO INDIKATIVNO OBAVJEŠTENJE

(iz člana 67)

I. Podaci koje treba navesti u svim slučajevima

1. Naziv, identifikacioni broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internet adresa naručioca te, ako je različita, adresa e-pošte i internet adresa službe u kojoj mogu da se dobiju dodatne informacije.
2. Glavna djelatnost.
- 3.(a) Za ugovore o nabavci robe: priroda i količina ili vrijednost usluga, ili proizvoda koji će se

isporučivati (CPV oznake).

(b) Za ugovore o radovima: vrsta i opseg usluga koje će se pružati, opšta svojstva posla ili partija upućivanjem na posao (CPV oznake).

(c) Za ugovore o uslugama: ukupna planirana nabavka u svakoj od planiranih kategorija usluga (CPV oznake).

4. Datum slanja obavještenja ili slanja obavještenja o objavi te obavještenja na profilu kupca.

5. Svi drugi relevantni podaci.

II. Dodatni podaci koje treba dostaviti ako se obavještenje koristi kao sredstvo pozivanja na nadmetanje ili se njime omogućava određivanje kraćih rokova za zaprimanje ponuda (član 67 stav 2)

6. Navod o tome da zainteresovani ekonomski subjekti treba naručiocu da izraze svoj interes za ugovor ili ugovore.

7. Adresa e-pošte ili internet adresa na kojoj će biti dostupna dokumentacija o specifikacijama nabavke, uz neograničen, direktan i besplatan pristup.

Ako neograničen, direktan i besplatan pristup nije moguć iz razloga navedenih u članu 73 stavu 1 trećem i četvrtom podstavu, podatak o tome na koji način je moguće pristupiti dokumentaciji o nabavci.

8. Po potrebi, navesti je li ugovor rezervisan za zaštićene radionice ili je njegovo izvršenje rezervisano u kontekstu programa zaštićenih zaposlenja.

9. Rok za zaprimanje zahtjeva za poziv na dostavu ponuda ili na pregovore.

10. Vrsta i količina proizvoda koje treba isporučiti ili opšta priroda posla ili kategorija usluge i opis, uz navođenje jesu li predviđeni okvirni sporazumi, uključujući sve mogućnosti za dalje nabavke i procijenjeno vrijeme koje je na raspolaganju za izvršavanje tih mogućnosti, kao i broj eventualnih obnova. U slučaju ugovora koji se ponavljaju, takođe procijenjeno vrijeme objave daljih poziva na nadmetanje. Navod radi li se o kupovini, uzimanju u najam, zakup ili kupovini na otplatu, ili bilo kakvoj kombinaciji navedenog.

11. NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju ugovora o radovima ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili realizacije u slučaju ugovora o robi i uslugama; ako je ugovor razdijeljen u grupe, ti podaci moraju da se navedu zasebno za svaku grupu.

12. Rokovi za isporuku ili završetak ili trajanje ugovora o uslugama i, ako je moguće, datum početka.

13. Adresa na koju zainteresovana preduzeća šalju svoj izraz interesa u pisanom obliku.

14. Rok za zaprimanje izraza interesa.

15. Jezik ili jezici na kojem, odnosno na kojima, se izrađuju zahtjevi za učešće ili ponude.

16. Ekonomski i tehnički uslovi te finansijske i tehničke garancije koje se traže od dobavljača.

17. (a) Procijenjeni datum za pokretanje postupaka nabavke za ugovor ili ugovore (ako je poznat);

(b) Vrsta postupka nabavke (ograničeni postupci s dinamičkim sistemom nabavke ili bez njega ili pregovarački postupci).

18. Po potrebi, posebni uslovi za izvršenje ugovora.

19. Po potrebi, naznaka o:

(a) zahtijevanju/prihvatanju elektronskog podnošenja ponuda ili zahtjeva za učešće,

(b) upotrebi elektronskog naručivanja,

- (c) upotrebi izdavanja elektronskog računa,
 - (d) prihvatanju elektronskog plaćanja.
20. Naziv i adresa organa nadležnog za žalbe i, po potrebi, postupke mirenja. Precizni podaci o rokovima za ulaganje žalbi ili, ako je potrebno, ime, adresa, broj telefona, broj telefaksa i e-mail adresa službe od koje se ovi podaci mogu dobiti.
21. Ako su poznati, kriterijumi iz člana 82 koji će se koristiti za odabir. Osim ako je ekonomski najpovoljnija ponuda identifikovana isključivo na osnovu cijene, kriterijumi koji predstavljaju ekonomski najpovoljniju ponudu, kao i njihovi ponderi ili, ako je prikladno, redosljed važnosti tih kriterijuma navode se ako se oni ne pojavljuju u specifikacijama ili se neće navesti u pozivu na potvrdu interesa iz člana 67 stava 2 tačke (b), u pozivu na dostavu ponuda ili u pozivu na pregovaranje.

DIO B

PODACI KOJE TREBA DA SADRŽE OBAVJEŠTENJA O OBJAVI PERIODIČNOG INDIKATIVNOG OBAVJEŠTENJA NA PROFILU KUPCA, A KOJE SE NE KORISTI KAO SREDSTVO POZIVANJA NA NADMETANJE

(iz člana 67 stava 1)

1. Naziv, identifikacioni broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internet adresa naručioca te, ako je različita, adresa e-pošte i internet adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
2. Glavna djelatnost.
3. CPV oznake.
4. Internet adresa „profila kupca” (URL).
5. Datum slanja obavještenja o objavi prethodnog informativnog obavještenja na profilu kupca.

PRILOG VII

PODACI KOJE TREBA DA SADRŽI DOKUMENTACIJA O NABAVCI POVEZANA S ELEKTRONSKIM AUKCIJAMA (ČLAN 53 STAV 4)

Ako su naručioci odlučili da održe elektronsku aukciju, dokumentacija o nabavci mora da sadrži barem sljedeće podatke:

- (a) karakteristike čije će vrijednosti biti predmet elektronske aukcije, pod uslovom da se takve karakteristike mogu kvantitativno odrediti i izraziti u brojkama ili procentima;
- (b) bilo koja ograničenja za vrijednosti koja se mogu podnijeti, s obzirom na to da proizlaze iz specifikacija koje se odnose na predmet ugovora;
- (c) podatke koji će se staviti na raspolaganje ponuđačima tokom elektronske aukcije i, po potrebi, kada će im oni biti stavljeni na raspolaganje;
- (d) odgovarajuće informacije o procesu elektronske aukcije;
- (e) uslove pod kojima će ponuđači moći da se nadmeću te posebno minimalne razlike koje će se,

- po potrebi, tražiti tokom nadmetanja;
- (f)odgovarajuće podatke koji se odnose na elektronsku opremu koja će se koristiti te rješenja i tehničke specifikacije za spajanje.
-

PRILOG VIII

DEFINICIJA ODREĐENIH TEHNIČKIH SPECIFIKACIJA

Za potrebe ove Direktive:

1.,,tehnička specifikacija” znači jedno od sljedećeg:

- (a)u slučaju ugovora o nabavci robe ili uslugama, specifikacija u dokumentaciji kojom se određuju tražene karakteristike proizvoda ili usluge, poput nivoa kvaliteta, nivoa uticaja na životnu sredinu i klimu, rješenja za sve zahtjeve (uključujući pristup za lica s invaliditetom) i ocjene usklađenosti, performanse, upotrebljivosti proizvoda, bezbjednosti ili dimenzija, uključujući zahtjeve koji su bitni za proizvod u pogledu naziva pod kojim se proizvod prodaje, nazive, simbole, ispitivanje i ispitne metode, pakovanje, obilježavanje i označavanje, korisnička uputstva, proizvodne procese i metode u bilo kojoj fazi životnog vijeka robe ili usluge te postupke ocjene usklađenosti;
- (b)u slučaju ugovora o radovima, ukupnost tehničkih odredaba sadržanih posebno u dokumentaciji o nabavci kojima se definišu tražene karakteristike materijala, proizvoda ili isporuke, čime se omogućava opis materijala, proizvoda ili isporuke na takav način da ispunjavaju svrhu za koju ih je naručilac namijenio; te karakteristike uključuju nivo uticaja na životnu sredinu i klimu, rješenja za sve zahtjeve (uključujući pristup za lica s invaliditetom) i ocjenu usklađenosti, performanse, bezbjednost ili dimenzije, uključujući postupke koji se odnose na osiguranje kvaliteta, nazive, simbole, ispitivanje i ispitne metode, pakovanje, obilježavanje i označavanje te proizvodne procese i metode u svakoj fazi životnog vijeka radova; te karakteristike takođe uključuju pravila koja se odnose na uslove projektovanja i budžeta troškova, ispitivanja, pregleda i prihvatanja radova te na metode i tehnike građenja te sve druge tehničke uslove koje naručilac može da odredi prema opštim ili posebnim propisima za završene radove i za materijale ili dijelove koje oni uključuju,

2.,,norma” znači tehnička specifikacija koju je donijelo priznato tijelo za normiranje za višekratnu ili trajnu primjenu, čije zadovoljenje nije obvezno i koje je jedno od sljedećeg:

- i.,,međunarodna norma” znači norma koju je donijela neka međunarodna organizacija za normiranje i učinila dostupnom javnosti,
 - ii.,,evropska norma” znači norma koju je donijela koja neka evropska organizacija za normiranje i učinila dostupnom javnosti,
 - iii.,,nacionalna norma” znači norma koju je donijela nacionalna organizacija za normiranje i učinila dostupnom javnosti;
- 3.,,Evropska tehnička ocjena” znači dokumentovana ocjena izvođenja građevnog proizvoda, s obzirom na njegove ključne karakteristike, u skladu s Evropskim dokumentom za ocjenjivanje, kako je definisan u članu 2 tački 12 Regulative (EU) br. 305/2011 Evropskog parlamenta i

Savjeta [\(1\)](#);

4. „zajednička tehnička specifikacija” znači tehnička specifikacija u oblasti IKT-a utvrđena u skladu s članovima 13 i 14 Regulative (EU) 1025/2012;

5. „tehnička referenca” znači svaki proizvod koji su izradili evropski organi za normiranje, različit od evropskih normi, u skladu s postupcima prilagođenim razvoju tržišnih potreba.

[\(1\)](#) Regulativa (EU) br. 305/2011 Evropskog parlamenta i Savjeta od 9. marta 2011. o utvrđivanju usklađenih uslova za stavljanje na tržište građevnih proizvoda ([SL L 88, 4.4.2011, str. 5](#)).

PRILOG IX

ASPEKTI U VEZI SA OBJAVOM

1. Objava obavještenja

Obavještenja navedena u članovima 67, 68, 69, 70, 92 i 96 naručiocu šalju Kancelariji za publikacije Evropske unije, a ona se objavljuju u skladu sa sljedećim pravilima:

(a) Obavještenja iz članova 67, 68, 69, 70, 92 i 96 objavljuje Kancelarija za publikacije Evropske unije ili naručiocu ako je periodično indikativno obavještenje objavljeno na profilu kupca u skladu s članom 67 stavom 1.

Nadalje, naručiocu mogu te informacije da objavljuju na internetu na „profilu kupca”, kako je navedeno u stavu 2 tački (b) niže;

(b) Kancelarija za publikacije Evropske unije dostavlja naručiocu potvrdu iz člana 71 stava 5 drugog podstava.

2. Objavljivanje dopunskih ili dodatnih podataka

(a) Osim ako je drukčije predviđeno u članu 73 stavu 1 trećem i četvrtom podstavu, naručiocu objavljuju cjelokupnu dokumentaciju o nabavci na internetu;

(b) Profil kupca može da sadrži periodična indikativna obavještenja iz člana 67 stava 1, informacije o pozivima na dostavu ponuda koji su u toku, planiranim nabavkama, sklopljenim ugovorima, poništenim postupcima i sve korisne opšte informacije, poput mjesta za kontakt, broja telefona i telefaksa, poštanske adrese i adrese e-pošte. Profil kupca može da obuhvata periodična indikativna obavještenja koje se koriste kao sredstvo poziva na nadmetanje, što se objavljuje na nacionalnom nivou u skladu s članom 72.

3. Format i postupci za elektronski prenos obavještenja

Format i postupci za elektronski prenos obavještenja koje je odredila Komisija dostupni su na internet adresi „<http://simap.eu.int>”.

PRILOG X

PODACI KOJE TREBA DA SADRŽI OBAVJEŠTENJE O POSTOJANJU KVALIFIKACIONOG SISTEMA

(iz člana 44 stava 4 tačke (b) i člana 68)

1. Naziv, identifikacioni broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internet adresa naručioca te, ako je različita, adresa e-pošte i internet adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
 2. Glavna djelatnost.
 3. Po potrebi, navesti je li ugovor rezervisan za zaštićene radionice ili je njegovo izvršenje rezervisano u kontekstu programa zaštićenih zaposlenja.
 4. Svrha kvalifikacionog sistema (opis proizvoda, usluga ili radova, ili njihovih kategorija, koji će se nabavljati putem tog sistema – CPV oznake). NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju ugovora o radovima ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili izvedbe u slučaju ugovora o robi i uslugama.
 5. Uslovi koje treba da ispune ekonomski subjekti da bi se kvalifikovali u skladu sa sistemom i načini prema kojima će se svaki od tih uslova provjeravati. U slučajevima kada je opis tih uslova i načina provjere opsežan i zasniva se na dokumentima koji su dostupni zainteresovanim ekonomskim subjektima, biće dovoljan sažetak glavnih uslova i načina te upućivanja na te dokumente.
 6. Period važenja kvalifikacionog sistema i formalnosti za njegovu obnovu.
 7. Naznaka služi li obavještenje kao poziv na nadmetanje.
 8. Adresa na kojoj se mogu dobiti dodatne informacije i dokumentacija o kvalifikacionom sistemu (ako je različita od adrese navedene pod tačkom 1).
 9. Naziv i adresa organa nadležnog za žalbe i, po potrebi, postupke mirenja. Precizni podaci o rokovima za ulaganje žalbi ili, ako je potrebno, ime, adresa, broj telefona, broj telefaksa i adresa e-pošte službe od koje se mogu dobiti ovi podaci.
 10. Ako su poznati, kriterijumi iz člana 82 koji će se koristiti za dodjelu ugovora. Osim ako je ekonomski najpovoljnija ponuda identifikovana isključivo na osnovu cijene, kriterijumi koji predstavljaju ekonomski najpovoljniju ponudu, kao i njihovi ponderi ili, po potrebi, redosljed važnosti tih kriterijuma navode se ako se oni ne pojavljuju u specifikacijama ili se neće navesti u pozivu na dostavu ponuda ili u pozivu na pregovaranje.
 11. Po potrebi, naznaka o:
 - (a) zahtijevanju/prihvatanju elektronskog podnošenja ponuda ili zahtjeva za učešće,
 - (b) upotrebi elektronskog naručivanja,
 - (c) upotrebi izdavanja elektronskog računa,
 - (d) prihvatanju elektronskog plaćanja.
 12. Svi drugi relevantni podaci.
-

PRILOG XI

PODACI KOJE TREBA DA SADRŽE OBAVJEŠTENJA O NADMETANJU

(iz člana 69)

A. OTVORENI POSTUPCI

1. Naziv, identifikacioni broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internet adresa naručioca te, ako je različita, adresa e-pošte i internet adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
2. Glavna djelatnost.
3. Po potrebi, navesti je li ugovor rezervisan za zaštićene radionice ili je njegovo izvršenje rezervisano u kontekstu programa zaštićenih zaposlenja.
4. Vrsta ugovora (roba, radovi ili usluge, po potrebi navesti radi li se o okvirnom sporazumu ili dinamičkom sistemu nabavke), opis (CPV oznake). Po potrebi navesti traže li se ponude u svrhu kupovine, uzimanja u najam, zakup ili kupovine na otplatu ili bilo kakve kombinacije navedenog.
5. NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju ugovora o radovima ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili izvođenja u slučaju ugovora o robi i uslugama.
6. Za robu i radove:

- (a) vrsta i količina proizvoda koje treba isporučiti (CPV oznake), uključujući sve mogućnosti za dalje nabavke i, ako je moguće, procijenjeno vrijeme koje je na raspolaganju za izvršavanje tih mogućnosti, kao i broj eventualnih obnova. U slučaju ugovora koji se ponavljaju, takođe, ako je moguće, procjena kada će se objaviti sljedeći pozivi na nadmetanje za proizvode koje treba nabaviti ili vrsta i opseg usluga koje će se pružati i opšta priroda posla (CPV oznake);
- (b) navod mogu li dobavljači da dostave ponudu za dio proizvoda i/ili sve tražene proizvode.

Ako su, kod ugovora o radovima, radovi ili ugovor podijeljeni u nekoliko partija, redosljed veličine različitih partija i mogućnost podnošenja ponude za jednu, nekoliko ili za sve partije;

- (c) Za ugovore o radovima: podaci o svrsi radova ili ugovora ako ugovor uključuje i izradu projekata.

7. Za usluge:

- (a) Vrsta i količina proizvoda koje treba isporučiti, uključujući sve mogućnosti za dalje nabavke i, ako je moguće, procijenjeno vrijeme koje je na raspolaganju za izvršavanje tih mogućnosti, kao i broj eventualnih obnova. U slučaju ugovora koji se ponavljaju, takođe, ako je moguće, procjena kada će se objaviti sljedeći pozivi na nadmetanje za usluge koje će se nabavljati;
- (b) Navod je li obavljanje usluge rezervisano prema zakonu ili drugom propisu za određenu struku;
- (c) Upućivanja na zakon ili druge propise;
- (d) Navod trebaju li pravna lica da navedu imena i stručne kvalifikacije osoblja koje će biti

odgovorno za obavljanje usluge;

- (e) Navod mogu li pružaoci usluge da dostave ponudu za dio predmetnih usluga.
- 8. Ako je poznato, navesti postoji li autorizacija za dostavu varijanti.
- 9. Rokovi za isporuku ili završetak ili trajanje ugovora o uslugama i, ako je moguće, datum početka.
- 10. Adresa e-pošte ili internet adresa na kojoj će biti dostupna dokumentacija o nabavci, uz neograničen, direktan i besplatan pristup

Ako neograničen, direktan i besplatan pristup nije moguć iz razloga navedenih u članu 73 stavu 1 trećem i četvrtom podstavu, podatak o tome na koji način je moguće pristupiti dokumentaciji o nabavci.

- 11.(a)Krajnji datum za zaprimanje ponuda ili indikativnih ponuda ako se uspostavlja dinamički sistem nabavke;
 - (b) Adresa na koju se šalju;
 - (c) Jezik ili jezici na kojima se sastavljaju.
- 12. (a) Po potrebi, lica koje imaju ovlaštenje da budu prisutna pri otvaranju ponuda;
 - (b) Datum, vrijeme i mjesto otvaranja ponuda.
- 13. Po potrebi, eventualno potrebni depoziti i garancije.
- 14. Glavni uslovi u vezi s finansiranjem i plaćanjem i/ili upućivanja na odredbe koje sadrže te uslove.
- 15. Po potrebi, pravni oblik koji će u slučaju udruživanja poprimiti grupa ekonomskih subjekata kojoj je ugovor dodijeljen.
- 16. Minimalni ekonomski i tehnički uslovi koji se traže od ekonomskog subjekta kojem je ugovor dodijeljen.
- 17. Period tokom kojega je ponuđač vezan svojom ponudom.
- 18. Po potrebi, posebni uslovi za izvršenje ugovora.
- 19. Kriterijumi iz člana 82 koji će se koristiti za dodjelu ugovora. Osim ako je ekonomski najpovoljnija ponuda identifikovana isključivo na osnovu cijene, kriterijumi koji predstavljaju ekonomski najpovoljniju ponudu, kao i njihovi ponderi ili, po potrebi, redoslijed važnosti tih kriterijuma navode se ako se oni ne pojavljuju u specifikacijama.
- 20. Po potrebi, datum(i) i upućivanje odnosno upućivanja na objave periodičnog informativnog obavještenja u Službenom listu Evropske unije ili obavještenja o objavi te obavještenja na profilu kupca na koji se ugovor odnosi.
- 21. Naziv i adresa organa nadležnog za žalbe i, po potrebi, postupke mirenja. Precizni podaci o rokovima za ulaganje žalbi ili, ako je potrebno, ime, adresa, broj telefona, broj telefaksa i adresa e-pošte službe od koje se mogu dobiti ovi podaci.
- 22. Datum kada je naručilac poslao poziv.
- 23. Svi drugi relevantni podaci.

B. OGRANIČENI POSTUPCI

- 1. Naziv, identifikacioni broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internet adresa naručioca te, ako je različita, adresa e-pošte i internet adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
- 2. Glavna djelatnost.

3. Kada je to primjereno, navesti je li ugovor rezervisan za zaštićene radionice ili je njegovo izvršenje rezervisano u kontekstu programa zaštićenih zaposlenja.
4. Vrsta ugovora (roba, radovi ili usluge; po potrebi, navesti radi li se o okvirnom sporazumu); opis (CPV oznake). Po potrebi navesti traže li se ponude u svrhu kupovine, uzimanja u najam, zakup ili kupovine na otplatu ili bilo kakve kombinacije navedenog.
5. NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju ugovora o radovima ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili izvođenja u slučaju ugovora o robi i uslugama.
6. Za robu i radove:

- (a) Vrsta i količina proizvoda koje treba isporučiti (CPV oznake), uključujući sve mogućnosti za daljnje nabavke i, ako je moguće, procijenjeno vrijeme koje je na raspolaganju za izvršavanje tih mogućnosti, kao i broj eventualnih obnova. U slučaju ugovora koji se ponavljaju, također, ako je moguće, procjena kada će se objaviti sljedeći pozivi na nadmetanje za proizvode koje treba nabaviti ili vrsta i opseg usluga koje će se pružati i opšta priroda posla (CPV oznake);
- (b) Navod mogu li dobavljači da dostave ponudu za dio proizvoda i/ili sve tražene proizvode.

Ako su, kod ugovora o radovima, radovi ili ugovor podijeljeni u nekoliko grupa, redosljed veličine različitih grupa i mogućnost podnošenja ponude za jednu, nekoliko ili za sve grupe;

- (c) Podaci o svrsi radova ili ugovora ako ugovor uključuje i izradu projekata.
7. Za usluge:

- (a) Vrsta i količina proizvoda koje treba isporučiti, uključujući sve mogućnosti za dalje nabavke i, ako je moguće, procijenjeno vrijeme koje je na raspolaganju za izvršavanje tih mogućnosti, kao i broj eventualnih obnova. U slučaju ugovora koji se ponavljaju, također, ako je moguće, procjena kada će se objaviti sljedeći pozivi na nadmetanje za usluge koje će se nabavljati;
 - (b) Navod je li obavljanje usluge rezervisano prema zakonu ili drugom propisu za određenu struku;
 - (c) Upućivanja na zakon ili drugi propis;
 - (d) Navod treba li pravna lica da navedu imena i stručne kvalifikacije osoblja koje će biti odgovorno za obavljanje usluge;
 - (e) Navod mogu li pružaoci usluge da dostave ponudu za dio predmetnih usluga.
8. Ako je poznato, navesti postoji li autorizacija za dostavu varijanti.
 9. Rokovi za isporuku ili završetak ili trajanje ugovora i, ako je moguće, datum početka.
 10. Po potrebi, pravni oblik koji će u slučaju udruživanja poprimiti grupa ekonomskih subjekata kojoj je ugovor dodijeljen.
 11. (a) Krajnji datum za zaprimanje zahtjeva za učešće;
 - (b) Adresa na koju se šalju;
 - (c) Jezik ili jezici na kojima se sastavljaju.
 12. Krajnji datum za slanje poziva na dostavu ponuda.
 13. Po potrebi, eventualno potrebni depoziti i garancije.
 14. Glavni uslovi u vezi s finansiranjem i plaćanjem i/ili upućivanja na odredbe koje sadrže te uslove.
 15. Podaci o stanju ekonomskog subjekta te minimalni ekonomski i tehnički uslovi koji se od njega traže.

16. Kriterijumi iz člana 82 koji će se koristiti za dodjelu ugovora. Osim ako je ekonomski najpovoljnija ponuda identifikovana isključivo na osnovu cijene, kriterijumi koji predstavljaju ekonomski najpovoljniju ponudu, kao i njihovi ponderi ili, po potrebi, redosljed važnosti tih kriterijuma navode se ako se oni ne pojavljuju u specifikacijama ili se neće navesti u pozivu na dostavu ponuda.
17. Po potrebi, posebni uslovi za izvršenje ugovora.
18. Po potrebi, datum(i) i upućivanje odnosno upućivanja na objavu periodičnog informativnog obavještenja u Službenom listu Evropske unije ili obavještenja o objavi te obavještenja na profilu kupca na koji se ugovor odnosi.
19. Naziv i adresa organa nadležnog za žalbe i, po potrebi, postupke mirenja. Precizni podaci o rokovima za ulaganje žalbi ili, ako je potrebno, ime, adresa, broj telefona, broj telefaksa i e-mail adresa službe od koje se ovi podaci mogu dobiti.
20. Datum kada su naručiocu poslali poziv.
21. Svi drugi relevantni podaci.

C. PREGOVARAČKI POSTUPCI

1. Naziv, identifikacioni broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internet adresa naručioca te, ako je različita, adresa e-pošte i internet adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
2. Glavna djelatnost.
3. Kada je to primjereno, navesti je li ugovor rezervisan za zaštićene radionice ili je njegovo izvršenje rezervisano u kontekstu programa zaštićenih zaposlenja.
4. Vrsta ugovora (roba, radovi ili usluge; po potrebi, navesti radi li se o okvirnom sporazumu); opis (CPV oznake). Po potrebi navesti traže li se ponude u svrhu kupovine, uzimanja u najam, zakup ili kupovine na otplatu ili bilo kakve kombinacije navedenog.
5. NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju ugovora o radovima ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili izvođenja u slučaju ugovora o robi i uslugama.
6. Za robu i radove:
 - (a) Vrsta i količina proizvoda koje treba isporučiti (CPV oznake), uključujući sve mogućnosti za dalje nabavke i, ako je moguće, procijenjeno vrijeme koje je na raspolaganju za izvršavanje tih mogućnosti, kao i broj eventualnih obnova. U slučaju ugovora koji se ponavljaju, takođe, ako je moguće, procjena kada će se objaviti sljedeći pozivi na nadmetanje za proizvode koje treba nabaviti ili vrsta i opseg usluga koje će se pružati i opšta priroda posla (CPV oznake);
 - (b) Navod mogu li dobavljači da dostave ponudu za dio proizvoda i/ili sve tražene proizvode.

Ako su, kod ugovora o radovima, radovi ili ugovor podijeljeni u nekoliko grupa, redosljed veličine različitih grupa i mogućnost podnošenja ponude za jednu, nekoliko ili za sve grupe;
 - (c) Za ugovore o radovima: podaci o svrsi radova ili ugovora ako ugovor uključuje i izradu projekata.
7. Za usluge:
 - (a) Vrsta i količina usluga koje će se isporučiti, uključujući sve mogućnosti za dalje nabavke i,

- ako je moguće, procijenjeno vrijeme koje je na raspolaganju za izvršavanje tih mogućnosti, kao i broj eventualnih obnova. U slučaju ugovora koji se ponavljaju, također, ako je moguće, procjena kada će se objaviti sljedeći pozivi na nadmetanje za usluge koje će se nabavljati;
- (b) Navod je li obavljanje usluge rezervisano prema zakonu ili drugom propisu za određenu struku;
- (c) Upućivanja na zakon ili drugi propis;
- (d) Navod treba li pravna lica da navedu imena i stručne kvalifikacije osoblja koje će biti odgovorno za obavljanje usluge;
- (e) Navod mogu li pružaoci usluge da dostave ponudu za dio predmetnih usluga.
8. Kada je to poznato, navesti postoji li autorizacija za dostavu varijanti.
9. Rokovi za isporuku ili završetak ili trajanje ugovora i, ako je moguće, datum početka.
10. Po potrebi, pravni oblik koji će u slučaju udruživanja poprimiti grupa ekonomskih subjekata kojoj je ugovor dodijeljen.
11. (a) Krajnji datum za zaprimanje zahtjeva za učešće;
- (b) Adresa na koju se šalju;
- (c) Jezik ili jezici na kojima se sastavljaju.
12. Po potrebi, eventualno potrebni depoziti i garancije.
13. Glavni uslovi u vezi s finansiranjem i plaćanjem i/ili upućivanja na odredbe koje sadrže te uslove.
14. Podaci o stanju ekonomskog subjekta te minimalni ekonomski i tehnički uslovi koji se od njega traže.
15. Kriterijumi iz člana 82 koji će se koristiti za dodjelu ugovora. Osim ako je ekonomski najpovoljnija ponuda identifikovana isključivo na osnovu cijene, kriterijumi koji predstavljaju ekonomski najpovoljniju ponudu, kao i njihovi ponderi ili, po potrebi, redosljed važnosti tih kriterijuma navode se ako se oni ne pojavljuju u specifikacijama ili se neće navesti u pozivu na pregovaranje.
16. Po potrebi, imena i adrese ekonomskih subjekata koje je već odabrao naručilac.
17. Po potrebi, posebni uslovi za izvršenje ugovora.
18. Po potrebi, datumi i upućivanje odnosno upućivanja na objavu periodičnog informativnog obavještenja u Službenom listu Evropske unije ili obavještenja o objavi te obavještenja na profilu kupca na koji se ugovor odnosi.
19. Naziv i adresa organa nadležnog za žalbe i, po potrebi, postupke mirenja. Precizni podaci o rokovima za ulaganje žalbi ili, ako je potrebno, ime, adresa, broj telefona, broj telefaksa i e-mail adresa službe od koje se ovi podaci mogu dobiti.
20. Datum kada je naručilac poslao poziv.
21. Svi drugi relevantni podaci.
-

PRILOG XII

PODACI KOJE TREBA DA SADRŽE OBAVJEŠTENJA O DODJELI UGOVORA

(iz člana 70)

I. Podaci za objavljivanje u Službenom listu Evropske unije [\(1\)](#)

1. Naziv, identifikacioni broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internet adresa naručioca te, ako je različita, adresa e-pošte i internet adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
2. Glavna djelatnost.
3. Vrsta ugovora (roba, radovi ili usluge i CPV oznake; po potrebi, navesti radi li se o okvirnom sporazumu).
4. Barem kratki navod o vrsti i količini proizvoda, radova ili usluga koje se isporučuju, odnosno pružaju.
5. (a) Oblik poziva na nadmetanje (obavještenje o uspostavljanju sistema kvalifikacije; periodično obavještenje; poziv na dostavu ponuda);
(b) Datum(i) i upućivanje odnosno upućivanja na objavljivanje obavještenja u Službenom listu Evropske unije;
(c) U slučaju ugovora koji su dodijeljeni bez prethodnog poziva na nadmetanje, navod o relevantnoj odredbi člana 50.
6. Postupak nabavke (otvoreni, ograničeni ili pregovarački).
7. Broj primljenih ponuda, uz navođenje
 - (a) broja ponuda ekonomskih subjekata koji su MSP-ovi,
 - (b) broja ponuda iz inostranstva,
 - (c) broj ponuda zaprimljenih elektronskim putem.

U slučaju više dodijeljenih ugovora (grupe, više okvirnih sporazuma), te informacije se daju za svaku dodjelu.

8. Datum sklapanja jednog ugovora odnosno više ugovora ili okvirnog sporazuma odnosno okvirnih sporazuma nakon donošenja odluke o njegovoj/njihovoj dodjeli ili sklapanju.
9. Cijena plaćena za prigodne kupovine iz člana 50 tačke (h).
10. Za svaki dodijeljeni ugovor, adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internet adresa uspješnog ili uspješnih ponuđača, uključujući:
 - (a) podatak o tome je li uspješni ponuđač MSP,
 - (b) podatak o tome je li ugovor dodijeljen konzorcijumu.
11. Navesti, po potrebi, je li ugovor bio ili će možda biti, dat podizvođačima radova.
12. Plaćena cijena ili cijene najviših i najnižih ponuda uzetih u obzir pri odabiru ponude.
13. Naziv i adresa organa nadležnog za žalbe i, po potrebi, postupci mirenja. Precizni podaci o rokovima za ulaganje žalbi ili, ako je potrebno, ime, adresa, broj telefona, broj telefaksa i adresa e-pošte službe od koje se ovi podaci mogu dobiti.
14. Neobavezni podaci:
 - vrijednost i dio ugovora koji jeste ili će možda biti dat u podizvođenje trećim stranama,
 - kriterijumi za dodjelu.

II. Podaci koji nisu namijenjeni za objavu

15. Broj dodijeljenih ugovora (ako je dodjela ugovora podijeljena na nekoliko dobavljača).
16. Vrijednost svakog dodijeljenog ugovora.

17. Zemlja porijekla proizvoda ili usluge (porijeklo iz Zajednice ili van Zajednice; ako se radi o porijeklu izvan Zajednice, prikaz po trećim zemljama).
 18. Koji su kriterijumi odabira ponude korišteni?
 19. Je li ugovor dodijeljen ponuđaču koji je dostavio varijantu u skladu s članom 64 stavom 1?
 20. Jesu li bilo kakve ponude isključene s obrazloženjem da su izuzetno niske u skladu s članom 84?
 21. Datum kada je naručilac poslao obavještenje.
-

(1) Podaci u naslovima 6, 9 i 11 smatraju se podacima koji nisu namijenjeni objavljivanju ako organ koji dodjeljuje ugovor smatra da bi njihovo objavljivanje štetilo osjetljivim tržišnim interesima.

PRILOG XIII

SADRŽAJ POZIVA NA DOSTAVU PONUDE, NA UČEŠĆE U DIJALOGU, NA PREGOVORE ILI NA POTVRDU INTERESA PREDVIĐENIH ČLANOM 74

1. Poziv na dostavu ponude, na učešće u dijalogu ili na pregovore, predviđen članom 74 mora da sadrži najmanje:

(a) krajnji rok za zaprimanje ponuda, adresu na koju ih treba poslati i jezik, odnosno jezike na kojima treba da budu sastavljene;

Međutim, u slučaju ugovora dodijeljenih uz korištenje tenderskog dijaloga ili partnerstva za inovacije, ove informacije ne pojavljuju se u pozivu na pregovore, ali se navode u pozivu na dostavu ponude.

(b) u slučaju tenderskog dijaloga, datum i adresu početka konsultacija i jezik ili jezike koji se koriste;

(c) upućivanje na bilo koji objavljeni poziv na nadmetanje;

(d) naznaku o bilo kojim dokumentima koje je potrebno priložiti;

(e) kriterijume za odabir ponude, ako nisu navedeni u obavještenju o uspostavljanju kvalifikacionog sistema koji se koristi kao sredstvo pozivanja na nadmetanje;

(f) relativni ponder kriterijuma za odabir ponude ili, ako je prikladno, redosljed važnosti tih kriterijuma ako ta informacija nije navedena u pozivu na nadmetanje, obavještenju o uspostavljanju kvalifikacionog sistema ili specifikacijama.

2. Kada se poziv na nadmetanje objavljuje putem periodičnog indikativnog obavještenja, naručilac će nakon toga pozvati sve učesnike da potvrde svoj interes na osnovu detaljnih podataka o predmetnom ugovoru prije početka odabira ponuđača ili učesnikâ u pregovaračkom postupku.

Ovaj poziv mora da uključuje najmanje sljedeće podatke:

(a) vrstu i količinu, uključujući sve mogućnosti u odnosu na dopunske ugovore i, ako je

moguće, procijenjeno vrijeme koje je na raspolaganju za izvršenje tih mogućnosti za ugovore koji se obnavljaju, vrstu i količinu i, ako je moguće, procijenjene datume objave budućih obavještenja o nadmetanju za radove, robu i usluge koje treba oglasiti za dostavu ponuda;

- (b) vrstu postupka: ograničeni ili pregovarački;
 - (c) po potrebi, datum početka ili završetka isporuke robe, izvođenja radova ili pružanja usluga;
 - (d) ako nije moguće osigurati elektronski pristup, adresu i konačni rok za dostavu zahtjeva za dokumentaciju o nabavci i jezik ili jezike na kojem odnosno kojima ona mora biti sastavljena;
 - (e) adresu naručioca;
 - (f) ekonomske i tehničke uslove, finansijske garancije i podatke koje zahtijevaju ekonomski subjekti;
 - (g) oblik ugovora koji je predmet poziva na dostavu ponuda: kupovina, leasing, najam, zakup, kupovina na otplatu ili bilo kakva kombinacija navedenog; i
 - (h) kriterijume za odabir ponude i njihove pondere ili, po potrebi, redosljed važnosti tih kriterijuma, ako ova informacija nije navedena u indikativnom obavještenju ili specifikacijama ili u pozivu na dostavu ponuda ili u pozivu na pregovaranje.
-

PRILOG XIV

SPISAK MEĐUNARODNIH DRUŠTVENIH KONVENCIJA I KONVENCIJA O ŽIVOTNOJ SREDINI IZ ČLANA 36 STAVA 2

- Konvencija 87 MOR-a o slobodi udruživanja i zaštiti prava na organizovanje;
 - Konvencija 98 MOR-a o pravu na organizovanje i kolektivno pregovaranje;
 - Konvencija 29 MOR-a o prisilnom radu;
 - Konvencija 105 MOR-a o ukidanju prisilnog rada;
 - Konvencija 138 MOR-a o minimalnoj starosti;
 - Konvencija 111 MOR-a o diskriminaciji u odnosu na zaposlenje i zanimanje;
 - Konvencija 100 MOR-a o jednakosti plata;
 - Konvencija 182 MOR-a o najgorim oblicima dječjeg rada;
 - Bečka konvencija o zaštiti ozonskog omotača i Montrealski protokol o supstancama koje oštećuju ozonski omotač;
 - Baselska konvencija o nadzoru prekograničnog prometa opasnog otpada i njegovom odlaganju (Baselska konvencija);
 - Stockholmska konvencija o dugotrajnim organskim zagađujućim materijama (Stockholmska POPs konvencija);
 - Konvencija o postupku prethodnog pristanka na određene opasne hemikalije i pesticide u međunarodnoj trgovini (UNEP/FAO) (PIC konvencija), Rotterdam, 10. septembra 1998, i njena tri regionalna protokola.
-

PRILOG XV

SPISAK PRAVNIH AKATA UNIJE IZ ČLANA 83 STAVA 3

PRILOG XVI

PODACI KOJE TREBA DA SADRŽE OBAVJEŠTENJA O IZMJENAMA UGOVORA TOKOM NJEGOVOG TRAJANJA

(iz člana 89 stava 1)

1. Naziv, identifikacioni broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internet adresa naručioca te, ako je različita, adresa e-pošte i internet adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
 2. Glavna djelatnost.
 3. CPV oznake;
 4. NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju ugovora o radovima ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili izvođenja u slučaju ugovora o robi i uslugama;
 5. Opis nabavke prije i poslije izmjene: priroda i raspon radova, priroda i količina ili vrijednost robe, vrstu i raspon usluga.
 6. Po potrebi, povećanje cijene prouzrokovano uvođenjem izmjene.
 7. Opis okolnosti usljed kojih je bilo potrebno uvesti izmjenu.
 8. Datum odluke o dodjeli ugovora.
 9. Po potrebi, adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internet adresa novog ekonomskog subjekta ili novih ekonomskih subjekata.
 10. Podatak o tome je li ugovor povezan s projektom i/ili programom koji se finansira iz fondova Unije.
 11. Naziv i adresa organa nadležnog za postupke pravne zaštite i, po potrebi, postupke mirenja. Detaljni podaci o rokovima za postupke pravne zaštite ili, po potrebi, naziv, adresa, telefonski broj, broj telefaksa i adresa e-pošte službe u kojoj se ti podaci mogu dobiti.
-

PRILOG XVII

USLUGE IZ ČLANA 91

CPV oznaka	Opis
75200000-8; 75231200-6; 75231240-8; 79611000-0;	Zdravstvene, društvene i povezane
79622000-0	[usluge pribavljanja lica za pomoć u usluge
domaćinstvu]; 79624000-4	[usluge pribavljanja osoblja za
medicinsku njegu] i 79625000-1	[usluge pribavljanja
medicinskog osoblja] od 85000000-9 do 85323000-9;	
98133100-5, 98133000-4; 98200000-5 i 98500000-8	
[privatna domaćinstva sa zaposlenim osobljem] i od	
98513000-2 do 98514000-9	[usluge posredovanja za radnu

snagu za domaćinstva, usluge agencijskog osoblja za domaćinstva, usluge kancelarijskog osoblja za domaćinstva, osoblje za rad na određeno vrijeme za domaćinstva, usluge pomoći u kući i usluge u domaćinstvu]

85321000-5 i 85322000-2, 75000000-6 [usluge uprave, Administrativne, društvene, odbrane i socijalnog osiguranja], 75121000-0, 75122000-7, obrazovne, zdravstvene usluge i 75124000-1; od 79995000-5 do 79995200-7; od 80000000-usluge u vezi sa kulturom

4 usluge obrazovanja i stručnog osposobljavanja do 80660000-8; od 92000000-1 do 92700000-8 79950000-8 [usluge organizovanja izložbi, sajмова i kongresa], 79951000-5 [usluge organizovanja seminara], 79952000-2 [usluge organizovanja raznih događanja], 79952100-3 [usluge organizovanja kulturnih događanja], 79953000-9 [usluge organizovanja festivala], 79954000-6 [usluge organizovanja proslava], 79955000-3 [usluge organizovanja modnih revija], 79956000-0 [usluge organizovanja sajмова i izložbi]

75300000-9

Usluge obaveznog socijalnog osiguranja [\(1\)](#)

75310000-2, 75311000-9, 75312000-6, 75313000-3, Usluge u vezi sa naknadama
75313100-4, 75314000-0, 75320000-5, 75330000-8,
75340000-1

98000000-3, 98120000-0; 98132000-7; 98133110-8 i Druge usluge zajednice, društvene i
98130000-3 lične usluge, uključujući usluge

sindikata, političkih organizacija, udruženja mladih i druge usluge članskih uduženja

98131000-0

Vjerske usluge

55100000-1 do 55410000-7; 55521000-8 do 55521200-0 Hotelijerske i ugostiteljske usluge
[55521000-8 usluge dostavljanja pripremljene hrane u privatna domaćinstva, 55521100-9 usluge redovnog dovoženja hrane, 55521200-0 usluge dostave hrane]
55510000-8 [usluge menze], 55511000- 5 [usluge menze i druge usluge restorana sa samoposluživanjem zatvorenog tipa], 55512000- 2 [usluge vođenja menze], 55523100- 3 [usluge školskih obroka], 55520000-1[usluge dostavljanja pripremljene hrane], 55522000- 5 [usluge dostavljanja pripremljene hrane za prevozna preduzeća], 55523000- 2 [usluge dostavljanja pripremljene hrane za ostala preduzeća ili ustanove], 55524000- 9 [usluge dostavljanja pripremljene hrane u škole]

79100000-5 do 79140000-7; 75231100-5;

Pravne usluge, u mjeri u kojoj one nisu isključene u skladu s članom 21 tačkom (c)

75100000-7 do 75120000-3; 75123000-4; 75125000-8 Druge administrativne usluge i
do 75131000-3 državne usluge

75200000-8 do 75231000-4

75231210-9 do 75231230-5; 75240000-0 do 75252000-7; 794300000-7; 98113100-9

Pružanje usluga za zajednicu

Zatvorske usluge, usluge javne bezbjednosti i spasilačke usluge u mjeri u kojoj one nisu isključene u skladu s članom 21 tačkom (b)

79700000-1 do 79721000-4 [istražiteljske usluge i usluge u oblasti bezbjednosti, usluge u oblasti bezbjednosti, usluge nadzora alarmnih uređaja, čuvarske službe, usluge nadzora, usluge sistema praćenja, usluge potrage za bjeguncima, usluge patrolnih službi, usluge izdavanja identifikacionih znački, istražiteljske usluge i usluge detektivskih agencija]

79722000-1 [grafološke usluge], 79723000-8 [usluge analize otpada]

98900000-2 [usluge koje pružaju ekstrateritorijalne organizacije i organi] i 98910000-5 [usluge koje su svojstvene međunarodnim organizacijama i organima]

64000000-6 [poštanske i telekomunikacione usluge], Poštanske usluge

64100000-7 [poštanske i kurirske usluge], 64110000-0

[poštanske usluge], 64111000-7 [poštanske usluge u vezi sa

dnevnom štampom i časopisima], 64112000-4 [poštanske

usluge u vezi sa pismima], 64113000-1 [poštanske usluge u

vezi sa paketima], 64114000-8 [poštanske šalterske usluge],

64115000-5 [iznajmljivanje poštanskog sandučeta],

64116000-2 [usluge podizanja na pošti], 64122000-7

[unutrašnje kancelarijske poštanske i dostavljačke usluge]

50116510-9 [usluge protektiranja guma], 71550000-8 Razne usluge

[kovačke usluge]

(1) Te usluge nisu obuhvaćene ovom Direktivom ako se radi o neekonomskim uslugama od opšteg interesa. Države članice slobodne su da organizuju pružanje usluga obaveznog socijalnog osiguranja ili drugih usluga kao usluga od opšteg interesa ili kao neekonomskih usluga od opšteg interesa.

PRILOG XVIII

PODACI KOJE TREBA DA SADRŽE OBAVJEŠTENJA O UGOVORIMA ZA DRUŠTVENE I POSEBNE DRUGE USLUGE

(iz člana 92)

Dio A Obavještenje o nadmetanju

1. Naziv, identifikacioni broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa,

uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internet adresa naručioca te, ako je različita, adresa e-pošte i internet adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.

2. Glavna djelatnost.
3. Opis usluga ili njihovih kategorija i po potrebi sporednih radova i robe koja se nabavlja, uključujući navod potrebnih količina ili vrijednosti, CPV oznake.
4. NUTS kod za glavno mjesto izvođenja usluga.
5. Ako je to primjereno, navesti je li ugovor rezervisan za zaštićene radionice ili je njegovo izvršenje rezervisano u kontekstu programa zaštićenih zaposlenja.
6. Glavni uslovi koje moraju da ispune ekonomski subjekti u pogledu njihovog učešća ili, po potrebi, adresa e-pošte na kojoj se mogu dobiti precizne informacije.
7. Rok ili rokovi za stupanje u kontakt s naručiocem u pogledu učešća.
8. Svi drugi relevantni podaci.

Dio B Periodična indikativna obavještenje

1. Naziv, identifikacioni broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, adresa e-pošte i internet adresa naručioca.
2. Kratak opis ugovora, uključujući CPV oznake.
3. U mjeri u kojoj je to poznato:

- (a) NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju radova ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili pružanja u slučaju robe ili usluga,
- (b) rok za isporuku robe, izvođenje radova ili pružanje usluga te trajanje ugovora,
- (c) uslovi za učešće, uključujući:

po potrebi, podatak o tome je li ugovor ograničen na zaštićene radionice ili je njegovo izvršenje ograničeno na okvir programa zaštićenih radnih mjesta,

po potrebi, podatak o tome je li izvršenje usluge zakonom, drugim propisom ili upravnom odredbom rezervisano za određenu struku,

- (d) kratak opis glavnih karakteristika postupka dodjele ugovora koji će se primjenljivati.

4. Upućivanje na činjenicu da se zainteresovani ekonomski subjekti savjetuju s naručiocem koji ih interesuje u pogledu ugovora i rokova za primanje izraza interesa i adrese na koju se šalju izrazi interesa.

Dio C Obavještenje o postojanju kvalifikacionog sistema

1. Naziv, identifikacioni broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, adresa e-pošte i internet adresa naručioca.
2. Kratak opis ugovora, uključujući CPV oznake.
3. U mjeri u kojoj je to poznato:

- (a) NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju radova ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili pružanja u slučaju robe ili usluga,
- (b) rok za isporuku robe, izvođenje radova ili pružanje usluga te trajanje ugovora,

(c)uslovi za učešće, uključujući:

po potrebi, podatak o tome je li ugovor ograničen na zaštićene radionice ili je njegovo izvršenje ograničeno na okvir programa zaštićenih radnih mjesta,

po potrebi, podatak o tome je li izvršenje usluge zakonom, drugim propisom ili upravnom odredbom rezervisano za određenu struku,

(d)kratak opis glavnih karakteristika postupka dodjele ugovora koji će se primjenjivati.

4.Upućivanje na činjenicu da se zainteresovani ekonomski subjekti savjetuju s naručiocem koji ih interesuje u pogledu ugovora i rokova za primanje izraza interesa i adrese na koju se šalju izrazi interesa.

5. Period važenja kvalifikacionog sistema i formalnosti za njegovu obnovu.

Dio D Obavještenje o dodjeli ugovora

1.Naziv, identifikacioni broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internet adresa naručioca te, ako je različita, adresa e-pošte i internet adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.

2. Glavna djelatnost.

3.Barem kratki navod o vrsti i količini usluga i, po potrebi, pruženim sporednim radovima i robi.

4. Upućivanje na objavu obavještenja u Službenom listu Evropske unije.

5. Broj primljenih ponuda.

6.Naziv i adresa odabranog ekonomskog subjekta ili odabranih ekonomskih subjekata.

7. Svi drugi relevantni podaci.

PRILOG XIX

PODACI KOJE TREBA DA SADRŽI OBAVJEŠTENJE O PROJEKTNOM TENDERU

(iz člana 96 stava 1)

1.Naziv, identifikacioni broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internet adresa naručioca te, ako je različita, adresa e-pošte i internet adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.

2. Glavna djelatnost.

3. Opis projekta (CPV oznake).

4. Vrsta tendera: otvoreni ili ograničeni.

5. U slučaju otvorenih tendera: krajnji datum za zaprimanje projekata.

6. U slučaju ograničenih tendera:

(a) predviđeni broj učesnika ili raspon;

(b) po potrebi, imena već odabranih učesnika;

(c) uslovi za odabir učesnika;

- (d) krajnji datum za zaprimanje zahtjeva za učešće.
7. Po potrebi, navod je li učešće rezervisano za određenu struku.
 8. Kriterijumi koji će se primjenjivati za ocjenu projekata.
 9. Po potrebi, imena odabranih članova komisije za ocjenu.
 10. Navod je li odluka komisije za ocjenu obavezujuća za javnog naručioca.
 11. Po potrebi, broj i vrijednost nagrada.
 12. Po potrebi, podaci o plaćanjima svim učesnicima.
 13. Navod hoće li se s pobjednicima sklapati dodatni ugovori nakon tendera.
 14. Naziv i adresa organa nadležnog za žalbe i, po potrebi, postupci mirenja. Precizni podaci o rokovima za ulaganje žalbi ili, ako je potrebno, ime, adresa, broj telefona, broj telefaksa i adresa e-pošte službe od koje se ovi podaci mogu dobiti.
 15. Datum slanja obavještenja.
 16. Svi drugi relevantni podaci.
-

PRILOG XX

PODACI KOJE TREBA DA SADRŽE REZULTATI OBAVJEŠTENJA O PROJEKTNOM TENDERU

(iz člana 96 stava 1)

1. Naziv, identifikacioni broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internet adresa naručioca te, ako je različita, adresa e-pošte i internet adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
 2. Glavna djelatnost.
 3. Opis projekta (CPV oznake).
 4. Ukupni broj učesnika.
 5. Broj inostranih učesnika.
 6. Pobjednik odnosno pobjednici tendera.
 7. Po potrebi, nagrada odnosno nagrade.
 8. Ostali podaci.
 9. Upućivanje na poziv na projektni tender.
 10. Naziv i adresa organa nadležnog za žalbe i, po potrebi, postupci mirenja. Precizni podaci o rokovima za ulaganje žalbi ili, ako je potrebno, ime, adresa, broj telefona, broj telefaksa i adresa e-pošte službe od koje se ovi podaci mogu dobiti.
 11. Datum slanja obavještenja.
-

PRILOG XXI

TABELA KORELACIJE

Ova Direktiva
Član 1

Direktiva 2004/17/EZ

—

Član 2 prva rečenica	Član 1 stav 1
Član 2 tačka 1	Član 1 stav 2 tačka (a)
Član 2 tačka 2	Član 1 stav 2 tačka (b) prva rečenica
Član 2 tačka 3	Član 1 stav 2 tačka (b) druga rečenica
Član 2 tačka 4	Član 1 stav 2 tačka (c)
Član 2 tačka 5	Član 1 stav 2 tačka (d) prvi podstav
Član 2 tačka 6	Član 1 stav 7 prvi i drugi podstav
Član 2 tačka 7	Član 1 stav 7 treći podstav
Član 2 tačka 8	Član 1 stav 7 treći podstav
Član 2 tačka 9	Član 34 stav 1
Član 2 tačka 10	Član 1 stav 8
Član 2 tačka 11	—
Član 2 tačka 12	Član 1 stav 8
Član 2 tačka 13	—
Član 2 tačka 14	Član 1 stav 11
Član 2 tačka 15	Član 1 stav 12
Član 2 tačka 16	—
Član 2 tačka 17	Član 1 stav 10
Član 2 tačka 18	—
Član 2 tačka 19	—
Član 2 tačka 20	—
Član 3 stav 1	Član 2 stav 1 tačka (a) prvi podstav
Član 3 stav 2	—
Član 3 stav 3	—
Član 3 stav 4	Član 2 stav 1 tačka (a) drugi podstav
Član 4 stav 1	Član 2 stav 2
Član 4 stav 2	Član 2 stav 1 tačka (b)
Član 4 stav 3	Član 2 stav 3
Član 4 stav 3 drugi i treći— podstav	—
Član 4 stav 4	—
Član 5 stav 1	—
Član 5 stav 1a prvi podstav	—
Član 5 stav 1a drugi podstav	Član 1 stav 2 tačka (d) drugi i treći podstav
Član 5 stav 1b	—
Član 5 stav 2 prvi i drugi— podstav	—
Član 5 stav 2 treći podstav	—
Član 5 stav 5	—
Član 6 stav 1 prvi i drugi— podstav	—
Član 6 stav 1 treći podstav	Član 9 stav 1 drugi podstav
Član 6 stav 2	Član 9 stav 1 prvi podstav
Član 6 stav 3 tačka (a)	Član 9 stav 2
Član 6 stav 3 tačka (b)	—
Član 6 stav 3 tačka (c)	Član 9 stav 3

Član 7	Član 3 stav 1 i stav 3 član 4 stav 1; član 7 tačka (a)
Član 8	Član 3 stavovi 1 i 2
Član 9 stav 1	Član 3 stav 3
Član 9 stav 2	Član 3 stav 4
Član 10	Član 4
Član 11	Član 5 stav 1
—	Član 5 stav 2
Član 12	Član 7 tačka (b)
Član 13 stav 1	Član 6 stav 1 i stav 2c in fine
Član 13 stav 2 tačka (a)	Član 6 stav 2 tačka (a)
Član 13 stav 2 tačka (b)	Član 6 stav 2 tačka (b)
Član 13 stav 2 tačka (c)	Član 6 stav 2 tačka (c) prva i treća alineja
—	Član 6 stav 2 tačka (c) druga, četvrta, peta i šesta alineja
Član 14 tačka (a)	Član 7 tačka (a)
Član 14 tačka (b)	Član 7 tačka (a)
—	Član 8
—	Prilog I — X
Član 15	Članci 16 i 61
Član 16 stav 1	Član 17 stav 1; član 17 stav 8
Član 16 stav 2	—
Član 16 stav 3	Član 17 stav 2; član 17 stav 8
Član 16 stav 4	—
Član 16 stav 5	Član 17 stav 3
Član 16 stav 6	—
Član 16 stav 7	Član 17 stavovi 4 i 5
Član 16 stav 8	Član 17 stav 6 tačka (a) prvi i drugi podstav
Član 16 stav 9	Član 17 stav 6 tačka (b) prvi i drugi podstav
Član 16 stav 10	Član 17 stav 6 tačka (a) treći podstav i stav 6 tačka (b) treći podstav
Član 16 stav 11	Član 17 stav 7
Član 16 stav 12	Član 17 stav 9
Član 16 stav 13	Član 17 stav 10
Član 16 stav 14	Član 17 stav 11
Član 17	Član 69
Član 18 stav 1	Član 19 stav 1
Član 18 stav 2	Član 19 stav 2
Član 19 stav 1	Član 20 stav 1; član 62 tačka 1
Član 19 stav 2	Član 20 stav 2
Član 20	Član 22; član 62 tačka 1
Član 21 tačka (a)	Član 24 tačka (a)
Član 21 tačka (b)	Član 24 tačka (b)
Član 21 tačka (c)	—
Član 21 tačka (d)	Član 24 tačka (c)
Član 21 tačka (e)	—
Član 21 tačka (f)	Član 24 tačka (d)

Član 21 tačka (g)	—
Član 21 tačka (h)	—
Član 21 tačka (i)	—
Član 22	Član 25
Član 23	Član 26
Član 24 stav 1	Član 22a
Član 24 stav 2	Član 21; član 62 tačka 1
Član 24 stav 3	Član 21; član 62 tačka 1
Član 25	—
Član 26	—
Član 27 stav 1	Član 22a in fine; član 12 Direktive 2009/81/EZ
Član 27 stav 2	—
Član 28	—
Član 29 stav 1	Član 23 stav 1
Član 29 stav 2	Član 23 stav 1
Član 29 stav 3	Član 23 stav 2
Član 29 stav 4	Član 23 stav 3 tačke (a) do (c)
Član 29 stav 5	Član 23 stav 3 drugi podstav
Član 29 stav 6	Član 23 stav 3 treći podstav
Član 30	Član 23 stav 4
Član 31	Član 23 stav 5
Član 32	Član 24 tačka (e)
Član 33 stavovi 1 i 2	Član 27
Član 33 stav 3	—
Član 34 stav 1 prva i druga rečenica	Član 30 stav 1; član 62 tačka 2
Član 34 stav 1 treća rečenica	—
Član 34 stav 1 četvrta rečenica	Član 30 stav 2 uvodna izjava 41
Član 34 stav 2 prvi podstav	Član 30 stav 2
Član 34 stav 2 drugi podstav	—
Član 34 stav 3	Član 30 stav 3
Član 35 stav 1	Član 30 stav 4 prvi podstav; stav 5 prvi i drugi podstav
Član 35 stav 2	Član 30 stav 5 prvi i drugi podstav
Član 35 stav 3	Član 30 stav 4 drugi podstav; stav 5 četvrti podstav; član 62 tačka 2
—	Član 30 stav 4 treći podstav
Član 35 stav 4	—
Član 35 stav 5	Član 30 stav 6 drugi podstav
Član 35 stav 6	Član 30 stav 6 treći i četvrti podstav
Član 36 stav 1	Član 10
Član 36 stav 2	—
Član 37	Član 11
Član 38 stav 1	Član 28 prva podstav
Član 38 stav 2	Član 28 druga podstav
Član 39	Član 13
Član 40 stav 1	Član 48 stavovi 1 2 i 4; član 64 stav 1

Član 40 stav 2	—
Član 40 stav 3	Član 48 stav 3; član 64 stav 2
Član 40 stav 4	—
Član 40 stav 5	—
Član 40 stav 6	Član 48 stavovi 5 i 6; član 64 stav 3
Član 40 stav 7 prvi podstav	Član 70 stav 2 tačka (f) i drugi podstav
Član 40 stav 7 drugi i treći podstav	
Član 41 stav 1	Član 1 stav 13
Član 41 stav 2	Član 70 stav 2 tačke (c) i (d); član 70 stav 2 drugi podstav
Član 42	—
Član 43	Član 12
Član 44 stav 1	Član 40 stavovi 1 i 2
Član 44 stav 2	Član 40 stav 2
Član 44 stav 3	—
Član 44 stav 4	Član 42 stav 1 i stav 3 tačka (b)
Član 44 stav 5	početak člana 40 stava 3
Član 45 stav 1 prvi podstav	Član 1 stav 9 tačka (a)
Član 45 stav 1 drugi i treći podstav	Član 45 stav 2
Član 45 stav 2	Član 45 stav 4
Član 45 stav 3	—
Član 45 stav 4	—
Član 46	Član 1 stav 9 tačka (b); član 45 stav 3
Član 47	Član 1 stav 9 tačka (c); član 45 stav 3
Član 48	—
Član 49	—
Član 50 tačka (a)	Član 40 stav 3 tačka (a)
Član 50 tačka (b)	Član 40 stav 3 tačka (b)
Član 50 tačka (c)	Član 40 stav 3 tačka (c)
Član 50 tačka (d)	Član 40 stav 3 tačka (d)
Član 50 tačka (e)	Član 40 stav 3 tačka (e)
Član 50 tačka (f)	Član 40 stav 3 tačka (g)
Član 50 tačka (g)	Član 40 stav 3 tačka (h)
Član 50 tačka (h)	Član 40 stav 3 tačka (j)
Član 50 tačka (i)	Član 40 stav 3 tačka (k)
Član 50 tačka (j)	Član 40 stav 3 tačka (l)
Član 51 stav 1 prvi i drugi podstav	Član 14 stav 1; član 1 stav 4
Član 51 stav 1 treći podstav	—
Član 51 stav 2 prvi i drugi podstav	—
Član 51 stav 2 treći podstav	Član 14 stav 4
Član 52 stav 1	Član 1 stav 5; član 15 stav 1
Član 52 stav 2	Član 15 stav 2
Član 52 stav 3	Član 15 stav 2 zadnja rečenica

Član 52 stav 4	Član 15 stav 3
Član 52 stav 5	Član 15 stav 4
Član 52 stav 6	Član 15 stav 6
Član 52 stav 7	—
Član 52 stav 8	—
Član 52 stav 9	Član 15 stav 7 treći podstav
Član 53 stav 1 prvi podstav	Član 1 stav 6; član 56 stav 1
Član 53 stav 1 drugi i treći podstav	Član 1 stav 6
Član 53 stav 3	Član 56 stav 2
Član 53 stav 3	Član 56 stav 2 treći podstav
Član 53 stav 4	Član 56 stav 3
Član 53 stav 5	Član 56 stav 4
Član 53 stav 6	Član 56 stav 5
Član 53 stav 7	Član 56 stav 6
Član 53 stav 8	Član 56 stav 7
Član 53 stav 9	Član 56 stav 8
Član 54	—
Član 55 stav 1	Član 29 stav 1
Član 55 stav 2	Član 29 stav 2
Član 55 stav 3	—
Član 55 stav 4	Član 29 stav 2
Član 56	—
Član 57	—
Član 58	uvodna izjava 15
Član 59	—
Član 60 stav 1	Član 34 stav 1
Član 60 stav 2	Član 34 stav 2
Član 60 stav 3	Član 34 stav 3
Član 60 stav 4	Član 34 stav 8
Član 60 stav 5	Član 34 stav 4
Član 60 stav 6	Član 34 stav 5
Član 61 stav 1	Član 34 stav 6
Član 61 stav 2	Član 34 stav 6
Član 62 stav 1	Član 34 stav 4 drugi podstav; stav 5 drugi i treći podstav; stav 6 drugi podstav; stav 7
Član 62 stav 2	Član 34 stav 4 prvi podstav; stav 5 prvi podstav; stav 6 prvi podstav
Član 62 stav 3	—
Član 63	Član 35
Član 64 stav 1	Član 36 stav 1
Član 64 stav 2	Član 36 stav 2
Član 65	—
Član 66 stav 1	Član 45 stav 1
Član 66 stav 2	Član 45 stav 9
—	Član 45 stav 10

Član 66 stav 3	Član 45 stav 9
Član 67 stav 1	Član 41 stavovi 1 i 2
Član 67 stav 2	Član 42 stav 3; član 44 stav 1
Član 68	Član 41 stav 3
Član 69	Član 42 stav 1 prvi podstav tačka (c); član 44 stav 1
Član 70 stav 1	Član 43 stav 1; član 44 stav 1
Član 70 stav 2	Član 43 stav 1 drugi i treći podstav
Član 70 stav 3	Član 43 stavovi 2 i 3
Član 70 stav 4	Član 43 stav 5
Član 71 stav 1	Član 44 stav 1;

	član 70 stav 1 tačka (b)
Član 71 stav 2 prva rečenica	Član 44 stavovi 2 i 3
Član 71 stav 2 druga i treća rečenica	Član 44 stav 4 drugi podstav
Član 71 stav 3	Član 44 stav 4 prvi podstav
Član 71 stav 4	—
Član 71 stav 5 prvi podstav	Član 44 stavovi 6 i 7
Član 71 stav 5 drugi podstav	Član 44 stav 7
Član 71 stav 6	Član 44 stav 8
Član 72 stav 1	Član 44 stav 5 prvi podstav
Član 72 stavovi 2 i 3	Član 44 stav 5 drugi i treći podstav
Član 73 stav 1	Član 45 stav 6
Član 73 stav 2	Član 46 stav 2
Član 74 stav 1	Član 47 stav 1 prva rečenica i stav 5 prvi podstav
Član 74 stav 2	Član 47 stav 1 druga rečenica i

	stav 5 drugi podstav
Član 75 stav 1	Član 49 stav 1
Član 75 stav 2	Član 49 stav 2 prvi i drugi podstav
Član 75 stav 3	Član 49 stav 2 treći podstav
Član 75 stavovi 4 5 i 6	Član 49 stavovi 3 4 i 5
Član 76 stav 1	Član 51 stav 1
Član 76 stav 2	Član 51 stav 2
Član 76 stav 3	Član 52 stav 1
Član 76 stav 4	—
Član 76 stav 5	Član 51 stav 3
Član 76 stav 6	—
Član 76 stav 7	—
Član 76 stav 8	—
Član 77 stav 1	Član 53 stav 1
Član 77 stav 2	Član 53 stav 2
Član 77 stav 3	Član 53 stav 6
Član 77 stav 4	Član 53 stav 7
Član 77 stav 5	Član 53 stav 9
Član 77 stav 6	—

Član 78 stav 1	Član 54 stavovi 1 i 2
Član 78 stav 2	Član 54 stav 3
Član 79 stav 1	Član 53 stavovi 4 i 5
Član 79 stav 2	Član 54 stavovi 5 i 6
Član 79 stav 3	—
Član 80 stav 1	Član 53 stav 3; član 54 stav 4
Član 80 stav 2	—
Član 80 stav 3	Član 53 stav 3; član 54 stav 4
Član 81 stav 1	Član 52 stav 2
Član 81 stav 2	Član 52 stav 3
Član 81 stav 3	—
Član 82 stav 1	Član 55 stav 1
Član 82 stav 2	Član 55 stav 1
Član 82 stav 3	—
Član 82 stav 4	uvodna izjava 1; uvodna izjava 55 treći stav
Član 82 stav 5	Član 55 stav 2
Član 83	—
Član 84 stav 1	Član 57 stav 1 prvi podstav
Član 84 stav 2 tačka (a)	Član 57 stav 1 drugi podstav tačka (a)
Član 84 stav 2 tačka (b)	Član 57 stav 1 drugi podstav tačka (b)
Član 84 stav 2 tačka (c)	Član 57 stav 1 drugi podstav tačka (c)
Član 84 stav 2 tačka (d)	Član 57 stav 1 drugi podstav tačka (d)
Član 84 stav 2 tačka (e)	—
Član 84 stav 2 tačka (f)	Član 57 stav 1 drugi podstav tačka (e)
Član 84 stav 3 prvi podstav	Član 57 stav 2
Član 84 stav 3 drugi podstav	—
Član 84 stav 4	Član 57 stav 3
Član 84 stav 5	—
Član 85 stavovi 1, 2, 3, 4	Član 58 stavovi 1 — 4; član 59
član 86	—
Član 85 stav 5	Član 58 stav 5
Član 87	Član 38
Član 88 stav 1	Član 37 prva rečenica
Član 88 stav 2	Član 37 prva rečenica
Član 88 stav 3	Član 37 druga rečenica
Član 88 stav 4	Član 37 druga rečenica
Član 88 stavovi 5 – 8	—
Član 89	—
Član 90	—
Član 91	—
Član 92	—
Član 93	—
Član 94	—
Član 95	Član 61
Član 96 stav 1	Član 63 stav 1 prvi podstav
Član 96 stav 2 prvi podstav	Član 63 stav 1 prvi podstav;

Član 96 stav 2 drugi i treći podstav	Član 63 stav 1 drugi podstav prva i druga rečenica
Član 96 stav 3	Član 63 stav 2
Član 97 stav 1	Član 65 stav 1
Član 97 stav 2	Član 60 stav 2
Član 97 stavovi 3 i 4	Član 65 stavovi 2 i 3
Član 98	Član 66
Član 99 stav 1	Član 72 prvi podstav
Član 99 stavovi 12 – 6	—
Član 100	Član 50
Član 101	—
Član 102	—
Član 103	Član 68 stavovi 3 i 4
Član 104	Član 68 stav 5
Član 105 stavovi 1 i 2	Član 68 stavovi 1 i 2
Član 105 stav 3	—
Član 106 stav 1	Član 71 stav 1 prvi podstav
Član 106 stav 2	Član 71 stav 2
Član 106 stav 3	Član 71 stav 1 treći podstav
Član 107	Član 73
Član 108	—
Član 109	Član 74
Član 110	Član 75
—	Prilozi I do X
Prilog I (osim prve rečenice) prva rečenica Priloga I	Prilog XII (osim bilješke 1) Bilješka 1 u Prilogu XII
Prilog II	—
Prilog III tačke A, B, C, E, F, G, H, I i J	Prilog XI
Prilog III tačka D	—
Prilog IV tačka 1 prvi do treći podstav	Član 30 stav 6 prvi podstav
Prilog IV tačka 1 četvrti podstav	—
Prilog IV tačka 2	Član 30 stav 6 prvi podstav druga rečenica
Prilog IV tačke (a) – (f)	Prilog XXIV tačke (b) – (h)
Prilog V tačka (g)	—
Prilog VI	Prilog XV
Prilog VII	Član 56 stav 3 drugi podstav tačke (a) – (f)
Prilog VIII osim tačke 4	Prilog XXI osim tačke 4
Prilog VIII tačka 4	Prilog XXI tačka 4
Prilog IX	Prilog XX
Prilog X	Prilog XIV
Prilog XI	Prilog XIII
Prilog XII	Prilog XVI
Prilog XIII tačka 1	Član 47 stav 4

Prilog XIII tačka 2

Prilog XIV

Prilog XV

Prilog XVI

Prilog XVII

Prilog XVIII

Prilog XIX

Prilog XX

Prilog XXI

—

—

Član 47 stav 5

Prilog XXIII

—

Prilog XVI

Prilog XVII

—

Prilog XVIII

Prilog XIX

Prilog XXVI

Prilog XXII

Prilog XXV
